

การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น
อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา

THE ADMINISTRATION OF EDUCATION MANAGEMENT OF TA CHAN
SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION
KONG DISTRICT, NAKHON RATCHASIMA PROVINCE.

พระครูปลัดอาทิตย วิชาญธวัช (มุงฝอยกลาง)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๗

การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น
อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา

พระครูปลัดอาทยวน วิสุทธินฺยาณเมธี (ม่งฝอยกลาง)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๗

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

THE ADMINISTRATION OF EDUCATION MANAGEMENT OF TA CHAN
SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION
KONG DISTRICT, NAKHON RATCHASIMA PROVINCE.

PhrakhupaladAryuan Visuttiyanamatee (mungfoyklang)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for The Degree of
Master of Arts
(Public Administration)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand
C.E.2014

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเรื่อง
“การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลจันทน์ อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา”
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

(พระมหาสมบัติ บุญบุญ ฐิตะโร,ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

(พระครูปริมาณรักษ์,รศ.ดร.)

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ พลโท ดร.วีระ วงศ์สรรค์)

กรรมการ

(อาจารย์ พลโท ดร.วีระ วงศ์สรรค์)

(อาจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร)

- กรรมการ

(อาจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร)

(ผศ.ดร.สุรพล สุธะพรหม)

กรรมการ

(ผศ.ดร.สุรพล สุธะพรหม)

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปณฺเฑ,ดร.)

กรรมการ

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปณฺเฑ,ดร.)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.สุรพล สุธะพรหม

ประธานกรรมการ

พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปณฺเฑ,ดร.

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระครูปลัดอาทิตย วัชรญาณเมธี)

(พระครูปลัดอาทิตย วัชรญาณเมธี)

ชื่อวิทยานิพนธ์	: การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา
ผู้วิจัย	: พระครูปลัดอาทิตย วิชาญธวัช (ม่งฝอยกลาง)
ปริญญา	: พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	: ผศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม พธ.บ., M.A., Ph.D. (Pol. Sc.) : พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา,ดร. พธ.บ.,ศศ.ม.,รป.ด.
วันสำเร็จการศึกษา	: ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษานโยบายด้านการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ๒) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา และ ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือประชาชนอายุ ๒๐ ปีขึ้นไปเป็นประชากรในการศึกษา โดยเลือกประชาชนที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๗๘ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดย (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) หาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน standard deviation) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) เกี่ยวกับความคิดเห็นของประชากรต่อการบริหารจัดการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท(Content Analysis Techniques) และการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth -Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๗ ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis technique)

จากการวิจัยพบว่า

๑) นโยบายด้านการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา คือ (๑) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการจัดการศึกษา (๒) สนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม (๓) ส่งเสริม สนับสนุนการศึกษา โดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา (๔) สนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับเด็กนักเรียนอย่างทั่วถึง ซึ่งเป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษาสามปี (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘)

๒) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.879) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับความคิดเห็นได้ดังนี้ ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนมให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึง มีระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.846) รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.891) และที่อยู่ในระดับสุดท้าย คือ ด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.912) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

๓) ปัญหา และข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ (๑) ครู-อาจารย์สอนไม่ครบตามเนื้อหาหลักสูตรเนื่องจากมีเนื้อหาหนัก และเด็กนักเรียนยังไม่ค่อยเข้าใจในการเรียนหนังสือ (๒) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน และมีงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ (๓) ครูมีจำนวนน้อย และ โครงการที่ดำเนินงานร่วมกับสถานศึกษา บางครั้งขาดการต่อเนื่อง (๔) งบประมาณเพื่อจัดอาหารกลางวันตลอดปีการศึกษามีไม่เพียงพอและวัตถุดิบในการประกอบอาหารมีราคาแพงในบางฤดูกาล ข้อเสนอแนะ (๑) อบต. ควรเข้ามาสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อจะได้เพิ่มเวลาเรียนนอกเวลาได้ ควรส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ได้ศึกษาเพิ่มพูนเกี่ยวกับทักษะการสอนให้มากขึ้น (๒) อบต. ควรเพิ่มการส่งเสริมการสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เพียงพอกับทุกหมู่บ้านและควรสนับสนุนงบประมาณให้มากขึ้น (๓) อบต. ควรสนับสนุนจัดหาครูอาสาเข้าไปช่วยเหลือ และควรมีการกระจายอำนาจในการบริหารงาน ไม่ควรรวมศูนย์อำนาจอยู่เพียงคนเดียว (๔) อบต. ควรจัดหาทุนอาหารกลางวันเพิ่มเติมจากงบประมาณที่มีอยู่โดยการรับบริจาค หรือจัดโครงการเพื่อหารายได้ เป็นต้นและควรจัดทำโครงการเกษตรกรรมเพื่ออาหารกลางวัน เพื่อลดต้นทุนวัตถุดิบในฤดูกาลที่วัตถุดิบมีราคาแพง

Thesis title : The Administration of Education Management of Ta Chan Sub-District Administrative Organization, Kong District, Nakhon Ratchasima Province.

Researcher : PhrakhupaladAryuan Visuttiyanamatee (mungfoyclang)

Degree : Master of Arts (Public Administration)

Thesis committee : Asst. Prof. Dr. Surapon Suyaprom B.A., M.A., Ph.D. (Pol. Sc.)
: PhrakruSangkaratKiattisak Kittipanyo Dr., B.A.,M.A.,D.P.A.

Graduation day : March 31, 2015

Abstract

The objectives of this research were; 1) To study educational policy of Ta Jan Sub-District local administrative Organization, Kong District , Nakhon Ratchasima Province. 2) To study the administration of Ta Jan Sub-District local administrative Organization, Kong District, Nakhon Ratchasima Province and 3) To study problems , obstacles , recommendations and solutions for education administration of Ta Jan Sub-District Administrative Organization, Kong District, Nakhon Ratchasima Province. The mixed research method between qualitative and quantitative research. Quantitative research was the survey method. Population used in this research were people whose ages were more than 20 years, within local administrative organization of Tar Jan Sub-District, Kong District, Nakhon Ratchasima Province. 378 samples were purposefully selected using Taro Yamane's sample size table. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, One Way Analysis of Variance. and using Open-ended Questionnaire for surveying people's opinion toward education management of local administrative organization of Tar Jan Sub-District, Kong District, Nakhon Ratchasima Province. As for the qualitative research, data were collected by In-Depth Interview with Key Informants 7 samples and data were analyzed by Content Analysis Techniques

Findings were as follows:

1) Educational management policy of local administrative organization of Tar Jan Sub-District, Kong District, Nakhon Ratchasima Province were that (1) Encouraging people's participation in developing educational management. (2) Support for establishing child development center. (3) Encouraging and support

education by cooperation with academic institutes. (4) Supporting lunch and milk for students equally broadly which followed the 3-years educational developing plan (2013-2015).

2) The people's opinion toward education administration of Ta Jan Sub-District local administrative organization, Kong District, Nakon Ratchasima Province , overall were at high level ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0,879). The result can be classified as follows: supporting for lunch and milk to students was at the highest level ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.846). The next was encouraging people's participation in developing education administration ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.891). The last one was education supporting by coordination with academic institutes ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.912) which was the moderate level.

3) Problems and recommendations for educational administration of Ta Jan Sub-District administrative organization, Kong District, Nakon Ratchasima Province were that; (1) Teachers-lecturers do not teach the whole subject-content because the whole course has too much contents and students can not understand the content in the lesson. (2) There are not enough children developing centers in each village and the fund was also not enough. (3) teachers were very few and the some projects that were cooperative with academic institutes became discontinuous. (4) There is not enough fund for lunch in each academic year and food raw material become too expensive in some seasons. Recommendations : (1) Local sub-district administrative organizations should have fund support in order to add more time for over time learning. There should be supporting teachers to continue their education so that they can develop their teaching techniques and skill. (2) Local Sub-District Administration should encourage more establishment of children developing centers in each village and allocate more budget For the schools (3) Local Sub-District administrative organization should encourage more voluntary teachers and also should be more empowerment for more administrative authorities. (4) Local Sub-District administrative organization should support funding for lunches in addition to the charity, or activity for fund raising. There should be agricultural activities for lunch to reduce the cost in time of food stuff were more expensive

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความเมตตาของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อันประกอบด้วย พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ,ดร. และ ผศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม ที่ได้กรุณาอนุเคราะห์ให้คำปรึกษาแนะนำ ดูแลเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไข วิทยานิพนธ์จนสำเร็จด้วยดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณประธานและคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการสอบวิทยานิพนธ์ คือ พระครูปริมาณารักษ์,รศ.ดร., อาจารย์ พลโท ดร.วีระ วงศ์สรรค์, อาจารย์ดร.บุษกร วัฒนบุตร และผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย คือ พระมหาสม กลยาโณ,ดร. อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์, ผศ.ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์, ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์, ดร.ยุทธนา ปราณีต อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์, ผศ.อนุภูมิ ไชวเกษม อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ขอเจริญพรขอบคุณท่านนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น ท่านนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูขาด ท่านปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น ท่านกำนันตำบลตาจั่น ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตาจั่น ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองบัวทุ่ง ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกตะพาน และท่านหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบุสนวน ที่ให้ความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอเจริญพรขอบคุณพี่น้องชาวตำบลตาจั่นทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยตอบแบบสอบถาม

ขอกราบขอบพระคุณ พระครูสมุห์วิรัตน์ พิตโน ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดศรีบุญเรือง ที่เมตตาอนุเคราะห์ส่งเสริมการศึกษา ขอเจริญพรขอบคุณ อาจารย์บุญลือ พันธุ์เสนีย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตะโกโคก อาจารย์นิคม สุวรรณ ผู้จัดการโรงเรียนประสานศิลป์ดนตรี คุณโยมประเสริฐ จงประสพลาภ คุณโยมมาตี กรรตุกิติ ที่ได้เมตตาอนุเคราะห์สนับสนุนทุนการศึกษา ตลอดถึงคุณโยม ย่าหลอด มุ่งฝอยกลาง คุณโยมพ่อประเสริฐ มุ่งฝอยกลาง ขออุทิศวิทยาทานนี้แด่คุณปู่สอน มุ่งฝอยกลาง ที่คอยพร่ำสอนอบรมส่งเสริมการศึกษาของอาตมาภาพ ตลอดญาติธรรมวัดตะโกโคก วัดศรีบุญเรือง ทุกท่านที่คอยให้กำลังใจในการศึกษา สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอเจริญพรขอบคุณ อาจารย์ ดร.ธิติวุฒิ หมั่นมี เลขานุการหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อนิสิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ รุ่นที่ ๗ ทุกรูป/คน ที่คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมาทุกท่าน

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาเป็น กตเวทิตาคุณแก่ ครูบาอาจารย์ บิดามารดา ญาติสนิทมิตรสหาย ที่เป็นกำลังใจสนับสนุนในทุก ๆ เรื่อง รวมทั้งบูรพาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ร่วมกันสรรค์สร้างงานวิจัยฉบับนี้ให้แก่ผู้วิจัยจนประสบผลสำเร็จลุล่วงด้วยดี

พระครูปลัดอาทวณ วิสุทธิญาณเมธี (มุ่งฝอยกลาง)

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ณ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย	๕
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๕
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๖
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๗
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๘
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๙
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร	๑๐
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา	๒๒
๒.๓ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล	๕๐
๒.๔ ประวัติความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น	๖๙
๒.๕ นโยบายด้านการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น	๗๓
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘๖
๒.๖.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร	๘๖
๒.๖.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา	๙๑
๒.๖.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล	๙๗
๒.๗ กรอบแนวคิดการวิจัย	๑๐๒
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๑๐๓
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๑๐๓
๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๑๐๓
๓.๓ เครื่องมือในการวิจัย	๑๐๕
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๐๘
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๐๙

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ ผลการวิจัย	๑๑๑
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๑๑๑
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา	๑๑๓
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วน ตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา	๑๒๐
๔.๔ สรุปผลการสัมภาษณ์บุคคลเชิงลึกเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา	๑๒๓
๔.๕ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๒๕
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๑๒๗
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๒๗
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๓๒
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๓๖
บรรณานุกรม	๑๓๘
ภาคผนวก	๑๔๗
ประวัติผู้วิจัย	๑๔๕

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	เกณฑ์อัตรากำลังพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล	๖๘
๓.๑	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา	๑๐๔
๔.๑	จำนวนและร้อยละจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๑๑๑
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม	๑๑๔
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา	๑๑๕
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม	๑๑๖
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา	๑๑๗
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึง	๑๑๙
๔.๗	ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา	๑๒๐
๔.๘	ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม	๑๒๑
๔.๙	ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา	๑๒๑
๔.๑๐	ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึง	๑๒๒

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒.๑	โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖	๖๔
๒.๒	รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล	๖๗
๒.๓	โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	๗๐
๒.๔	โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น ส่วนการศึกษา	๗๑
๒.๕	กรอบแนวความคิดในการวิจัย	๑๐๒
๔.๑	สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๒๕

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนับเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษามาตั้งแต่ในอดีตและยังมีบทบาทมากยิ่งขึ้นปัจจุบันและอนาคต อันเนื่องมาจากนโยบายกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งได้กำหนดไว้ในกฎหมายสำคัญหลายฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๘๐ (๔) บัญญัติให้ส่งเสริมสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดและมีส่วนร่วมในการจัด มาตรา ๒๘๙ บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและฝึกอบรมตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ^๑

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้กระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น รวมทั้งให้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประสานส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัด

สำหรับพระราชบัญญัติกำหนดแผนขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ อันได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาล กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาและให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจการให้บริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีความครอบคลุมถึงการถ่ายโอนภารกิจการศึกษา

สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาท้องถิ่น ปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นจำนวน ๗,๘๕๓ แห่ง ประกอบด้วย อบจ. ๗๕ แห่ง อบต. ๖,๑๕๗ แห่ง เทศบาล ๑,๖๑๙ กรุงเทพมหานคร ๑ แห่ง และเมืองพัทยา ๑ แห่ง โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามีเพียง ๖.๓ ของนักเรียนทั้งประเทศ ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามีเพียง ๒ แห่ง เท่านั้น คือ กรุงเทพมหานคร มีวิทยาลัยแพทยศาสตร์และวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ และเทศบาลนครปฐมซึ่งเปิดสอนถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สำหรับด้านคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากผลการประเมิน

^๑สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **วารสารการศึกษาไทย**, [ออนไลน์]. ๒ ย่อหน้า ๕(๕๐): ๒ ย่อหน้า, แหล่งที่มา: http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=7360&Key=news_research [ประจำเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๑].

คุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบแรก (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๔๘) พบว่า สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคุณภาพระดับดีสูงกว่าในภาพรวมทั้งประเทศและสูงกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเกือบทุกมาตรฐานสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากถึงร้อยละ ๙๖.๓ ที่ยังไม่ได้จัดการศึกษาในระบบนั้น ได้มีการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น จัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กการส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ ศูนย์กีฬาและนันทนาการ เป็นต้น การใช้ความรู้และการฝึกอบรมอาชีพในสาขาต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและสังคม การจัดอบรมและกิจการให้ความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันและการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ เช่น สุขอนามัย ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศิลปวัฒนธรรม และการกีฬา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนอกจากจะมีบทบาทในการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีบทบาทในกรณีมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของรัฐในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านงบประมาณและทรัพยากร ด้านวิชาการ เช่น การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน การระดมผู้รู้ในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังมีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา กรรมการเขตพื้นที่การศึกษา กรรมการที่ปรึกษาหรือกรรมการอื่น ๆ

จากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาพบว่า มีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นจำนวนไม่น้อยที่สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น จนเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญคือ ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีวิสัยทัศน์และเห็นความสำคัญของการศึกษา มีการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง และมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางการศึกษา อย่างไรก็ตามก็ยังพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนหนึ่งยังมีปัญหาการบริหารจัดการศึกษา เช่น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษา ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา บุคลากรด้านการศึกษาไม่เพียงพอ ขาดการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการศึกษา ขาดความชัดเจนในเรื่องความก้าวหน้าทางวิชาชีพของบุคลากรในสำนักงาน กองการศึกษาและขาดความคล่องตัวในการบริหารงบประมาณ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาในการถ่ายโอนสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความล่าช้าในการถ่ายโอนอันเนื่องมาจากมีขั้นตอนมากและซับซ้อน แนวนโยบายการถ่ายโอนไม่ชัดเจน ขาดการเตรียมความพร้อมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขาดการประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อม บุคลากรทางการศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการถ่ายโอน รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนหนึ่งยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ด้านการศึกษา

เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกในการกระจายอำนาจทางการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว จะเห็นได้ว่ามีทั้งจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ดังนี้

ด้านจุดแข็ง อปท. หลายแห่งมีทรัพยากรเพียงพอที่จะสนับสนุนการศึกษาในท้องถิ่น ประกอบกับ อปท. มีพื้นที่ขนาดเล็กและมีโรงเรียนที่อยู่ในความดูแลไม่มาก จึงสามารถสนับสนุนการศึกษาได้อย่างเต็มที่ อปท. สามารถจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลาย และวิถีชีวิตของท้องถิ่นได้ดีกว่า เนื่องจากมีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ และอปท.สามารถมีจุดเน้นด้านการศึกษาที่เฉพาะเจาะจงได้ทั้งในเชิงกลุ่มเป้าหมาย และในเชิงเนื้อหา รวมทั้งจุดเน้นในเชิงรูปแบบการจัดการศึกษาซึ่งสามารถกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมกับเนื้อหาและกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจน สามารถสร้างเอกลักษณ์และริเริ่มนวัตกรรมทางการศึกษาได้นอกจาก อปท. ยังมีพันธะกับประชาชนสูงทั้งพันธะทางสังคมและการเมือง

ด้านจุดอ่อน ผู้บริหาร อปท. สมาชิกสภาท้องถิ่นและบุคลากรท้องถิ่นส่วนหนึ่งยังไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาและไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ด้านการศึกษา และมักจะขาดความต่อเนื่องของนโยบายการศึกษา เมื่อมีการเปลี่ยนผู้บริหาร อปท. ส่วนหนึ่งที่ได้รับถ่ายโอนสถานศึกษาจากบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ด้านการศึกษา เนื่องจากอยู่ในช่วงเริ่มแรกของการถ่ายโอน อปท. ส่วนหนึ่งยังมีปัญหาขาดแคลนศึกษานิเทศก์ และขาดการนิเทศอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้สถานศึกษาของ อปท. ยังมีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาไม่ทัดเทียมกัน เนื่องจาก อปท. มีศักยภาพและความพร้อมแตกต่างกัน ซึ่งส่วนใหญ่ยังมีทรัพยากรจำกัด

ด้านโอกาส นโยบายกระจายอำนาจการจัดการศึกษา ซึ่งได้กำหนดไว้ในกฎหมายสำคัญหลายฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และพระราชบัญญัติการศึกษากำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาและได้รับการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรเพื่อการศึกษาเพิ่มเติม

อุปสรรค กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เป็นอุปสรรค ซึ่งทำให้การบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความคล่องตัว การแทรกแซงการศึกษาโดยการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการบริหารหรือระบบจัดซื้อ จัดจ้าง และการหาประโยชน์จากการศึกษา ประชาชนส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ด้านการศึกษาของ อปท. และบทบาทของประชาชนต่อการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายังไม่สามารถมีบทบาทเท่าที่ควรในการประสานส่งเสริม การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ดังนั้น การกระจายอำนาจทางการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะประสบผลสำเร็จได้จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความพร้อมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดการศึกษาและรับถ่ายโอนสถานศึกษา เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาเพิ่มมากขึ้นทั้งทางการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น เพื่อให้เด็กเยาวชนและประชาชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงสอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายและวิถีชีวิตของท้องถิ่น โดยหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น

พื้นฐาน (สพฐ.) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนและภาวะความที่เป็นอุปสรรค และใช้จุดแข็งและโอกาสที่มีอยู่เพื่อการผลักดันให้การกระจายอำนาจทางการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายดังกล่าวข้างต้น ซึ่งจะเกิดประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศชาติอย่างยั่งยืน

ส่วนการศึกษา มีภาระหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับพื้นฐานเด็กอนุบาลและปฐมวัย การจัดหาที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน หอสมุดประชาชน ห้องสมุดประจำโรงเรียน เป็นต้น โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น ๒ ฝ่าย^๒ คือ

๑. ฝ่ายส่งเสริมกิจการโรงเรียน มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

๑.๑ งานข้อมูล

๑.๒ งานประสานกิจกรรม

๑.๓ งานส่งเสริมการศึกษา

๒. ฝ่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

๒.๑ งานข้อมูลพัฒนาการเด็ก

๒.๒ งานวิชาการและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

๒.๓ กิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๒.๔ งานติดตามและประเมินผล

องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น ตั้งอยู่ที่ ๑๒๙ หมู่ที่ ๗ บ้านบุสนวนนอก ตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา เดิมองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่นมีฐานะเป็น “สภาตำบล” โดยใช้ชื่อว่า สภาตำบลตาจั่น ได้รับการจัดตั้งโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยใช้ชื่อว่า “องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น” เดิมเขตตำบลตาจั่นเป็นพื้นที่ขึ้นกับอำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา และได้แยกออกมาขึ้นอยู่กับเขตอำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

ตำบลตาจั่นมีราษฎรครอบครัวหนึ่งมีหัวหน้าครอบครัวชื่อนายจัน ได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นครอบครัวแรก ต่อมาได้มีราษฎรตำบลใกล้เคียงย้ายมาอยู่เป็นหมู่บ้านขึ้น จึงเรียกว่า “บ้านตาจั่น” และมีหมู่บ้านใกล้เคียงอีกหลายหมู่บ้าน จึงเป็นตำบลตาจั่นตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ทำเลที่ตั้ง ตำบลตาจั่น ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา จากอำเภอกงประมาณ ๒๕ กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลขามสมบูรณ์ อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลเทพาลัย อำเภอกง, ตำบลกระเบื้องใหญ่ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

^๒วิลาวัลย์ ขำนอก, การศึกษาและแผนพัฒนาการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น, เอกสารประกอบการประชุม ฉบับพิมพ์โรเนียว, ๒๕๕๖. (อัดสำเนา).

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลมะค่า อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา
 เนื้อที่ ตำบลตาจั่น มีเนื้อที่ประมาณ ๔๗,๓๘๑.๒๕ ไร่ (๗๕.๘๑ ตารางกิโลเมตร)
 ภูมิประเทศ สภาพภูมิประเทศของตำบลตาจั่น ส่วนใหญ่เป็นพื้นราบถึงลูกคลื่นทาง
 ทิศเหนือ ส่วนทางใต้เป็นที่ราบลุ่มระดับความสูงจากระดับน้ำทะเล ๑๖๒ เมตร

องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น มีนโยบายทางด้านการศึกษาดังต่อไปนี้

- ๑) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา
- ๒) สนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม
- ๓) ส่งเสริม สนับสนุนการศึกษา โดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา
- ๔) สนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับเด็กนักเรียนอย่างทั่วถึง

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าการศึกษาเพื่อการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา โดยมีการกำหนดการศึกษาครอบคลุมทั้ง ๑๘ หมู่บ้าน ที่อยู่ในตำบลตาจั่น จะมีส่วนช่วยในการทราบถึงผลของการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น ตลอดจนถึงปัญหา ข้อเสนอแนะ ทางออกของปัญหาที่ดีเพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปบูรณาการกับองค์กรต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษานโยบายด้านการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ นโยบายด้านการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา มีลักษณะอย่างไร

๑.๓.๓ การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา มีปัญหา อุปสรรค และได้เสนอแนวทางการออกของปัญหานี้อย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้ทำการวิจัยได้กำหนดขอบเขตในการศึกษาการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาโดยมุ่งศึกษาประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ใน ๔ ด้าน ได้แก่

๑. ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา
๒. ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม
๓. ด้านการสนับสนุนการศึกษา โดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา
๔. ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับเด็กนักเรียนอย่างทั่วถึง

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา โดยจะนำตัวชี้วัดมาใช้เป็นเกณฑ์ในการศึกษาวิจัยทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่

๑. ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา
๒. ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม
๓. ด้านการสนับสนุนการศึกษา โดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา
๔. ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับเด็กนักเรียนอย่างทั่วถึง

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในตำบลตาจั่นทั้ง ๑๘ หมู่บ้าน จำนวนทั้งหมด ๖,๘๕๔ คน^๓

ชาย จำนวน ๓,๒๐๖ คน

หญิง จำนวน ๓,๖๔๘ คน

ช่วงอายุตั้งแต่ ๒๐ – ๓๐ ปี จำนวน ๑,๑๓๙ คน

ช่วงอายุตั้งแต่ ๓๑ – ๕๙ ปี จำนวน ๔,๕๔๙ คน

อายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๑,๑๖๖ คน

^๓ สำนักบริหารการทะเบียนอำเภอกง. มกราคม ๒๕๕๖.

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านสถานที่

การวิจัยครั้งนี้จะทำการเก็บข้อมูลที่องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัด นครราชสีมา

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาวิจัย ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ถึง เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ระยะเวลา รวม ๑๒ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การบริหารจัดการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ใน ๔ ด้าน ได้แก่

๑. ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการจัดการศึกษา
๒. ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม
๓. ด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา
๔. ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนมให้กับเด็กนักเรียนอย่างทั่วถึง

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการจัดการศึกษา หมายถึง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัด นครราชสีมา ในทุกด้าน

การสนับสนุนจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม หมายถึง การสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มเพื่อให้เกิด ความเพียงพอต่อจำนวนเด็กเล็กในพื้นที่

การสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา หมายถึง การ ประสานความร่วมมือในการสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัด นครราชสีมา กับโรงเรียนในเขตพื้นที่

การสนับสนุนอาหารกลางวันและนมให้กับเด็กนักเรียนอย่างทั่วถึง หมายถึง การ สนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ในการดูแลเรื่อง งบประมาณอาหารกลางวันและนมกับโรงเรียนในเขตพื้นที่

ประชาชน หมายถึง บุคคลทั่วไปที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

เด็กเล็ก หมายถึง เด็กอายุระหว่าง ๒ - ๕ ปี ที่เข้ารับการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ทราบนโยบายด้านการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

๑.๖.๒ ทราบการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

๑.๖.๓ ทราบปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการ ศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

๑.๖.๔ ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นแนวทางสำหรับนำไปพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา และองค์กรอื่น ๆ ต่อไป

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

๒.๑.๑ ความหมายของการบริหาร

๒.๑.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

๒.๑.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

๒.๒.๑ ความหมายของการจัดการศึกษา

๒.๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

๒.๒.๓ การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๓.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

๒.๓.๒ ทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๓.๓ ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๓.๔ องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๓.๕ ประเภทขององค์การปกครองท้องถิ่น

๒.๓.๖ ความหมายองค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๓.๗ ความสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๓.๘ ความเป็นมาและการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๓.๙ โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๔ ประวัติความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น

๒.๕ นโยบายด้านการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร

๒.๖.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

๒.๖.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการองค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

๒.๑.๑ ความหมายของการบริหาร

เมื่อกล่าวถึงความหมายของคำว่า “การบริหาร” นั้นมีนักวิชาการทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้ให้คำจำกัดความของการบริหารไว้ดังนี้

การบริหาร หมายถึง กระบวนการนำเอาการตัดสินใจ และนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนการบริหารรัฐกิจนั้น หมายถึง เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ^๑ อีกทั้งการบริหารเป็นเรื่องของการนำ เอากฎหมายและนโยบายต่าง ๆ ไปปฏิบัติให้เกิดผล ซึ่งเป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะทำงานด้วยความเต็มใจด้วยความเที่ยงธรรมและอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้^๒ นอกจากนี้การบริหาร (Administration) ว่าหมายถึงการกำหนดแนวทางหรือนโยบาย การสั่งการ การอำนวยความสะดวก การสนับสนุน การตรวจสอบ ให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ^๓ นอกจากนี้การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ อันได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และวิธีการปฏิบัติงาน (Method) เป็นอุปกรณ์ในการดำเนินงาน^๔ รวมไปถึงการบริหาร หมายถึง การบริหารหรือการจัดการ คือ กระบวนการอย่างหนึ่งภายในองค์การซึ่งมีลำดับการทำงานเป็นขั้นตอน มีกลุ่มบุคคลเป็นกลไกสำคัญในการบริหารงาน มีเงินทุนเครื่องจักร และวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบด้วย^๕ อีกทั้งการบริหาร หมายถึง กระบวนการที่ผู้จัดการใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่าง ๆ ดำเนินกิจการตามขั้นตอนต่าง ๆ โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในองค์การ การตระหนักถึง ความสามารถ ความถนัด ความต้องการและความมุ่งหวังด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การควบคู่ไปด้วยองค์การจึงจะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้^๖ อีกทั้งการบริหารมีความหมายไว้ ๒ นัย คือ ๑) คำว่าบริหาร มาจากภาษาบาลีว่า บริหาร มาจากศัพท์ว่า ปริ แปลว่า รอบ และ หร ธาตุในความนำไปดั่งนั้น คำว่า บริหาร จึงแปลว่า นำไปโดยรอบ อีกสำนวนหนึ่ง คำว่า บริหาร แปลว่า อ้อมหนี, หลีกหนี, หลบหนี ดังในประโยคภาษาบาลีว่า “ปญฺหํ ปริหริตํ สมตฺถํ” แปลว่า ผู้สามารถเพื่อการอ้อมหนี หลีกหนี หลบซึ่งปัญหา หรือแปลว่า ผู้สามารถบริหารปัญหา และ นำปัญหาไปโดยรอบหรือกำจัดปัญหาให้หมดสิ้นไป ๒) คำว่า บริหาร แปลมาจากภาษาอังกฤษ ว่า Administer และ Administration แปลความหมายคือ การปกครอง ดำเนินการ อำนาจการ จัดการ

^๑ติน ปรัชญพยุหะ, ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๘.

^๒พิทยา บวรวัฒนา, การบริหารเชิงบูรณาการ, (นนทบุรี : สำนักงานข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๖) หน้า ๒.

^๓มัลลิกา ต้นสอน, การจัดการยุคใหม่, (กรุงเทพมหานคร : เอ็กสเปอร์เน็ท, ๒๕๔๔), หน้า ๑๐

^๔สุธี สุทธิสมบุญ, หลักการบริหารเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : สวัสดิการสำนักพิมพ์ ก.พ., ๒๕๓๖), หน้า ๑๒.

^๕ธีรวุฒิ บุญยโสภณ และวีระพงษ์ เณลิมจิระรัตน์, องค์การและการจัดการ, (กรุงเทพมหานคร : อักษรปริทรรศน์, ๒๕๓๔), หน้า ๑๒.

^๖พะยอม วงศ์สารศรี, องค์การและการจัดการ, (กรุงเทพมหานคร : พรานนกการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๓๖.

จัดให้ วางส่งเสริม และบำรุง^๗ นอกจากนี้การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการใช้บุคคลอื่นร่วมกับปัจจัยในการจัดการ เพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปได้ตามวัตถุประสงค์ และสนองตอบความคาดหวัง และจัดโอกาสให้บุคคลเหล่านั้นมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน^๘ อีกทั้งการบริหาร หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ เงิน วัสดุ สิ่งของและวิธีปฏิบัติงานเป็นอุปกรณ์ในการดำเนินงาน^๙ รวมไปถึงการบริหารหรือการจัดการ หมายถึง ศิลปะ ในการใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ขององค์การและนอกองค์การ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ^{๑๐} อีกทั้งการบริหาร หมายถึง ผลรวมของกระบวนการต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยบุคคล วัสดุ และวิทยาการต่างๆ ที่จัดหาไว้ให้พอเพียงอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้การดำเนินงานสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญ ๔ อย่างคือ คน (man) เงิน (money) วัสดุ อุปกรณ์ (material) และการจัดการหรือเทคนิคในการบริหาร (management) การบริหารมีลักษณะเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ซึ่งมีปรัชญาหรือแนวความคิด ระบบและกระบวนการต่างๆ ที่สามารถกำหนดขึ้นเป็นทฤษฎี และมีลักษณะเป็นศิลป์ เนื่องจากนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ตามความสามารถ หรือประสบการณ์ให้เกิดผลตามความมุ่งหมาย^{๑๑} นอกจากนี้ได้แบ่งการบริหาร ตามวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งหน่วยงานไว้ ๖ ส่วน ดังนี้^{๑๒}

ส่วนที่หนึ่ง การบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเรียกว่า การบริหารรัฐกิจ(public administration) หรือการบริหารภาครัฐ มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้ง คือ การให้บริการสาธารณะ (public services) ซึ่งครอบคลุมถึงการอำนวยความสะดวก การรักษาความสงบเรียบร้อย ตลอดจนการพัฒนาประชาชนและประเทศชาติ เป็นต้น การบริหารส่วนนี้เป็นการบริหารของหน่วยงานของภาครัฐ (public or governmental organization) ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น เช่น การบริหารงานของหน่วยงานของสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง กรม หรือเทียบเท่า การบริหารงานของจังหวัดและอำเภอ การบริหารงานของหน่วยการบริหารท้องถิ่น หน่วยงานบริหารเมืองหลวง รวมตลอดทั้งการบริหารงานของหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น

ส่วนที่สอง การบริหารงานของหน่วยงานภาคธุรกิจ ซึ่งเรียกว่า การบริหารธุรกิจ (business administration) หรือการบริหารภาคเอกชนหรือการบริหารของหน่วยงานของเอกชนซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งเพื่อการแสวงหากำไร หรือการแสวงหากำไรสูงสุด(maximum profits) ในการทำธุรกิจ การค้าขาย การผลิตอุตสาหกรรม หรือให้บริการ เห็นตัวอย่างได้อย่างชัดเจนจากการบริหารงานของ บริษัท ห้างร้าน และห้างหุ้นส่วนทั้งหลาย

^๗สิริภพ เหล่าลาภะ, **พุทธศาสตร์การเมือง**, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๔๕), หน้า ๑๔๐.

^๘สัมพันธ ภูโพบูลย์, **องค์การและการจัดการ**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : พิกษ์อักษร, ๒๕๔๒), หน้า ๑๖.

^๙สมาน รังสียกฤษฎ์, **การบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๓), หน้า ๑.

^{๑๐}สมคิด บางโม, **การบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕), หน้า ๖๑.

^{๑๑}จารุวรรณ สีนุโสภณ, **หลักการบริหารและการจัดการห้องสมุด**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ประเมษฐการพิมพ์, ๒๕๓๓), หน้า ๑๖.

^{๑๒}วิช วิวัชรนิภาวรรณ, **การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น : สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โพธิ์เพชร, ๒๕๔๕), หน้า ๓๖-๓๘.

ส่วนที่สาม คือ การบริหารของหน่วยงานที่ไม่สังกัดภาครัฐ (non-governmental organization) ซึ่งเรียวย่อว่า หน่วยงาน เอ็นจีโอ (NGO.) เป็นการบริหารงานของหน่วยงานที่ไม่แสวงหาผลกำไร (non-profit administration) มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้ง คือ การไม่ แสวงหาผลกำไร (non-profit) เช่น การบริหารของมูลนิธิ และสมาคม

ส่วนที่สี่ การบริหารงานของหน่วยงานระหว่างประเทศ(international organization)มีวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้ง คือ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น การบริหารงานของสหประชาชาติ (United Nations Organization) องค์การการค้าระหว่างประเทศ (World Trade Organization) และกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN)

ส่วนที่ห้า การบริหารงานขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ การบริหารงานขององค์กรส่วนนี้เกิดขึ้นหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. ๒๕๔๐) โดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีองค์กรตามรัฐธรรมนูญขึ้น เช่น การบริหารงานของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้งและผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา เป็นต้น องค์กรดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นหน่วยงานของรัฐเช่นกันแต่มีลักษณะพิเศษ เช่น เกิดขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว และมีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งเพื่อปกป้องคุ้มครองและรักษาสิทธิเสรีภาพของประชาชน ตลอดจนควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ส่วนที่หก การบริหารงานของหน่วยงานภาคประชาชน มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศและถูกเอารัดเอาเปรียบตลอดมา เช่น การบริหารงานของหน่วยงานของเกษตรกร กลุ่มผู้ใช้แรงงาน และกลุ่มผู้ให้บริการ อีกทั้งการบริหารหมายถึง ศิลปะของการทำงานให้เสร็จโดยใช้ผู้อื่น^{๑๓} และนอกจากการบริหารหมายถึง กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ร่วมกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุ อีกทั้งการบริหาร หมายถึงการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ คน เงิน วัสดุ สิ่งของ เป็นอุปกรณ์ในการบริหารเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามจุดหมายอย่างมีประสิทธิภาพ^{๑๔} รวมไปถึงการบริหารหมายถึง ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น การทำงานต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำภายในสภาพองค์การที่กล่าวนั้น ทรัพยากรด้านบุคคลจะเป็นทรัพยากรหลักขององค์การที่เข้ามาร่วมกันทำงานในองค์การ ซึ่งคนเหล่านี้จะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรด้านวัตถุอื่น ๆ เครื่องจักร อุปกรณ์ วัตถุดิบ เงินทุน รวมทั้งข้อมูลสนเทศต่าง ๆ เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการออกจำหน่ายและตอบสนองความพอใจให้กับสังคม^{๑๕}

^{๑๓}Follet, อังใน ปธาน สุวรรณมงคล, **การบริหารและการพัฒนาองค์การ**, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๕), หน้า ๗.

^{๑๔}Herbert A. Simon, **Administrative Behavior**, (New York : Macmillian, 1947), p. 3.

^{๑๕}Koontz, อังในรุจิร ภู่อาระและจันทราณี สงวนนาม, **การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : บุคพลอยท์, ๒๕๔๕), หน้า ๓.

^{๑๖}Peter F. Drucker, อังใน สมพงศ์ เกษมสิน, **การบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช ,๒๕๒๓), หน้า ๖.

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรบริหาร มาประกอบเป็นกระบวนการบริหาร ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยปัจจัยหลัก คือ เงิน บุคคล วัสดุสิ่งของ และวิธีการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย

๒.๑.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารไว้ว่า การบริหารมีลักษณะเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ กล่าวคือ การบริหารจัดเป็นศาสตร์สาขาหนึ่ง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปเพราะมีองค์ประกอบของความรู้ (knowledge) มีหลักเกณฑ์ (principle) และทฤษฎี (theory) ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์ เป็นศาสตร์ทางสังคมซึ่งอยู่กลุ่มเดียวกับวิชาจิตวิทยา สังคมวิทยา และรัฐศาสตร์ ส่วนในทางปฏิบัตินั้นจะขึ้นอยู่กับความสามารถประสบการณ์ และทักษะของผู้บริหารแต่ละคนที่จะนำความรู้ หลักการและทฤษฎีไปปรับหรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นเรื่องศิลปะ ดังนั้น นักบริหารที่เก่งต้องมีศาสตร์และศิลป์^{๑๗} อีกทั้งการบริหารเป็นการจัดการอย่างมีระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และทำให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วยความร่วมมือของกลุ่มบุคคล และยังเสนอว่า “การบริหาร” และ “การจัดการ” นั้นบางครั้งอาจให้แทนกันได้เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่หวังผลขั้นสุดท้ายอย่างเดียวกัน คือ ความสำเร็จของงาน “การบริหาร” ใช้มากในการบริหารรัฐกิจ ส่วน “การจัดการ” ใช้มากในทางธุรกิจ หรืออาจกล่าวว่า “การบริหาร” มุ่งเน้นที่การกำหนดนโยบายและการวางแผน ส่วน “การจัดการ” เป็นการนำเอานโยบายและแผนไปดำเนินให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้^{๑๘} นอกจากนี้ ได้อธิบายองค์ประกอบของการบริหารที่สำคัญ และมีความจำเป็นต่อการจัดการ ดังนี้

๑) **วัตถุประสงค์ที่แน่นอน** กล่าวคือ จะต้องรู้ว่า จะดำเนินการไปทำไม เพื่ออะไรและต้องการอะไรจากการดำเนินการ เช่น ต้องมีวัตถุประสงค์ในการให้บริการ หรือในการผลิตต้องรู้ว่า จะผลิตเพื่อใคร ต้องการผลตอบแทนเช่นใด ถ้าหาไม่มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์แล้วก็ไม่มีความหมายที่จะบริหารการดำเนินงานต่าง ๆ จะไม่มีผลสำเร็จ เพราะไม่มีเป้าหมายกำหนดไว้แน่นอน

๒) **ทรัพยากรในการบริหาร** ได้แก่ วัตถุและเครื่องมือประกอบการทำงานรวมไปถึงความสามารถในการจัดการ ทรัพยากรในการบริหาร ได้แก่ 4Ms คือ มนุษย์ (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และความสามารถในการจัดการ (Management) หรือ 6Ms ที่มีเครื่องจักร (Machine) และตลาด (Market) เพิ่มเข้ามาซึ่งในปัจจุบันมีความจำเป็นมากขึ้น

๓) **มีการประสานงานระหว่างกัน** หรือเรียกว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน กล่าวคือ เป้าหมายและวัตถุประสงค์รวมทั้งทรัพยากรในการบริหารทั้ง 4 Ms หรือ 6 Ms ดังกล่าว จะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน หรือกล่าวได้ว่าจะต้องมีระบบของการทำงานร่วมกัน และที่เกิดขึ้นจริง ๆ ด้วย การนำปัจจัยทั้งหลายเบื้องต้นมาไว้ร่วมกันแล้วไม่เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ไม่เกิดความสัมพันธ์ ระหว่างกัน การบริหารก็จะไม่เกิดขึ้น

๔) **ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล** ในการบริหารงานนั้น สิ่งทีวัดผลสำเร็จของงานว่า

^{๑๗} เด่น ชะเนติย์, การบริหารงานบุคคล, (กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., ๒๕๓๓), หน้า ๕๒.

^{๑๘} ทองหล่อ เดชไทย, หน่วยที่ ๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสาธารณสุข, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๕), หน้า ๕.

บรรลุปเป้าหมายของวัตถุประสงค์ขององค์การก็คือ ประสิทธิภาพขององค์การ หมายถึงความสามารถขององค์การ ในอันที่จะบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การในการใช้ทรัพยากรขององค์การที่มีอยู่ระยะสั้น โดยเปรียบเทียบกับปัจจัยนำเข้าและค่าใช้จ่ายกับปัจจัยนำออกและรายได้ขององค์การ^{๑๙} รวมไปถึงการบริหารเชิงกลยุทธ์ หมายถึง การตัดสินใจและการบริหารที่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานระยะยาว ขององค์การประกอบด้วยการกำหนดกลยุทธ์ และการควบคุมกลยุทธ์ จะมุ่งตรวจสอบ ประเมินโอกาสและอุปสรรคภายในสภาพแวดล้อมภายนอก และมุ่งตรวจสอบประเมินจุดอ่อนและจุดแข็ง อุปสรรคภายในสภาพแวดล้อมภายในบริษัท^{๒๐} อีกทั้งแนวคิดการบริหารกล่าวไว้ว่า การบริหารงานไม่ว่าจะเป็นรูปแบบผู้นำโครงสร้างระบบราชการและหน้าที่ของผู้บริหารในองค์การแห่งหนึ่งสามารถนำมาประยุกต์ไปใช้กับองค์การ เรียกว่า วิธีที่ดีที่สุด (one best way) อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารในแต่ละองค์การจะเผชิญกับสถานการณ์เฉพาะที่มีเอกลักษณ์ของตนเอง ไม่มีหลักสากลใดที่สามารถใช้ได้กับทุกปัญหาผู้บริหารต้องศึกษาการบริหาร โดยมีประสบการณ์จากกรณีศึกษา (casestudy) จำนวนมาก และวิเคราะห์ว่าวิธีการใดที่สามารถใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ^{๒๑} นอกจากนี้การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation Management) เป็นแนวทางการบริหาร ที่เปิดโอกาสให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด การวางแผน และการตัดสินใจในงานต่าง ๆ ที่เขามีส่วนรับผิดชอบอยู่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การทำให้พนักงานเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีส่วนได้ส่วนเสียกับการดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์การใด ที่ใช้นโยบายการบริหารแบบนี้เป็นการแสดงให้พนักงานได้รู้ว่าฝ่ายบริหารเห็นความสำคัญของพนักงาน ที่มีต่อความสำเร็จขององค์การ ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดี มีความภูมิใจและรับผิดชอบต่องานอย่างเต็มที่ซึ่งเป็นการจูงใจในการทำงานที่ดีวิธีหนึ่ง^{๒๒} อีกทั้งหลักสำคัญของการบริหาร ๕ ลักษณะ คือ

(๑) การบริหารเป็นการทำงานกับคนและโดยอาศัยคน หมายความว่า การบริหารเป็นกระบวนการทางสังคม คือ อาศัยกลุ่มคนที่รวมกันทำงานเพื่อบรรลุปเป้าหมายขององค์การผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบต่อความสำเร็จโดยอาศัยความร่วมมือของบุคคลอื่น มิฉะนั้นจะทำงานไม่สำเร็จสาระสำคัญของการบริหารในข้อนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ คือ มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดี มีความเป็นผู้นำและสามารถทำงานเป็นทีมได้ มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้หากมีการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ และมีความสามารถทำให้งานบรรลุเป้าหมายได้

(๒) การบริหารทำให้งานบรรลุเป้าหมายขององค์การ เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การต้องอาศัยความร่วมมือกันของคนทุกคนจึงจะทำให้สำเร็จลงได้ เป้าหมายเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้บริหารจะต้องทำให้บรรลุได้นั้นจะต้องมีลักษณะสำคัญ ๓ ประการ คือ เป้าหมายต้องสูงแล้วสามารถทำให้สำเร็จ เป้าหมายสูงเกินไปก็ทำให้สำเร็จไม่ได้ เป้าหมายต่ำเกินไปก็ไม่ท้าทายไม่มีคุณค่า ประการที่

^{๑๙} สมคิด บางโม, การบริหาร, หน้า ๖๒-๖๓.

^{๒๐} สมยศ นาวิการ, การบริหารเชิงกลยุทธ์, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙), หน้า ๑๒.

^{๒๑} สมยศ นาวิการ, การบริหารตามสถานการณ์, (กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, ๒๕๔๕), หน้า ๔๙.

^{๒๒} สุพิน เกษาคุปต์, การจัดการปฏิบัติงาน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔), หน้า ๙๒-๙๓.

สอง การจะไปถึงเป้าหมายจะต้องมีระบบงานที่ดีมีแผนงานที่มีประสิทธิภาพประการสุดท้าย จะต้องระบุเวลาที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายนั้น

(๓) การบริหารเป็นการสมดุลระหว่างประสิทธิผลและประสิทธิภาพ คำว่าประสิทธิผลหมายความว่า ทำงานบรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนด ส่วนคำว่า ประสิทธิภาพหมายความว่า ทำงานโดยใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดหรือเสียค่าใช้จ่ายต่ำสุด การทำงานให้สำเร็จอย่างเดียวไม่พอแต่จะต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่ประหยัดอีกด้วย การทำให้ได้ทั้งสองอย่างคือ งานบรรลุผลตามที่ต้องการและการใช้ทรัพยากรต่ำสุดจึงเป็นความสมดุลระหว่างประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

(๔) การบริหารเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นที่รู้กันโดยทั่วไปว่าเราอาศัยในโลกที่มีทรัพยากรจำกัดการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ จึงต้องตระหนัก ๒ ข้อใหญ่ ๆ คือ เมื่อใช้ทรัพยากรใดไปแล้วทรัพยากรนั้นจะหมดสิ้นไปไม่สามารถกลับคืนมาใหม่ได้ และจะต้องเลือกใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมอย่าให้เกิดสิ้นเปลืองโดยเปล่าประโยชน์ ดังนั้นการบริหารกับเศรษฐศาสตร์จึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด เศรษฐศาสตร์เป็นการศึกษาถึงการกระจายการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดอย่างไร ส่วนผู้บริหารในองค์การจะต้องผลิตสินค้าและบริหารให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(๕) การบริหารจะต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องสามารถคาดคะเนเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้อง และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงนั้น^{๒๓} นอกจากนี้แนวคิดการบริหารได้รับการพัฒนาขึ้นมาตามแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จนเกิดเป็นทฤษฎีการบริหารที่มุ่งจะวิเคราะห์ศึกษาถึงการบริหารอย่างเป็นระบบ โดย เฮนรี ฟาโย นักบริหารชาวฝรั่งเศส ซึ่งได้วางรากฐานสำคัญของทฤษฎีการบริหารทั่วไปอันเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ทฤษฎีอันหนึ่งที่ว่าด้วยหน้าที่ในการบริหาร ๕ ประการคือ การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุมต่อมาได้พัฒนาและปรับปรุงจนกลายเป็นตำราการบริหาร เช่น ทฤษฎีของลูเธอร์ กุลิค ศาสตราจารย์การบริหารรัฐกิจชาวอเมริกัน ที่ได้ขยายแนวคิดของฟาโย กำหนัดในการบริหารที่เรียกว่า POSDCORB : Planning (การวางแผน) Organizing (การจัดองค์การ)^{๒๔}

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารนั้น จะครอบคลุมถึงหน้าที่ในการบริหาร อันประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการหรือการมอบหมายงาน การประสานงานการรายงาน และการงบประมาณ นอกจากนี้องค์ประกอบที่สำคัญของการบริหาร จะประกอบด้วย วัตถุประสงค์ที่แน่นอน ทรัพยากรในการบริหาร มีความประสานระหว่างกัน และประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการบริหารงาน ซึ่งแนวคิดเหล่านี้จะครอบคลุมไปถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม และการบริหารเชิงกลยุทธ์

^{๒๓} เสนาะ ดีเยาว์, **หลักการบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔), หน้า ๑-๒.

^{๒๔} สุปรียา กมลาคัน, พลอากาศโท, หม่อมหลวง, **กลยุทธ์การบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๔๕), หน้า ๒.

๒.๑.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

พระพุทธเจ้าทรงเปลี่ยนแนวความคิดเกี่ยวกับมนุษย์และจุดมุ่งหมายของมนุษย์จากแนวเดิม ซึ่งเป็นความคิดตามหลักศาสนาพราหมณ์และลัทธิอื่น ๆ พระพุทธองค์ทรงสอนว่า การยึดมั่นในตัวตน (อัตตา) ทำให้เกิดความทุกข์ขึ้นในสังคม ทำให้คนเราคิดถึงตัวเองมากกว่าสังคมส่วนการละตัวตน จะทำให้คนเรามีความสำนึกต่อสังคมได้มากขึ้น การละตัวตนจะต้องอาศัยการจัดระบบสังคมเสียใหม่ แต่การเสนอให้เปลี่ยนแปลงสังคมย่อมติดขัดที่ผู้ปกครองซึ่งรักษาอำนาจของตนเนื่องจากตนมีฐานะที่ดีอยู่แล้ว ดังนั้นจึงได้เสนอหลักการบริหารทางพระพุทธศาสนา ที่ถือว่าเป็นต้นแบบของการบริหารที่มาตั้งแต่สมัยพุทธกาล^{๒๕} ดังนี้

๑) ในการบัญญัติพระวินัย มีการบัญญัติพระวินัยเพื่อใช้ปกครองสงฆ์ หรือใช้เป็นหลักปฏิบัติของพระภิกษุ แต่พระวินัยนั้นเป็นพุทธบัญญัติทั้งหมด หาใช่สงฆ์หรือผู้แทนสงฆ์เป็นผู้บัญญัติ อย่างไรก็ตามรัฐสภาเป็นผู้บัญญัติกฎหมายในระบอบประชาธิปไตยไม่ จุดประสงค์ในการบัญญัติพระวินัยก็เพื่อให้สงฆ์อยู่ร่วมกันด้วยดี พ้นจากมลทินและกิเลสต่าง ๆ ทำให้ประชาชนเกิดความเลื่อมใสและเป็นเครื่องส่งเสริมการปฏิบัติธรรม ดังข้อความว่า “ดูกรภิกษุทั้งหลาย เพราะเหตุนี้แล เราจักบัญญัติสิกขาบทแก่ภิกษุทั้งหลายอาศัยอำนาจประโยชน์ ๑๐ ประการ คือ เพื่อความดีแห่งสงฆ์ ๑ เพื่อความสำราญแห่งสงฆ์ ๑ เพื่อข่มผู้เกียติ ๑ เพื่ออยู่สำราญแห่งภิกษุผู้มีศีลเป็นที่รัก ๑ เพื่อป้องกันอาสวะอันจักบังเกิดในปัจจุบัน ๑ เพื่อกำจัดอาสวะอันจักบังเกิดในอนาคต ๑ เพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส ๑ เพื่อความเลื่อมใสยิ่งของชุมชนที่เลื่อมใสแล้ว ๑ เพื่อความตั้งมั่นแห่งพระสัทธรรม ๑ เพื่อถือตามพระวินัย ๑”^{๒๖}

๒) ในด้านการบริหารพระวินัยในสมัย เมื่อยังมีพระสาวกไม่มากนักพระพุทธองค์ทรงบริหารพระศาสนาด้วยพระองค์เอง โดยมีพระสาวกที่สำคัญ เช่น พระสารีบุตร และพระมหาโมคคัลลานะ ช่วยแบ่งเบาภาระบ้างตามความจำเป็น ต่อมาเมื่อมีพระสาวกเพิ่มขึ้นและมีผู้ขอเข้าอุปสมบทในพุทธศาสนามากขึ้น ก็ได้ทรงอนุญาตให้พระสาวกให้อุปสมบทแก่ผู้เข้ามาขอบวชได้ โดยให้ผู้ขอบวชเปล่งวาจาถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ ครั้นต่อมาเมื่อภิกษุเพิ่มขึ้นอีก ทรงมอบความเป็นใหญ่ให้แก่สงฆ์ในการทำกิจกรรมทั้งปวงของพุทธศาสนา เช่น การให้บรรพชาอุปสมบท การกรานกฐิน การกำหนดเขตสีมา การระงับอธิกรณ์ เป็นต้น ซึ่งเท่ากับมอบให้สงฆ์เป็นผู้บริหารงานพระศาสนาตามระเบียบที่ได้ทรงกำหนดไว้นั่นเอง ส่วนการบริหารคณะสงฆ์ในรูปองค์กร เช่น มหาเถรสมาคมนั้นไม่บัญญัติในพระวินัย แต่ก็ไม่ได้ขัดพระวินัยเป็นต้น

๓) ด้านอธิกรณ์ของสงฆ์ สถาบันตุลาการทางพระพุทธศาสนามีลักษณะบางอย่างคล้ายกับสถาบันตุลาการทางอาณาจักร มีกฎหมายหรือระเบียบที่สังคมวางไว้เป็นบรรทัดฐานแห่งการกระทำของบุคคลในสังคม ป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำหรือความประพฤติที่เป็นปฏิปักษ์ต่อความสงบสุขของสังคม ฝ่ายอาณาจักรมีกฎหมายเป็นหลักในการปกครอง ส่วนฝ่ายพุทธจักรมีวินัยเป็นหลัก ทั้งฝ่ายอาณาจักรและพุทธจักรมีกระบวนการพิจารณาคดีหรืออธิกรณ์ และมีวิธีลงโทษตามโทษานุโทษ แต่ลักษณะการ

^{๒๕} ปรีชา ช่างขวัญยืน, *ความคิดทางการเมืองในพระไตรปิฎก*, พิมพ์ครั้งที่ ๒. (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๔๒-๔๓.

^{๒๖} อก.พ.ก.(ไทย) ๒๐/๔๓๖/๑๑๐.

ลงโทษตามพระวินัยกับโทษของกฎหมายบ้านเมืองมีข้อแตกต่างกันมาก ความผิดที่ร้ายแรงบางอย่างของบรรพชิต เช่นความผิดทางเพศ สำหรับฝ่ายอาณาจักรอาจไม่ถือว่าเป็นผิด เป็นต้น นอกจากนี้ภารกิจสำคัญในการบริหารไว้ ๗ ประการ^{๒๗} คือ

๑) การวางแผน หมายถึง การกำหนด โครงการอย่างกว้าง ๆ ว่ามีอะไรบ้างที่จะต้องลงมือปฏิบัติตามลำดับ วางแนววิธีปฏิบัติพร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้น ก่อนลงมือปฏิบัติการ

๒) การจัดองค์การ หมายถึง การจัดรูปโครงสร้างหรือเค้าโครงของการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่าง ๆ ของหน่วยงานให้ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดลักษณะ และวิธีการติดต่อสัมพันธ์ตามลำดับชั้นแห่งอำนาจหน้าที่สูงต่ำลดหลั่นลงไป

๓) การจัดคนเข้าทำงาน หมายถึง การบริหารงานเกี่ยวกับตัวบุคคลของหน่วยงานการบริหารบุคคลดังกล่าว รวมทั้งแต่การแสวงหาคนทำงานมาบรรจุ การแต่งตั้ง การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคคล การบำรุงขวัญ การเลื่อนขั้น ลดขั้น ตลอดจนการพิจารณาให้พ้นจากงานและการบำรุงรักษาสภาพของการทำงานให้ดี และมีประสิทธิภาพให้คงอยู่ต่อไป

๔) การสั่งการ หมายถึง การอำนวยการหรือการวินิจฉัยสั่งการ หลังจากการได้วิเคราะห์และพิจารณาโดยรอบคอบ รวมทั้งการติดตามดูแลให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ๆ

๕) การประสานงาน หมายถึง การประสานงานหรือติดต่อ สัมพันธ์กับหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์การ เพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการทำงานที่ซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกัน สามารถทำงานประสานความกลมกลืนกัน เพื่อวัตถุประสงค์หลักขององค์การ

๖) การรายงาน หมายถึง การเสนอรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งบนและล่าง เพื่อทราบความก้าวหน้าของงานทุกระยะสะดวกแก่การประสานงานอื่นจะเป็นการสร้างความสำเร็จอันดีร่วมกัน ตลอดจนเป็นการบำรุงขวัญไปในตัวด้วย

๗) การงบประมาณ หมายถึง การจัดสรรทรัพยากร หรือการทำงานงบประมาณการเงิน วางแผนหรือโครงการในการจ่ายเงิน การบัญชีและการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินโดยรอบคอบและรัดกุม

นอกจากนี้กระบวนการการบริหารควรประกอบด้วย ๑๐ ประการ^{๒๘} คือ

๑) การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดงานหรือวิธีการปฏิบัติงานไว้เป็นการล่วงหน้า โดยเกี่ยวกับการคาดการณ์ (Forecasting) การกำหนดวัตถุประสงค์ (SetObjective) การพัฒนากลวิธี (Develop strategies) ในการวางแผน ซึ่งต้องคำนึงถึงนโยบาย (Policy) เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นไว้มีความสอดคล้องต้องกันในการดำเนินงาน

๒) การจัดการ (Organizing) หมายถึง การพัฒนาระบบการทำงานเพื่อให้งานต่าง ๆ สามารถดำเนินไปโดยมีการประสานงานกันอย่างดี

๓) การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) หมายถึง การจัดหาบุคคลเข้าปฏิบัติงานให้

^{๒๗} ดิน ปรัชญพฤทธิ, **หลักการจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙), หน้า ๒๔-๒๖.

^{๒๘} พงษ์ศักดิ์ ปัญจพรผล, **องค์การและการจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏนครปฐม, ๒๕๔๒), หน้า ๖๔-๗๒.

เหมาะสมตามตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบ

๔) การตัดสินใจ (Decision) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการที่จะตัดสินใจ แยกแยะและวิเคราะห์ออกมาให้ได้ว่าในการทำงานจะต้องมีการตัดสินใจในเรื่องใดบ้าง

๕) การสั่งการ (Directing) หมายถึง การศึกษาวิธีการวินิจฉัยสั่งการ รวมทั้งการควบคุม งานและนิเทศงาน ตลอดจนศิลปะในการบริหารงานที่จะทำให้การทำงานประจำวันของเจ้าหน้าที่ทุกคนเป็นไปด้วยดี

๖) การควบคุม (Controlling) หมายถึง การร่วมมือประสานงาน เพื่อการดำเนินการ เป็นไปด้วยดี และราบรื่น ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะทำการประสานงานดีขึ้น และดำเนินการ แก้ไขเมื่อเกิดปัญหาขึ้น

๗) การร่วมมือประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การประสานงานให้ผู้ปฏิบัติงาน ทุกฝ่ายมีความเข้าใจในงาน เข้ามาร่วมทำงานกันอย่างพร้อมเพรียงกัน ข้อตกลงที่สำคัญยิ่งของการ ประสานงาน คือ ความร่วมมือ ซึ่งเป็นเรื่องของ “จิตใจ”

๘) การสื่อสารข้อความ (Communicating) หมายถึง การผ่านข่าวสารข้อมูลและความ เข้าใจ เพื่อที่จะให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือบุคคลอื่นเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ต้องการ

๙) การรายงานผล (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติของหน่วยงานให้แก่ ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวของการดำเนินงาน ตลอดจนการ ประชาสัมพันธ์ (Public Relation) แจ้งให้ประชาชนทราบ ซึ่งโดยทั่วไปการรายงาน จะหมายถึง วิธีการของสถาบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลแก่ผู้สนใจมาติดต่อสอบถามผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน ความสำคัญของการรายงานนั้นจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความเป็นจริง

๑๐) การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การงบประมาณ โดยศึกษาให้ทราบถึง ระบบและกรรมวิธีในการบริหารเกี่ยวกับงบประมาณ และการเงินตลอดจนการใช้งบประมาณในการ ควบคุมงาน อีกทั้งกระบวนการบริหาร ควรประกอบด้วย ๔ ประการ^{๒๙} คือ

๑) การวางแผน หมายถึง หน้าที่ทางการบริหารในการกำหนดจุดหมายและการตัดสินใจ เลือกรูปแบบที่ดีที่สุดที่จะให้บรรลุจุดหมายนั้น

๒) การจัดองค์การ หมายถึง กำหนดอำนาจหน้าที่และตำแหน่งต่าง ๆ อย่างชัดเจน

๓) การนำ หมายถึง ความพยายามทำให้มีอิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุ จุดมุ่งหมายขององค์การ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

๔) การควบคุม หมายถึง การมุ่งเน้นที่จะก่อให้เกิดความมั่นใจว่าสมาชิกในองค์การได้ ประพฤติปฏิบัติในทิศทางที่จะทำให้บรรลุผลตามมาตรฐานหรือจุดหมาย มุ่งเน้นให้เกิดพฤติกรรมที่พึง ประสงค์และลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลง

นอกจากนี้กระบวนการบริหารนั้นต้องประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า “POSDCORB Model” ซึ่งอธิบายตามความหมายได้ดังนี้^{๓๐}

^{๒๙} วิโรจน์ สารรัตนะ, การบริหาร หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๑.

^{๓๐} Gulick L. and Urwick J., Papers on the Science of Administration, (New York : Institute of Public Administration, 1973), pp. 18-19.

(๑) การวางแผน (P=Planning) หมายถึง การจัดวางโครงการและแผนปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าว่าจะต้องทำอะไรบ้างและทำอย่างไร

(๒) การจัดการองค์การ (O=Organizing) หมายถึง การจัดหน่วยงาน กำหนดโครงสร้างของหน่วยงาน การจัดสายงานตำแหน่งต่าง ๆ กำหนดอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน

(๓) การจัดหาบุคคล (S=Staffing) หมายถึง การจัดหาบุคคล เป็นการบริหารงานทางด้านบุคคล อันได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี การประเมินผลการทำงาน และการให้พ้นจากงาน

(๔) การอำนวยการ (D=Directing) หมายถึง การตัดสินใจ การวินิจฉัยสั่งการหน่วยงานให้เกิดความร่วมมือเพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

(๕) การประสานงาน (Co=Coordinating) หมายถึง การประสานงานกิจการด้านต่างๆ ของหน่วยงาน ให้เกิดความร่วมมือเพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

(๖) การรายงาน (R=Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติของหน่วยงานให้แก่ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวของการดำเนินงานว่าก้าวหน้าเพียงใด

(๗) การงบประมาณ (B=Budgeting) หมายถึง การงบประมาณ การจัดทำงบประมาณ บัญชีการใช้จ่ายเงิน การควบคุมและการตรวจสอบด้านการเงิน อีกทั้งได้สรุปสาระสำคัญของหลักการบริหาร ไว้ดังนี้

๑) หน้าที่ทางการบริหาร (Management function) ซึ่งประกอบด้วยหน้าที่ทางการบริหาร ๕ ประการ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling)

๒) ผู้บริหารจะต้องมีลักษณะพร้อมด้วยความสามารถทางร่างกายจิตใจ ใจกว้าง การศึกษาหาความรู้ เทคนิคการทำงานและประสบการณ์ต่าง ๆ

๓) หลักการบริหาร ซึ่งมีหลักทั่วไปที่ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร ๑๔ ข้อ^{๓๑} คือ

(๑) หลักการเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ (Authority and responsibility)

(๒) หลักของการมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว (Unity of command)

(๓) หลักการมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน (Unity of direction)

(๔) หลักการดำรงไว้ซึ่งสายงาน (Scalar of chain)

(๕) หลักการแบ่งงานกันทำ (Division of work, or specialization)

(๖) หลักเกี่ยวกับระเบียบวินัย (Discipline)

(๗) หลักของการถือประโยชน์ส่วนบุคคลรองจากประโยชน์ส่วนรวม (Subordination of individual to general interest)

(๘) หลักของการให้ผลประโยชน์ตอบแทน (Remuneration)

(๙) หลักของการรวมอำนาจไว้ส่วนกลาง (Centralization)

^{๓๑}Henri Fayol, **Industrial and General Administration**, (New York : Mc-Graw Hill, 1930), pp. 17-18.

(๑๐) หลักของการมีระเบียบเรียบร้อย (Order)

(๑๑) หลักของความเสมอภาค (Equity)

(๑๒) หลักของการมีเสถียรภาพของการว่าจ้างทำงาน (Stability of tenure)

(๑๓) หลักของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiative)

(๑๔) หลักของความสามัคคี (Esprit de corps)

นอกจากนี้ทฤษฎีของการบริหาร คือ ทฤษฎี Z โดยหลังจากการศึกษาการบริหารของธุรกิจญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา และได้ทำการประสมประสานกัน โดยมีแนวคิดด้านการบริหารดังนี้^{๓๒}

๑) การจ้างงานระยะยาว

๒) การตัดสินใจเป็นเอกฉันท์

๓) ความรับผิดชอบเฉพาะบุคคล

๔) การประเมินผลและการเลื่อนตำแหน่งแบบค่อยเป็นค่อยไป

๕) การควบคุมในตัวเองไม่เป็นทางการโดยมีการวัดผลอย่างชัดเจนและเป็นทางการ

๖) เส้นทางอาชีพแบบเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในระดับปานกลาง

๗) มีความเกี่ยวข้องในลักษณะครอบครัว

อีกทั้งการบริหารเป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น (Getting things done through other people) และกล่าวว่าหน้าที่ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จ มี ๕ ประการ ตามคำย่อภาษาอังกฤษว่า “ POSDC” ดังนี้คือ^{๓๓}

๑. P คือ Planning หมายถึง คือ การวางแผน เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน เพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร

๒. O คือ Organizing หมายถึง คือ การจัดองค์การ เป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำและการกระจายอำนาจ

๓. S คือ Staffing หมายถึง คือ งานบุคลากร เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ การพัฒนาบุคลากรและการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

๔. D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการ เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผน ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและต้องมีภาวะผู้นำ

๕. C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแล เป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร นอกจากนี้ได้มีการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารไว้ ๕ ประการ คือ^{๓๔}

^{๓๒}William Ouchi, **Organization and Management**, (Eaglewood Cliffs : Prentice Hill, 1971), p. 283.

^{๓๓}พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), **พุทธวิธีในการบริหาร**, พิมพ์ครั้งที่ ๔. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ มหาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๓ - ๕.

^{๓๔}ธีระรัตน์ กิจจารักษ์ อ่างในสมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา, **เอกสารการสอนวิชาการบริหารการศึกษา**, (บัณฑิตวิทยาลัย : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์, ๒๕๔๒), หน้า ๖๗.

๑. การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนหรือโครงการสำหรับการปฏิบัติงานในอนาคตให้ตรง เป้าหมายที่ต้องการ โดยกำหนดงานที่จะทำวิธีการ และวัตถุประสงค์ของงานนั้นๆไว้ล่วงหน้า

๒. การแสวงหา การกำหนดตัวบุคคลและอุปกรณ์ (Allocation) หมายถึง การแสวงหา กำหนดตัวบุคคล และวัสดุทุกชนิดที่จำเป็นในการปฏิบัติงานตามแผน เพื่อให้งานนั้นสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๓. การเสริมกำลังบำรุง (Stimulation) หมายถึง การบำรุงขวัญ กระตุ้น และส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลงานดีทั้งปริมาณและคุณภาพ

๔. การประสานงาน (CO - Ordination) หมายถึง การจัดให้ผู้แทนของหน่วยงานย่อยทุกหน่วยงานพบปะปรึกษาหารือกัน เพื่อให้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือทราบเรื่องการปฏิบัติงานของผู้อื่น และเพื่อให้งานสัมพันธ์ไม่ขัดแย้งกัน โดยยึดเป้าหมายขององค์การเป็นหลัก

๕. การประเมินผลงาน (Evaluation) หมายถึง การตรวจสอบการปฏิบัติงานทุกระยะ ให้ทราบผลการปฏิบัติงานและปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางแก้ไขทุกระยะและประเมินผล ขั้นสุดท้ายเพื่อทราบผลการปฏิบัติงาน และปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางแก้ไขทุกระยะและประเมินผล ขั้นสุดท้าย เพื่อเปรียบเทียบผลงานกับผลงานที่ควรจะได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ตั้งแต่ต้นเพื่อวางแผนใหม่สำหรับการปฏิบัติงานในอนาคต นอกจากนี้มีขั้นตอนของการบริหาร ๕ ขั้นตอนดังนี้^{๓๕}

๑. การวางแผน (planning)
 ๒. การจัดองค์การ (organizing)
 ๓. การจัดทรัพยากร (assembling resources)
 ๔. การสั่งการ (directing)
 ๕. การควบคุมงาน (controlling)
- อีกทั้งกระบวนการการบริหารออกเป็น ๕ ขั้นตอนดังนี้^{๓๖}

๑. การวางแผน (planning)
๒. การจัดองค์การ (organizing)
๓. การมอบหมายงานหรือวินิจัยสั่งการ (directing)
๔. การประสานงาน (coordinating)
๕. การควบคุม (controlling)

และนอกจากนี้เสนอขั้นตอนของกระบวนการบริหารไว้ ๗ ขั้นตอนดังนี้^{๓๗}

๑. decision making หมายถึง การตัดสินใจเพื่อดำเนินการ
๒. planning หมายถึง การวางแผนปฏิบัติการตามแนวทางเลือกที่ตัดสินใจ

^{๓๕} เทพฤทธิ์ พิณนาคิเลย์, แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.gotoknow.org/posts/307318> [๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗].

^{๓๖} Sears, Jesse B, *The Nature of Administrative Process*, (New York : McGraw - Hill Book Company, 1959), pp. 17 - 36.

^{๓๗} Gregg, Russell T, *The Administrative Process : Administrative Behavior in Education*, (New York : Harper, and Row, 1957), p. 274.

๓. organizing หมายถึง การจัดองค์การ

๔. communication หมายถึง การติดต่อสื่อสารทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งภายในและภายนอกองค์การ

๕. influencing หมายถึง การจูงใจให้ทุกคนในองค์การปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถ

๖. coordinating หมายถึง การประสานงาน

๗. evaluating หมายถึง การประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผน

สรุปได้ว่า ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารนั้น ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การบริหารบุคคล การสั่งการ การประสานงาน การรายงานผล และการงบประมาณ ที่ผู้บริหารทุกๆ องค์การจะต้องมีเพื่อให้การทำงานนั้นเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการทำงาน

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

๒.๒.๑ ความหมายของการจัดการศึกษา

คำว่า “การศึกษา” หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการการสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต^{๓๘} นอกจากความหมายของ “การศึกษา” ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ อธิบายสรุปความหมายการศึกษาไว้เป็น ๒ ส่วน คือ

๑. ส่วนที่หนึ่ง คือ กระบวนการเรียนรู้ของบุคคลและสังคม โดยการ “ถ่ายทอดความรู้” การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม ฉะนั้นการศึกษาจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ต้องมีการจัด เพราะการถ่ายทอดความรู้ที่ดี การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมที่ดี คงจะเกิดขึ้นโดยไม่มีการจัดของสมาชิกในสังคมคงจะเป็นไปไม่ได้ นอกจากนั้นแล้วกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวยังต้องเป็นไปเพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมหากกระบวนการเรียนรู้มีผลตรงกันข้าม ก็มีใช้การศึกษาตามความหมายนี้

๒. ส่วนที่สอง คือ การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างสรรค์ความรู้อันเกิดจากสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เช่น การวิจัย ค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ ทางสังคมศาสตร์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการสร้างองค์ความรู้ต่อไป^{๓๙} อีกทั้งภาษาสันสกฤต มาจากคำว่า “ศึกษา” หมายถึง การเล่าเรียน ฝึกฝนและอบรม ถ้าเป็นภาษาบาลีใช้คำว่า “สิกขา” หมายถึง ข้อที่ต้องศึกษา ข้อที่จะต้องปฏิบัติ^{๔๐} นอกจากนี้ การศึกษา คือเป็นกิจกรรมทางสังคมที่เป็นรากฐานสำคัญของการสร้าง สะสมพลังของชาติ ชาติใดมี

^{๓๘} สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒. (กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค, ๒๕๔๒), หน้า ๒.

^{๓๙} วิชัย ต้นศิริ, คำอธิบายพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๔๒), หน้า ๔๖.

^{๔๐} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๒๕, (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๓๑), หน้า ๗๒๒ และ ๘๒๐.

“ทุนทางสังคม” แข็งแกร่ง มีคุณภาพดีมากขึ้นเพียงใด มีปริมาณมากแค่ไหน ย่อมขึ้นกับคุณภาพของระบบการศึกษา^{๔๑} อีกทั้งการศึกษาในพจนานุกรมทางการศึกษาไว้ ๔ ประการ คือ

๑. การศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ทำให้บุคคลพัฒนาความสามารถ เจตคติ และพฤติกรรมต่าง ๆ ให้มีคุณค่าต่อสังคม และเป็นที่ยอมรับของสังคมที่ตนอยู่

๒. การศึกษา หมายถึง กระบวนการทางสังคมที่ทำให้บุคคลได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นตัวควบคุมให้บุคคลได้รับความรู้ ความสามารถและพัฒนาตนเองอย่างดีที่สุดที่สังคมปรารถนา

๓. การศึกษา หมายถึง วิชาชีพสำหรับครู หรืออาชีพทางการศึกษาที่จัดสอนในสถาบันฝึกหัดครู หรือในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อเตรียมให้เป็นครู

๔. การศึกษา หมายถึง ศิลปะการถ่ายทอดความรู้จากอดีต ซึ่งจัดไว้อย่างมีระเบียบให้แก่บุคคลแต่ละรุ่น^{๔๒} นอกจากนี้การศึกษา คือ เครื่องมือที่ผู้ปกครองประเทศใช้ในการเปลี่ยนแปลงนิสัยมนุษย์เพื่อก่อให้เกิดรัฐที่มีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ถ้าพลเมืองมีการศึกษาเขาจะสามารถเผชิญเหตุฉุกเฉินต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น^{๔๓} และ “การศึกษา” คือการสร้างอุปนิสัยและคุณธรรมทางสังคม หรือพูดให้เข้าใจง่าย ๆ ว่า การศึกษา คือ การทำให้พลเมืองของชาติมีความประพฤติและนิสัยที่ดี^{๔๔} อีกทั้งการศึกษา คือ การอบรมคนให้เป็นพลเมืองดีและดำเนินชีวิตด้วยการกระทำดี^{๔๕} นอกจากนี้การศึกษา คือ การปลูกฝังความเคารพนับถือในตัวบุคคล มีความรัก มีความเมตตาเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน และถือว่าการศึกษาคือการพัฒนาสมรรถภาพสมองของคนให้เจริญขึ้นเรื่อย ๆ และผสมกลมกลืนกันทุกทาง^{๔๖} ตลอดจนการศึกษามีความหมายว่า

๑. การศึกษา คือ ชีวิต (Education is life) ไม่ใช่เป็นการเตรียมตัวเพื่อชีวิตในภายหลัง การศึกษากับชีวิตเป็นของคู่กัน ตราบใดที่ยังมีชีวิตอยู่ก็ต้องมีการศึกษาตลอดไป ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน แก้ปัญหาในชีวิตปัจจุบัน

๒. การศึกษา คือ การเจริญงอกงาม (Education is growth) คนที่ได้รับการศึกษาย่อมจะทำให้เจริญงอกงาม ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา แต่ความเจริญงอกงามนั้นต้องเป็นไปในทางที่ดี สังคมปรารถนาด้วย

๓. การศึกษา คือ การสร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่ชีวิต (Education is organizing

^{๔๑}ชัยอนันต์ สมุทวณิช, รายงานการวิจัยระบบบริหารจัดการเพื่อการจัดสรรทรัพยากรสำหรับการศึกษาระดับพื้นฐาน ๑๒ ปีที่สอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒, ม.ป.ป. (เอกสารอัดสำเนา)

^{๔๒}Good Carter V, *Dictionnary of Education*, (New York : McGraw-Hill Book,1973), p. 191.

^{๔๓}Plato อ้างใน Sabine.George H, *A History of Political Theory*,(New York : Holt Renehart And Winston, 1966), pp. 59-60.

^{๔๔}Johan Friedrich Herbart อ้างใน วิไล ตั้งจิตสมคิด , *การศึกษาไทย*, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๙), หน้า ๒.

^{๔๕}Aristotle อ้างใน วิไล ตั้งจิตสมคิด , *การศึกษาไทย*, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๙), หน้า ๒.

^{๔๖}Pestalozzi อ้างใน วิไล ตั้งจิตสมคิด , *การศึกษาไทย*, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๙), หน้า ๓.

for experience) เป็นการจัดประสบการณ์ใหม่ ช่วยให้บุคคลมีระดับความสามารถสูงขึ้น พอที่จะกำหนดแนวปฏิบัติจากผลลัพธ์ของประสบการณ์นั้นได้

๔. การศึกษา คือ กระบวนการทางสังคม (Education is social process) เป็นการถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรมต่าง ๆ จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง^{๔๗} และมีความเห็นว่าการศึกษาคือเป็นหน้าที่อันสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของสังคม แม้หน้าที่ในการปกครองก็ยังจัดว่าไม่สำคัญยิ่งไปกว่า เพราะแม้ว่ารัฐบาลจะรักษาความสงบเรียบร้อยและขับไล่ศัตรูออกนอกประเทศได้ ก็เพียงแต่ทำให้สังคมดำรงอยู่ในระยะเวลาสั้นเท่านั้น ถ้ารัฐบาลไม่สั่งสอนคนรุ่นใหม่ให้รู้จักวัฒนธรรมของสังคมไว้ชั่วอายุคนแต่ละรุ่นแล้ว สังคมนั้น ๆ ก็จะเสื่อมสูญ โรงเรียนมีไว้มิใช่เพียงเพื่อให้ความสะดวกแก่บุคคลในการแสวงหาความรู้ หรือเพิ่มพูนปัญญา เพื่อหางานที่มีค่าแรงเพิ่มขึ้น หรือเพื่อช่วยให้บุคคลรู้จักวิธีดำรงชีวิตที่หยาบช้าขึ้นเท่านั้น แต่หน้าที่อันดับแรกของโรงเรียน คือ การรักษารูปแบบของการดำรงชีวิตที่สังคมต้องการไว้เพื่อประกันว่าสังคมอย่างนั้นจะดำรงอยู่ตลอดไป^{๔๘} นอกจากนี้การศึกษา คือ เครื่องมือเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีบทบาทในวงการอาชีพต่างๆของผู้ใหญ่ ถ้าแม้ว่าวิชาที่เรียนจะไม่เกี่ยวข้องโดยตรงในการประกอบอาชีพ แต่การศึกษาที่สนับสนุนให้เด็กแข่งกันทำคะแนนสูงๆ ช่วยสร้างค่านิยมในการทำงานให้ได้รับความสำเร็จในตัวเอง แม้เด็กจะมีบุคลิกภาพต่าง ๆ กัน แต่โรงเรียนก็ทำหน้าที่อบรมให้เด็กเป็นสมาชิกของสังคมที่มีรูปแบบที่สังคมปรารถนาได้เหมือน ๆ กัน กิจกรรมต่างๆ ที่หล่อหลอมเด็กให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เรียกว่า “กิจกรรมเหมือนประกิจ” (Socialization Activities)^{๔๙} และการศึกษา คือ กระบวนการทุกชนิด เว้นแต่กระบวนการทางชีววิทยาเท่านั้นซึ่งช่วยสร้างจิตใจ นิสัย และความสามารถทางกายให้แก่บุคคล^{๕๐} นอกจากนี้มีความเห็นว่า “การศึกษา คือ การลงทุนอย่างหนึ่งของมนุษย์” เป็นการลงทุนเพื่อประโยชน์ของตนเอง เพราะการศึกษาช่วยพัฒนาความสามารถและความเจริญของงานต่าง ๆ ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ต่างมีทักษะความชำนาญเฉพาะอย่าง โดยอาศัยการศึกษาเป็นการลงทุนทางด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนและบุคลากรทางด้านการจัดการศึกษาในการลงทุนนั้นควรจะต้องมองไปว่า ผลผลิตที่ลงทุนไปนั้นคุ้มค่ากับทุนที่ลงไปหรือไม่ การศึกษา คือ การพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์ บุคลิกภาพ คือ ลักษณะส่วนรวมของบุคคลนั้น ๆ ได้แก่ ลักษณะทางกาย ความคิด การแสดงออก ความรู้สึกทางอารมณ์ เจตคติ และรสนิยม ผู้ที่ได้รับการศึกษาจึงควรเป็นผู้รู้จักคิด รู้จักผิดชอบชั่วดี เป็นที่พึงปรารถนาของสังคม^{๕๑} อีกทั้งยังได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ว่า การศึกษา คือ การพัฒนาขั้นห้า เพื่อว่าโลภะ โทสะ โมหะ จะได้ลดน้อยถอยไป หรือว่าหมดไปในที่สุดและได้บรรลุชีวิตที่ดีขึ้น ๕ นั้น ย่อมประกอบด้วย

^{๔๗}Dewey. John, **Democracy of Education**, (New York : The MacMillum Company, 1965), p. 53.

^{๔๘}Morris, Van Cleve, **Philosophy and the American School**, (Boston : Houghton Mifflin Company, 1961), p .11.

^{๔๙}Talcott Parson อ้างใน วิไล ตั้งจิตสมคิด, **การศึกษาไทย**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๙), หน้า ๔.

^{๕๐}Kneller, George F, **Introduction to the Philosophy of Education**, (New York : John Wiley Sons.InC, 1981), p. 11.

^{๕๑}Schultz Theodore W, **The Economic Value of Education**, (New York : Columbia University Press, 1966) pp. 123-132.

การพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทักษะคติ ตลอดจนคุณธรรมของบุคคลเพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข นอกจากนี้การจัดการศึกษาโดยจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสามารถมีการเทียบโอนผลการศึกษาได้ การจัดการศึกษาโดยครอบครัวอาจเป็นไปในรูปศูนย์การเรียนรู้ครอบครัวเดี่ยวหรือกลุ่มครอบครัวก็ได้ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดความแปลกแยกออกจากกระบวนการเรียนในสถานศึกษาปกติก็จำเป็นต้องมีการจดทะเบียนหรือประสานกับสถานศึกษาในระบบเพื่อประโยชน์ในการเทียบโอนผลการศึกษา และเพื่อการสนับสนุนจากรัฐ โดยมีระบบการเยี่ยมบ้าน นิเทศและการประกันคุณภาพประกอบด้วย ในส่วนนี้ต้องถือว่าครอบครัวและโรงเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องกัน โดยครูเข้าร่วมประเมินผู้เรียนของครอบครัว ให้คำปรึกษาผู้ปกครองในการสอน หรือให้การสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์การสอนแก่ครอบครัว^{๕๔}

สรุปการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายชัดเจน คือการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด การประพฤติปฏิบัติ ฯลฯ โดยคาดหวังว่า คนที่มีคุณภาพนี้จะทำให้สังคมมีความมั่นคง สงบสุข เจริญก้าวหน้าทันโลก แข่งขันกับสังคมอื่นในเวทีระหว่างประเทศได้ คนในสังคมมีความสุข มีความสามารถประกอบอาชีพการงานอย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ร่วมกันได้อย่างสมานฉันท์

การจัดการศึกษามีหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา ตามอัธยาศัย ย่อมขึ้นกับความเหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันไป เนื่องจากการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่เป็นระบบ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกาและวิธีการดำเนินการ มีทรัพยากรต่างๆสนับสนุน และต้องมีกระบวนการประเมินผลการจัดการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ด้วย ทั้งนี้ ผลผลิตของการจัดการศึกษาได้แก่ผู้ที่ได้รับการศึกษา ส่วนผลลัพธ์หรือผลสะท้อนสุดท้ายคือการมีพลเมืองที่มีคุณภาพ และสังคมมีสภาพที่พึงประสงค์

๒.๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

แนวคิดพื้นฐานในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒^{๕๕}

๑. ความจำเป็นในการจัดการศึกษา

การศึกษาเป็นเรื่องที่ต้องมีการจัดการ ไม่ใช่เรื่องที่จะให้ผู้ใดรับไปทำโดยไม่มีเป้าหมาย ไม่มีมาตรฐาน ไม่ได้คุณภาพ เพราะยอมทำให้การศึกษาไม่มีทิศทาง ไม่เป็นระบบ ไม่คุ้มค่า และหากจัดผิดพลาดก็ยากที่จะแก้ไข เพราะกระบวนการศึกษา เช่น ค่านิยมต่างๆ ได้ซึมซับเข้าไปในใจของผู้เรียนเสียแล้ว

^{๕๔} ยุทธชัย เกลิมชัย, อุทัยวรรณ เกลิมชัย และกลุ่มบ้านเรียนปัญญากร, รายงานการวิจัยรูปแบบและพัฒนาการจัดการศึกษาโดยครอบครัวในสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๓), (เอกสารอัดสำเนา)

^{๕๕} ศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญา เวสารัชช์, ประธานคณะกรรมการประสานงานโครงการพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้นำชุมชนและผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีนาคม ๒๕๔๕. แหล่งที่มา: <http://www.moe.go.th/wijai/Principle%20edu.htm> [๑ ตุลาคม ๒๕๕๖].

การจัดการศึกษาเป็นเรื่องของการลงทุนที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์แต่ละคน และเป็นการลงทุนเพื่อการอยู่รอดและพัฒนาของสังคม ทั้งนี้ เพราะการศึกษาส่งผลกระทบและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม วิทยาการและเทคโนโลยีที่จำเป็นในการทำงานและการใช้ชีวิต ยิ่งการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ในโลกเป็นไปอย่างรวดเร็วอันเป็นผลจากพัฒนาการทางเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีด้านการสื่อสารใหม่ ๆ พัฒนาการเหล่านี้ย่อมท้าทายต่อการจัดการศึกษา เพราะได้เปิดโอกาสและให้ช่องทางการเรียนรู้แก่บุคคลจำนวนมาก โดยให้รับรู้มากขึ้นและมีเส้นขีดคั่นด้านระยะทางน้อยลงกว่าเดิมมาก การจัดการศึกษาจึงเป็นเรื่องจำเป็น เพราะต้องการทรัพยากร (คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี) สนับสนุนจำนวนมาก ต้องมุ่งไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ร่วมกันของสังคม ต้องนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของมนุษย์อย่างแท้จริง ในแง่นี้ การจัดการศึกษาจึงต้องมีการกำหนดเพื่อประกันว่ามนุษย์ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ ตรงตามเป้าหมายร่วมกัน รวมทั้งมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการศึกษายังมีความจำเป็น เพราะต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็นการรับผิดชอบด้านการสอน การบริหาร หรือการสนับสนุน ตัวอย่าง เช่น ครูที่ดีต้องได้รับการศึกษาอบรมมาอย่างดี มีความรู้ความชำนาญ และมีคุณลักษณะเหมาะสมกับการเป็นครู การเป็นครูจึงเป็นที่ยอมรับว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง เนื่องจากสังคมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การจัดการศึกษาจำต้องได้รับการปรับเปลี่ยนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับความจำเป็นของแต่ละยุคสมัย การจัดการศึกษาที่อยู่กับที่ย่อมหมายถึงความล้าสมัย ไม่เหมาะสม ไม่คุ้มประโยชน์

ปัจจุบัน โลกก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ หรือเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจที่เรียกว่าเศรษฐกิจฐานความรู้ ความรู้จึงเป็นเครื่องมือจำเป็นที่ขาดไม่ได้ ในสังคมสมัยใหม่นี้ความรู้ที่ทันสมัยที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ จะช่วยแก้ปัญหาได้ และนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นพลังสำคัญสำหรับการอยู่รอดและการพัฒนา ทั้งสำหรับบุคคลแต่ละคนและสำหรับสังคมประเทศชาติโดยรวม

๒. วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

ในขณะที่การจัดการศึกษามุ่งเป้าหมายระยะยาวสำหรับการพัฒนาของแต่ละบุคคลและการพัฒนาสังคม แต่การจัดการศึกษาโดยทั่วไปย่อมมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งบรรลุหลายประการ ได้แก่

๒.๑ ให้บริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ โดยถ่ายทอดหรือปลูกฝังเนื้อหาความรู้ความเข้าใจที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้ได้รับการศึกษาวางตัวได้เหมาะสมในสังคม และมีความสามารถประกอบอาชีพตามความถนัด ความสนใจ หรือตามโอกาสของแต่ละคนได้ สถานศึกษาส่วนใหญ่ที่เรียกว่า โรงเรียน มหาวิทยาลัย ศูนย์การเรียนรู้ สถานศึกษาปฐมวัย ทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการทางการศึกษา

๒.๒ เตรียมเด็กก่อนวัยเรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ และจัดให้เด็กในวัยเรียนได้รับการศึกษาเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองต่อเนื่อง โดยส่งเสริมเกื้อหนุนให้เด็กก่อนวัยเรียนขึ้นพื้นฐาน ได้มีพัฒนาการทั้งทางร่างกาย เชาวน์ปัญญา ความสนใจ ที่เหมาะสม มีความพร้อมในการศึกษาระดับสูงขึ้นไป การจัดการส่วนนี้ โดยทั่วไปเป็นความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครอง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น ส่วนเด็กในวัยเรียนทุกระดับจะได้รับการศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการเตรียมตัวระดับพื้นฐาน และเพื่อมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพการ

งานต่อไป

๒.๓ ให้โอกาสทางการศึกษา โดยเข้าถึงผู้รับบริการที่ไม่สามารถเข้ารับการศึกษามากตามปกติที่มีอยู่หลากหลาย การจัดการศึกษาลักษณะนี้มุ่งไปที่ผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มีความยากจน ผู้ที่พลาดโอกาสได้รับการศึกษาในช่วงของชีวิต ผู้ที่มีปัญหาทางร่างกาย จิตใจ หรือสติปัญญา การจัดการศึกษาเช่นนี้มักดำเนินการโดยสถานศึกษาเฉพาะด้าน เช่น โรงเรียนสอนคนตาบอด โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ หรือโดยวิธีการอื่นนอกกรอบและตามอัธยาศัย เช่น ศูนย์การเรียนรู้การศึกษาในระบบทางไกล เป็นต้น

๒.๔ ตอบสนองความต้องการทางการศึกษาระดับสูงในเชิงคุณภาพ วัตถุประสงค์นี้มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสได้พัฒนาความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ ซึ่งอาจดำเนินการโดยสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นการวิเคราะห์วิจัยระดับสูง มุ่งคิดค้นเนื้อหาสาระที่แปลกใหม่จากเดิม นอกจากนี้ยังรวมถึงการฝึกอบรมเฉพาะทาง เช่น ด้านการเกษตร การอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์สุขภาพ เป็นต้น มักดำเนินการในรูปแบบการประชุมสัมมนา การฝึกอบรม การดูงาน การฝึกปฏิบัติเฉพาะ ฯลฯ

๒.๕ พัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลให้เต็มตามความสามารถ และตอบสนองวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศ วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาข้อนี้เน้นการพัฒนามนุษย์ในลักษณะบูรณาการ คือให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม ความคิด ความสำนึก ความรับผิดชอบ ฯลฯ ซึ่งตามปกติควรเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา แต่หากสถานศึกษาไม่สามารถดูแลให้ครบถ้วนได้ ก็ต้องจัดส่วนเสริมเติมในลักษณะการฝึกอบรมเฉพาะ การแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนปกติ หรือการใช้สื่อต่างๆช่วยเสริม วัตถุประสงค์ส่วนนี้ยังรวมไปถึงการพัฒนาทักษะและคุณภาพของผู้ที่ทำงานแล้วหรือผู้ที่ผ่านการศึกษาตามกระบวนการปกติ ให้สามารถติดตามความรู้ใหม่ ๆ และวิทยาการที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นนี้เป็นตัววัดความสามารถในการจัดการของผู้บริหาร จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ผู้บริหารต้องกำหนดเกณฑ์จากวัตถุประสงค์ที่ระบุ และผู้บริหารก็จะต้องได้รับการประเมินจากเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนดด้วย

๓. เป้าหมายของการจัดการศึกษา

เป้าหมายของการจัดการศึกษาในภาพรวมคือสมาชิกทุกคนในสังคม แต่เนื่องจากมวลชนเหล่านี้มีจำนวนมากมากเกินไปที่จะมีองค์กรใดสามารถจัดการศึกษาให้ครบถ้วนครอบคลุมได้ จึงต้องมีการแบ่งกลุ่มประเภทของเป้าหมายออกตามความเหมาะสมในการจัด เช่น แบ่งตามอายุ แบ่งตามสาระเนื้อหา แบ่งตามลักษณะของบุคคล เป็นต้น

เป้าหมายของการจัดการศึกษาอาจแบ่งเป็นกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

๑. เด็กก่อนวัยเรียน เมื่อทารกคลอดออกจากครรภ์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ปู่ย่าตายาย ญาติ หรือคนเลี้ยงดู เป็นกลุ่มบุคคลเริ่มแรกที่ทำหน้าที่ดูแลเลี้ยงดู และขณะเดียวกันก็ให้การศึกษาอบรมด้วย การให้การศึกษาลักษณะนี้ โดยทั่วไปยังไม่เป็นระบบ แต่เป็นธรรมชาติ จึงยังไม่ถือว่าเป็นการจัดการศึกษา เมื่อทารกเติบโตขึ้นพอช่วยตนเองได้แล้ว พ่อแม่ซึ่งต้องมีภาระประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงลูก ไม่อาจดูแลบุตรได้ ก็ปล่อยให้ผู้อยู่ในการดูแลของบุคคลอื่น เช่น บุคคลในกลุ่มเครือญาติ หรือ

มีฉะนั้นก็ต้องจ้างคนดูแล ทางเลือกอีกประการหนึ่งคือการส่งบุตรหลานเข้ารับการอบรมศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ปฐมวัย ศูนย์รับเลี้ยงเด็กหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งถือเป็นสถานศึกษาเบื้องต้นที่มีการจัดการศึกษา โดยมีผู้ดูแลที่ได้รับการศึกษาอบรมมาพอสมควรเป็นผู้ดูแล

เมื่ออายุถึงวัยประมาณสามขวบ สถานศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้มีการจัดการศึกษาที่เป็นระบบและมีรูปแบบมากขึ้น ซึ่งการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กวัยนี้เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ได้แก่ กิจกรรมการเคลื่อนไหวตามจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเกมการศึกษา เป็นต้น

๒. บุคคลในวัยเรียน ผู้ที่อยู่ในวัยเรียนโดยทั่วไปหมายถึง ผู้ซึ่งรัฐกำหนดให้ผู้ปกครองต้องนำไปเข้าเรียน คืออยู่ในช่วงการศึกษาภาคบังคับ โดยแต่ละประเทศกำหนดอายุไว้แตกต่างกันไปตามที่เห็นว่าเหมาะสม สำหรับประเทศไทยกำหนดให้การศึกษาในระดับประถมถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่สามเป็นการศึกษาภาคบังคับ และหากผู้ปกครองมีความพร้อมก็ส่งเสริมให้บุตรหลานของตนได้เรียนต่อสูงขึ้นไปอีกตามกำลังความสามารถ ระดับการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้อาจแบ่งได้หลายระดับได้แก่

๒.๑ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทั่วไป เป็นการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลในวัยเรียน ในระบบการเรียนในโรงเรียน ในครอบครัว หรือในสถานศึกษารูปแบบอื่น ในประเทศไทย การศึกษาขั้นพื้นฐานไล่เรียงกันไปตั้งแต่ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งถึงชั้นประถมศึกษาปีที่หก) ไปจนถึงชั้นมัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่งถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่หก) การศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นมักใช้เวลาประมาณสิบสองปีเป็นส่วนใหญ่ ในช่วงปลายของการศึกษาระดับนี้เยาวชนที่สนใจศึกษาสายอาชีพ แทนที่จะศึกษาสายสามัญ ก็อาจเลือกเข้าเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพ ซึ่งได้แก่ โรงเรียนอาชีวศึกษาระดับต้นต่าง ๆ ได้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒.๒ การศึกษาระดับอุดมศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนที่มุ่งศึกษาต่อก็อาจเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (ซึ่งรวมสถาบันอุดมศึกษาสายอาชีพต่ำกว่าปริญญาด้วย) ในกรณีที่ศึกษาระดับปริญญาก็อาจศึกษาต่อเนื่องไปตั้งแต่ระดับปริญญาตรี โท เอก หรือศึกษาเฉพาะด้านหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี โท เอก

๓. ผู้ด้อยโอกาส หรือบุคคลลักษณะพิเศษ กลุ่มเป้าหมายนี้เป็นคนกลุ่มพิเศษที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากบุคคลปกติทั่วไป สิ่งที่ทำให้แตกต่างนั้นอาจเกิดจากฐานะทางเศรษฐกิจ คือคนจนที่ด้อยโอกาสในการเล่าเรียนตามปกติ เช่น เด็กที่ผู้ปกครองไม่ส่งเสริมให้ศึกษาเล่าเรียน เด็กไร้ผู้อุปการะ หรือความแตกต่างอาจเกิดจากลักษณะทางร่างกายจิตใจและสมอง เช่น เด็กพิการ เด็กปัญญาอ่อน เด็กที่มีปัญหาทางจิตใจและอารมณ์ เด็กอัจฉริยะ เป็นต้น ผู้ด้อยโอกาสหรือบุคคลลักษณะพิเศษเฉพาะเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษเพื่อให้มีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เช่นเดียวกับเด็กอื่น แต่การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายนี้จำเป็นต้องจัดให้ตามรูปแบบที่เหมาะสมกับลักษณะและความจำเป็นสำหรับกลุ่มด้วย โดยอาจต้องมีครูที่ได้รับการอบรมมาเป็นการเฉพาะ ในกรณีที่ผู้ด้อยโอกาสร่วมเรียนในชั้นเรียนปกติ ครูจำเป็นต้องให้ความสนใจผู้เรียนกลุ่มนี้เป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องใช้ความอดทน ความเมตตา ความเข้าใจ และความละเอียดละไมในการปฏิบัติต่อพวกเขา สำหรับผู้บริหารที่จัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสต้องมีความเข้าใจ มีทักษะ และ

ได้รับการอบรมมาโดยเฉพาะอย่างพอเพียงในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

๔. ผู้มีงานทำ ผู้ที่ประกอบอาชีพการงานแล้วเป็นกลุ่มเป้าหมายอีกกลุ่มหนึ่ง บุคคลเหล่านี้ได้รับการศึกษามาแตกต่างกันไป และมุ่งศึกษาเพิ่มเติมโดยมีเหตุผลต่างกันไป ส่วนหนึ่งเข้าศึกษาระดับสูงขึ้นในสถาบันการศึกษาปกติหรือเข้ารับการศึกษาดำเนินโครงการพิเศษ (เช่น โครงการศึกษาเฉพาะที่มีผู้จัดบริการให้ในสถานที่ทำงาน โครงการศึกษาอบรมเฉพาะด้าน เป็นต้น) นอกจากนี้หน่วยงานทางการศึกษาอาจจัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น การศึกษาสัณฐานที่ผู้สอนตระเวนให้ความรู้ การศึกษาผ่านสื่อโทรคมนาคม การศึกษาโดยเอกสารหรือสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองต่างๆ การจัดการศึกษาเช่นนี้ อาจมีการรับรองวุฒิให้หรืออาจไม่เทียบวุฒิอย่างเป็นทางการก็ได้ การจัดการอบรมสำหรับผู้มีงานทำนั้น รวมถึงครูซึ่งต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องด้วย ครูจึงควรสนใจติดตามรับการอบรมตามหลักสูตรต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพของตน

กลุ่มเป้าหมายนี้ นับวันจะยิ่งมีความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ เกิดขึ้นรวดเร็ว จึงจำเป็นที่ผู้ทำงานแล้วควรได้รับสาระเนื้อหาใหม่ ๆ เพื่อยกระดับความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพของตนตลอดเวลา

๕. ประชาชนทั่วไป ประชาชนโดยทั่วไปถือเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกของสังคมได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ที่เป็นประโยชน์สำหรับการเป็นพลเมืองที่ดีและการเพิ่มพูนความคิดความอ่านของตนอย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาลักษณะนี้ถือเป็นส่วนเสริมจากการที่ประชาชนได้เรียนรู้จากสื่อมวลชน จากกลุ่มคนใกล้ชิด การจัดการศึกษาเพื่อปวงชนอาจทำโดยผ่านสื่อต่าง ๆ ได้หลากหลาย แต่ย่อมเป็นไปเพื่อการพัฒนาคุณภาพของประชากรให้รู้เท่าทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และปรับตัวเองกับความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้มักเป็นการจัดการศึกษาเสริมในรูปการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นหลัก

เนื่องจากเป้าหมายของการศึกษามีหลากหลาย ผู้นำชุมชนและท้องถิ่นพึงมีบทบาทในการสำรวจกลุ่มเป้าหมาย กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมาย และร่วมสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถจัดบริการการศึกษาแก่กลุ่มเป้าหมายให้ครบถ้วนและเกิดประโยชน์ได้จริง

๔. องค์ประกอบของการจัดการศึกษา

องค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษามี ๘ องค์ประกอบ ได้แก่

(๑) สาระเนื้อหาในการศึกษา ในกรณีที่มีการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ผู้จัดการศึกษามักจัดทำหลักสูตรเป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระ หลักสูตรเหล่านี้อาจเป็นหลักสูตรกลางที่ใช้สำหรับการศึกษาแต่ละระดับ แต่ขณะเดียวกันก็ควรเปิดโอกาสให้สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถจัดเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับท้องถิ่นได้ด้วย เนื้อหาสาระในการศึกษานั้นควรทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ทั้งนี้ครูต้องทบทวนเนื้อหาสาระที่ตนสอนเพื่อปรับแก้ไขให้ถูกต้องทันสมัย และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน หากเห็นว่าเนื้อหาผิดพลาดหรือล้าสมัย ควรแจ้งผู้บริหารให้ทราบ

(๒) ครู ผู้สอน หรือผู้ให้การเรียนรู้ ผู้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระได้แก่ครูและอาจารย์ ซึ่ง

ถือเป็นผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง บุคคลเหล่านี้ต้องได้รับการศึกษาอบรมมาทั้งในด้านเนื้อหาและวิธีการถ่ายทอด เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้และสาระวิชาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เงื่อนไขสำคัญประการหนึ่งสำหรับครูและอาจารย์คือต้องมีความตื่นตัวอยู่เสมอในการติดตามเรียนรู้เนื้อหาวิชาการวิชาชีพใหม่ๆ และวิทยาการด้านการเรียนการสอน ตลอดเวลา บางกรณีต้องมีการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ ด้วย อนึ่ง ครูและอาจารย์ต้องพัฒนาความสามารถในการประยุกต์สาระเนื้อหาและองค์ความรู้ใหม่ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

(๓) สื่อและอุปกรณ์สำหรับการศึกษา สื่อและอุปกรณ์ต่างๆ เช่น อาคาร สถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ กระดานเขียน หนังสือ แบบเรียน สมุด ดินสอ ตลอดจนอุปกรณ์ที่ทันสมัยที่มีราคาแพงทั้งหลาย เช่น อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ เหล่านี้ สื่อและอุปกรณ์เหล่านี้เป็นส่วนประกอบที่จำเป็นสำหรับการจัดการศึกษา ครูและผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีหน้าที่รับผิดชอบ ดูแลให้สิ่งเหล่านี้มีอย่างเพียงพอ อยู่ในสภาพใช้งานได้ และใช้สื่อเหล่านี้เป็นส่วนช่วยให้เกิดการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ครูที่มีคุณภาพต้องสามารถผลิตและพัฒนาสื่อและอุปกรณ์การศึกษาสำหรับการสอนของตนด้วย

(๔) รูปแบบวิธีการเรียนการสอน การศึกษายุคใหม่นั้นมีความแตกต่างไปจากการศึกษายุคก่อนซึ่งเน้นที่ตัวครู ระบบการศึกษายุคใหม่เน้นความสำคัญที่ตัวผู้เรียน ดังนั้น รูปแบบวิธีการเรียนการสอนใหม่จึงแตกต่างไปจากเดิม จึงเกิดคำว่า “ปฏิรูปการเรียนรู้อ” ซึ่งนำไปสู่กระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น การระดมความคิด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนำชมนอกสถานที่เรียน การใช้อุปกรณ์เครื่องมือประกอบ รูปแบบวิธีการเรียนการสอนใหม่ ๆ นี้ ผู้สอนพึงระมัดระวังเลือกใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละกลุ่ม และจำเป็นต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ประกอบกับการทำความเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียนของตน

(๕) ผู้บริหารและบุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ในการจัดการศึกษา ยังมีผู้ที่รับผิดชอบที่อาจไม่ได้เป็นผู้ถ่ายทอดโดยตรงอีกหลากหลาย ได้แก่ ผู้บริหารซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาที่ตนรับผิดชอบให้เป็นไปโดยเรียบร้อย นำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และยังจำเป็นต้องมีบุคลากรทางการศึกษาอื่นร่วมด้วย เช่น เจ้าหน้าที่ธุรการ งานทะเบียน งานโภชนาการและสุขอนามัย รวมทั้งฝ่ายสนับสนุนอื่น ๆ

(๖) เงินทุนสนับสนุน การจัดการศึกษาเป็นเรื่องของการลงทุน ซึ่งผู้ลงทุนอาจเป็นรัฐบาลในฐานะผู้รับผิดชอบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผู้ปกครอง ผู้เรียน ชุมชน เป็นต้น เงินทุนเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การจัดการศึกษาเกิดผลตามเป้าหมาย

(๗) สถานที่ศึกษาและบรรยากาศแวดล้อม การจัดการศึกษาในระบบที่ยังต้องอาศัยชั้นเรียนยังเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้นอาคารสถานที่ ห้องเรียน และบรรยากาศแวดล้อมที่ใช้ในการจัดการศึกษาจึงเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ ถึงแม้จะมีการจัดการศึกษาโดยใช้สื่อทางไกลก็ตาม ก็ยังต้องมีสถานที่สำหรับการบริหารจัดการ การผลิตและถ่ายทอดสื่อ หรือการทำงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่ยังต้องใช้อาคารเป็นสถานที่สำหรับจัดการเรียนการสอน สิ่งที่ผู้บริหารและผู้จัดการศึกษาต้องสนใจดูแลคือความเพียงพอ เหมาะสม ปลอดภัย และการมีบรรยากาศแวดล้อมที่เอื้อการเรียนรู้ ส่วนครูก็ต้องรับผิดชอบในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสม หากจำเป็นต้องใช้งบประมาณปรับปรุงก็ควรแจ้งผู้บริหารให้ช่วยดำเนินการ

(๘) ผู้เรียน ผู้เรียนหรือผู้ศึกษาถือเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นที่สุดของการจัดการศึกษา เพราะผู้เรียนคือผู้รับการศึกษา และเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา การปรับเปลี่ยนความรู้และพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาจึงครอบคลุมขั้นตอนที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ การให้การศึกษาอบรม การประเมิน และการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้ เป้าหมายการจัดการศึกษาในภาพรวมจึงมีได้จำกัดวงแคบเฉพาะในสถานที่ แต่มุ่งที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีปรัชญาพื้นฐานสำคัญคือ “ทุกคนต้องเป็นส่วนสำคัญของการจัดการศึกษา และการศึกษาต้องจัดสำหรับคนทุกคน”

๕. ดัชนีชี้วัดและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษา

ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษานั้น เน้นที่คุณภาพของผลผลิตของกระบวนการศึกษาเป็นหลัก ส่วนปริมาณเป็นปัจจัยรอง กล่าวคือ การจัดการศึกษาต้องมุ่งถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ในเชิงคุณภาพเป็นเกณฑ์ โดยมีดัชนีชี้วัดบางประการ ดังต่อไปนี้

(๑) คุณภาพของผู้เรียน คุณภาพของผู้เรียนถือว่าเป็นผลที่เกิดจากการจัดการศึกษา คำว่า "คุณภาพของผู้เรียน" มีความหมายครอบคลุมหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ทักษะ และพฤติกรรม ดัชนีชี้วัดคุณภาพของผู้เรียนซึ่งจะใช้วัดผลการจัดการศึกษาต้องเป็นผลทางตรงหรือทางอ้อมที่มาจากจัดการศึกษา ไม่ใช่ผลบังเอิญหรือผลที่ไม่เกี่ยวเนื่องกัน เช่น สถานศึกษาอาจสอนไม่ดี แต่นักเรียนทำคะแนนผลสอบได้ดีเพราะไปรับการสอนพิเศษ หรือผู้ปกครองกวาดขันดูแลและสั่งสอนเพิ่มเติม ในแง่คุณภาพของผู้เรียน ครูควรกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (วัตถุประสงค์ที่วัดได้จริง) ที่มุ่งให้เกิดขึ้น อันเป็นผลจากการจัดการเรียนการสอนของครู และประเมินวัตถุประสงค์ดังกล่าวเพื่อวัดประสิทธิภาพของวิธีการสอนของตน

(๒) คุณภาพของการจัดการเรียนการสอน คุณภาพของการจัดการเรียนการสอน ขึ้นกับปัจจัยหลายประการซึ่งเป็นปัจจัยชี้วัดในระบบประกันคุณภาพการศึกษา เช่น คุณภาพของครู สภาพแวดล้อม รูปแบบและระบบการเรียนการสอน สื่อและเทคโนโลยี กระบวนการเรียนรู้ เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้ถือเป็นส่วนหนึ่งที่นำมากำหนดเป็นดัชนีชี้วัดคุณภาพของการจัดการศึกษาได้ ครูต้องถือว่าการพัฒนาคุณภาพของการสอนนั้น เป็นความท้าทายของอาชีพครู และต้องไม่หยุดยั้งในการปรับปรุงคุณภาพดังกล่าว ทั้งโดยการค้นคิดเองหรือการเข้ารับการอบรมเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อศิษย์ของตน

(๓) ความคุ้มค่าในการจัดการศึกษา เนื่องจากการจัดการศึกษาต้องใช้จ่าย ความคุ้มค่าจึงถือเป็นดัชนีชี้วัดการจัดการศึกษาด้วย คำว่าความคุ้มค่านี้ไม่ได้หมายถึงการประหยัดด้านงบประมาณแต่เพียงอย่างเดียว แต่หมายความว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษานั้นให้ผลคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ บ่อยครั้งเราพบว่า ค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนอาจสูงกว่าการจัดการศึกษานอกระบบ แต่ต้องถือว่าคุ้มค่า เพราะผู้เรียนมีโอกาสได้ร่วมในสังคม มีเพื่อน มีผู้ให้คำแนะนำปรึกษา ด้านต่างๆ แต่ในทางตรงกันข้าม หากพบว่าการจัดการศึกษาในชั้นเรียนนำไปสู่การติดยาเสพติด การมั่วสุมทางเพศ ความเสื่อมทางศีลธรรม หรือความไม่ปลอดภัยต่อสุขภาพและชีวิต ก็ต้องถือว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่สร้างผลดังกล่าวไม่คุ้มค่า และหากการศึกษาของทั้งระบบโรงเรียนนำไปสู่สภาวะอันไม่พึงปรารถนานานัปการ ก็จำเป็นที่ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาหรือผู้สนับสนุนค่าใช้จ่าย

เพื่อการศึกษาต้องทบทวนแก้ไขโดยเร็ว

(๔) ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา ผลลัพธ์หรือผลสะท้อนหมายถึงผลต่อเนื่องที่เกิดจากการจัดการศึกษา เช่น นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนประจำจังหวัดแห่งหนึ่งได้คะแนนระดับดี ถือเป็นส่วนหนึ่งของคุณภาพผู้เรียน ส่วนนักเรียนจากโรงเรียนนี้สามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงได้เป็นจำนวนมาก ถือเป็นผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาของโรงเรียนนี้ และการที่ศิษย์เก่าของโรงเรียนไปประสบความสำเร็จในอาชีพการงาน ก็ถือเป็นผลลัพธ์ต่อเนื่องกันไป ส่วนผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาในภาพรวมของประเทศหนึ่ง ก็พิจารณาได้จากความเจริญของประเทศ สภาพปัญหาภายในประเทศ หรือความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งเป็นผลลัพธ์ส่วนหนึ่งอันเกิดจากคุณภาพของประชากรที่ได้รับการศึกษาของประเทศ เป็นต้น

ดัชนีชี้วัดข้างต้นนี้เป็นเพียงตัวบ่งชี้กว้าง ๆ ที่ผู้บริหารต้องไปแจกแจงรายละเอียดเพื่อวัดสัมฤทธิ์ผลของการบริหาร ครุณาไปกำหนดเป้าหมายผลการสอนของตน ส่วนผู้แทนชุมชนและท้องถิ่นหรือผู้ปกครองอาจเลือกประยุกต์เพื่อประเมินความสำเร็จของการเรียนการสอนหรือการจัดการศึกษา ทั้งนี้ การกำหนดดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวมิได้มุ่งเพียงประเมินความดีความชอบหรือฐานะตำแหน่งของบุคคล แต่ควรนำไปใช้เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้ทราบสถานภาพของตนเอง เปรียบเสมือนกระจกส่องตัวเอง อันจะเป็นประโยชน์สำหรับการปรับปรุงพัฒนาหรือแสวงหาการช่วยเหลือสนับสนุนต่อไป

๖. การปฏิรูปการศึกษา

การเปลี่ยนแปลงในโลกสมัยใหม่เป็นไปอย่างรวดเร็ว กว้างขวาง และรุนแรงกว่าที่เคยเกิดขึ้นในอดีตมากมาย การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นไปทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง หรือเทคโนโลยี ซึ่งหมายความว่าพัฒนาการทางวิทยาการ และเนื้อหาสาระความรู้ที่จำเป็นได้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องจากอีกมุมหนึ่ง การปรับเปลี่ยนปัจจัยองค์ประกอบของการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงภายนอกข้างต้นกลับไม่สอดคล้องกันกับประเทศของเรา โดยเฉพาะการจัดการศึกษาภาครัฐ ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาดังที่เป็นอยู่มักทำเป็นระบบที่ค่อนข้างตายตัว ดำเนินการในรูปองค์การขนาดใหญ่ มีกฎระเบียบมากมาย คนทำงานในระบบคุ้นเคยกับระบบและกระบวนการที่เป็นอยู่ ผลที่เกิดขึ้นคือ ระบบการจัดการศึกษาไม่สามารถตอบสนองความต้องการในการพัฒนาคุณภาพของประชากรยุคใหม่ได้ เพราะระบบเก่าย่อมมุ่งผลิตประชากรตามเป้าหมายเดิม และระบบเดิมซึ่งเหมาะกับการผลิตเป้าหมายเก่าย่อมไม่พร้อมจะผลิตประชากรรุ่นใหม่ตามเป้าหมายใหม่ได้ ความไม่สอดคล้องเช่นนี้ ก่อให้เกิดปัญหามากมาย ซึ่งมีหลักฐานปรากฏเป็นรูปธรรม เช่น การศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ของเยาวชนไทยอยู่ในระดับต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น เป็นต้น จึงจำเป็นต้องปรับการจัดการศึกษาเสียใหม่

เนื่องจากองค์ประกอบในการจัดการศึกษามีมากมายหลายประการที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน การปรับการจัดการศึกษาจึงต้องกระทบต่อทุกปัจจัยดังกล่าว และหากต้องการเห็นผลเร็ว การปรับเปลี่ยนเช่นนี้ต้องกระทำในระยะเวลารวดเร็วและครอบคลุมด้วย เพื่อให้เกิดผลประจักษ์ได้ทันการณั้ ดังนั้น การเปลี่ยนระบบการจัดการศึกษาแบบเก่าที่ล้าสมัยให้กลายเป็นระบบใหม่ที่ทันสมัยจึงไม่อาจกระทำแบบค่อยเป็นค่อยไปได้ ต้องดำเนินการอย่างรวดเร็วและครอบคลุม นั่นคือความจำเป็นที่ต้องมีการปฏิรูปการศึกษาความจำเป็นในการปฏิรูปการศึกษาเช่นนี้ เลี่ยงไม่ได้ที่จะก่อภาระต่อครูซึ่ง

เคยชินกับระบบเดิมและการสอนแบบเดิม ครูจึงเป็นเงื่อนไขความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา และครูต้องเร่งทำความเข้าใจกับการศึกษาแนวใหม่ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อปรับปรุงรูปแบบวิธีการสอนของตนให้เกิดผลดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

สิ่งที่ผู้นำชุมชนและท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมอย่างสำคัญคือกำกับส่งเสริมสนับสนุนให้การปฏิรูปการศึกษาเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ ต้องเข้าใจว่าการปฏิรูปการศึกษาเป็นเรื่องยาก ไม่อาจเกิดผลได้ทันท่วงที เพราะผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงย่อมไม่ปรารถนาปรับเปลี่ยนมากนัก แต่การไม่ปรับเปลี่ยนเป็นการลิดรอนโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งมวล และเพื่อให้เกิดผลจึงต้องอาศัยแรงกดดันและสนับสนุนจากผู้นำชุมชนและท้องถิ่น

๖.๑ ความหมายของการปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาเป็นกระบวนการที่จริงจัง สร้างการเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการศึกษาทุกด้านที่เป็นอยู่ เพื่อให้สามารถนำไปสู่ผลผลิตคุณภาพ หรือเป้าหมายของการศึกษาได้ตามที่ประสงค์ การดำเนินการเช่นนี้จึงไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงธรรมดา แต่ต้องเปลี่ยนแปลงทุกด้านอย่างรวดเร็ว มีแผนดำเนินการ และมีการผลักดันอย่างจริงจังเพื่อให้เกิดผลอย่างจริงจัง จำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษาด้านต่างๆ ดังนี้

๖.๑.๑ ปฏิรูปการเรียนรู้ เป็นการปรับเปลี่ยนระบบและวิธีการจัดการเรียนการสอน หรือวิธีการถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจ สามารถพัฒนาทักษะ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนได้สอดคล้องกับเป้าหมายของการศึกษา เหตุผลที่ต้องปฏิรูปการเรียนรู้ นั้น ไม่เพียงเพราะวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เป็นอยู่ถูกวิพากษ์และพิสูจน์ว่าไม่ทำให้ผู้เรียน “คิดเป็น ทำเป็น” เท่านั้น แต่ยังเกิดจากการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ซึ่งทำให้วิธีการเดิมไม่เหมาะสมตามไปด้วย การปฏิรูปการเรียนรู้จึงเป็นการนำรูปแบบวิธีการใหม่ๆ ที่กระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเรียน สนใจใคร่เรียน และใช้ศักยภาพของตนมาช่วยคิดค้นเพื่อแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง จึงเป็นเหตุผลทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนของครูอาจารย์ การปรับเปลี่ยนเช่นนี้ มิใช่เรื่องง่าย เพราะเกี่ยวเนื่องถึงการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ทักษะและความเคยชินแต่เดิม ไปสู่ทัศนคติและทักษะที่ไม่คุ้นเคย ทั้งผู้สอนและผู้เรียนด้วย การปรับเปลี่ยนเช่นนี้จึงถือว่าเป็นการปฏิรูปอย่างหนึ่งในการจัดการศึกษา

๖.๑.๒ โครงสร้างและระบบการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาของรัฐกระทำโดยองค์การขนาดใหญ่ที่เรียกว่าระบบราชการ ประกอบด้วยหน่วยงานขนาดใหญ่ที่จ้างงานคนจำนวนมาก มีหน่วยงานย่อยมากมาย มีกฎเกณฑ์และระเบียบที่สลับซับซ้อน มีสายการบังคับบัญชายาว มีกระบวนการขั้นตอนในการทำงานยุ่งยาก โครงสร้างเช่นนี้ทำให้เกิดความล่าช้า ขาดความคล่องตัว และทำลายความคิดสร้างสรรค์ของคนในระบบ ดังนั้น หากมุ่งสู่การจัดการศึกษาแนวใหม่ที่ต้องการความถูกต้องรวดเร็ว และเน้นประโยชน์ของผู้เรียนอย่างแท้จริง จำเป็นต้องปฏิรูปโครงสร้างและระบบการบริหารจัดการที่เป็นอยู่ตามไปด้วย โดยยอมรับความจริงว่าการปฏิรูปโครงสร้างและระบบบริหารงานเช่นนี้เป็นเรื่องยาก เพราะส่งผลกระทบไม่เพียงต่อความเคยชินในการทำงาน แต่กระทบต่อทัศนคติ ฐานะตำแหน่ง และผลประโยชน์ที่ติดพันกันกับฐานะตำแหน่งด้วย อย่างไรก็ตาม หากไม่ปฏิรูปโครงสร้างการบริหารจัดการ ก็ไม่สามารถผลักดันการปฏิรูปด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้เกิดผลตามเป้าหมายใหม่ได้

๖.๑.๓ การปฏิรูปการผลิตและพัฒนาครู ครูเป็นปัจจัยสำคัญของการจัดการศึกษา

เพราะเป็นบุคคลใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุดในการบวนการเรียนการสอน การจัดการศึกษาจะเกิดผลสัมฤทธิ์เพียงใด และผลผลิตของการศึกษาก็จะมีคุณภาพเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นกับคุณภาพของครูเป็นสำคัญ คุณภาพดังกล่าวนี้อยู่ที่กระบวนการผลิตและพัฒนาครูเป็นหลัก ในส่วนของการผลิตครูนั้น ต้องมีคุณภาพและประสิทธิภาพเพียงพอในการสร้างครูที่มีคุณภาพออกมาสู่สังคม เมื่อสังคมเปลี่ยนไป เป้าหมายผลผลิตทางการศึกษาที่พึงประสงค์ต้องเปลี่ยนไป ทำให้มีความจำเป็นต้องปรับปรุงกระบวนการผลิตครูและสถาบันผลิตครูเพื่อให้ได้ครูที่พึงประสงค์ ไม่เพียงเท่านั้น การที่วิทยาการและเนื้อหาสาระความรู้ต่างๆได้รับการพัฒนาเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับปรุงกระบวนการพัฒนาครูให้สอดคล้องกันไปด้วย

๖.๑.๔ การปฏิรูปผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา นอกจากครูแล้ว ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาก็จำเป็นต้องได้รับการปรับเปลี่ยนตามไปด้วย การปรับเปลี่ยนนี้เกี่ยวข้องกับทัศนคติ ความรู้ความสามารถ ทักษะในการทำงาน และความสามารถด้านเทคนิควิทยาการที่เกี่ยวข้องด้วย การจัดระบบและกระบวนการพัฒนาผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งเป็นผู้กำกับและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา จึงถือเป็นภาระเร่งด่วนที่จะต้องปฏิรูปเพื่อให้กระบวนการปฏิรูปการศึกษาปรับเปลี่ยนไปทั้งกระบวนการ

๖.๑.๕ การปฏิรูปสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา การศึกษาสมัยใหม่ต้องอาศัยทั้งพาสื่อและเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาและเอื้อต่อการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้สะดวกกว่าที่เคยเป็น ดังนั้นการรู้จักเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีใหม่ๆในการจัดการศึกษาย่อมนำไปสู่ประสิทธิภาพที่ดีขึ้น ซึ่งส่งผลให้ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาต้องหันมาทบทวนการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีทางการศึกษา เมื่อทบทวนแล้ว หากจะให้เกิดผลอย่างแท้จริงก็จำเป็นต้องปฏิรูปการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมกันนั้นก็ต้องพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถใช้ประโยชน์จากสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาด้วย

๖.๒ หลักการปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปการศึกษานั้นมิใช่เป็นไปตามอำเภอใจ และมีเลือกปฏิรูปเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยไม่พิจารณาเรื่องอื่นประกอบกันด้วย สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือการปฏิรูปการศึกษาไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการลอกเลียนเอาแบบอย่างจากประเทศอื่นหรือองค์การอื่นมาถือใช้ได้ทันที เพราะการจัดการศึกษานั้นมิได้กระทำในสภาพแวดล้อมหรือบริบทเดียวกัน แต่ละสังคม แต่ละวัฒนธรรมล้วนมีปัจจัยแวดล้อมที่มีส่วนสนับสนุนและถ่วงรั้งขัดขวางการจัดการศึกษาต่างกันไป การปฏิรูปการศึกษาจึงต้องการผู้นำที่สามารถประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความจำเป็นของตน อย่างไรก็ตาม การปฏิรูปการศึกษาที่เป็นอยู่ในประเทศต่าง ๆ และในประเทศไทยมีหลักการใหญ่ ๆ ที่เห็นพ้องต้องกันว่าส่งผลดีต่อการจัดการศึกษา ดังนี้

๖.๒.๑ หลักการมีส่วนร่วม หลักการนี้ถือว่าการร่วมคิดร่วมทำของบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเป็นพลังส่งเสริมให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาประกอบด้วย ผู้จัดการศึกษาโดยตรง (ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา) ผู้สนับสนุนการจัดการศึกษา (หน่วยจัดสรรงบประมาณ หน่วยนโยบายทางการศึกษา รัฐบาล ผู้ทรงคุณวุฒิ) ผู้รับผลจากการจัดการศึกษา (ผู้เรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้จ้างงาน และสังคม) รวมทั้งผู้ประเมินผล (ผู้ประเมินผลภายนอก ผู้ตรวจสอบ ผู้ตรวจราชการ) บุคคลเหล่านี้ล้วนมีบทบาทเกี่ยวข้องกับทั้งสิ้นสมควรเข้าร่วมในการจัดการศึกษาในขั้นตอนต่าง ๆ ที่เหมาะสม ตามหลักการนี้ การปฏิรูปการศึกษา

ย่อมไม่เกิดผลจริง หากผู้นำปฏิรูปไม่สนใจความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง และไม่นำทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมดำเนินการ โดยเฉพาะในช่วงที่จำเป็นต้องผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อขับเคลื่อนการจัดการศึกษาที่แตกต่างไปจากเดิมอย่างมาก ในเรื่องการมีส่วนร่วมนี้ ครูต้องปรับตนเองให้คุ้นเคยกับการมีบุคคลอื่น เช่น ผู้ปกครอง ผู้ประเมิน ตัวแทนชุมชนหรือท้องถิ่นเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งที่บุคคลเหล่านี้อาจไม่เคยแสดงความสนใจเรื่องการจัดการศึกษามาก่อนก็ได้

๖.๒.๒ หลักการกระจายอำนาจ การบริหารจัดการแบบเดิมเน้นระบบการบังคับบัญชาตามสายงานโดยรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลาง ไม่เปิดโอกาสให้ผู้รับผิดชอบระดับล่างซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติจริงมีโอกาสแสดงความคิดเห็น ใช้ดุลยพินิจ และตัดสินใจให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ผลที่เกิดขึ้นคือการแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจตรงจุดที่เป็นปัญหาเกิดขึ้นช้า ไม่มีใครกล้าตัดสินใจ ตัดกฎระเบียบหรือคำสั่ง ไม่สามารถประยุกต์ให้ตรงกับความต้องการแท้จริง หลักการกระจายอำนาจจึงให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจตัดสินใจลงไปสู่ผู้รับผิดชอบระดับล่างให้มากที่สุด โดยมีเป้าหมายอยู่ที่ผลงาน นโยบาย และเกณฑ์ปฏิบัติที่ชัดเจน แต่ก็เปิดช่องไว้ให้ผู้ปฏิบัติสามารถเลือกเส้นทางและวิธีการปฏิบัติได้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ ตัวอย่างเช่น การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา (การบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารการเงินและพัสดุ และการบริหารทั่วไป) ให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยส่วนกลางเป็นผู้กำหนดเป้าหมาย นโยบาย มาตรฐานและเกณฑ์ที่ชัดเจน แต่ไม่แจกแจงวิธีการหรือขั้นตอนการทำงานมากนักไป

๖.๒.๓ หลักความคล่องตัวในการบริหาร หลังจากกระจายอำนาจแล้ว ผู้ที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการต้องมีความคล่องตัวในการดำเนินการของตน ครูเลือกใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ส่วนบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ ก็ต้องสามารถใช้ความคิดและดุลยพินิจปฏิบัติงานของตนได้พอสมควร เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงได้ตามเป้าหมายที่กำหนด เช่น ครูอาจคิดค้นหรือประดิษฐ์สื่อการสอนที่แตกต่างไปจากคู่มือการสอนของตนได้ตามที่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม ความคล่องตัวเช่นนี้มีใช้ความเป็นอิสระที่จะทำอะไรก็ได้ เพราะต้องเป็นไปตามเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนด และต้องมุ่งไปสู่ผลงานที่มีคุณภาพ การบริหารหรือการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยผลติดอยู่ที่ผู้เรียนที่เป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดของการจัดการศึกษา ตามหลักการนี้ ผู้บริหารต้องมีใจกว้างพอที่จะยอมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของตนเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องได้ กล่าวอีกนัยหนึ่ง การบริหารแบบเดิมที่เน้นการสั่งการบังคับบัญชาไม่สามารถเป็นรูปแบบที่เหมาะสมอีกต่อไปแล้ว

๖.๒.๔ หลักการเน้นเป้าหมายที่ผลงานและความรับผิดชอบ การปฏิรูปการศึกษานั้นไม่ต่างจากการปฏิรูปอื่น ๆ ซึ่งล้วนมุ่งสู่เป้าหมายผลงานที่มีคุณภาพเป็นสำคัญ หลักการนี้ให้ความสำคัญกับผลงานที่กำหนดมากกว่าขั้นตอน กฎระเบียบหรือกระบวนการทำงาน กล่าวคือ หากการจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจวิชาคณิตศาสตร์ ครูก็ย่อมเลือกใช้วิธีการต่าง ๆ ได้ トラบใดที่วิธีการนั้นนำไปสู่วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ในอดีตที่ผ่านมา ผู้ปฏิบัติงานมักติดกับกรอบรูปแบบวิธีการทำงานจนไม่สามารถปรับรูปแบบวิธีการให้เหมาะกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละกลุ่มหรือผู้เรียนแต่ละคนได้ ตัวอย่างเช่น ครูคณิตศาสตร์บางคนอาจทำตามขั้นตอนของคู่มือการสอนคณิตศาสตร์ แต่นักเรียนไม่สามารถทำโจทย์คณิตศาสตร์ได้ ซึ่งต่างจากการจัดการศึกษาที่เน้นผลงาน ครูคณิตศาสตร์อาจให้นักเรียนทำกิจกรรมหลากหลายที่ล้วนช่วยให้สามารถคิดเลขเป็น ถูกต้อง รวดเร็ว และ

สนุกสนาน โดยไม่จำเป็นต้องทำตามขั้นตอนของคู่มือคณิตศาสตร์ ตามหลักการเน้นเป้าหมายอยู่ที่ผลงาน เช่นนี้ เราสามารถวัดความสามารถของครูได้จากผลงานคือคุณภาพของนักเรียนแทนที่จะวัดจากผลงานที่เสนอขอตำแหน่งวิชาการ สำหรับผู้บริหารก็เช่นกัน ตามหลักการนี้ เราวัดคุณภาพของผู้บริหารที่ผลงาน (โรงเรียนดี นักเรียนเก่งได้มาตรฐาน) มากกว่าการทำงานตามกฎระเบียบแต่ไม่มีผลงานที่กล่าวอ้างได้ สิ่งที่สำคัญคือ เมื่อยึดหลักการเน้นผลงานแล้ว เราก็สามารถหาความรับผิดชอบจากผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ จึงต้องกำหนดเป้าหมายผลงานที่ชัดเจนและยอมรับร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับผู้ประเมินผลงาน ทั้งนี้ ผู้บริหารจำเป็นต้องประสานจัดทำเป้าหมายผลงานและมาตรฐานการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา และใช้เป้าหมายดังกล่าวเป็นสิ่งที่ใช้วัดการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา

๖.๒.๕ หลักเอกภาพในด้านนโยบายและความหลากหลายในการปฏิบัติ หลักการนี้ส่งเสริมหลักการอื่น ๆ ข้างต้น คือให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายซึ่งชี้เป้าหมาย ทิศทาง หรือจุดเน้นของการจัดการศึกษา แต่ขณะเดียวกันก็ยอมรับความแตกต่างของสถานศึกษา สภาพแวดล้อม ตัวบุคคล หรือความพร้อมในแต่ละสถานที่หรือกลุ่มเป้าหมาย จึงเปิดโอกาสให้ผู้จัดการศึกษาแต่ละแห่งสามารถเลือกทางปฏิบัติหรือวิธีการของตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้

๖.๓ ความจำเป็นของการปฏิรูปการศึกษา มีเหตุการณ์หลากหลายที่เกิดขึ้นในประเทศไทย และเป็นแรงกดดันให้จำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษา อาจประมวลความจำเป็นของการปฏิรูปการศึกษาได้ดังนี้

๖.๓.๑ พัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบโทรคมนาคมทำให้โลกแคบลง เกิดการทำลายที่สังคมต้องเร่งปรับตัวเพื่อรองรับสิ่งใหม่ ๆ

๖.๓.๒ ปัญหาของระบบการศึกษา การจัดการศึกษาซึ่งส่วนใหญ่ดำเนินการโดยหน่วยงานภาครัฐยังเน้นระบบราชการ เน้นการท่องจำ ไม่สร้างสรรค์ มีกฎระเบียบเคร่งครัด ประชาชนต้องรับภาระค่าใช้จ่ายมาก ขาดความเสมอภาค ไม่ส่งเสริมให้เกิดคุณธรรม หลักสุตรกลางไม่เอื้อต่อความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น และไม่เอื้อต่อการปฏิบัติอาชีพ ไม่นำไปสู่เป้าหมายของคนรุ่นใหม่ ระบบบริหารจัดการมีการเมืองแทรกแซงลงมาในหน่วยปฏิบัติ

๖.๓.๓ สถานภาพและคุณภาพครูไม่เหมาะสมกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาในโลกปัจจุบัน สาระเนื้อหาล้าสมัย และรูปแบบกระบวนการเรียนการสอนไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิด แต่เน้นการท่องจำเป็นหลัก

๖.๓.๔ ความจำเป็นต้องสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ซึ่งเน้นการเรียนรู้ทุกประเภททุกระดับเน้นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และการเรียนรู้ตามอัธยาศัย

๖.๓.๕ การแข่งขันในโลกทำให้ต้องสร้างคนรุ่นใหม่ที่จะแข่งขันกับคนอื่นในโลกได้

๖.๓.๖ เด็กในโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลความเจริญหรืออยู่ในถิ่นทุรกันดารได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพต่ำ ทำให้ขาดโอกาส และไม่สามารถแข่งขันกับนักเรียนในเขตพื้นที่เมืองได้

๖.๔ วัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษา การคาดหวังอะไรจากการปฏิรูปการศึกษา มีเป้าหมายสุดท้ายคือสังคมที่เข้มแข็งอันประกอบด้วยประชากรที่มีคุณภาพ แต่เป้าหมายที่เป็นวัตถุประสงค์ระยะกลางที่เป็นผลจากความพยายามปฏิรูปการศึกษาอาจแจกแจงได้ดังนี้

๖.๔.๑ ความคล่องตัวในการบริหารจัดการด้านการศึกษา

๖.๔.๒ ครูมีคุณภาพได้มาตรฐาน เป็นผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรมจิตใจและค่านิยมที่ดีแก่ผู้เรียน

๖.๔.๓ ผลผลิตของการศึกษามีคุณภาพ ผู้ผ่านการศึกษาเป็นนักคิด มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายในการดำเนินชีวิต มีโอกาสพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความรู้ทัดเทียมนานาชาติ มีความเป็นสากล มีความคล่องตัว มีคุณธรรม มีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม เป็นประชาธิปไตย^{๕๖}

๖.๔.๔ ประชาชนเป็นเจ้าของและร่วมกันดูแลสนับสนุนการศึกษา

๖.๔.๕ สถานศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นส่วนใหญ่หรือทั้งหมด

๖.๔.๖ มีทรัพยากรสนับสนุนการจัดการศึกษาได้เพียงพอ ให้โอกาสและความเสมอภาคแก่ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาทั้งหลาย

๖.๔.๗ มีกระบวนการเรียนรู้ใหม่ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคนแต่ละกลุ่ม

๖.๔.๘ มีสื่อและเทคโนโลยีประกอบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพทันสมัย มีประสิทธิภาพ และพอเพียง

วัตถุประสงค์เหล่านี้ ผู้นำชุมชนและท้องถิ่นต้องร่วมกันกับสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป็นเป้าที่ต้องมุ่งผลักดันให้เกิดผลให้จงได้ โดยอาจแจกแจงรายละเอียดของวัตถุประสงค์ให้เหมาะสมกับความเป็นจริงของสภาพท้องถิ่น^{๕๗}

สรุปแนวคิดพื้นฐานในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีสาระสำคัญด้วยกันคือ ความจำเป็นในการจัดการศึกษา วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา เป้าหมายของการจัดการศึกษา องค์ประกอบของการจัดการศึกษา ดัชนีชี้วัดและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษา การปฏิรูปการศึกษา ล้วนแล้วแต่เป็นประเด็นในทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ ที่กำหนดนี้ เพื่อการพัฒนาการศึกษาของไทย

๒.๒.๓ การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๔๐ หมวด ๓ มาตรา ๔๓^{๕๘} กำหนดว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาของรัฐบาลนั้นอยู่ภายใต้การบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้มีบัญญัติว่าด้วยการที่ให้รัฐต้องจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติไทย หรือพระราชบัญญัติ

^{๕๖} เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, ข้อเสนอยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการศึกษา ในการสัมมนาเรื่องวิกฤตและโอกาสในการปฏิรูปการศึกษาและสังคมไทย, โรงแรมสยามซิตี้ ๒๑, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กันยายน ๒๕๕๔, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.moe.go.th/wijai/Principle%20edu.htm> [๑ ตุลาคม ๒๕๕๖].

^{๕๗} ศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญา เวสารัชช์, ประธานคณะกรรมการประสานงานโครงการพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้นำชุมชนและผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, มีนาคม ๒๕๕๕. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.moe.go.th/wijai/Principle%20edu.htm> [๑ ตุลาคม ๒๕๕๖].

^{๕๘} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, หมวด ๓ ว่าด้วยเรื่องสิทธิและเสรีภาพ ของชนชาวไทย มาตรา ๔๓, เล่มที่ ๑๑๔ ตอนที่ ๕๕ ก, (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐), หน้า ๑๐.

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อเป็นหลักในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์และเป็นเข็มทิศชี้้นำการพัฒนาสังคมไทยได้อย่างยั่งยืน

การจัดการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒^{๕๙}

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้หลายประการ และได้เสนอประเด็นที่เน้นการเปลี่ยนแปลงไปสู่การจัดการศึกษาแนวใหม่ที่มีลักษณะเป็นการปฏิรูปการศึกษา โดยกล่าวถึงความมุ่งหมายและหลักการ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ระบบการศึกษา แนวการจัดการศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา รวมทั้งเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ประเด็นที่กฎหมายระบุไว้ถือว่าครอบคลุมสาระเนื้อหาที่จำเป็นในการจัดการศึกษา มากอยู่แล้ว และผู้ที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษามีภาระในการขยายความ หรือลงรายละเอียด ภาควิชาปฏิบัติเพื่อนำไปดำเนินการให้เกิดผล

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยสังเขปดังนี้

๑. ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

มาตรา ๖ ของกฎหมายระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ตามความข้างต้น เป้าหมายของการจัดการศึกษาจึงอยู่ที่คนไทยโดยทั่วไป ซึ่งต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นคนดี มีประโยชน์ มีความครบถ้วนทุกด้าน คือ

(๑) ทางกาย คือมีสุขภาพดี สมบูรณ์ แข็งแรง หมายความว่าจัดการศึกษาต้องครอบคลุมถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัย เช่น ส่งเสริมการออกกำลังกาย ส่งเสริมกีฬา ส่งเสริมความรู้ด้านโภชนาการ รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เอื้อต่อสุขลักษณะ ปลอดภัยจากภาวะมลพิษ ปลอดภัยจากยาเสพติด และปลอดภัยจากภัยทั้งหลายที่อาจกระทบกระเทือนต่อสุขภาพอนามัยของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นภัยจากมนุษย์ (อุบัติเหตุ การประทุษร้าย) หรือธรรมชาติ (น้ำท่วม ไฟไหม้ พายุ โรคภัยไข้เจ็บ) นอกเหนือจากหน้าที่ในการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแล้ว ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาต้องคาดการณ์และเตรียมการป้องกันไว้ล่วงหน้าเพื่อผ่อนคลายหรือแก้ไขปัญหาได้ทันการณ์

(๒) ทางจิตใจ คือมีจิตใจที่อดทนเข้มแข็ง สามารถเผชิญกับปัญหาหลากหลายที่เกิดขึ้นได้อย่างมีสติ มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยในตัวเอง สามารถอดทนอดกลั้นต่อแรงกดดันต่างๆ

(๓) ทางสติปัญญา คือการใช้ความคิดและเหตุผล

(๔) ความรู้ คือการมุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการของสังคมปัจจุบัน ได้แก่ความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ความรู้และทักษะด้านภาษา คณิตศาสตร์ ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์

^{๕๙} วิจารณ์ ศรีสอ้าน, แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๓), (เอกสารอัดสำเนา).

เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย การประยุกต์ภูมิปัญญาไทย ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

(๕) คุณธรรมและจริยธรรม แสดงออกในรูปของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความละเอียดต่อการประพฤตินในทางเสื่อมเสียหรือก่อให้เกิดผลเสียหายต่อผู้อื่นและสังคม

(๖) มีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต รักวัฒนธรรมไทย มีเอกลักษณ์ไทย มีมรรยาทและการวางตนในสังคม รู้จักประมาณตนเอง

(๗) อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ผู้ได้รับการศึกษาจะเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ประณีประนอม มีความเมตตา กรุณา มีสัมพันธที่ดีต่อผู้อื่น และดำเนินบทบาทของตนเองได้อย่างเหมาะสมคุณลักษณะที่กล่าวข้างต้น อันเป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษา นี้ เริ่มต้นที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาซึ่งจะเป็นผู้ปลูกฝังถ่ายทอดอบรม หมายความว่าครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาต้องเป็นตัวอย่างที่ดี คือรักษาหรือพัฒนาคุณลักษณะที่ดีไว้เป็นแบบอย่างคุณลักษณะที่ดีอันเป็นที่พึงประสงค์นี้ถือเป็นมาตรฐานหรือดัชนีชี้วัดครู ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา โดยผู้นำชุมชน และประชาชนต้องช่วยกันส่งเสริมสนับสนุน ยกย่องและตั้งความคาดหวังให้แม่แบบสำหรับลูกหลานตนให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะดังกล่าว เพราะหากแม่แบบไม่ดี เยาวชนก็จะยึดถือเป็นแบบอย่างการประพฤติปฏิบัติของพวกเขาตามไปด้วย

๒. หลักการในการจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ได้กำหนดหลักการการศึกษาไว้ และใช้หลักการดังกล่าวเป็นตัวกำหนดสาระเนื้อหาของกฎหมายว่าด้วยการศึกษา หลักสำคัญในการจัดการศึกษา (ตามมาตรา ๘) กำหนดไว้ ๓ ประการ คือการศึกษาตลอดชีวิต การมีส่วนร่วม และการพัฒนาต่อเนื่อง ดังนี้

(๑) การศึกษาตลอดชีวิต ถือว่าการจัดการศึกษานั้นเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน หลักการคือคนทุกคนต้องได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การศึกษานี้ต้องครอบคลุมทุกด้าน มิใช่เฉพาะชีวิตการทำงานเท่านั้น เพราะไม่เพียงบุคคลต้องพัฒนาตนเองและความสามารถในการประกอบอาชีพของตน คนแต่ละคนต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาชุมชนและประเทศโดยส่วนรวม ทั้งด้านเศรษฐกิจ ชีวิตความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและวัฒนธรรมด้วย ทั้งนี้ เพราะสังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม และพัฒนาการทางเทคโนโลยีเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องศึกษาความเป็นไปรอบตัวเพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

(๒) การมีส่วนร่วม สังคมต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมนั้นแสดงออกได้หลายลักษณะ เช่น ร่วมเป็นกรรมการ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมสนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา ร่วมสนับสนุนทรัพยากร ร่วมติดตามประเมิน ส่งเสริมให้กำลังใจและปกป้องผู้ปฏิบัติงานที่มุ่งประโยชน์ต่อส่วนรวม หลักการนี้ถือว่าอนาคตของประเทศและความจำเริญรุ่งเรืองของสังคมไทยเป็นความรับผิดชอบของคนไทยทุกคนมิใช่ถูกจำกัดโดยตรงในการจัดการศึกษา ดังนั้นจึงเป็นทั้งสิทธิและหน้าที่ของคนไทยทุกคนที่จะเข้ามีส่วนร่วมในลักษณะต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้ามีส่วนร่วม

อย่างสร้างสรรค์ เพื่อแก้ไขปัญหา อุปสรรคของการจัดการศึกษา ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาและช่วยดูแลการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

(๓) การพัฒนาต่อเนื่อง การศึกษาเป็นเรื่องที่ต้องปรับเปลี่ยนตลอดเวลาให้ทันกับความรู้ที่ก้าวหน้าไปไม่หยุดยั้ง ดังนั้น การจัดการศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การพัฒนานี้มีทั้งการค้นคิดสาระและกระบวนการเรียนรู้ใหม่ ๆ การประยุกต์ปรับปรุงเนื้อหาสาระที่มีอยู่ และการติดตามเรียนรู้เนื้อหาสาระที่มีผู้ประดิษฐ์คิดค้นมาแล้ว ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายไม่ว่าครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา ต้องถือเป็นภาระหน้าที่สำคัญ ในการปรับปรุงตนเองให้ทันโลก และทันสมัย แต่ขณะเดียวกันก็ต้องทำความเข้าใจสภาพแวดล้อม เพื่อประยุกต์ความรู้ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ การรับความรู้มาถ่ายทอดโดยปราศจากดุลยพินิจอาจก่อความเสียหายโดยไม่คาดคิด จึงเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่จะช่วยกันดูแลให้ความรู้ใหม่ ๆ เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและสังคมอย่างแท้จริง

นอกจากนี้กฎหมายยังได้ระบุหลักในการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาไว้ด้วย (มาตรา ๙) ได้แก่

(๑) หลักเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ หมายความว่า การจัดการศึกษาจะเน้นนโยบาย หลักการ และเป้าประสงค์ร่วมกัน แต่เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้ใช้ดุลยพินิจเลือกเส้นทางและวิธีการปฏิบัติให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในการทำงานของตน

(๒) หลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการบริหารที่ให้สถานศึกษาบริหารจัดการได้เอง (School-based management) ตามหลักการนี้ จำเป็นต้องแยกภาระงานด้านนโยบายเกณฑ์และมาตรฐานออกจากงานด้านปฏิบัติหรืองานบริการ ทั้งนี้ หน่วยงานส่วนกลางทำหน้าที่กำหนดนโยบาย เกณฑ์และมาตรฐาน ส่วนเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องกระจายอำนาจให้หน่วยปฏิบัติดูแลและรับผิดชอบ การตัดสินใจด้วยตนเองโดยหน่วยงานส่วนกลางทำหน้าที่ติดตาม ประเมิน ตรวจสอบ ส่งเสริม สนับสนุนให้หน่วยปฏิบัติที่ได้รับมอบอำนาจสามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๓) การกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา ตามหลักการนี้ ในเมื่อหน่วยปฏิบัติได้รับมอบอำนาจให้ดำเนินการได้อย่างคล่องตัวพอควรแล้ว ก็จำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้หน่วยปฏิบัติรับผิดชอบ เพราะการมอบอำนาจโดยไม่มีกติกาก็เท่ากับมอบให้ทำงานโดยไม่มีเป้าหมาย ซึ่งไม่สามารถประเมินได้ ในเมื่อรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ทรัพยากรสนับสนุนแก่สถานศึกษา และหน่วยงานการศึกษา ซึ่งอาจเปรียบเสมือนการซื้อสินค้าหรือบริการ ก็ต้องมีสิทธิกำหนดคุณค่าและลักษณะของสิ่งที่ต้องการซื้อ โดยยึดเป้าหมายผลการจัดการศึกษาเป็นหลัก ได้แก่ มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งหน่วยปฏิบัติเอง ก็ต้องวางระบบประกันคุณภาพเพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้ซื้อสินค้าและบริการของตน จากนั้น จำเป็นต้องมีการประเมินผลการจัดการศึกษาโดยพิจารณาจากมาตรฐานและระบบประกันคุณภาพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย อย่างน้อยผลการประเมินจะส่งเสริมให้ผู้จัดการศึกษาแต่ละระดับได้ตระหนักว่าผลการดำเนินการของตนเป็นอย่างไร เมื่อเทียบกับมาตรฐานการศึกษาและเกณฑ์ชี้วัดของระบบประกันคุณภาพ และต้องหาทางปรับปรุงผลการจัดการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานและรักษา

ระดับการประกันคุณภาพของตนให้จงได้ รวมทั้งยกระดับการจัดการศึกษาให้สูงขึ้นด้วย

(๔) การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาต่อเนื่อง โดยกำหนดมาตรการต่างๆ เช่น การกำหนดให้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ การส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตามหลักสูตรการอบรม มาตรฐานต่าง ๆ ทั้งนี้ โดยมีเจตนาเพื่อรักษาคุณภาพของผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้อยู่ในระดับที่พึงประสงค์ และกระตุ้นส่งเสริมให้พัฒนาปรับปรุงตลอดเวลา อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ได้รับการศึกษาโดยตรง

(๕) การระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆมาใช้ในการจัดการศึกษา ทรัพยากรต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการจัดการศึกษา ได้แก่ ทรัพยากรการเงิน วัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ ความชำนาญในการเรียนการสอน ภูมิปัญญาท้องถิ่น สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ล้วนเป็นทรัพยากร จำเป็นแต่รัฐไม่สามารถจัดหาสนับสนุนได้อย่างเพียงพอ จึงถือเป็นภาระหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนในการจัดการศึกษาจะเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของ หน่วยงานการศึกษาในแต่ละท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น ครูอาจเชิญผู้เฒ่าในหมู่บ้านที่มีความรู้เกี่ยวกับ ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านมาช่วยสาธิตหรือสอนวิชาที่เกี่ยวข้องได้

(๖) การมีส่วนร่วม การให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในการจัดการศึกษา โดยบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กรต่างๆ จะได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมเสนอแนะ กำกับติดตาม และสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ของ สังคมโดยรวม

๓. สิทธิและหน้าที่ของรัฐในการจัดการศึกษา

(๑) การประกันสิทธิการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งยวดสำหรับการ ยกระดับคุณภาพประชากร ถือเป็นการลงทุนสำคัญ อย่างน้อยรัฐต้องมีหน้าที่จัดการศึกษาให้บุคคลมี สิทธิและโอกาสเสมอกัน โดยการรองรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีอย่างทั่วถึงและมี คุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย เหตุผลสำคัญก็คือ มนุษย์แต่ละคนมิได้มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันใน สังคม ยังมีความแตกต่างหลายประการ (เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจ ข้อจำกัดทางสุขภาพร่างกาย) ที่ทำ ให้ไม่สามารถรับการศึกษาที่มีคุณภาพได้ทั่วถึง กฎหมายจึงกำหนดให้รัฐต้องประกันความเสมอภาค เท่าเทียมกันของบุคคลในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานสิบสองปี การประกาศสิทธิเช่นนี้จึงเป็นการ รับรองความเสมอภาคพื้นฐานของบุคคลในการเตรียมตัวเพื่อการใช้สิทธิสำหรับอนาคต และหาก ประเทศไทยมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น รัฐบาลก็อาจประกันโอกาสในการศึกษาโดยไม่ให้เป็นภาระของ ผู้ปกครองได้สูงขึ้นต่อไป

(๒) การจัดแหล่งเรียนรู้ นอกจากการประกันสิทธิรับการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว รัฐยัง มีหน้าที่ต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยาน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่น อย่าง พอเพียงและมีประสิทธิภาพ (มาตรา ๒๕) ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักที่ว่า การศึกษาต้องครอบคลุม กลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มในฐานที่เป็นประชาชนคนไทย และการศึกษาต้องเป็นเรื่องที่ประชาชนคนไทย

สามารถแสวงหาได้โดยสะดวก การจัดแหล่งเรียนรู้เช่นนี้ ถือเป็นภาระจำเป็นที่ประเทศอารยะทั้งหลายต้องส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดผล

(๓) การจัดการศึกษาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อกล่าวถึงคำว่า “รัฐ” แล้ว ต้องคำนึงถึงองค์กรของรัฐอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งรัฐกระจายอำนาจให้ประชาชนดูแลกันเอง ภายใต้การกำกับของรัฐ นั่นคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่นที่เป็นอยู่ปัจจุบัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการจัดการศึกษาอยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในระบบขั้นพื้นฐาน ต่อไปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะขยายบริการด้านอื่นมากขึ้น เช่น การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (เช่น การจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ลักษณะต่างๆ การจัดการศึกษาปฐมวัย การศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นต้น) ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามความเหมาะสมและตามความต้องการของท้องถิ่นด้วย

๔. สิทธิและหน้าที่ของประชาชนในการจัดการศึกษา

กฎหมายกำหนดทั้งสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในการจัดการศึกษาไว้กว้างขวางกว่าที่เคยเป็นมาในอดีตมาก ดังนี้

(๑) สิทธิที่ได้รับจากการจัดการศึกษาของรัฐ บุคคลต้องมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีรัฐต้องจัดการศึกษาให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย สิทธิส่วนนี้ได้รับการประกันไว้ไม่เพียงในกฎหมายการศึกษาเท่านั้น แต่ถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย

สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ รวมทั้งบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส รัฐต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ เช่น อาจจัดสถานศึกษาพิเศษ จัดระบบการศึกษาพิเศษ ให้ทุนหรืองบประมาณพิเศษเพื่อดูแล เป็นต้น

นอกจากนี้ บุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ รัฐต้องจัดรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมโดยคำนึงความสามารถของบุคคลนั้นด้วย (มาตรา ๑๐) เหตุผลสำคัญคือบุคคลที่มีความสามารถพิเศษเป็นทรัพยากรสำคัญของประเทศ หากจัดการศึกษาปกติอาจทำให้ไม่สามารถพัฒนาบุคคลดังกล่าวให้มีความรู้ความสามารถตามศักยภาพของเขาได้ รัฐจึงมีหน้าที่ลงทุนพิเศษสำหรับบุคคลเหล่านี้ และถือเป็นสิทธิของบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษที่จะได้รับบริการทางการศึกษาซึ่งเหมาะสมสำหรับการพัฒนาศักยภาพของตน

(๒) หน้าที่ในการจัดการศึกษา กฎหมายกำหนดหน้าที่ในการจัดการศึกษาของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีหน้าที่จัดให้บุคคลในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับ ตลอดจนต้องจัดให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับตามความพร้อมของครอบครัว (มาตรา ๑๑) ตามความข้อนี้ ประชาชนทุกคนซึ่งมีบุตรหลานหรือผู้อุปการะต้องมีภาระตามกำลังความสามารถ สองระดับ

ภาระขั้นแรก คือการส่งบุตรหลานหรือผู้ใต้ปกครองของตนเข้ารับการศึกษภาคบังคับ (เทียบได้ตั้งแต่ชั้นประถมไปจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม) ภาระส่วนนี้เป็นภาระบังคับซึ่งพ่อแม่

ผู้ปกครองที่ละเลยอาจได้รับโทษได้ หากละเลยหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เมื่อเยาวชนได้รับการศึกษาภาคบังคับซึ่งเป็นพื้นฐานต่ำสุดแล้ว หากครอบครัวมีความพร้อมก็พึงรับภาระขั้นที่สองได้แก่ การส่งเสียให้ได้เล่าเรียนสูงขึ้นไปตามกำลังความสามารถ เช่น เรียนจนถึงชั้นอุดมศึกษา เป็นต้น หน้าที่ในการสนับสนุนการศึกษาส่วนนี้ถือเป็นการเข้าร่วมจัดการศึกษาทั้งโดยบังคับ และโดยกำลังความสามารถของประชาชน

(๓) สิทธิในการจัดการศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งต้องเป็นไปตามกฎกระทรวง (มาตรา ๑๒)

ด้วยเหตุผลที่ว่า การศึกษาเป็นเรื่องของประชาชนทุกหมู่เหล่า เริ่มตั้งแต่ครอบครัวเป็นต้นไป ดังนั้น ไม่เพียงประชาชนจะต้องมีหน้าที่สนับสนุนการศึกษาแก่บุตรหลานของตนเท่านั้น แต่ยังมีสิทธิจัดการศึกษาได้ด้วย คือต้องถือว่ารัฐไม่มีอำนาจผูกขาดในการจัดการศึกษา หากประชาชนสามารถจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน ก็ต้องยอมให้ประชาชนมีสิทธิจัดการศึกษา

ดังนั้น ตามกฎหมายฉบับนี้ ประชาชนอาจจัดการศึกษาได้หลากหลาย เช่น ครอบครัวอาจจัดการศึกษาได้เอง คือพ่อแม่เป็นผู้สอนเอง หรือหลายครอบครัวอาจร่วมกันจัดการศึกษาแก่บุตรหลานของตน ในทำนองเดียวกัน องค์กรประชาชนระดับต่าง ๆ ก็อาจจัดการศึกษาได้เอง เช่น สถานประกอบการที่มีพนักงานจำนวนมากอาจตั้งสถานศึกษาได้เอง หรือสถาบันศาสนา และสถาบันสังคมอื่นก็มีสิทธิจัดการศึกษาได้ ทั้งนี้ เพื่อประกันว่าประชาชนจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน รัฐก็ย่อมมีส่วนกำหนดกฎเกณฑ์ในการประเมินและเทียบโอนระดับการศึกษาของเยาวชน เพื่อให้สามารถเข้าศึกษาต่อได้โดยไม่เสียโอกาส

(๔) สิทธิประโยชน์จากการจัดการศึกษา เมื่อจัดการศึกษาแล้วประชาชนก็ย่อมมีสิทธิประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งจากรัฐ ดังนี้ (มาตรา ๑๓ และ ๑๔)

๔.๑ การสนับสนุนจากรัฐ เพื่อให้ประชาชนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน รัฐต้องเข้ามามีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนหรือผู้จัดการศึกษาภาคประชาชนมีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ เช่น อาจช่วยเหลือทางวิชาการ การแนะนำให้คำปรึกษา การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ การสนับสนุนให้ใช้เวลาบางส่วนเข้าเรียนร่วมกับนักเรียนในชั้นเรียนปกติของรัฐ เป็นต้น

๔.๒ เงินอุดหนุนจากรัฐ เนื่องจากการจัดการศึกษาต้องมีค่าใช้จ่ายเพราะเป็นการลงทุนอย่างหนึ่ง ดังนั้นเมื่อรัฐต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายอยู่แล้ว รัฐก็พึงจัดสรรเงินอุดหนุนสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ครอบครัวหรือกลุ่มประชาชนด้วย ส่วนจะมากน้อยเพียงใดและจัดสรรอย่างไรก็เป็นเรื่องที่รัฐจะกำหนด โดยให้ออกเป็นกฎหมาย

๔.๓ การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษา สิ่งที่รัฐจะสนับสนุนนอกจากเงินอุดหนุนแล้ว ก็คือการสนับสนุนด้านภาษี คือลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีในกรณีที่ประชาชนต้องเสียค่าใช้จ่ายการศึกษา แต่ทั้งนี้ต้องให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

การจัดการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐^{๖๐}

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘๙ วรรคสอง กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๑ กำหนดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิจัดการศึกษาในระดับหนึ่งหรือทุกระดับตาม ความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น และในมาตรา ๔๒ กำหนดให้กระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุน การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๘ กำหนดให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และ กรุงเทพมหานคร มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะด้านการจัดการศึกษา เพื่อ ประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตน

สาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีดังนี้

๑. แนวทางการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็เช่นเดียวกับการจัดการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายการศึกษา แห่งชาติที่เป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องซึ่งกรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่นได้วางแนวทางที่สำคัญ ดังนี้^{๖๑}

การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องยึดหลักการจัดการศึกษาตลอด ชีวิตการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของสังคมและการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

(๑) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ เช่น จะต้องทั่วถึง ประชาชน มีคุณภาพและไม่เก็บค่าใช้จ่ายตลอดจนบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือบุคคลที่ไม่ สามารถพึ่งตนเองได้ด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

(๒) ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องกับการเมืองการ ปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๓) กระจายอำนาจให้สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษา

^{๖๐}รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, หมวด ๑๔ ว่าด้วยเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา ๒๘๙ วรรคสอง, เล่มที่ ๑๒๔ ตอนที่ ๔๗ ก, (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐), หน้า ๑๑๖.

^{๖๑}กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, การจัดการศึกษาท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนดและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๓), (เอกสาร อ้างอิง).

จะต้องกระจายอำนาจการบริหารงานวิชาการ การบริหารบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไปเพื่อให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : SBM) ทั้งนี้เพราะผลการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นผลผลิต และผลลัพธ์ก็ตามล้วนแต่เป็นผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติของสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษา ควรมีความคล่องตัวในการตัดสินใจอย่างมีอิสระทางการจัดการศึกษา จึงควรเป็นอำนาจของสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ อย่างไรก็ตาม ขณะนี้วิธีการกระจายอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังมิได้กำหนดไว้เหมือนกับการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งในอนาคตอาจมีการออกข้อบัญญัติ ระเบียบการบังคับ คำสั่ง กำหนดอำนาจการสั่งการ อนุญาต ปฏิบัติการ หรือ ดำเนินการอื่นใดไปยังสถานศึกษาโดยให้ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจดังกล่าวหรือมอบอำนาจในการสั่งการ อนุญาต อนุมัติ ปฏิบัติการ หรือดำเนินการอื่นใดซึ่งเป็นอำนาจตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้อำนวยการกอง ผู้อำนวยการสำนักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติแทน

(๔) การจัดโครงสร้างองค์กรภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เตรียมรองรับการถ่ายโอนสถานศึกษา จะต้องจัดโครงสร้างองค์กรภายในตามความจำเป็นและเหมาะสม เช่น ระบบบริหารจัดการอย่างครบถ้วน จำนวนบุคลากรโดยการจัดตั้ง ฝ่าย ส่วน กอง หรือสำนักการศึกษา ตลอดจนส่วนราชการภายในที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบข้อบังคับขององค์กรการบริหารงานบุคคล คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

(๕) วิธีการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้ ๒ วิธี คือ จัดตั้งสถานศึกษาขึ้นเอง และรับถ่ายโอนสถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ

(๖) สวัสดิการและความก้าวหน้าของพนักงาน ครูและบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีสิทธิสวัสดิการ และความก้าวหน้าเท่าเทียมกับข้าราชการครูสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และในบางรายการจะดีกว่าข้าราชการครูที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

๒. แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๒ - พ.ศ. ๒๕๕๔)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นเพื่อนเป็นทิศทางในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น ดังนี้^{๖๒}

วิสัยทัศน์

การจัดการศึกษาทุกระดับได้มาตรฐานแบบมีส่วนร่วมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ความเป็นไทยสู่สังคมแห่งการเรียนรู้และอยู่เย็นเป็นสุขอย่างยั่งยืน

พันธกิจ

๑. จัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน

^{๖๒} กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นระยะตามปี พ.ศ.๒๕๕๒ - ๒๕๕๔, (กรุงเทพมหานคร : สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น), ม.ป.ป., หน้า ๓-๕.

๒. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีการพัฒนาในการจัดการศึกษาตาม
แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓. พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ เต็มศักยภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
๔. ปลุกฝังจิตสำนึกให้รักในเอกลักษณ์และค่านิยมความเป็นไทย
๕. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อสร้างสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้
๖. รณรงค์ ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๗. ส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชนมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง
๘. ส่งเสริมให้ครอบครัวอบอุ่น และชุมชนเข้มแข็ง

จุดหมายเพื่อการพัฒนา

๑. ประชาชนได้รับบริการสาธารณะด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มี
คุณภาพได้มาตรฐาน

๒. ประชาชนและภาคีการพัฒนาต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น

๓. ประชาชนดำรงชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๔. เด็ก เยาวชน และประชาชนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา
แห่งชาติ

๕. ประชาชนมีความรู้เพียงพอสำหรับในเอกลักษณ์และค่านิยมความเป็นไทย

๖. เด็ก เยาวชน และประชาชนรักในเอกลักษณ์และค่านิยมความเป็นไทย

๗. สังคมท้องถิ่นเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

๘. เด็ก เยาวชน และประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๙. เด็ก เยาวชน และประชาชนมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ

๑๐. ครอบครัวมีความอบอุ่น

๑๑. ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง

ยุทธศาสตร์ในการพัฒนา

๑. พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน

๒. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีการพัฒนาในการจัดการศึกษา

๓. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๔. พัฒนาและส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

๕. พัฒนาความรู้ของประชาชนให้มีความสามารถในการประกอบอาชีพ

๖. ส่งเสริมและสนับสนุนการปลุกฝังจิตสำนึกในเอกลักษณ์และค่านิยมความเป็นไทย

๗. จัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อสร้างสรรค์ให้ท้องถิ่นเป็นสังคมแห่ง
การเรียนรู้

๘. สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๙. ส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ กิจกรรมเด็ก เยาวชนและประชาชน

๑๐. ส่งเสริมความอบอุ่นของครอบครัว

๑๑. เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

การบริหารจัดการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน ประกอบด้วย โครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดระบบบริหารงานบุคคลเพื่อการศึกษา และการดำเนินการด้านวิชาการ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

โครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยคณะกรรมการกลางบริหารงานบุคคลข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น(ก.จ.. ก.ท.และ ก.อบต.) ได้กำหนดโครงสร้างสำนัก/กอง/ส่วนการศึกษา เพื่อให้เป็นหน่วยรับผิดชอบด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท โดยกำหนดให้ต้องเป็นบุคคลที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาสำหรับจำนวนบุคลากรด้านการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นผู้กำหนดตามความเหมาะสมสอดคล้องกับภารกิจที่ดำเนินการในปัจจุบัน และที่ดำเนินการในอนาคต รวมถึงกรณีรับโอนการจัดการศึกษาด้วย โครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แสดงในเชิงระบบการจัดการศึกษาท้องถิ่น

การจัดระบบบริหารงานบุคคลเพื่อการศึกษา

การบริหารงานบุคคล บุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงสืบเนื่องจากนโยบายการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ และระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๗ พระราชบัญญัติเงินเดือนเงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่ง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๖ ซึ่งทำให้การบริหารงานบุคคล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องกำหนดให้มีความสอดคล้อง ดังนั้น แม้ว่าการบริหารงานบุคคลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะถือปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ แต่มาตรฐานกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นก็กำหนดให้คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น (ก.จ. ก.ท. และ ก.อบต.) ต้องนำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูในส่วนที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับในการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาท้องถิ่นโดยอนุโลม ดังนั้น คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น (ก.จ. ก.ท.และ ก.อบต.) จึงต้องปรับปรุงมาตรฐานและหลักเกณฑ์การบริหารงานบุคคลของข้าราชการ พนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามกฎหมายดังกล่าว โดยจัดทำประกาศมาตรฐานทั่วและหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และมีผลบังคับใช้เช่นเดียวกับหลักเกณฑ์ของ ก.พ. โดยไม่จำเป็นต้องแก้ไขกฎหมายใดๆ ดังนั้นการบริหารงานบุคคล มาตรฐานวิชาชีพ และความก้าวหน้าทางวิชาชีพตลอดจนสวัสดิการ สิทธิประโยชน์ต่าง ของข้าราชการ พนักงานครูส่วนท้องถิ่น จึงสามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

สำหรับการกำหนดตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัจจุบันมีการกำหนดตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษา จำแนกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ ดังนี้

๑. บุคลากรในสถานศึกษา

๑.๑ สายงานบริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา

๑.๒ สายงานการสอน ได้แก่ ครูผู้ช่วย และครู

๑.๓ บุคลากรสนับสนุนการสอน (พนักงานจ้างตามภารกิจ ได้แก่ กลุ่มตำแหน่งการเงิน/บัญชี/พัสดุ กลุ่มตำแหน่งธุรการ/บันทึกข้อมูล กลุ่มตำแหน่งโภชนาการ/อนามัยโรงเรียน และกลุ่มตำแหน่งคอมพิวเตอร์ โสตทัศนศึกษา

๒. ข้าราชการและพนักงานครูไม่สังกัดสถานศึกษา

๒.๑ สายงานบริหารการศึกษา ได้แก่ ตำแหน่งนักบริหารการศึกษา ผู้อำนวยการ การศึกษา รองผู้อำนวยการกองการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักการศึกษานอกระบบและส่งเสริม การศึกษา

๒.๒ สายงานนิเทศการศึกษา ได้แก่ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์

๒.๓ สายงานการศึกษา ได้แก่ ตำแหน่งสันทนากร นักวิชาการศึกษา นักวิชาการ วัฒนธรรม และบรรณารักษ์

๒.๔ สายงานทั่วไป (บุคลากรทางการศึกษา) ได้แก่เจ้าพนักงานห้องสมุด เจ้า พนักงานศูนย์เยาวชน เจ้าหน้าที่ห้องสมุด เจ้าหน้าที่ศูนย์เยาวชน

๓. การบริหารงานวิชาการ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยึดแนวการบริหารงานวิชาการตามความมุ่งหมาย หลักการ และแนวการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และใช้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในโรงเรียนซึ่งได้มีการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมด้านวิชาการ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑. ด้านการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน

๑.๑ การอบรมทบทวนการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้สถานศึกษา ดำเนินการจัดหลักสูตรได้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ ผู้บริหารสถานศึกษาทุกโรงเรียน

๑.๒ พัฒนาบุคลากรระดับปฏิบัติการสอนให้สามารถวิเคราะห์หลักสูตรสู่แผนการ จัดการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์ในชั้นที่เริ่มใช้หลักสูตรในปีการศึกษาแรกของทุกชั้นปี

๑.๓ อบจ. เทศบาล อบต. และเมืองพัทยาจัดตั้งبودชนสถานศึกษาเพื่อการ จัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

๒. ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้

๒.๑ การส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการอบรม ครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒.๒ การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มด้อยโอกาส ส่งเสริมให้สถานศึกษาของ ท้องถิ่นจัดการเรียนการสอนแก่เด็กพิการ

๒.๓ การวิจัยในชั้นเรียน โดยนำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาเป็นข้อมูลในการ

พัฒนาการเรียนการสอน ๒.๔ การสนับสนุนให้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาของชุมชน กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งจัดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีกรรมการจากชุมชนเป็นกรรมการร่วม

๒.๕ การวัดและประเมินผล สถานศึกษาเป็นผู้กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรแต่ละสถานศึกษาเองทุกท้องถิ่น และต้องมีการประเมินคุณภาพภายใน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบประเมินเดียวกันเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ผลใช้วางแผนพัฒนาร่วมกันได้ในทุกระดับ

สรุปการจัดการศึกษา ได้กล่าวถึง “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” หลักการสำคัญของการจัดกระบวนการเรียนการสอน (มาตรา ๒๒) ซึ่งรวมถึงจุดมุ่งหมายและสาระเนื้อหาของหลักสูตร (มาตรา ๒๓ และ ๒๓) กระบวนการจัดการ (มาตรา ๓๔) และการประเมินผล (มาตรา ๒๕) องค์กรที่จัดทำหลักสูตร (มาตรา ๒๖) และเงื่อนไขของความสำเร็จอื่นๆ

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ ๖ พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นหน่วยราชการที่มีความใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด ทำหน้าที่ดูแลทุกข์สุขของประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีวิวัฒนาการในการบริหารงานมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับนโยบายการกระจายอำนาจการปกครองของรัฐบาล ซึ่งทำให้ความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทได้รับการเอาใจใส่มากขึ้นกว่าเดิมจากอดีต ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานและปกครองตนเอง

๒.๓.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นคำในวิชารัฐศาสตร์ หมายถึง ระบบการบริหารประเทศที่เปิดโอกาสให้แก่ท้องถิ่นต่าง ๆ มีอำนาจในการจัดการดูแลกิจการหลายๆ ด้านของตนเองไม่ใช่ปล่อยให้รัฐบาลกลางรวมศูนย์อำนาจในการจัดการแทบทุกอย่างของท้องถิ่น กิจการที่ท้องถิ่นมีสิทธิจัดการดูแลมักได้แก่ระบบสาธารณสุข โภค การศึกษาและศิลปวัฒนธรรม การดูแลชีวิตและทรัพย์สินและการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ส่วนกิจกรรมใหญ่ๆ สองอย่างที่รัฐบาลกลางควบคุมไว้เด็ดขาด คือ การทหารและการต่างประเทศ^{๒๓} อีกทั้งการกระจายอำนาจ หมายถึง การปกครองที่มีส่วนสำคัญในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม โดยสรุปได้ ๒ ประเด็นใหญ่ๆ ดังนี้^{๒๔}

๑) การกระจายอำนาจเป็นรากแก้วของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเนื่อง

^{๒๓} ธเนศวร์ เจริญเมือง, กระจายอำนาจอย่างไรสร้างประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗), หน้า ๑๐.

^{๒๔} ลิขิต อีริเวคิน, การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๕), หน้า ๓.

ด้วยประชาธิปไตยต้องประกอบด้วยโครงสร้างส่วนบน คือ ระดับชาติ และโครงสร้างส่วนฐาน คือ ระดับท้องถิ่น การปกครองตนเองในรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง คือ รากแก้วเป็นฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

๒) การกระจายอำนาจมีความสำคัญในทางเศรษฐกิจและสังคม ในด้านการพัฒนาชนบทโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยโครงสร้างการปกครองตนเองในลักษณะที่มีความอิสระพอสมควร ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็จะต้องมีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

การกระจายอำนาจ (Decentralization) แบ่งได้ ๒ ความหมาย คือ

๑) การกระจายอำนาจตามอาณาเขต (Size and Boundary) หมายถึง การมอบอำนาจไปให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการหรือบริการสาธารณะภายในเขตท้องถิ่น แต่ละท้องถิ่นมีอิสระบางประการในการปกครองตนเอง เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล เป็นต้น

๒) การกระจายอำนาจตามกิจการ (Functional) หมายถึง การมอบอำนาจให้องค์การสาธารณะจัดทำกิจการประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อให้มีอิสระในการดำเนินงานให้เหมาะสมกับเทคนิคของงานนั้น เช่น การไฟฟ้า การประปา และการโทรศัพท์ เป็นต้น

หลักการกระจายอำนาจ มีองค์ประกอบสำคัญ ๔ ประการ คือ

๑) มีความเป็นนิติบุคคล (Juristic Person) การกระจายอำนาจปกครองนั้น จะต้องมียุติการเป็นนิติบุคคลต่างหากจากองค์การของรัฐบาลกลาง การมียุติการเป็นนิติบุคคลต่างหากนี้ ก็เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน องค์การเหล่านี้จะต้องมีงบประมาณทรัพย์สินหนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง

๒) มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน (Autonomy) ความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เป็นหลักการที่สำคัญประการหนึ่งของการกระจายอำนาจปกครอง เพราะหากองค์การนั้นไม่มีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องรอคำสั่งจากรัฐบาลกลางอยู่เสมอ องค์การเช่นนี้ก็จะไม่มีลักษณะไม่ผิดไปจากหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาค ซึ่งมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐบาลกลางที่ประจำอยู่ในภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติภารกิจของตนเอง ตลอดจนมีอิสระพอสมควรในการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ แต่ก็มีข้อน่าสังเกตว่า อำนาจอิสระขององค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีพอสมควรไม่มากเกินไป จนทำให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อเอกภาพและอธิปไตยของประเทศ หากแต่ควรมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้และให้มียุติการที่จำเป็นสำหรับทำหน้าที่ทางด้านนิติบัญญัติ และบริหารกิจการมอันเป็นหน้าที่ของตนเท่านั้น

๓) ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเลือกผู้บริหารและเจ้าหน้าที่นิติบัญญัติการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นของประชาชนนั้น อาจจะทำให้หลายระดับแล้วแต่ความสามารถและความสนใจของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ เช่น ประชาชนบางคนอาจจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่น เฉพาะการไปใช้สิทธิออกเสียง เลือกตั้งตัวแทนของตนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่างๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่นเท่านั้น แต่บางคนอาจมีความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการปกครองของท้องถิ่นมากกว่านั้น ถึงกับสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อให้ได้มีโอกาสเข้ามาบริหารงานในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ของตนเท่านั้น

๔) มีงบประมาณของตนเอง องค์การปกครองท้องถิ่นต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ด้วยตนเองรวมถึงการมีอำนาจในการบริหารงบประมาณที่ได้มานั้นด้วย การให้องค์การปกครองท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดเก็บและบริหารรายได้ด้วยตนเองนี้ เป็นการมอบอำนาจการตัดสินใจ องค์การปกครองท้องถิ่นทั้งหมดตั้งแต่การวางแผนปฏิบัติงาน การจัดเก็บรายได้ การบริหาร และการบริหารประชาชนในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

นอกจากนี้ การจัดระเบียบการปกครองตามหลักรัฐศาสตร์ได้แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ หลักการรวมอำนาจ (Centralization) หลักการแบ่งอำนาจ (Deconcentration) และหลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ส่วนการปกครองระดับใดจะให้อำนาจแก่หลักการใดมากกว่า ขึ้นอยู่กับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาในอดีต และสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจการเมือง ที่เกิดขึ้นในยุคสมัยนั้น ๆ

สรุปการกระจายอำนาจ เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการบริหารจัดการบ้านเมืองของรัฐ ในระบบประชาธิปไตย โดยมุ่งลดบทบาทของรัฐส่วนกลาง(decentralize) ลงเหลือภารกิจหลักเท่าที่ต้องทำ เท่าที่จำเป็น และให้ประชาชนได้มีส่วนในการบริหารงานชุมชนท้องถิ่น ตามเจตนารมณ์ของประชาชนมากขึ้น การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น จึงเป็นการจัดความสัมพันธ์ทางอำนาจ หน้าที่ใหม่ระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์บ้านเมือง ที่เปลี่ยนแปลงไปในสภาวะที่สังคมมีกลุ่มที่หลากหลาย มีความต้องการ และความคาดหวังจากรัฐที่เพิ่มขึ้น และแตกต่างกัน ชัดแย้งกัน ในขณะที่รัฐเองก็มีขีดความสามารถ และทรัพยากรที่จำกัด ในการตอบสนองปัญหา ความต้องการที่เกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่นได้ทันต่อเหตุการณ์ และตรงกับความต้องการของท้องถิ่น

๒.๓.๒ ทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการปกครองประเทศนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์แห่งอำนาจเพื่อทำหน้าที่ปกครองประเทศ องค์การดังกล่าวนี้คือรัฐบาล ซึ่งได้แก่คณะบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจให้ปกครองและบริหารราชการแผ่นดิน องค์การปกครองหรือรัฐบาลจะมีส่วนประกอบอย่างไร หรือมีกี่ระดับ ในรูปแบบแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นของนานาประเทศในโลก มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันอยู่ ๓ หลักการ คือ^{๖๕}

๑. หลักการรวมอำนาจ (Centralization)
๒. หลักการแบ่งอำนาจ (Deconcentration)
๓. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)

หลักการรวมอำนาจ (Centralization) หมายถึง การที่รัฐบาลในส่วนกลางของประเทศเป็นศูนย์กลางแต่ผู้เดียวที่มีอำนาจเด็ดขาดในการบังคับบัญชาวินิจฉัยสั่งการในกิจกรรมต่างๆ ทั้งหลายทั้งปวงเพื่อให้หน่วยงานของทางราชการรวมทั้งประชาชนนำไปปฏิบัติตาม

นอกจากนี้รัฐบาลในส่วนกลางยังมีอำนาจในการออกกฎหมายและตราระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ให้แก่หน่วยการปกครองรองๆ ลงไป เพื่อนำไปใช้เป็นหลักการปฏิบัติอีกด้วยลักษณะสำคัญของ

^{๖๕} ธีรวัฒน์ นุชน้อย, แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://202.143.146.195/km/index.php?option=com_content&task=view&id=4625&Itemid=57 [๑๑ กุมภาพันธ์ ๕๓].

การรวมอำนาจ

๑) รวมอำนาจการบังคับบัญชาของทัพบกและตำรวจให้ขึ้นกับส่วนกลางเพื่อจุดมุ่งหมายในการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ

๒) รวมอำนาจในการกำหนดนโยบายที่สำคัญๆ ไว้กับส่วนกลาง เพื่อการพัฒนาประเทศ ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม นอกจากนี้ยังรวมอำนาจการวินิจฉัยสั่งการการตัดสินใจ และการกำหนดงบประมาณในโครงการต่างๆ เอาไว้เพื่อการพัฒนาประเทศ

๓) รวมอำนาจในการกำหนดอัตรากำลังบุคลากร ว่าแต่ละหน่วยงานควรมีอัตรา กำลังคนเท่าใด จึงเหมาะสมกับปริมาณภาระงานที่ต้องปฏิบัติ ตลอดจนรวมอำนาจการแต่งตั้งโยกย้าย การพิจารณาความดีความชอบ การลงโทษ การถอดถอนภายใต้กฎระเบียบและบทบัญญัติทางกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากร สนองนโยบายของรัฐบาลอย่างเต็มที่จากลักษณะสำคัญดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลในส่วนกลางเป็นศูนย์รวมแห่งอำนาจของรัฐทั้งหลายทั้งปวงในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของประเทศในทุก ๆ ด้าน

ข้อดี ของหลักการรวมอำนาจ คือ การที่รัฐบาลกลางเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ ก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน ทำให้ในทุก ๆ พื้นที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน รัฐบาลมีความมั่นคง เนื่องจากสามารถควบคุมบังคับบัญชาหน่วยงานทหารและตำรวจ

ข้อเสียของหลักการรวมอำนาจ คือ การที่รัฐบาลกลางรับผิดชอบภารกิจทั้งหมดนั้นทำให้ ภาระงานของรัฐบาลมีมากจนยากจะทำให้เกิดประสิทธิภาพ รวดเร็ว สนองตอบความต้องการของประชาชนที่มีความแตกต่างกัน ในแต่ละท้องที่ได้ เกิดความล่าช้าในการตัดสินใจเนื่องจากต้องคอยรับนโยบายจากรัฐบาลกลาง

หลักการแบ่งอำนาจ (Deconcentration) หมายถึงการที่รัฐบาลกลางแบ่งอำนาจการปกครองและบริหารบางส่วนให้แก่ตัวแทน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากส่วนกลาง ให้ไปปฏิบัติหน้าที่ในส่วนภูมิภาค โดยมอบหมายนโยบาย และมอบอำนาจการตัดสินใจบางส่วนไปให้แต่ไม่ทั้งหมด ทั้งนี้ส่วนกลางจะยังคงอำนาจในการตัดสินใจ การวินิจฉัยสั่งการ ในเรื่องที่สำคัญ ๆ เอาไว้รวมทั้งการแต่งตั้งโยกย้าย และการพิจารณาความดีความชอบ

ลักษณะสำคัญของการรวมอำนาจ

๑) รัฐบาลในส่วนกลางจะมอบอำนาจเฉพาะบางส่วนให้แก่เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้ง ให้นำนโยบายจากรัฐบาลกลางนำไปปฏิบัติ ในฐานะที่เป็นตัวแทน

๒) เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนกลางจะต้องเชื่อฟังคำสั่งของส่วนกลางอยู่เสมอ

ข้อดีของหลักการแบ่งอำนาจ คือ ทำให้แบ่งเบาภาระของรัฐบาลส่วนกลาง ทำให้การปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ทัวถึง รวดเร็วมากกว่าที่จะรวมอยู่ที่ส่วนกลางแต่เพียงอย่างเดียวข้อเสียของหลักการแบ่งอำนาจ คือ ข้อจำกัดอำนาจในการตัดสินใจ ทำให้ไม่เกิดความคล่องตัว ไม่อาจตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง การที่รัฐบาลในส่วนกลางยินยอมมอบอำนาจการปกครองและบริหารกิจการต่างๆ ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการเอง โดยประชาชนเลือกผู้แทนของตนเข้าไปดำเนินการ ดังนั้นหน่วยงานปกครองท้องถิ่นจึงมีอิสระ

อย่างเต็มที่โดยไม่ต้องติดอยู่ภายใต้เงื่อนไขของนโยบายรัฐบาลเนื่องจากผู้บริหารหน่วยงานปกครองท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบต่อประชาชนที่เลือกเขาเข้ามาอย่างไรก็ตามส่วนกลางก็มีอำนาจควบคุมท้องถิ่นอย่างหลวม ๆ เช่นการใช้กฎระเบียบในการตรวจเงินแผ่นดินเข้ามาควบคุมการใช้งบประมาณของท้องถิ่น หรือการควบคุมการประมูลจัดซื้อจัดจ้าง ตามระเบียบของทางราชการ

ลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจ

๑) มีฐานะเป็นนิติบุคคล แยกออกจากราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานไม่ขึ้นอยู่กับการบังคับบัญชาจากส่วนกลางทำให้สามารถตอบสนองภาระงานในท้องถิ่นตามนโยบายของฝ่ายบริหารได้อย่างอิสระ

๓) มีอิสระในการกำหนดนโยบายและการใช้งบประมาณตามโครงการที่ท้องถิ่นมีความประสงค์โดยไม่ต้องคำนึงถึงนโยบายของรัฐบาล

ข้อดีของหลักการกระจายอำนาจ คือ ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ตรงเป้าหมายการ ดำเนินการเป็นไปอย่างรวดเร็วเพราะมีอำนาจการตัดสินใจที่เป็นอิสระและแบ่งเบาภาระของส่วนกลาง

ข้อเสียของหลักการกระจายอำนาจ คือ สิ้นเปลืองงบประมาณมากเพราะต้องใช้งบประมาณในการสร้างสำนักงาน และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้พร้อมในการปฏิบัติการกิจการประชาชนเลือกผู้มีอิทธิพลเข้าไปเป็นฝ่ายบริหารท้องถิ่นอาจเกิดปัญหาการคอร์รัปชันและการใช้อิทธิพลและอำนาจหน้าที่ไปในทางที่ไม่เหมาะสม เกิดช่องว่างของการพัฒนาระหว่างท้องถิ่นที่มีงบประมาณมากกับท้องถิ่นที่มีงบประมาณน้อย อาจเกิดการแตกแยกและผลกระทบทางด้านความมั่นคงของประเทศ และนักวิชาการมีความเห็นว่าสังคมที่มีการให้บริการแบบผูกขาดโดยธรรมชาติเมื่อไม่สามารถกีดกันได้ ไม่สามารถแข่งขันในการบริโภคได้จะเกิดปัญหา บุคคลที่ไม่จ่ายแต่ได้รับผลประโยชน์จึงต้องบังคับเก็บภาษี รัฐบาลเกิดจากการรวมตัวกันโดยการบังคับการจัดเก็บและมองว่ารัฐบาลเป็นผู้ผูกขาดโดยธรรมชาติและขยายอำนาจบังคับไปถึงการธรรมาภิบาล ส่วน บุคคลนั้น (Buchanam) มีความเห็นว่า สังคมไม่ได้ผูกมัดโดยศีลธรรมจรรยาเพียงอย่างเดียวและไม่มีจรรยาใดๆ เลยถ้าประชาชนเห็นแก่ตัวคอยแสวงหาผลประโยชน์ก็จะเกิดปัญหา จึงต้องมีกฎหมาย (Law) และข้อตกลง (Social Contract) นอกจากนี้ทำให้เกิดการกำหนดบทบาทในการบริหารของรัฐจนถึงบทบาทท้องถิ่นที่จะทำให้เกิดสวัสดิภาพต่อสังคมที่ดีขึ้น ส่วนที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมคือ^{๖๖}

๑. การเลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารในองค์กรส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นตัวแทนในการพิทักษ์รักษาประโยชน์และกำหนดทิศทางในการพัฒนา ให้สอดคล้องกับความต้องการของตนเองและชุมชน

๒. เสนอความต้องการของตนต่อผู้แทน เพื่อนำสู่การพิจารณากำหนดเป็นนโยบาย แผนงานโครงการในเรื่องต่างๆ แล้วเสนอความคิดเห็นผ่านตัวแทนของตน รวมทั้งร้องเรียนผ่านผู้บริหารของหน่วยงานที่กำกับดูแลองค์กร

๓. ร้องเรียนหรือร้องทุกข์ในกรณีที่ได้รับความสะดวกหรือเดือดร้อนจากการประกอบกิจการใด ๆ

^{๖๖} ชูชัย ศุภวงศ์ และยุวดี คาคการณ์ไกล, องค์การบริหารส่วนตำบลในแนวทางประชาคม, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, ๒๕๒๔), หน้า ๓๒.

ในท้องถิ่นซึ่งเป็นสิทธิของประชาชนที่จะร้องเรียนได้

๔. ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นบัญญัติขึ้นจากบทบาทหน้าที่ของประชาชนดังกล่าว จะเห็นได้ว่าประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับประชาชน ได้เป็นที่พึ่งและเป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น สมดังเจตนารมณ์ของการปกครองส่วนท้องถิ่นในการกระจายอำนาจสู่ประชาชนอย่างแท้จริง แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเข้มแข็งได้ด้วยประชาชนในท้องถิ่นจะต้องมีการรวมตัวเป็นองค์กรต่างๆ อย่างหลากหลายความต้องการของชุมชนเพื่อให้ทุกส่วนของชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา วิเคราะห์ปัญหา วางแผน ดำเนินการและติดตามผล

สรุปทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นตามรูปแบบของนานาประเทศในโลก มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันอยู่ ๓ หลักการ คือ หลักการรวมอำนาจ(Centralization) หลักการแบ่งอำนาจ(Deconcentration) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ในการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตท้องถิ่นนั้น ๆ เลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นเพื่อเลือกผู้บริหารท้องถิ่นอีกทีหนึ่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจอิสระ (autonomy) ในการบริหารจากรัฐได้ในระดับหนึ่งตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง คือการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ สามารถเลือกตั้งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตท้องถิ่นของตนได้โดยตรง ส่วนการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยอ้อม สภาท้องถิ่นจะทำหน้าที่เลือกผู้บริหารท้องถิ่นแทนประชาชนในท้องถิ่น

๒.๓.๓ ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นในรูปของการปกครองตนเอง (Local Self Government) ไว้ดังนี้

การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึงการปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองที่เกิดจากหลักการกระจายอำนาจได้มีอำนาจในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และอาณาเขตของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย^{๖๗} นอกจากนี้การปกครองท้องถิ่น หมายถึงระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐและโดยนัยนี้จะเกิดมีองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์กรนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง^{๖๘} อีกทั้งการปกครองท้องถิ่น หมายถึงการปกครองในรูปลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้นให้งานดำเนินไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการของ

^{๖๗} ชูศักดิ์ เทียงตรง, การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘), หน้า ๑๓.

^{๖๘} ประทาน คงฤทธิศึกษากร, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : พีระพัฒนา, ๒๕๒๖), หน้า ๘.

ประชาชน^{๖๙} นอกจากนี้ การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครอง และดำเนินการบางอย่างโดยการดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานท้องถิ่นต้องมีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน โดยให้มีอิสระในการบริหาร แต่รัฐบาลยังต้องควบคุมด้วยวิธีต่างๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐไม่ได้ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น^{๗๐} อีกทั้งการปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีจำนวนประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด มีอำนาจปกครองตนเองมีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกสภามาจากการเลือกตั้งของประชาชน^{๗๑} นอกจากนี้ยังการปกครองท้องถิ่น หมายถึงการปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจแก่ประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน ดังนั้นการบริหารการปกครองท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเองอันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลางมีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน^{๗๒} อีกทั้งการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองส่วนหนึ่งของประเทศ ซึ่งมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควร อำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องไม่มากจนมีผลกระทบกระเทือนต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐ เพราะองค์การปกครองท้องถิ่นมิใช่ชุมชนที่มีอำนาจอธิปไตย องค์การปกครองท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Right) และมีองค์กรที่จำเป็น (Necessary Organization) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นนั่นเอง^{๗๓}

สรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นคือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นจัดการปกครองและดำเนินการต่างๆ และดำเนินการเพื่อประโยชน์ของรัฐและผลประโยชน์ของท้องถิ่น โดยมีการจัดตั้งองค์การขึ้นทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติเป็นไปตามนโยบายของตนเองได้

^{๖๙} วิญญู อังคณารักษ์, แนวคิดในการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น, (เอกสารประกอบการบรรยายฉบับพิมพ์โรเนียว, ๒๕๑๙), หน้า ๔.

^{๗๐} อุทัย หิรัญโต, สารานุกรมการปกครองไทย, (กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยการปกครอง, ๒๕๓๑), หน้า ๒๘.

^{๗๑} สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหง, ผลการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจและกำกับดูแลตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, รายงานการวิจัย, (สถาบันวิจัยและพัฒนา : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๗), หน้า ๓-๙.

^{๗๒} Wit Daniel, A Comparative Survey of Local Government and Administration, (Bangkok : Prachandra Printing Press, 1961), pp. 1-2.

^{๗๓} William A. Robson อ้างใน ชวงศ์ ฉายะบุตร, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์เนศพรีนติ้งเซนเตอร์, ๒๕๓๙), หน้า ๑๑-๑๒.

๒.๓.๔ องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น

ลักษณะสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นออกเป็น ๔ ประการ ดังนี้^{๗๔}

๑) มีความเป็นอิสระอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลกลางน้อยมาก พนักงานส่วนท้องถิ่นอยู่ภายใต้กฎหมาย ข้อบังคับของการบริหารบุคคลของท้องถิ่นเอง และได้รับเงินเดือนจากงบประมาณของท้องถิ่นเอง

๒) เป็นนิติบุคคลโดยเอกเทศ ตั้งขึ้นโดยกฎหมาย แยกจากส่วนกลาง มีขอบเขตปกครองที่แน่นอน มีคณะผู้บริหารที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น

๓) มีอำนาจอิสระในด้านการคลัง เช่น การจัดเก็บภาษี หารายได้อื่น ๆ ตามกฎหมายกำหนดและจัดทำงบประมาณของตนเอง

๔) มีอำนาจอิสระในการวางนโยบายและมีการบริหารงานของตนเอง ไม่ต้องขอคำสั่งจากราชการส่วนกลางก่อนการปกครองท้องถิ่นในรูปของการปกครองตนเอง นอกจากนี้การปกครองที่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น และการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองอยู่ภายใต้กฎหมายของรัฐหรือประเทศนั้น ๆ ดังนั้น ลักษณะของการปกครองท้องถิ่นที่สำคัญมีดังนี้^{๗๕}

๑. มีสถานะตามกฎหมาย หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีการจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย

๒. มีพื้นที่และระดับ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีพื้นที่การปกครองที่แน่นอนและชัดเจน และควรจะต้องมีการแบ่งระดับการปกครองท้องถิ่นว่ามีกี่ระดับ เช่น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เป็นต้น เกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดพื้นที่และระดับของการปกครองท้องถิ่นมีมากมายเช่น สภาพภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชนประสิทธิภาพในการบริหาร รายได้ และความหนาแน่นของประชากร เป็นต้น สำหรับประเทศไทยมีเกณฑ์จัดตั้งและยกฐานะหน่วยการปกครองท้องถิ่น ๓ ประการ คือ รายได้ย้อนหลัง ๓ ปีไม่รวมเงินอุดหนุนจำนวนประชากรและขนาดพื้นที่

๓. มีการกระจายอำนาจและหน้าที่ การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีการกระจายอำนาจการปกครองไปให้ท้องถิ่น โดยการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน ดังนั้น การที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะมีอำนาจและหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองการปกครองเป็นสำคัญ

๔. มีความเป็นนิติบุคคล หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องเป็นองค์การนิติบุคคลโดยเอกเทศจากองค์การของรัฐบาลกลาง ทั้งนี้ เพื่อการดำเนินงานที่ถูกต้องตามกฎหมายและเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน เพราะหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีงบประมาณทรัพย์สินหนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง

๕. มีการเลือกตั้ง การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ กล่าวคือ จะต้องให้สิทธิแก่ประชาชนในท้องถิ่นในการเลือกตั้งคณะเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการปกครองท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการมีส่วนร่วม

^{๗๔}ชูศักดิ์ เทียงตรง, การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘), หน้า ๔.

^{๗๕}วัชร ไชยสาร, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๔๔), หน้า ๑๔๒-๑๔๘.

ทางการเมืองการปกครอง

๖. มีอำนาจอิสระ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องไม่อยู่ในสายบังคับบัญชาของหน่วยงานรัฐบาลกลาง และมีอำนาจอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารงานภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย สามารถกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับ เพื่อกำกับควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายหรือความต้องการของท้องถิ่น และสามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง

๗. มีงบประมาณของตนเอง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ จัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

๘. มีการกำกับดูแลของรัฐ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองระดับรองของรัฐ และอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมและความมั่นคงแห่งรัฐ อีกทั้งนี้ระบบการปกครองท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ ๘ ประการ คือ^{๗๖}

๑) สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

๒) พื้นที่และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์เชื้อชาติและความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงมีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น ๒ ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติโดยองค์การอาหารและเกษตร องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม องค์การอนามัยโลก และสำนักกิจกรรมสังคมได้ให้ควรมีประชากรประมาณ ๕๐,๐๐๐ คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่ต้องพิจารณาด้วยเช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้และบุคลากร

๓) การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากนักเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

๔) องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลของกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลาง มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ

๕) การเลือกตั้งสมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหาร จะต้องได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนโดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

๖) อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการ

^{๗๖} อุทัย หิรัญโต, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓), หน้า

ภายในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลางและไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

๓) งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษี เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้ก้าวหน้า

๔) การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้ว ยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยรวม โดยมีอิสระในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่น ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่ามิอิสระอย่างเต็มที่ คงมีเฉพาะอิสระในการดำเนินงานเท่านั้น เพราะมิฉะนั้นแล้วท้องถิ่นจะกลายเป็นรัฐอธิปไตย รัฐจึงต้องสงวนอำนาจในการควบคุมดูแล

สรุปองค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น มีไว้เพื่อการดำเนินการปกครองท้องถิ่นให้เรียบร้อยคือ มีความเป็นอิสระอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลกลางให้น้อยมาก เป็นนิติบุคคลโดยเอกเทศ มีอำนาจอิสระในด้านการคลังตามกฎหมายกำหนดและจัดทำงบประมาณของตนเอง มีอำนาจอิสระในการวางนโยบายและมีการบริหารงานของตนเอง

๒.๓.๕ ประเภทขององค์การปกครองท้องถิ่น

องค์การปกครองท้องถิ่นแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๑. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแบบทั่วไป มี ๓ รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

๒. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแบบพิเศษ มี ๒ รูปแบบ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

ตามบทบัญญัติในหมวด ๙ การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา ๒๘๕-๒๘๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่กล่าวถึงที่มาขององค์การปกครองท้องถิ่นโดยสรุปไว้ ดังนี้^{๗๗}

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น จะเป็นข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่นมิได้มีคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกท้องถิ่นคณะผู้บริหารท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีที่มีการยุบสภาท้องถิ่น หรือในกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะและต้องมีการเลือกตั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นชั่วคราวมิให้นำบทบัญญัติตามวรรคสอง

^{๗๗} สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๔๐), หน้า ๑๔๔.

พรรคสามและพรรคหก มาบังคับใช้ทั้งนี้ตามกฎหมายกำหนด

สรุปของประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการแยกประเภทตามขนาดและความสามารถในการบริหารงานของแต่ละท้องถิ่นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนให้มีความเจริญขึ้นไป ตามความเหมาะสม

๒.๓.๖ ความหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ องค์การบริหารส่วนตำบล มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล ไว้หลากหลาย ในที่นี้ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างมาเฉพาะที่เห็นว่าน่าสนใจศึกษา ดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง ราชการส่วนท้องถิ่นที่เกิดจากแรงผลักดันของประชาชนและรัฐบาลที่ต้องการให้มีการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรบริหาร และองค์กรปกครองตนเองในระดับตำบล เพื่อให้ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลสามารถแก้ไขปัญหาของตนเองและบริหารตามหลักการปกครองตนเอง องค์การบริหารส่วนตำบลจึงถูกก่อตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗^{๗๔} อีกทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคลและราชการส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๓๘^{๗๕} นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖) ซึ่งได้บัญญัติให้ยกฐานะสภาตำบลที่มีรายได้ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท โดยไม่รวมเงินอุดหนุนเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล โดยทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย ประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น จุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลก็เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถรองรับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนให้มากยิ่งขึ้น พัฒนาไปสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล การเปลี่ยนแปลงเกณฑ์รายได้เฉลี่ยของสภาตำบลที่จะยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษา^{๗๖} รวมไปถึงองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง รูปแบบการปกครองที่สะท้อนการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองพื้นฐานของประเทศโดยแท้จริงอันเป็นการสนองตอบต่อนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของรัฐบาลที่จะให้อำนาจการบริหารแก่หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถบริหารงานที่สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นได้ด้วยตนเองตามอำนาจหน้าที่และมีอิสระในการตัดสินใจใน

^{๗๔} กรมการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ประสานมิตร, ๒๕๔๖), หน้า ๓.

^{๗๕} โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทยหลักการและมิติใหม่ในอนาคต, ปรับปรุงใหม่, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๕๐), หน้า ๒๕๔.

^{๗๖} สนิท จรอนันต์, ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่น (ฉบับปรับปรุง), (กรุงเทพมหานคร : สุขุมและบุตร, ๒๕๔๘), หน้า ๖๓.

สิ่งที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด^{๘๑} นอกจากนี้แล้วองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีจำนวนประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด มีอำนาจปกครองตนเองมีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกสภาจากการเลือกตั้งของประชาชน^{๘๒}

สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบล คือ ความพยายามในการที่จะร่วมมือดำเนินงานของส่วนราชการต่าง ๆ หรือดำเนินกิจการต่าง ๆ โดยเฉพาะในการบริหารจัดการงานต่างๆ ของภาครัฐ ทั้งด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อมในชุมชนท้องถิ่นโดยผ่านการบริหารงานราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐที่จัดตั้งขึ้นภายใต้องค์การปกครองท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นเลือกตั้งผู้แทนแต่ละหมู่บ้านเข้าไปเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจในการบริหารงานของตำบลตามที่กฎหมายกำหนดไว้

๒.๓.๗ ความสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสะท้อนการกระจายอำนาจให้แก่การปกครองพื้นฐานของประเทศโดยแท้จริง มีความสำคัญต่อการบริหารการพัฒนาในระดับตำบลทั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ ซึ่งในทางทฤษฎีมีความเชื่อว่าองค์การบริหารส่วนตำบล มีแนวโน้มว่าจะมีศักยภาพสูงในการพัฒนาชนบท เป็นองค์กรที่มีพลังประชาชนในท้องถิ่นและใกล้ชิดกับประชาชนในชนบท จึงน่าจะรู้ถึงปัญหาความต้องการที่แท้จริงรวมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหามาเป็นอย่างดี จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ องค์การบริหารส่วนตำบล มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของ องค์การบริหารส่วนตำบล ไว้หลากหลาย ในที่นี้ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างมาเฉพาะที่เห็นว่าน่าสนใจศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลมีความสำคัญ ดังนี้

๑. เป็นองค์กรตามกฎหมายที่ทำหน้าที่บริหารจัดการพัฒนาตำบล หมู่บ้าน และชุมชนตามนโยบายกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น

๒. เป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนฐานราก มีความอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารงานภายในกรอบที่กฎหมายกำหนด ทำให้สามารถแก้ไขปัญหา อำนวยความสะดวก และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว

๓. เป็นองค์กรที่มีผู้แทนประชาชนเข้าไปบริหารงานทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และฝ่ายบริหาร คือ นายก องค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนอย่างเต็มรูปแบบ ทำให้การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาตำบล หมู่บ้านตรงกับความต้องการอันแท้จริงของประชาชน

๔. เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตยในทางปฏิบัติแก่

^{๘๑} อุดม เขียววงศ์, หนังสือยุคปฏิรูปการศึกษา อบต.ประชาธิปไตยของชาวบ้าน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, ๒๕๔๕), หน้า ๓๓-๓๔.

^{๘๒} Holloway, อ่างใน สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหง, “ผลการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจและกำกับดูแลตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, รายงานการวิจัย, (สถาบันวิจัยและพัฒนา : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๗), หน้า ๓-๙.

ประชาชนในขอบเขตที่ไม่กว้างนัก ทำให้ประชาชนมองเห็นภาพรวมอย่างชัดเจน และมีส่วนร่วมได้ไม่ยาก

๕. เป็นการสร้างผู้นำทางการเมืองที่จะเข้าสู่เวทีการเมืองในระดับต่างๆ รวมทั้งในระดับชาติต่อไป

๖. เป็นการส่งเสริมการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย^{๘๓}

สรุปความสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความสำคัญต่อท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เพราะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุด แต่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ชนบท องค์การบริหารส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย

๒.๓.๘ ความเป็นมาและการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำแหน่งแทนประกาศคณะปฏิวัติ ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๓๘ ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบล โดยมีการเปลี่ยนแปลงสภาตำบลทั่วประเทศออกเป็น ๒ รูปแบบ ดังนี้^{๘๔}

๑) รูปแบบ “สภาตำบล” ได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล ได้แก่ สภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า ๑๕๐,๐๐๐ บาท

๒) รูปแบบ “องค์การบริหารส่วนตำบล” ตั้งขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท ได้รับฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ รัฐบาลได้มีการเสนอปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ในประเด็นต่าง ๆ ทั้งโครงสร้างที่มาของสมาชิก อบต. อำนาจหน้าที่ของ อบต. เป็นต้น

และในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐบาลได้เสนอขอปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔, ฉบับที่ ๕) โดยเนื้อหาส่วนใหญ่ แก้ไขชื่อเรียกบุคคล ที่มาของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และคำศัพท์กฎหมายที่ให้สอดคล้องกับกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ

สรุปเมื่อมีการประกาศจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นมา องค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง มีส่วนสำคัญยิ่งในการทำให้ประชาชนในชนบทได้มีโอกาสในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่ต้องการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นมากขึ้น

^{๘๓} บัญญัติ พุ่มพันธ์, อบต.ของเรา : ท้องถิ่นของเรา, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิพิธการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๘), หน้า ๑๑.

^{๘๔} โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๘), หน้า ๒๔๐.

๒.๓.๙ โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล

๑) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละ ๒ คน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละ หมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ๆ ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง ๑ หมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน ๖ คน และในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง ๒ หมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ ๓ คน อายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีกำหนดคราวละ ๔ ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีประธานสภาและรองประธานสภา ๑ คน ซึ่งเลือกจากสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลให้นายอำเภอแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมติของ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๒ ปี นับแต่วันที่ได้รับเลือกเป็นประธานหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

๒) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

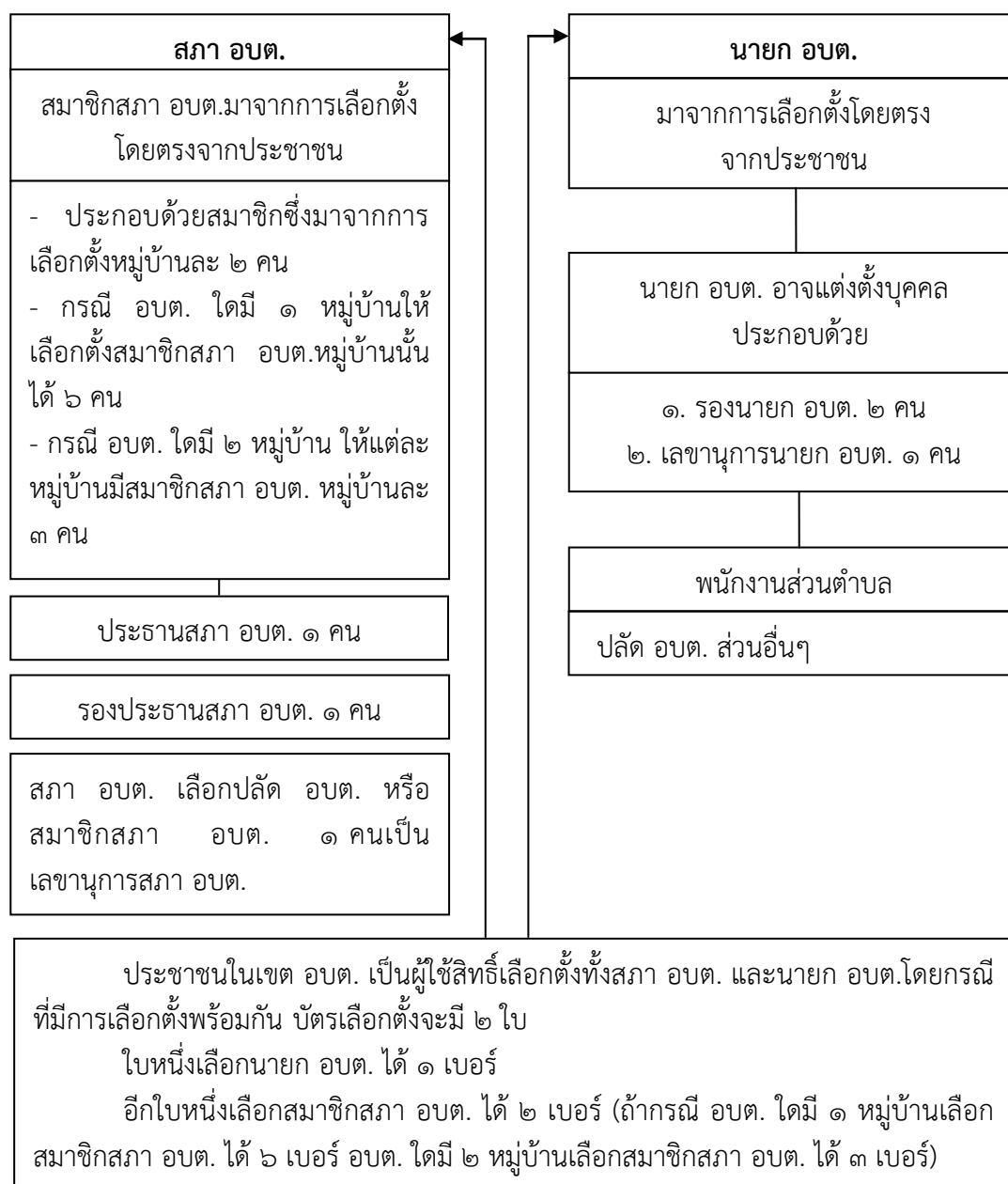
องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ๑ คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปีนับแต่วันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน ๒ วาระไม่ได้ ในกรณีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลดำรงตำแหน่งไม่ครบวาระเวลา ๔ ปีก็ให้ถือว่าเป็น ๑ วาระและเมื่อได้ดำรงตำแหน่ง ๒ วาระติดต่อกันแล้วจะดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อพ้นระยะเวลา ๔ ปี นับแต่วันที่พ้นตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล อาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมิใช่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายได้ไม่เกิน ๒ คน และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ๑ คนซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

๓) พนักงานส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีพนักงานส่วนตำบลและอาจจัดแบ่งการ บริหารงานออกเป็น (๑) สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (๒) ส่วนต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตั้งขึ้น ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ๑ คนเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลรองจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบายและมีอำนาจหน้าที่ตามที่ มี กฎหมายกำหนดหรือตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

แผนภาพที่ ๒.๑ โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖^{๘๕}

^{๘๕}โกวิท พงงาม, สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวดที่ ๓ พัฒนาการและรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย ลำดับที่ ๔ องค์การบริหารส่วนตำบล, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๗), หน้า ๑๑.

๔) อำนาจหน้าที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบล สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้^{๘๖}

(๑) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๒) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

(๓) ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบลตาม (๑) และกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

๕) อำนาจหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

(๒) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

(๔) วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๕) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลอำนาจหน้าที่ในการสั่งหรือปฏิบัติราชการของรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งไว้เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้รักษาราชการแทน

๖) อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้ง ในด้านเศรษฐกิจสังคม และ วัฒนธรรม และภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้^{๘๗}

๑) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

๒) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูล

^{๘๖} ภิวัตน์ พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย, หน้า ๒๔๔-๒๔๕.

^{๘๗} สุรพล สุยะพรหม, ผศ.ดร. การเมืองกับการปกครองของไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๒๓๓-๒๓๔.

ฝอยและสิ่งปฏิภูม

- ๓) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- ๔) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- ๕) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- ๖) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- ๗) ค้ำครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๘) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- ๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้

ตามความจำเป็นและสมควร

นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้ (มาตรา ๖๘)

- ๑) ให้น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- ๒) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- ๓) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- ๔) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- ๕) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- ๖) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- ๗) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- ๘) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- ๙) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- ๑๐) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- ๑๑) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- ๑๒) การท่องเที่ยว
- ๑๓) การผังเมือง

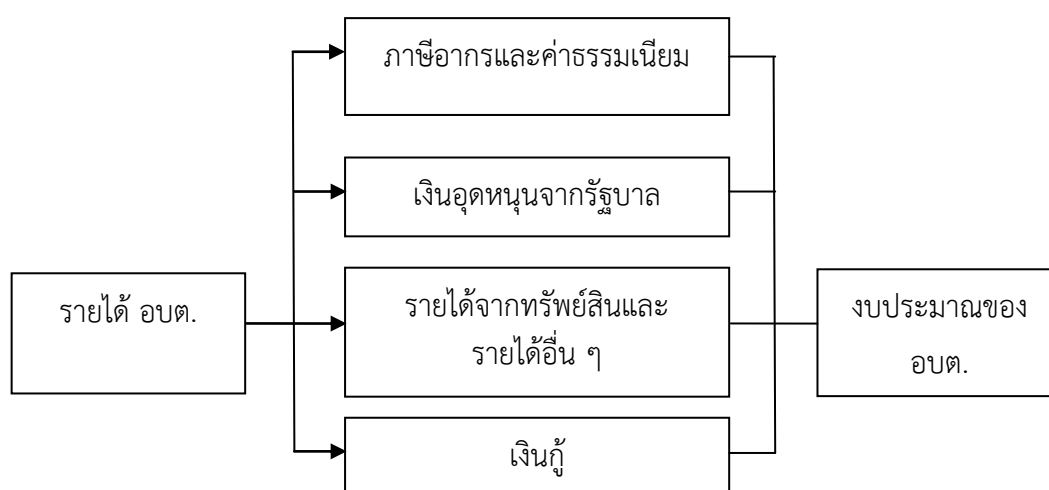
๗) รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้จากแหล่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้^{๘๘}

๑. รายได้จากอากรและค่าธรรมเนียม ดังนี้
 - ๑) ภาษีบำรุงท้องที่
 - ๒) ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
 - ๓) ภาษีป้าย
 - ๔) อากรการฆ่าสัตว์และค่าธรรมเนียมรวมถึงผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์
 - ๕) ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน
 - ๖) ภาษีธุรกิจเฉพาะ
 - ๗) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุรา

^{๘๘} ภิรติย์ พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย, หน้า ๒๔๖-๒๔๙.

- ๘) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการเล่นพนัน
 ๙) อากรนกนางแอ่น
 ๑๐) ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล
 ๑๑) เงินอากรประทานบัตรใบอนุญาตและอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วยการ
 ประมง

- ๑๒) ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้
 ๑๓) ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน
 ๑๔) ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่
 ๑๕) ค่าภาคหลวงปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม
 ๑๖) เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ
 ๑๗) ภาษีมูลค่าเพิ่ม
 ๑๘) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่กฎหมายกำหนด
๒. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
๓. รายได้จากทรัพย์สินและรายได้อื่น ๆ ดังต่อไปนี้
- ๑) รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - ๒) รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - ๓) รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - ๔) เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้
 - ๕) รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
 - ๖) รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

แผนภาพที่ ๒.๒ รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

๘) รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายจ่ายดังต่อไปนี้^{๘๙}

- ๑) เงินเดือน
- ๒) ค่าจ้าง
- ๓) เงินค่าตอบแทนอื่น ๆ
- ๔) ค่าใช้สอย
- ๕) ค่าวัสดุ
- ๖) ค่าครุภัณฑ์
- ๗) ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ
- ๘) ค่าสาธารณูปโภค
- ๙) เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น
- ๑๐) รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพัน หรือตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

เงินค่าตอบแทนประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

การจัดเกณฑ์อัตราค่าจ้างของพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลแบ่งเป็น ๕ ชั้น รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๑

ตารางที่ ๒.๑ เกณฑ์อัตราค่าจ้างพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล

ชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล	เกณฑ์รายได้	จำนวนพนักงานส่วนตำบล
๑	๒๐ ล้านบาทขึ้นไป	๒๑
๒	๑๒ – ๒๐ ล้านบาท	๑๒
๓	๖ – ๑๒ ล้านบาท	๖
๔	๓ – ๖ ล้านบาท	๔
๕	ไม่เกิน ๓ ล้านบาท	๓

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้มีการประกาศใช้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล ตั้งแต่วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นการประกาศใช้พร้อมกันทั่วประเทศ กำหนดให้ หมวดที่ ๑๑ ระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและการปฏิบัติงาน

^{๘๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕๐.

ข้อ ๒๒๕ ให้กำหนดขนาดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็น ๓ ขนาด ดังนี้^{๙๐}

๑. องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น ๑ กำหนดให้เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่

๒. องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น ๒ และชั้น ๓ กำหนดให้เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล

ขนาดกลาง

๓. องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น ๔ และชั้น ๕ กำหนดให้เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล

ขนาดเล็ก

สรุปจากโครงสร้างในอดีตจนถึงปัจจุบันจะเห็นได้ว่าโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการปรับเปลี่ยนเรื่อยมาจากการมีสมาชิกที่มาจากการมีตำแหน่ง และอยู่ในสายการบังคับบัญชาของการบริหารส่วนภูมิภาค เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล มาเป็นสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งโดยตรงเท่านั้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมากขึ้น และความเป็นอิสระในการบริหารมากขึ้นด้วย

๒.๔ ประวัติความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น

ข้อมูลทั่วไป

องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น^{๙๑} ตั้งอยู่ที่ ๑๒๙ หมู่ที่ ๗ บ้านบุสนวนนอก ตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา เดิมองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่นมีฐานะเป็น "สภาตำบล" โดยใช้ชื่อว่า "สภาตำบลตาจั่น" ได้รับการจัดตั้งโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยใช้ชื่อว่า "องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น" เดิมเขตตำบลตาจั่นเป็นพื้นที่ขึ้นกับอำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา และได้แยกออกมาขึ้นอยู่กับเขตอำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ตำบลตาจั่นมีราษฎรครอบครัวหนึ่งมีหัวหน้าครอบครัวชื่อนายจั่น ได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นครอบครัวแรก ต่อมาได้มีราษฎรตำบลใกล้เคียงย้ายมาอยู่เป็นหมู่บ้านขึ้น จึงเรียกว่า "บ้านตาจั่น" และมีหมู่บ้านใกล้เคียงอีกหลายหมู่บ้านจึงเป็นตำบลตาจั่นตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ทำเลที่ตั้ง

ตำบลตาจั่น ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา จากอำเภอกงประมาณ ๒๕ กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลขามสมบูรณ์ อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลเทพาลัย อำเภอกง, ตำบลกระเบื้องใหญ่ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลมะค่า อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา

^{๙๐} สำนักงานเลขาธิการ อบต.อุบลราชธานี, คู่มือการบริหารงานบุคคล อบต. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, (อุบลราชธานี : ม.ป.พ., ๒๕๔๒), หน้า ๘๔.

^{๙๑} องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.tajan.go.th/policy.php> [๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖].

เนื้อที่

ตำบลตาจั่น มีเนื้อที่ประมาณ ๔๗,๓๘๑.๒๕ ไร่ (๗๕.๘๑ ตารางกิโลเมตร)

ภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของตำบลตาจั่น ส่วนใหญ่เป็นพื้นราบถึงลูกคลื่นทางทิศเหนือส่วนทางใต้เป็นที่ราบลุ่มระดับความสูงจากระดับน้ำทะเล ๑๖๒ เมตร

ประชากร

ประชากรในตำบลตาจั่น ๑๘ หมู่บ้าน จำนวนประชากรทั้งหมด ๗,๙๗๕ คน^{๙๒}

ชาย จำนวน ๓,๙๔๘ คน

หญิง จำนวน ๔,๐๒๗ คน

ช่วงอายุน้อยกว่า ๑๕ ปี จำนวน ๑,๓๙๔ คน

ช่วงอายุตั้งแต่ ๑๕ – ๒๔ ปี จำนวน ๑,๑๓๙ คน

ช่วงอายุตั้งแต่ ๒๕ – ๕๙ ปี จำนวน ๔,๒๗๖ คน

อายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๑,๑๖๖ คน

การศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษา ๖ แห่ง

ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ๑๘ แห่ง

ห้องสมุดประชาชน ๑ แห่ง

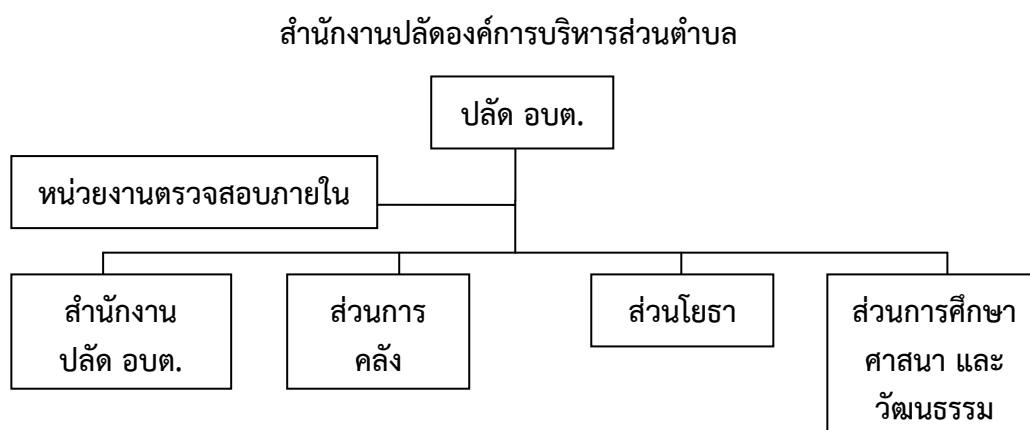
วิสัยทัศน์การพัฒนองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น

ชุมชนน่าอยู่ คุณภาพชีวิตที่ดี แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา พัฒนาแหล่งน้ำ การเกษตร และการบริหารจัดการที่ดี

วิสัยทัศน์ผู้บริหาร

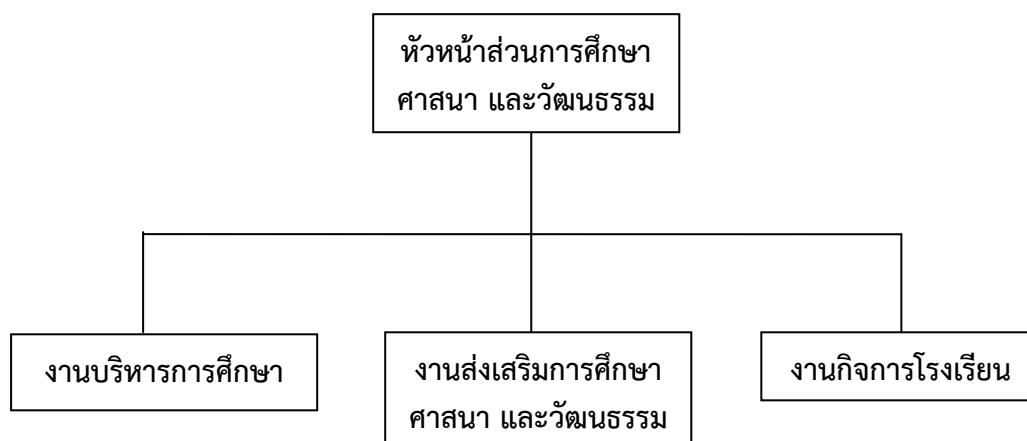
ซื่อตรงในหน้าที่ ทำความดีเพื่อชาวประชา รักษาคุณธรรม เป็นผู้นำการพัฒนา

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น

แผนภาพที่ ๒.๓ โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

^{๙๒} สำนักบริหารการทะเบียนอำเภอคง. มกราคม ๒๕๕๖.

แผนภาพที่ ๒.๔ โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลจัน ส่วนการศึกษา

นโยบายการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน ๑๒ ข้อ ดังนี้

๑. นโยบายด้านการบริหารจัดการ

- ดำเนินนโยบายและบริหารงานด้วยคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ ทั้งภาครัฐและภาคประชาชน

- ส่งเสริมศักยภาพของท้องถิ่นในทุกๆ ด้าน ตามหลักบริหารจัดการที่ดี

- เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วม รับรู้ และติดตามการทำงานขององค์กร

- ส่งเสริมสนับสนุนนำความคิดเห็นของประชาชนไปประกอบการบริหารงานเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

๒. นโยบายด้านการสาธารณสุข

- ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในด้านสาธารณสุข และสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการ ร่วมกับหน่วยงานในชุมชน

- ส่งเสริมสนับสนุน การดำเนินงานด้านสาธารณสุข ตลอดจนโครงการต่าง ๆ ที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชน สู่การมีสุขภาพที่ดี

- สนับสนุนจัดหาให้มี วัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นด้านสาธารณสุขไว้บริการประชาชน

๓. นโยบายด้านการศึกษา

- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา

- สนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม

- ส่งเสริม สนับสนุนการศึกษา โดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา

- สนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับเด็กนักเรียนอย่างทั่วถึง

๔. นโยบายด้านสวัสดิการสังคม

- พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ผู้พิการ โดยสนับสนุนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

- ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน และผู้พิการ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี

- ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน

๕. นโยบายด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- บูรณาการแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน
- ส่งเสริมพัฒนาแหล่งน้ำอย่างทั่วถึง
- สนับสนุนการแก้ไขและป้องกันภัยจากน้ำท่วมในการเกษตร
- สนับสนุนการพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งเพื่อใช้ในการเกษตร
- สนับสนุนการพัฒนาเส้นทางคมนาคมภายในหมู่บ้าน และระหว่างหมู่บ้าน
- สนับสนุนการขยายเขตไฟฟ้าแสงสว่างอย่างทั่วถึง
- สนับสนุนแก้ไขและพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภค ให้แก่ประชาชน

อย่างทั่วถึง

- จัดให้มีและบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานทางบก ทางน้ำ ทางระบายน้ำ และการบำรุงรักษาในเขตชุมชน และท้องถิ่น

- สนับสนุนให้ประชาชนมีน้ำสะอาดที่เพียงพอสำหรับการอุปโภคและบริโภค

๖. นโยบายด้านการกีฬาและนันทนาการ

- ส่งเสริมสนับสนุนจัดการแข่งขันกีฬาเพื่อสร้างความสมานฉันท์ ภายในตำบลและระหว่างองค์กรต่าง ๆ

- ส่งเสริมสนับสนุนกีฬาและนันทนาการระดับเยาวชนและประชาชนเพื่อสุขภาพ แก้ไขปัญหาเสพติด และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

- สนับสนุนอุปกรณ์กีฬา สถานที่ออกกำลังกาย และสถานที่พักผ่อนให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง

๗. นโยบายด้านการเกษตร

- ส่งเสริมและพัฒนาด้านการเกษตรโดยให้ความรู้กับประชาชนอย่างทั่วถึง และสอดคล้องกับวิถีชีวิตจริง

- พัฒนาความรู้ด้านวิชาการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผลผลิตทางการเกษตร สนับสนุนศูนย์การเรียนรู้ชุมชน แหล่งเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่

- สนับสนุนส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนให้ประชาชนใช้ปุ๋ยและสารสกัดชีวภาพในการเพิ่มผลผลิต และการกำจัดศัตรูพืช

๘. นโยบายด้านเศรษฐกิจ

- ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนากลุ่มอาชีพตามความต้องการของชุมชนและการตลาด เพื่อลดปัญหาการว่างงานและประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

- ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างกลุ่มอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่น

๙. นโยบายด้านศาสนาและวัฒนธรรม

- ส่งเสริมสนับสนุนบำรุงรักษาศิลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมของท้องถิ่นเพื่อสืบสานต่อไป

- ส่งเสริมและบำรุงพระพุทธศาสนา

๑๐. นโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่

สาธารณะ รวมทั้งการจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
ปลูกป่า สร้างพื้นที่สีเขียวเพื่อความสมดุลของธรรมชาติ

๑๑. นโยบายด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในด้านความมั่นคงและความปลอดภัย โดย
ส่งเสริมและสนับสนุนตำรวจบ้าน / อปพร. ให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

- การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
ให้กับชุมชน

๑๒. นโยบายด้านการท่องเที่ยว

- สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา
ท้องถิ่นภายในตำบล

สรุปองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น มีพื้นที่ครอบคลุมทั้งหมด ๑๘ หมู่บ้าน มีประชากร
๗,๙๗๕ คน อาชีพส่วนใหญ่ทำการเกษตร และทำอาชีพทั่วไป มีนายบุญธรรม ฉิมนอกเป็นนายก
องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น มีอำนาจหน้าที่ตามที่
กฎหมายกำหนด เพื่อบริหารงานในท้องถิ่นของตนให้มีประสิทธิภาพ ตามนโยบายและแผนงานที่ได้กำ
หนดไว้ และเพื่อสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น จะเห็นได้ว่าการกระจายอำนาจเป็นการ
เน้นให้ประชาชน มีบทบาทและหน้าที่ ในการจัดกิจกรรมและพัฒนาตำบลอย่างเต็มรูปแบบทุกด้าน

๒.๕ นโยบายด้านการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอดง จังหวัดนครราชสีมา^{๙๓}

นโยบายด้านการศึกษา

๑. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา
๒. สนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม
๓. ส่งเสริม สนับสนุนการศึกษา โดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา
๔. สนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับเด็กนักเรียนอย่างทั่วถึง

แผนพัฒนาการศึกษาสามปี (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๘) องค์การบริหารส่วนตำบล ตาจั่น

แผนพัฒนาการศึกษาสามปี (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘) ฉบับนี้ องค์การบริหารส่วนตำบล
ตาจั่นได้จัดทำขึ้น โดยได้กำหนดนโยบายให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔) และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐
รวมทั้งให้สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด และสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ และแผน
ยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น

^{๙๓}วิลาวัลย์ ขำนอก, การศึกษาและแผนพัฒนาการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น,
เอกสารประกอบการประชุม ฉบับพิมพ์โรเนียว, ๒๕๕๖. (อัดสำเนา).

องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น ในฐานะเป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของเด็กนักเรียน เยาวชน และประชาชน ให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความรู้ความสามารถ เพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีอนาคต ซึ่งได้เล็งเห็นการพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพ จัดให้มีการศึกษาเพื่อพัฒนาการทางด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคมที่ดีและเหมาะสม การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัยให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน การส่งเสริมการเรียนรู้ การส่งเสริมกีฬา นันทนาการและกิจกรรมเด็ก เยาวชน ด้านคุณธรรม จริยธรรม และการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาสามปี (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๘) ฉบับนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่นได้กำหนดแผนงาน/โครงการด้านการศึกษา และส่วนหนึ่งได้รวบรวมข้อมูลมาจากแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่บริการ

ความเป็นมา

เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๙ ที่บัญญัติไว้ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพไม่เก็บค่าใช้จ่ายผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสถานะยากลำบาก ต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐ เพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น และแผนพัฒนาการศึกษาสามปี (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๘) โดยจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพคนในท้องถิ่นให้มีคุณลักษณะที่สามารถบูรณาการวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ เป็นไปตามความพร้อม ความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่นได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ทั้งนี้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีการกิจจัดการศึกษาหลายประการ ดังนี้

๑. การจัดการศึกษาปฐมวัยเด็กก่อนวัยเรียน (อายุตั้งแต่ สองปีครึ่งถึงห้าปี)
๒. การจัดการส่งเสริมกีฬา นันทนาการ และกิจกรรมเด็กเยาวชน
๓. การดำเนินงานด้านการศาสนา การบำรุงศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมท้องถิ่น

การพัฒนาการศึกษา ศาสนา ประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรม เป็นสาขาหนึ่งของการพัฒนาด้านสังคมของท้องถิ่นซึ่งยังมิได้มุ่งเน้นการจัดทำวิสัยทัศน์ การกำหนดภารกิจ ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาการศึกษาขึ้นโดยเฉพาะซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษาของประเทศที่กำลังดำเนินการอยู่ในขณะนี้แผนพัฒนาการศึกษาสามปี (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๘) ซึ่งอยู่ภายใต้นโยบายรัฐบาลแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์จังหวัด แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และแนวทางที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ศักยภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้การกำหนดแผนงาน/โครงการ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาสามปี (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๘) ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น คือ ประการแรก เรื่องความเสมอภาคของผู้ที่จะได้รับการศึกษา โดยเฉพาะผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาสจะต้องได้รับการศึกษาที่ทัดเทียมกับบุคคลทั่วไป ประการที่สอง เรื่องความพร้อม องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นจะต้องวิเคราะห์ศักยภาพและความพร้อมของตนเองภายใต้เกณฑ์ความพร้อมที่กำหนด ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและได้มาตรฐาน ประการสุดท้าย การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นรวมทั้งชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้อย่างเต็ม ศักยภาพอันจะส่งผลให้การจัดการศึกษามีความหลากหลายมีความเหมาะสมและเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

วิสัยทัศน์

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น มุ่งพัฒนาให้เด็กมีประสิทธิภาพและสมบุรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา อย่างเหมาะสมตามวุฒิภาวะของแต่ละคนโดยบูรณาการองค์ความรู้ต่าง ๆ ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ปลุกฝังเด็กให้มีระเบียบวินัยโดยอาศัยการดำเนินการประสานระหว่างบ้าน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และชุมชน

คำขวัญ

เด็กเล็กเรีงร่า ปัญญาสมวัยพร้อมเรียนรู้ทางใจ มีวินัยเป็นสำคัญ

ปรัชญา

ศูนย์เด็กเล็กน่าอยู่ มุ่งสู่การพัฒนา เสริมสร้างปัญญา พร้อมพัฒนาจิตใจ

พันธกิจ (Mission)

๑. พัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการสมบุรณ์ ทั้ง ๔ ด้าน เหมาะสมกับวัย
๒. ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรมอย่างสมวัย
๓. จัดกิจกรรมบูรณาการให้เกิดองค์ความรู้
๔. เสริมประสบการณ์ให้เด็กได้เกิดทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา และมีจินตนาการสร้างสรรค์อย่างสมวัย
๕. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัยและบริบทของเด็กและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เด็กสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
๖. ส่งเสริมบุคลากรทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
๗. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสม ปลอดภัย เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้
๘. จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในภายนอกให้เอื้อต่อการเรียนรู้
๙. ดำเนินการประสานระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับบ้านและชุมชน เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กเล็กก่อนวัยเรียน

เอกลักษณ์

ศูนย์สะอาด น่าอยู่

อัตลักษณ์

เด็กสะอาด สุขภาพดี

การศึกษา

- สถานศึกษาภาคบังคับ มีจำนวน ๕ แห่ง คือ

๑) โรงเรียนบ้านตาจั่น เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา (โรงเรียนขยายโอกาส) ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๓ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ เขต ๖ ตั้งอยู่ในหมู่ที่ ๑ บ้านบุสนวนใน ตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

๒) โรงเรียนบ้านหนองบัวทุ่ง เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา (โรงเรียนขยายโอกาส) ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๓ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ เขต ๖ ตั้งอยู่ในหมู่ที่ ๕ บ้านหัวแหลม ตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

๓) โรงเรียนบ้านตะโกทุ่ง เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ เขต ๖ ตั้งอยู่ในหมู่ที่ ๙ บ้านตะโกทุ่ง ตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

๔) โรงเรียนบ้านตะโกโคก เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา (โรงเรียนขยายโอกาส) ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๓ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ เขต ๖ ตั้งอยู่ในหมู่ที่ ๔ บ้านตะโกโคก ตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

๕) โรงเรียนบ้านโคกตะพาน เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ เขต ๖ ตั้งอยู่ในหมู่ที่ ๓ บ้านโคกตะพาน ตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

- สถานศึกษาเด็กก่อนเกณฑ์ มีจำนวน ๒ แห่ง คือ

๑) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบุสนวนใน ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัย จำนวน ๒ ห้องเรียน สัดส่วนครู ๑ คน ต่อเด็กเล็ก ๗-๑๐ คน (อายุ ๒ ปีครึ่ง ถึง ๓ ปี) และสัดส่วนครู ๑ คน ต่อเด็กเล็ก จำนวน ๑๕-๒๐ คน (อายุ ๓ ถึง ๕ ปี) ปัจจุบันมีเด็กนักเรียน ๑๑๓ คน ครูผู้ดูแลเด็กเล็ก จำนวน ๑ คน และผู้ดูแลเด็กเล็ก จำนวน ๓ คน ดังนี้

(๑) นางสาวสุรพา รองไชย	ครูผู้ดูแลเด็กเล็ก
(๒) นางกลั่นรูป พุฒนอก	ผู้ดูแลเด็กเล็ก
(๓) นางสุทิน ชิดนอก	ผู้ดูแลเด็กเล็ก
(๔) นางสาวสุธิชา พุฒนอก	ผู้ดูแลเด็กเล็ก

(๒) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองบัวทุ่ง ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัย จำนวน ๒ ห้องเรียน สัดส่วนครู ๑ คน ต่อเด็กเล็ก ๗-๑๐ คน (อายุ ๒ ปีครึ่ง ถึง ๓ ปี) และสัดส่วนครู ๑ คน ต่อเด็กเล็ก จำนวน ๑๕-๒๐ คน (อายุ ๓ ถึง ๕ ปี) ปัจจุบันมีเด็กนักเรียน ๔๐ คน ผู้ดูแลเด็กเล็ก จำนวน ๓ คน ดังนี้

(๑) นางสาวกัลยาณี ศรีถม	ผู้ดูแลเด็กเล็ก
(๒) นางราตรี มาสวัสดิ์	ผู้ดูแลเด็กเล็ก
(๓) นางพลอยไพลิน เทียมกระโทก	ผู้ดูแลเด็กเล็ก

- ห้องสมุดประชาชน จำนวน ๑ แห่ง

- สถานที่อ่านหนังสือพิมพ์ จำนวน ๑๘ แห่ง

ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพท้องถิ่น

ศักยภาพด้านบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น ตำแหน่งในส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

๑. นายพิริยะ ราศรี	รักษาการหัวหน้าส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
๒. นางวิลาวัลย์ ขำนอก	นักวิชาการศึกษา
๓. นางสาวสุระพา รองไชย	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบุสนวนใน
๔. นางนกแก้ว อินนอก	ผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัย
๕. นางกลีนุช พุฒนอก	ผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัย
๖. นางสุทิน ชิดนอก	ผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัย
๗. นางกัลยาณี หล้าโน	ผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัย
๘. นางราตรี มาสวัสดิ์	ผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัย
๙. นางพลอยไพลิน เทียมกระโทก	ผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัย
๑๐. นางสาวฐาปนี ภักดีแก้ว	ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

ผลการจัดการศึกษาในปีงบประมาณที่ผ่านมา

ในปีที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น ได้สนับสนุนงบประมาณให้กับเด็กนักเรียนโรงเรียนในเขตตำบลตาจั่น และเด็กก่อนวัยเรียนเพื่อส่งเสริมให้จัดการศึกษากับเด็กนักเรียนให้มีคุณภาพได้มาตรฐานตามนโยบายของรัฐบาลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สนับสนุนสื่อการเรียนการสอน จัดซื้ออาหารเสริม (นม) และอาหารกลางวันให้โรงเรียนในเขตพื้นที่ สนับสนุนโครงการวันเด็กแห่งชาติ โครงการแข่งขันวิชาการและโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนในเขตพื้นที่ (โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต ๖)

ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๘ องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่นมียุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต ๖ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านการพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนให้แก่เด็กก่อนวัยเรียน และนักเรียนในระบบ นอกกระบบให้ มีคุณภาพได้มาตรฐาน

แนวทางการพัฒนา

- ๑.๑ การบริหารและการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับระบบการจัดการศึกษาของชาติ
- ๑.๒ พัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความพร้อมก่อนเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ๑.๓ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
- ๑.๔ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริมการเรียนรู้

แนวทางการพัฒนา

๒.๑ จัดให้มีการฝึกอบรม เสริมความรู้ ด้านวิชาการ ให้กับผู้ปกครองและเด็กก่อนวัยเรียน ตลอดจนเผยแพร่ข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ได้

๒.๒ จัดให้มีการส่งเสริมสนับสนุนในการแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนในเขตตำบล
ตาจั่น

๒.๓ ดำเนินการสนับสนุนวันสำคัญสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กนักเรียนในเขตตำบล

๒.๔ จัดให้มีกิจกรรมออกศึกษานอกสถานที่สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การส่งเสริมกีฬา นันทนาการและกิจกรรมเด็ก เยาวชน ด้าน

คุณธรรม จริยธรรม

แนวทางการพัฒนา

๓.๑ จัดให้มีหรือส่งเสริมการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ ภายในเขตตำบลและนอกตำบล

๓.๒ ส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชนสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง

๓.๓ ส่งเสริมกิจกรรม คุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็ก เยาวชน และประชาชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การส่งเสริมการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิ

ปัญญาท้องถิ่น

แนวทางการพัฒนา

๔.๑ จัดให้มีการเผยแพร่ความรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกให้กับเด็ก เยาวชน และประชาชนใน
ท้องถิ่น ให้มีความรักและหวงแหนศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

๔.๒ จัดให้มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริม อนุรักษ์ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี ที่
เน้นเอกลักษณ์ความเป็นไทยและท้องถิ่น

๔.๓ ปลุกฝังจิตสำนึกให้รักในเอกลักษณ์และค่านิยมความเป็นไทย

๔.๔ จัดสรรทรัพยากรและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดูแลรักษา บูรณะศาสนสถาน
โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและศิลปกรรมท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การส่งเสริมด้านการพัฒนาสาธารณสุข

แนวทางการพัฒนา

๕.๑ จัดให้มีการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยของเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ให้มีสุขภาพที่
แข็งแรง โดยการดูแลสุขภาพ และการออกกำลังกาย เพื่อป้องกันโรคตามขั้นตอนและวิธีการทาง
แพทย์

**มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาสังกัดองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น นำมาตรฐานการศึกษามาใช้ประเมินผล
การศึกษา**

มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น มี ๑๖ มาตรฐาน ๗๐ ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

มาตรฐานด้านปัจจัยทางการศึกษา (จำนวน ๓ มาตรฐาน ๑๗ ตัวบ่งชี้)

มาตรฐานที่ ๑ ครูมีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๑ ครูมีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๒ ครูมีความรู้ความเข้าใจปรัชญา หลักการและจุดหมายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๓ ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๔ ครูมีความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และนำไปจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๕ ครูบริหารจัดการชั้นเรียนที่สร้างวินัยเชิงบวก
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๖ ครูมีความสามารถในการแสวงหาสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๗ ครูมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และนำผลไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๘ ครูมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๙ ครูจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๑๐ ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

มาตรฐานที่ ๒ ผู้บริหารสถานศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา

- ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๑ ผู้บริหารสถานศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ
- ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๒ ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจปรัชญาและหลักการจัดการศึกษา มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์และเป็นผู้นำทางวิชาการ
- ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๓ ผู้บริหารสถานศึกษา มีความสามารถในการบริหารงานอย่างมีคุณภาพ

มาตรฐานที่ ๓ สถานศึกษามีจำนวนผู้เรียน ทรัพยากร สภาพแวดล้อมและบุคลากรประจำสายสนับสนุนการสอนที่ส่งเสริมสนับสนุนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

- ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๑ สถานศึกษามีอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องสนับสนุน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วัสดุ ครุภัณฑ์ เพียงพอ อยู่ในสภาพใช้การได้ดี ถูกสุขลักษณะ สะอาด สวยงาม
- ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๒ สถานศึกษามีการบริหารความเสี่ยง มีมาตรการป้องกันการบาดเจ็บและสร้างเสริมความปลอดภัย
- ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๓ สถานศึกษามีการระดมงบประมาณและทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาและพัฒนาบุคลากร
- ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๔ สถานศึกษามีสื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ และนวัตกรรมที่เหมาะสมต่อการจัดการศึกษา

มาตรฐานด้านกระบวนการทางการศึกษา (จำนวน ๕ มาตรฐาน ๒๓ ตัวบ่งชี้)

มาตรฐานที่ ๔ สถานศึกษาดำเนินการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

- ตัวบ่งชี้ที่ ๔.๑ สถานศึกษากระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษา
- ตัวบ่งชี้ที่ ๔.๒ สถานศึกษาบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม
- ตัวบ่งชี้ที่ ๔.๓ คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมพัฒนาสถานศึกษา
- ตัวบ่งชี้ที่ ๔.๔ สถานศึกษาบริหารงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์
- ตัวบ่งชี้ที่ ๔.๕ สถานศึกษาตรวจสอบและถ่วงดุลการปฏิบัติงาน

มาตรฐานที่ ๕ สถานศึกษาจัดทำและบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๑ สถานศึกษาจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับผู้เรียน และบริบทของท้องถิ่น สู่ประชาคมอาเซียน
- ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๒ สถานศึกษาส่งเสริม กำกับ ดูแล ให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ
- ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๓ สถานศึกษาส่งเสริมการผลิต การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และพัฒนาวัตกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๔ สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย
- ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๕ สถานศึกษาดำเนินการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ
- ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๖ สถานศึกษานิเทศติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ ๖ สถานศึกษาสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๑ สถานศึกษาจัดทำข้อมูลแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงการจัดกิจกรรม
- ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๒ สถานศึกษาสนับสนุนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

มาตรฐานที่ ๗ สถานศึกษาจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

- ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๑ สถานศึกษาจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๒ สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
- ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๓ สถานศึกษาจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
- ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๔ สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา
- ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๕ สถานศึกษาจัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
- ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๖ สถานศึกษาประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา
- ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๗ สถานศึกษาจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน
- ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๘ สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ ๘ สถานศึกษาพัฒนาตามนโยบาย และแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่เป็น
มาตรการเสริมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๑ สถานศึกษาจัดโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนตามนโยบายเกี่ยวกับการจัด
การศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๒ สถานศึกษาดำเนินให้บรรลุตามเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพ รักษามาตรฐาน
และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา

มาตรฐานด้านผลผลิตทางการศึกษา (จำนวน ๘ มาตรฐาน ๓๐ ตัวบ่งชี้)

มาตรฐานที่ ๙ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

ตัวบ่งชี้ที่ ๙.๑ มีวินัย มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามหลักธรรมเบื่องต้นของศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวบ่งชี้ที่ ๙.๒ มีความซื่อสัตย์สุจริต

ตัวบ่งชี้ที่ ๙.๓ มีความกตัญญูกตเวที

ตัวบ่งชี้ที่ ๙.๔ มีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละเพื่อส่วนรวมและมีจิตสาธารณะ

ตัวบ่งชี้ที่ ๙.๕ ประหยัด และรู้จักใช้ทรัพย์สินของส่วนตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า

ตัวบ่งชี้ที่ ๙.๖ นิยมไทย เห็นคุณค่าในภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย ภูมิใจในวัฒนธรรมและ
ความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้ที่ ๙.๗ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

ตัวบ่งชี้ที่ ๙.๘ เป็นพลเมืองที่ดี ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์
เป็นประมุข

มาตรฐานที่ ๑๐ ผู้เรียนมีความรู้ และสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตร สู่ประชาคมอาเซียน

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๑ ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๒ ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักและรับผิดชอบต่อร่วมในฐานะพลเมืองอาเซียน

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๓ ผู้เรียนมีความภูมิใจในความเป็นไทย และภูมิปัญญาอาเซียน

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๔ ผู้เรียนมีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน และ
ทักษะอาชีพ

**มาตรฐานที่ ๑๑ ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และ
มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต**

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๑.๑ มีทักษะในการจัดการ และทำงานด้วยความพากเพียรพยายาม ขยัน อดทน
ละเอียดรอบครอบ จนกระทั่งงานสำเร็จ

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๑.๒ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๑.๓ มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริต และหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ

มาตรฐานที่ ๑๒ ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๒.๑ ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๒.๒ ผู้เรียนมีความสามารถในการปรับตัวและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

มาตรฐานที่ ๑๓	ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตัวบ่งชี้ที่ ๑๓.๑	ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง
ตัวบ่งชี้ที่ ๑๓.๒	ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
มาตรฐานที่ ๑๔	ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี และมีสุนทรียภาพ
ตัวบ่งชี้ที่ ๑๔.๑	ผู้เรียนมีสุขภาพ มีน้ำหนัก ส่วนสูง และสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน
ตัวบ่งชี้ที่ ๑๔.๒	ผู้เรียนป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อโรคภัย อุบัติเหตุและปัญหาทางเพศ
ตัวบ่งชี้ที่ ๑๔.๓	ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
ตัวบ่งชี้ที่ ๑๔.๔	ผู้เรียนมีความรู้สีกาขบซั้งในศิลปะ ทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์ และวรรณศิลป์
ตัวบ่งชี้ที่ ๑๔.๕	ผู้เรียนมีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ
มาตรฐานที่ ๑๕	สถานศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมาย ปรัชญา วิสัยทัศน์ และจุดเน้น
ตัวบ่งชี้ที่ ๑๕.๑	สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย ปรัชญา วิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ ปรากฏเป็นอัตลักษณ์ของผู้เรียน
ตัวบ่งชี้ที่ ๑๕.๒	สถานศึกษาบรรลุผลการพัฒนา ปรากฏเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา
มาตรฐานที่ ๑๖	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เรียนมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน
ตัวบ่งชี้ที่ ๑๖.๑	ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจต่อคุณภาพของผู้เรียน
ตัวบ่งชี้ที่ ๑๖.๒	ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจต่อครู
ตัวบ่งชี้ที่ ๑๖.๓	ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจต่อผู้บริหารสถานศึกษา
ตัวบ่งชี้ที่ ๑๖.๔	ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจต่อสถานศึกษา

มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี ๑๔ มาตรฐาน ๖๓ ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

มาตรฐานด้านปัจจัยทางการศึกษา (จำนวน ๓ มาตรฐาน ๑๗ ตัวบ่งชี้)

มาตรฐานที่ ๑	ครูมีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เด็กเป็นสำคัญ
ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๑	ครูมีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ
ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๒	ครูมีความรู้ความเข้าใจปรัชญา หลักการและจุดหมายการจัดการศึกษาปฐมวัย
ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๓	ครูมีการวิเคราะห์ศักยภาพ จัดทำสารนิทัศน์ และเข้าใจเด็กเป็นรายบุคคล
ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๔	ครูมีความสามารถในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตร การศึกษาปฐมวัยและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

- ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๕ ครูบริหารจัดการชั้นเรียนที่สร้างวินัยเชิงบวก
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๖ ครูมีความสามารถในการแสวงหาสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๗ ครูมีการประเมินพัฒนาการที่สอดคล้องกับสภาพจริงเหมาะสมกับวัย และนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็กให้เต็มตามศักยภาพ
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๘ ครูมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๙ ครูจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๑๐ ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน
- มาตรฐานที่ ๒ ผู้บริหารสถานศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา**
- ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๑ ผู้บริหารสถานศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ
- ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๒ ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจปรัชญาและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์และเป็นผู้นำทางวิชาการ
- ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๓ ผู้บริหารสถานศึกษา มีความสามารถในการบริหารงานอย่างมีคุณภาพ
- มาตรฐานที่ ๓ สถานศึกษามีจำนวนผู้เรียน ทรัพยากร สภาพแวดล้อมและบุคลากรประจำสายสนับสนุนการสอนที่ส่งเสริมสนับสนุนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้**
- ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๑ สถานศึกษามีอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องสนับสนุน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วัสดุ ครุภัณฑ์ เพียงพอ อยู่ในสภาพใช้การได้ดี ถูกสุขลักษณะ สะอาด สวยงาม
- ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๒ สถานศึกษามีการบริหารความเสี่ยง มีมาตรการป้องกันการบาดเจ็บและสร้างเสริมความปลอดภัย
- ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๓ สถานศึกษามีการระดมงบประมาณและทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาและพัฒนาบุคลากร
- ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๔ สถานศึกษามีสื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ และนวัตกรรมที่เหมาะสมต่อการจัดการศึกษา

มาตรฐานด้านกระบวนการทางการศึกษา (จำนวน ๕ มาตรฐาน ๒๓ ตัวบ่งชี้)

- มาตรฐานที่ ๔ สถานศึกษาดำเนินการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**
- ตัวบ่งชี้ที่ ๔.๑ สถานศึกษากระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษา
- ตัวบ่งชี้ที่ ๔.๒ สถานศึกษาบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม
- ตัวบ่งชี้ที่ ๔.๓ คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมพัฒนาสถานศึกษา
- ตัวบ่งชี้ที่ ๔.๔ สถานศึกษาบริหารงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์
- ตัวบ่งชี้ที่ ๔.๕ สถานศึกษาตรวจสอบและถ่วงดุลการปฏิบัติงาน

มาตรฐานที่ ๕	สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ
ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๑	สถานศึกษาจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการศึกษาปฐมวัยให้เหมาะสมกับเด็ก และบริบทของท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน
ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๒	สถานศึกษาส่งเสริม กำกับ ดูแล ให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญและนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ
ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๓	สถานศึกษาส่งเสริมการผลิต การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และพัฒนาวัตกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๔	สถานศึกษาจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย
ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๕	สถานศึกษาส่งเสริม กำกับ ให้ครูทำระบบดูแลช่วยเหลือเด็ก รายงานผลและส่งต่อข้อมูลอย่างเป็นระบบ
ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๖	สถานศึกษานิเทศติดตามผลการจัดประสบการณ์อย่างเป็นระบบ
มาตรฐานที่ ๖	สถานศึกษาสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๑	สถานศึกษาจัดทำข้อมูลแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงการจัดกิจกรรม
ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๒	สถานศึกษาสนับสนุนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
มาตรฐานที่ ๗	สถานศึกษาจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๑	สถานศึกษาจัดทำมาตรฐานการศึกษาตามนโยบายปฏิรูปการศึกษา
ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๒	สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพตามมาตรฐาน
ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๓	สถานศึกษาจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๔	สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา
ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๕	สถานศึกษาจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๖	สถานศึกษาประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา
ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๗	สถานศึกษาจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน
ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๘	สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
มาตรฐานที่ ๘	สถานศึกษาพัฒนาตามนโยบาย และแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่เป็นมาตรการเสริมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น
ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๑	สถานศึกษาจัดโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนตามนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๒	สถานศึกษาดำเนินให้บรรลุตามเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพ รักษามาตรฐานและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา

มาตรฐานด้านผลผลิตทางการศึกษา (จำนวน ๖ มาตรฐาน ๒๓ ตัวบ่งชี้)

มาตรฐานที่ ๙ เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกายเหมาะสมตามวัย

- ตัวบ่งชี้ที่ ๙.๑ เด็กมีน้ำหนัก ส่วนสูง ตามเกณฑ์ของกรมอนามัย
- ตัวบ่งชี้ที่ ๙.๒ เด็กมีสมรรถภาพทางกายและกลไกเหมาะสมตามวัย
- ตัวบ่งชี้ที่ ๙.๓ เด็กมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยของตนเองเหมาะสมตามวัย

มาตรฐานที่ ๑๐ เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจเหมาะสมตามวัย

- ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๑ เด็กร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๒ เด็กมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๓ เด็กสนใจ ชื่นชมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวและรักธรรมชาติ

มาตรฐานที่ ๑๑ เด็กมีพัฒนาการด้านสังคมเหมาะสมตามวัย

- ตัวบ่งชี้ที่ ๑๑.๑ เด็กมีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามข้อตกลง
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑๑.๒ เด็กมีความกตัญญูกตเวที มีมารยาท ปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมไทยและหลักศาสนา ที่ตนนับถือ
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑๑.๓ เด็กมีความซื่อสัตย์สุจริตเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑๑.๔ เด็กรู้จักประหยัดใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑๑.๕ เด็กมีการปรับตัวในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑๑.๖ เด็กเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

มาตรฐานที่ ๑๒ เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญาเหมาะสมตามวัย

- ตัวบ่งชี้ที่ ๑๒.๑ เด็กมีทักษะความรู้พื้นฐานที่จำเป็นตามหลักสูตร
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑๒.๒ เด็กมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีจินตนาการ
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑๒.๓ เด็กมีทักษะในการใช้ภาษาสื่อสารเหมาะสมตามวัย
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑๒.๔ เด็กมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑๒.๕ เด็กมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ ๑๓ สถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมาย ปรัชญา วิสัยทัศน์ และจุดเน้น

- ตัวบ่งชี้ที่ ๑๓.๑ สถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมาย ปรัชญา วิสัยทัศน์ และวัตถุประสงค์ปรากฏเป็น อัตลักษณ์ของเด็ก
- ตัวบ่งชี้ที่ ๑๓.๒ สถานศึกษาบรรลุผลการพัฒนา ปรากฏเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

มาตรฐานที่ ๑๔ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และเด็กมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน

- ตัวบ่งชี้ที่ ๑๔.๑ ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจต่อคุณภาพของเด็ก

- ตัวบ่งชี้ที่ ๑๔.๒ ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจต่อครู
 ตัวบ่งชี้ที่ ๑๔.๓ ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจต่อผู้บริหารสถานศึกษา
 ตัวบ่งชี้ที่ ๑๔.๔ ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจต่อสถานศึกษา

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร ซึ่งถือว่าเป็นการใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรบริหาร (administrative resource) เช่น คน เงิน วัสดุสิ่งของ และการจัดการมาประกอบการตามกระบวนการบริหาร (process of administration) เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร ดังต่อไปนี้

พระชนดล นาคสุวรรณโณ (นาคพิพัฒน์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารกิจการคณะสงฆ์ จังหวัดบุรีรัมย์การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์ ดำเนินการวิจัยโดยวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) สอบถาม และเก็บรวมข้อมูล จากประชากรซึ่งเป็นพระสังฆาธิการทั้งหมดของจังหวัดบุรีรัมย์จำนวน ๒๒๔ รูป วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe) ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้^{๙๔}

๑. พระสังฆาธิการในจังหวัดบุรีรัมย์ มีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในด้านการปกครองอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง

๒. ผลการเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าพระสังฆาธิการที่มีอายุ ตำแหน่งพระสังฆาธิการ จำนวนพรรษา วุฒิการศึกษาทางสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม และประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการแตกต่างกัน มีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ไม่แตกต่างกัน

๓. ข้อเสนอแนะในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์ควร มีการปกครองพระภิกษุ สามเณร ให้ปฏิบัติตามพระวินัยอย่างเคร่งครัด มีกองทุนส่งเสริมด้านการศึกษาแก่ พระภิกษุ สามเณร ให้พระภิกษุ สามเณร เอาใจใส่ต่อกิจกรรม ด้านพระพุทธศาสนา ให้พระภิกษุ สามเณร ดำเนินกิจการบางอย่างภายในวัดอย่างเป็นระเบียบ

นอกจากนี้ควรให้พระภิกษุ สามเณร ได้สั่งสอนศีลธรรมแก่ประชาชน ให้พระภิกษุ

^{๙๔} พระชนดล นาคสุวรรณโณ(นาคพิพัฒน์), “การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์”, พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑).

สามเณร ทำวัดให้เป็นระเบียบ มีแบบแผน ตลอดจนให้พระภิกษุ สามเณร ดูแลสถานนี้วัดให้ปราศจาก อบายมุข และยาเสพติด

พระจริญ จิรสุโก (เมืองประทับ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ (๑) เพื่อการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม (๒) เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรีและ (๓) เพื่อศึกษาปัญหาและ แนวทาง ในการบริหารงานของเทศบาลเมืองบางกรวยจังหวัดนนทบุรี ประชากร ได้แก่ บุคลากรของเทศบาลเมืองบางกรวยทั้งหมด จำนวน ๒๐๐ คน จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน ๕ คน พนักงานราชการจำนวน ๖๖ คน เจ้าหน้าที่ที่จำนวน ๒๔ คน และลูกจ้างจำนวน ๑๐๕ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประเมินค่าและแบบสอบถามปลายเปิด

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยพบว่า^{๙๕}

๑. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๕ มีอายุ ๒๑ – ๓๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๕ มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๕ มีรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๐ มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า ๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๐ และมีตำแหน่งหน้าที่เป็นลูกจ้าง คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๕

๒. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรีทั้ง ๖ ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นว่า เทศบาลเมืองบางกรวย มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทุกด้าน

๓. ปัญหาในการบริหารงานพบว่า บุคลากรบางส่วนยังไม่ทราบข้อกำหนดหรือข้อบัญญัติต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานในแต่ละส่วนของเทศบาล บุคลากรบางส่วนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม และบางส่วนยังเห็นแก่พวกพ้องของตนเองการทำงานในบางเรื่องไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม บุคลากรบางส่วนปฏิบัติงานตามความรู้สึกของตนโดยไม่คำนึงผลงานที่ออกมา การจัดสรรงบประมาณของเทศบาลไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ในเขตการปกครอง ซึ่งมีแนวทางในการบริหารงาน ดังนี้คือ เทศบาลควรจัดอบรมให้บุคคลบางส่วนที่ยังไม่ทราบในข้อกำหนดหรือข้อบัญญัติต่างๆเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาล เพื่อให้การบริหารงานของเทศบาลไปในทิศทางเดียวกันคือยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมาย และหลักเกณฑ์ที่ชอบธรรม เทศบาลควรสร้างทัศนคติด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่บุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรเห็นแก่ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรของเทศบาล เทศบาล

^{๙๕} พระจริญ จิรสุโก (เมืองประทับ) , “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”, **พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**, (รัฐประศาสนศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

ควรเปิดเผยงบประมาณประจำปีในการนำไปใช้จ่ายในแต่ละด้านและการนำงบประมาณไปใช้นั้นให้มีความคุ้มค่ากับประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ กระบวนการบริหารงานของเทศบาลนั้นพร้อมที่จะตรวจสอบได้ เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนรวมในการบริหารงาน เพื่อให้การบริหารงานมีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น บุคลากรของเทศบาลควรปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมและให้บริการต่างๆด้วยความจริงใจ เทศบาลควรจัดสรรงบประมาณในการบริหารงานให้มีความคุ้มค่าเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน และจัดสรรงบประมาณไปพัฒนาชุมชนให้ทั่วถึงตามความเร่งด่วนของชุมชนนั้น ๆ โดยไม่คำนึงถึงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง

พัชรินทร์ นาคอุย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการการติดตามภาระหนี้สินของธนาคารตามหลักพุทธธรรมมีวัตถุประสงค์ดังนี้ เพื่อศึกษาวิเคราะห์กระบวนการการเป็นหนี้และการติดตามภาระหนี้สิน เพื่อศึกษาวิเคราะห์หลักการและวิธีการติดตามภาระหนี้สิน และเพื่อศึกษาวิเคราะห์และกำหนดกระบวนการในการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการติดตามภาระหนี้สินการศึกษาครั้งนี้ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งเป็นวิธีการวิจัย เชิงปริมาณ ควบคู่กับวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ ลูกค้าที่มาใช้บริการเกี่ยวกับภาระหนี้สิน ที่ธนาคารยูโอบี สำนักงานสุโขทัย ๒๖ จำนวน ๑๐๐ คน จากบันทึกข้อมูลของธนาคารประจำเดือนกันยายน ๒๕๕๑ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ เพื่อแปลข้อมูลในเชิงพรรณนาด้วยสถิติพื้นฐาน คือ หาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นอกจากนี้ ยังได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informants) คือ พนักงานของธนาคารยูโอบีที่รับผิดชอบในการติดตามภาระหนี้สินตั้งแต่ระดับปฏิบัติการไปจนถึงระดับหัวหน้างานจำนวน ๙ คน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้^{๙๖}

กระบวนการการเป็นหนี้และการติดตามภาระหนี้สิน

ผลการศึกษา พบว่า หนี้เกิดแต่สัญญาหนี้เป็นหนี้ เกิดจาก “นิติกรรม” คือการตกลงทั้งสองฝ่ายก่อให้เกิดหนี้ขึ้น ส่วนหนี้ที่เกิดแต่จัดการงานนอกสั่ง ลาภมิควรได้ และละเมิดนั้นเป็นหนี้เกิดจาก “นิติเหตุ” คือคู่กรณี การชำระหนี้ถูกต้องจะต้องอยู่ในลักษณะ ดังนี้คือ ชำระหนี้ให้ถูกต้อง ครบตามวัตถุแห่งหนี้ ชำระหนี้ตามวันกำหนดและชำระหนี้ด้วยความสุจริต จึงถือว่าชำระหนี้ถูกต้องและลูกหนี้ได้หลุดพ้นจากการเป็นหนี้ การเกิดหนี้มี ๒ สาเหตุ คือหนี้ที่เกิดจากการใช้จ่ายเกินตัว ใช้จ่ายไม่ระมัดระวัง การไม่รู้จักประมาณตัวเองและหนี้ที่เกิดจากเหตุการณ์ฉุกเฉินหรือความจำเป็นทั้งของตัวเองและครอบครัว

หลักการและวิธีการติดตามภาระหนี้สิน

ผลการศึกษา พบว่า หลักการและวิธีการติดตามภาระหนี้สินมี ๘ ขั้นตอน(8 P) คือ ปัญหา (Problem) เป้าหมาย (Purpose) การเตรียมการ (Preparing) การวางแผน (Planning)

^{๙๖}พัชรินทร์ นาคอุย, “การบริหารจัดการการติดตามภาระหนี้สินของธนาคารตามหลักพุทธธรรม”, พุทธศาสนคณาจารย์, (รัฐประศาสนศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๕๒).

กระบวนการ (Processing) การปฏิบัติ (Practical) การมีส่วนร่วม (Participating) และ ผลการดำเนินงาน (Performance)

การติดตามภาระหนี้สินของธนาคารโดยใช้หลักพุทธธรรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารจัดการการติดตามภาระหนี้สินของธนาคารตาม หลักพุทธธรรม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า การใช้หลักสาราณียธรรมมีประโยชน์ในการติดตามภาระหนี้สิน รองลงมา คือ หลักกรรมโลกบาลและหลักกรรมคิหิสุ ตามลำดับ

สำหรับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ธนาคารควรมีนโยบายในการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ร่วมกับกฎข้อบังคับในการติดตามภาระหนี้สินของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยการนำเอาหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาเข้ามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมพนักงานติดตามภาระหนี้สินของธนาคาร เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างธนาคารกับลูกหนี้

พระมหาฤทธิ วิโรจน์ (รุ่งชัยวิฑูร) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของโรงเรียนในเขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ (๑) ศึกษาหลักการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในเขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร (๒) ศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล และ(๓) ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้กับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในเขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนในเขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๖๑ คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ซึ่งแบ่งเป็น ๓ ตอน คือตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า ๕ ระดับ เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของโรงเรียนในเขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร และตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นในปัญหา และข้อเสนอแนะของการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้สถิติทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) จากผลการวิจัย พบว่า^{๙๗}

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู อาจารย์ มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ทำงานไม่เกิน ๑๐ ปีการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาทั้ง ๔ หมวดธรรม คือ อธิปไตย ๓ พรหมวิหาร ๔ สังคหวัตถุ ๔ และอคติ ๔ ของโรงเรียนในเขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า มีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการบริหารงานบุคคลทั้ง ๔ หมวดธรรม ดังกล่าว ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

^{๙๗}พระมหาฤทธิ วิโรจน์ (รุ่งชัยวิฑูร) , “การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของโรงเรียนในเขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร”, **พุทธศาสนคณาภิธานิต**, (รัฐประศาสนศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๕๒).

การเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมทางพุทธศาสนาของโรงเรียนในเขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ทำงาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่ทำให้การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ของโรงเรียนในเขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความแตกต่างกัน ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ทำงาน ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลที่ไม่มีผลต่อการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ของโรงเรียนในเขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ วุฒิการศึกษา โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

พุกษา พุทธรักษ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรตามหลักสังคหวัตถุ ๔ : กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ (๑) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการของสหกรณ์การเกษตรในประเทศไทย (๒) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก (๓) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการของสหกรณ์การเกษตร ในเขตจังหวัดนครนายก โดยหลักสังคหวัตถุ ๔ (๔) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขในการบริหารจัดการของสหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นสหกรณ์การเกษตรทั้งหมด ๔ สหกรณ์ จำนวน ๓๖๗ คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามฝ่ายจัดการและสมาชิกสหกรณ์การเกษตร และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า^{๙๘}

สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุมากกว่า ๕๐ ปี มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า ๓,๐๐๐ บาท และมีระยะเวลาการเป็นสมาชิกหรือทำงานกับสหกรณ์มากกว่า ๑๕ ปี มีวัตถุประสงค์ในการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่เพื่อกู้เงินไปจ่ายหนี้สินเดิม ในส่วนของการมีความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการสหกรณ์ โดยภาพรวม สมาชิกมีความเข้าใจแต่ยังคงไม่มีความเข้าใจว่าใครเป็นเจ้าของสหกรณ์ ในระดับการปฏิบัติในด้านการบริหารจัดการสหกรณ์ ทุกข้อมีระดับการปฏิบัติมาก โดยมีระดับของการปฏิบัติในเรื่องมีการกำหนดวิธีควบคุมตรวจสอบดูแลการเก็บรักษาเอกสารด้านการเงินการบัญชีและเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด การบริหารจัดการสหกรณ์โดยหลักสังคหวัตถุ ๔ ทั้ง ๔ ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ในด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอรรถจริยา และด้านสมานัตตตา ที่ยังคงมีระดับการปฏิบัติน้อย ได้แก่ สหกรณ์ได้ให้ความช่วยเหลือและให้สวัสดิการต่างๆแก่สมาชิกอย่างเหมาะสมและพอเพียง เมื่อเห็นสมาชิกโกรธหรือไม่พอใจในการมาใช้บริการของสหกรณ์ ก็ช่วยพูดจาให้เข้าใจและหายโกรธ เจ้าหน้าที่ช่วยเหลืองานของสมาชิกในชุมชนทุกครั้งที่มีโอกาส และเจ้าหน้าที่ได้มีการใช้เครื่องใช้และอุปกรณ์ต่างๆ ของสำนักงานอย่างประหยัดและเหมาะสม และทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค พร้อมทั้งแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรได้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

^{๙๘} พุกษา พุทธรักษ์ , “การบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรตามหลักสังคหวัตถุ ๔ : กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก”, **พุทธศาสนคหบดี**, (รัฐประศาสนศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑).

กฤตยา โอวาท ได้ศึกษาการบริหารจัดการที่ก่อให้เกิดการทุจริตในสหกรณ์ภาคการเกษตร พบว่า การบริหารการจัดการสหกรณ์ ขาดการวางแผนที่ดี การกำหนดแผนงานเป็นเพียงแผนกว้าง ๆ ในเรื่องการทำธุรกิจ ไม่มีการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติตน สหกรณ์มีเจ้าหน้าที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน มีการแบ่งหน้าที่ปฏิบัติงาน แต่ไม่มีขั้นตอนในการปฏิบัติงาน และเจ้าหน้าที่ทุกคนสามารถ ทำงานในหน้าที่อื่นได้ โดยไม่มีการควบคุมซึ่งกันและกัน ขาดผู้นำที่มีความรู้ความสามารถทั้งฝ่าย^{๙๙}

ชุติกายุจน์ อังคารประเสริฐ ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด พบว่า ในการบริการจัดการของสหกรณ์บ้านลาด จำกัด มีการจัดระเบียบการบริหารงานอย่างเป็นระบบมีสินทรัพย์หมุนเวียนจำนวนมาก และสมาชิกส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในทุกโครงการ และปัจจัยที่ส่งผลให้สหกรณ์สามารถประสบผลสำเร็จได้คือคน เงินทุน วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์^{๑๐๐}

สรุปจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารงานโดยทั่วไป จะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่คือ คน เงิน วัสดุ และอุปกรณ์ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยใช้ผ่านกระบวนการทางการบริหาร ไม่ว่าจะเป็น การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคลากรการอำนวยการ และการกำกับดูแล มาใช้บริหารงานในองค์กรและสถาบันของตนทั้งนี้เพื่อความเจริญก้าวหน้าทั้งแก่องค์กรและสถาบันเอง และรวมถึงบุคลากรในองค์กรในที่สุดก็จะเป็นความเจริญของสังคมและประเทศชาติด้วย

๒.๖.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

สำราญ ขวนวัน ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาศักยภาพการส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในเขตตรวจราชการที่ ๔ ผลการวิจัยพบว่า (๑) ศักยภาพการส่งเสริมการจัดการศึกษาของ อบต. โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ด้านอาคารสถานที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านการเงิน ด้านสื่อหรืออุปกรณ์การจัดกิจกรรม ด้านกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการบริหารจัดการโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (๒) ความคิดเห็นต่อศักยภาพการส่งเสริมการจัดการศึกษาของคณะผู้บริหาร อบต.ที่มีวิสัยการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีโดยรวมทุกด้านแตกต่างกัน โดยคณะผู้บริหาร อบต. ที่มีอายุที่ต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน และคณะผู้บริหาร อบต.ที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน (๓) ปัญหาการปฏิบัติงานส่งเสริมการจัดการศึกษาของ อบต.พบว่า อบต.มีงบประมาณน้อย จึงให้การช่วยเหลือโรงเรียนได้น้อย ไม่ค่อยมีส่วนร่วมวางแผนจัดหาสื่ออุปกรณ์กับโรงเรียนไม่มีบทบาทเข้าไปพัฒนา

^{๙๙} กฤตยา โอวาท , “การศึกษาการบริหารจัดการที่ก่อให้เกิดการทุจริตในสหกรณ์ภาคการเกษตร”, รายงานการวิจัย, (กรมส่งเสริมสหกรณ์, ๒๕๔๓), หน้า ๒.

^{๑๐๐} ชุติกายุจน์ อังคารประเสริฐ, “การศึกษาการบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๕).

อาคารสถานที่และกิจกรรมของโรงเรียน ขาดการประสานงานกับโรงเรียน มีบุคลากรที่มีความรู้ด้านการศึกษาน้อยและไม่ค่อยเข้าใจบทบาทที่แท้จริงของโรงเรียน และ (๔) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาของ อบต. คือ อบต. มีความสามารถจัดการศึกษาได้ อยากให้การช่วยเหลือโรงเรียนด้านอื่นๆ นอกจากการสนับสนุนงบประมาณ โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ อบต. เข้าไปมีส่วนร่วมจัดการศึกษากับไปโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้นและควรกำหนดแนวปฏิบัติงานให้สามารถปฏิบัติงานกับโรงเรียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น^{๑๐๑}

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า

(๑) สภาพการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ส่วนใหญ่จัดการศึกษานอกระบบ โดยจัดกิจกรรมฝึกอบรมหรือให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านต่างๆ มีการจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษาเป็นงบประมาณปกติ จัดสรรเป็นงบประมาณเพื่อพัฒนาไม่เกิน ๑๐ ล้านบาท

(๒) สภาพปัญหา พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังมีปัญหาด้านการขาดแคลนหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร การผลิตสื่อการจัดการเรียนการสอน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจด้านวิชาการขาดแคลนงบประมาณ การจัดสรรยังมีความล่าช้า ไม่เป็นธรรมและไม่ตรงกับความต้องการ มีระเบียบและเงื่อนไขการใช้มากเกินไป บุคลากรทางการศึกษาไม่เพียงพอและวุฒิการศึกษาไม่ตรงกับลักษณะงาน ระบบและโครงสร้างการบริหารองค์กรไม่ชัดเจน การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การศึกษายังขาดนโยบายและแนวการดำเนินงานที่ชัดเจน บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ

(๓) สภาพและความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านการประเมินให้จัดตั้งสถานศึกษาใหม่โดยส่วนใหญ่จัดการศึกษาในรูปแบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แต่ยังคงขาดประสิทธิภาพในการจัด

(๔) ปัจจัยที่ส่งเสริมในการจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ ฝ่ายบริหารเป็นทีมเดียวกันและทำงานอย่างต่อเนื่อง ประชาชนเห็นความสำคัญของการศึกษาและเข้ามามีส่วนร่วม การเมืองที่มีหัวฝ่ายเดียวกันส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ การขาดบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการศึกษาโดยตรง ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรมีเจตคติไม่ดีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฝ่ายการเมืองไม่มุ่งมั่นในการถ่ายโอนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการไม่ประสงค์กระจายอำนาจการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง^{๑๐๒}

เฉลิมพล อภัยรี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของอบต. ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของ อบต. ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา อาชีพเสริม ตำแหน่งภายในอบต. และประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหาร อบต. ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของอบต. ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์อยู่ในระดับปาน

^{๑๐๑} สำราญ ชวนวัน, อ่างใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, การจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบล, (กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค, ๒๕๕๓), หน้า ๖๐.

^{๑๐๒} สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, รายงานการวิจัยเรื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายส่งเสริมการจัดการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค, ๒๕๕๐), หน้า ๖๑.

กลาง แต่เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมของโรงเรียนกับชุมชน ด้านการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานและประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการวางแผน เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ด้านการตัดสินใจในการบริหารและการจัดการศึกษา และด้านการระดม ทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของอบต. ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา อาชีพเสริม ตำแหน่งภายใน อบต. และประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหาร อบต. พบว่าไม่แตกต่างกัน^{๑๐๓}

วีระวัฒน์ พิสัยพันธุ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของ อบต.ต่อการจัดการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอบึงกาฬ สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาอบต. ที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งพื้นฐานต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า(๑)การมีส่วนร่วมต่อ การจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของสมาชิกสภา อบต.ที่เป็น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก ๒ ด้าน คือด้านการมีส่วนร่วมงานกิจการ นักเรียน และด้านการมีส่วนร่วมงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน นอกนั้นอยู่ในระดับ ปานกลาง (๒) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า ๕ ปีและผู้มี ประสบการณ์ตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วม ต่อการจัดการศึกษาด้านวิชาการ ด้านงานบุคลากร ด้านกิจการนักเรียน และด้านงานธุรการ/การเงิน และพัสดุ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่แตกต่างกัน^{๑๐๔}

ประเสริฐ ลาวัลย์วิสุทธิ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของสมาชิก อบต.มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษา (๑) ความต้องการเกี่ยวกับการจัด การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของสมาชิก อบต.(๒) แนวทางในการจัด การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของสมาชิก อบต.ผลการศึกษาพบว่า ความ ต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของสมาชิก อบต.ใน ด้านงานวิชาการ ต้องการให้สถานศึกษาปรับหลักสูตร พัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยให้ครู พัฒนาตนเองยกเลิกการสอบซ่อมเปลี่ยนเป็นตกซ้ำชั้น นำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามาใช้ ในการพัฒนานักเรียน ให้นำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่หลากหลายมาใช้ในการเรียนการสอน ใช้ เครือข่ายการเรียนรู้ให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิชาการของชุมชน ด้านงบประมาณให้ทำตามระเบียบ ของราชการและจัดทำรูปคณะกรรมการและแจ้งให้ชุมชนได้รับทราบการใช้งบประมาณ ให้

^{๑๐๓} เฉลิมพล อภัยรี, “การมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานใน เขตอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์”, **ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต**, (การบริหารการศึกษา, สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๖).

^{๑๐๔} วีระวัฒน์ พิสัยพันธุ์, “การมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบึงกาฬ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หนองคาย”. **ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต**, (การบริหารการศึกษา, สถาบันราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๔๖).

สถานศึกษาจัดระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล ให้สถานศึกษาจัดทำแผนการรับนักเรียนเพื่อกำหนดอัตราครู การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งให้มีคณะกรรมการของโรงเรียนจะเป็นครูหรือผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสรรหา เชิญวิทยากรมาให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง ให้ครูยึดจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นแนวปฏิบัติตน ด้านงานบริหารทั่วไป ให้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ทำแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองเป็นข้อมูลย้อนกลับ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสถานศึกษาให้ชุมชนและผู้ปกครองได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง พัฒนาครูให้มีความรู้เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ จัดทำสำมะโนนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้เข้าเรียนครบทุกคน การบริการของสถานศึกษาขอให้เบ็ดเสร็จในจุดเดียว และยิ้มแย้มแจ่มใสกับผู้รับบริการ สมาชิก อบต. เสนอแนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน ด้านงานวิชาการ ควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เชิญวิทยากรที่มีความรู้ในด้านการพัฒนาหลักสูตรมาเป็นผู้ดำเนินการประชุม พัฒนาครูและจัดหาเอกสารให้ครูได้ศึกษาด้วยตนเองใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน มาพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมการสร้าง ความเข้าใจระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการตกซ้ำชั้น ของนักเรียน ด้านงบประมาณ ให้ยึดระเบียบของราชการโดยการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหาร แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบภายใน จัดระดมทรัพยากร จัดทำทะเบียนภูมิปัญญาชาวบ้านมาช่วย เกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งครูให้สถานศึกษามี ส่วนร่วม ครูปฏิบัติหน้าที่โดย ยึดจรรยาบรรณวิชาชีพครู ด้านงานบริหารทั่วไป ให้นำคอมพิวเตอร์มา ช่วยในการจัดทำข้อมูลพื้นฐาน แจกข้อมูลข่าวสารด้วยหนังสือจากโรงเรียน หอกระจาย การบริการ เน้นความรวดเร็ว โดยติดป้ายบอกเวลาในการจัดทำ แจกแบบสอบถามผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อทราบ ข้อมูลย้อนกลับ จัดทำสำมะโนนักเรียนในเขตบริการโดยให้ครูลงพื้นที่และจัดกิจกรรมเสริมให้นักเรียน ได้แสดงความสามารถ^{๑๐๕}

ชาตรี ศิริสวัสดิ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ของ โรงเรียนมัธยมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นในเรื่องการจัดกิจกรรมเพื่อการ ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการประกอบอาชีพของบุคคลในชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา และเพื่อศึกษาตัว แปรที่มีอิทธิพลต่อการตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นในเรื่องการจัดกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมการ เรียนรู้ด้านการประกอบอาชีพของบุคคลในชุมชน ผลการวิจัยพบว่า (๑) ชุมชนต้องการให้โรงเรียน ดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้ ๑) การเข้ามาร่วมพูดคุยพิจารณาหาสาเหตุของปัญหาด้านการผลิตสินค้า และการจำหน่ายสินค้าของชุมชน ๒) การเข้ามาร่วมพูดคุยพิจารณาหาสาเหตุของปัญหาด้านการผลิต สินค้า และการจำหน่ายสินค้าของบุคคลในชุมชน ๓) การเข้ามาช่วยวางแผนพัฒนางานด้านการผลิต สินค้า และการจำหน่ายสินค้าของบุคคลในชุมชน ๔) การเข้ามาช่วยดำเนินการพัฒนางานด้านการ ผลิตสินค้า และการจำหน่ายสินค้าของบุคคลในชุมชน (๒) ชุมชนส่วนใหญ่ได้รับการตอบสนองความ ต้องการในเรื่องการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการประกอบอาชีพจากโรงเรียนมัธยมศึกษาที่

^{๑๐๕} ประเสริฐ ลาวัญย์วิสุทธิ์, “การจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเป็นของ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล”, การค้นคว้าอิสระ, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐).

เป็นกรณีตัวอย่างในระดับน้อย โดยมีหมู่บ้านที่ได้รับการตอบสนองความต้องการในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๓๘ (๓) ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นในเรื่องของการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการประกอบการของบุคคลในชุมชน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ . ๐๕ คือ การรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาอาชีพของคนในชุมชนและการส่งเสริมให้บุคลากรของโรงเรียนมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการประกอบการของชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้ทำวิจัยได้นำมาเสนอจะเห็นได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการศึกษานั้น ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานรับผิดชอบใด ย่อมก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาประเทศชาติในด้านต่างๆ เป็นแนวทางไปสู่การบูรณาการสู่การจัดการศึกษาท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น^{๑๐๖}

พระวีระ สุนทรโร (โสธร) ผลการศึกษา การบริหารงานด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน นนทบุรี เขต ๑ ในครั้งนี้ ผลการศึกษการบริหารงานด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน และนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันนี้ การจัดการเรียนการสอนโรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน นนทบุรี เขต ๑ ทุกสถาบันมีการพัฒนาปรับปรุงในด้านต่างๆ เช่น การจัดให้มีการอบรมสัมมนาทางวิชาการ การจัดให้มีห้องปฏิบัติการอย่างเพียงพอ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนให้ได้มาตรฐานตามแนวปฏิรูปการศึกษา ทั้งนี้จึงทำให้โรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชนผู้บริหารจึงมีการจัดการทุกรูปแบบ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูอาจารย์ และผู้เกี่ยวข้อง มีโอกาสเรียนรู้จากการอบรมส่งเสริมความรู้ในเชิงปฏิบัติการในแง่วิชาการ และหลักการบริหารเทคนิควิธีการต่างๆ ในการใช้หลักสูตร ที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากระหว่างระดับ ดังนี้ ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านหลักสูตร ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอน ด้านตำราและเอกสารประกอบการเรียน ทั้งนี้ในการบริหารจัดการเรียนการสอนทั้ง ๖ ด้านดังกล่าว จากการศึกษาตามความเห็นของครูผู้สอน และนักเรียนโดยเฉพาะด้านวิธีการสอน มีค่าอยู่ในระดับมาก^{๑๐๗}

ศาสตราจารย์ ดร. พิชัย อารัง จากผลการวิจัย ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ด้านการจัดการทำแผนการเรียนพบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ส่วนร่วมจัดทำแผนการเรียน โดยทำหน้าที่ให้ข้อมูลแก่หัวหน้าสาขาวิชาหัวหน้าแผนกด้านการจัดตารางสอน พบว่าส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน ด้านการจัดอาจารย์เข้าสอน พบว่า

^{๑๐๖}ชาตรี ศิริสวัสดิ์, “การตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นของโรงเรียนมัธยมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศาสตร์ (บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๖).

^{๑๐๗}พระวีระ สุนทรโร (โสธร), “การบริหารงานด้านการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน นนทบุรี เขต ๑”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

อาจารย์ส่วนใหญ่สอนวิชาคอมพิวเตอร์ ตามที่หัวหน้าสาขาวิชา/หัวหน้าแผนกจัดให้สอน ด้านการใช้เอกสาร/สื่อ/อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน พบว่าอาจารย์ใช้วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ เช่น คอมพิวเตอร์ กระดานไวท์บอร์ด และซอฟต์แวร์ ที่ใช้สอนเป็นส่วนใหญ่รองลงมาเป็นแผนการสอน รายวิชา หนังสืออ่านประกอบ ใบงาน เครื่องฉายข้ามศีรษะ แบบเรียน Sheet ตามลำดับ ด้านการจัดสถานที่ฝึกงาน พบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ เป็นผู้นิเทศการฝึกงานของนักศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่าก่อนการสอนแต่ละครั้งอาจารย์ส่วนใหญ่เตรียมการสอนและก่อนการสอนในแต่ละภาคเรียนส่วนใหญ่ทำแผนการสอนเตรียมสื่อการสอนทำใบงานทำsheet สอนตามลำดับ การสอนแต่ละครั้งใช้วิธีสอนโดยให้ฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติและควบคู่การสอน บรรยาย การสอนภาคทฤษฎีส่วนใหญ่ใช้เอกสาร สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นประจำทุกบทเรียน ในการจัดการเรียนการสอนนั้นได้ให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติทุกครั้ง ในเนื้อหาที่ต้องฝึกปฏิบัติได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยเข้าร่วมประชุม สัมมนาครูผู้สอนเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ ด้านการประเมินผลการเรียนการสอนพบว่าสัปดาห์แรกทำการเรียนการสอน อาจารย์ส่วนใหญ่ชี้แจงหลักเกณฑ์และกำหนดวิธีการวัดผลให้นักศึกษา ในการประเมินผล ส่วนใหญ่มีการประเมินผลหลังการเรียน ก่อนเรียน และระหว่างเรียนตามลำดับ การประเมินผลก่อนเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอบปากเปล่า การประเมินผลระหว่างเรียน ประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรม ซึ่งใกล้เคียงกับการตรวจผลงาน ประเมินผลหลังเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการปฏิบัติ สอบข้อเขียน และตรวจผลงาน การสร้างเครื่องมือวัดผล ประเมินส่วนใหญ่อาจารย์สร้างเครื่องมือวัดผลเอง วิธีประเมินผล การสอนภาคปฏิบัติ ส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนภาคปฏิบัติ และการสังเกต วิธีการวัดผลและประเมินผล วิชาชีพ ด้านคอมพิวเตอร์ พบว่าใช้ประเมินวิธีการ ขั้นตอนการทำงานและชิ้นงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนงค์ ที่พบว่าการสอนครู-อาจารย์ผู้สอนจะชี้แจงหลักเกณฑ์และกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผลให้นักเรียนทราบล่วงหน้า เพื่อให้นักเรียนได้เตรียมตัว เตรียมความพร้อมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดจะได้ไม่เกิดปัญหาในภายหลัง ครู-อาจารย์ส่วนมากจัดให้มีการประเมินผลก่อนการเรียนเพื่อทราบพื้นฐานความรู้ของนักเรียนเพื่อที่จะได้สอนให้ถูกต้อง การประเมินผลก่อนเรียนส่วนมากใช้วิธีการสอบข้อเขียน การประเมินผลระหว่างเรียน ส่วนมากใช้วิธีสอบข้อเขียน ตรวจผลงาน สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนและสอบปฏิบัติ การประเมินผลหลังการเรียน ส่วนมากใช้วิธีสอบข้อเขียน ตรวจผลงาน และสอบปฏิบัติ^{๑๐๘}

จอ นน่อแก้ว ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ แบบบูรณาการของหลักสูตรวิชาชีพ เป็นการดำเนินงานพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมซึ่งมีองค์ประกอบด้วยกันทั้งหมด ๖ ด้าน คือด้านจัดองค์กรดำเนินงาน ด้านบุคคลที่ทำหน้าที่ประสานงาน ด้านการดำเนินงาน จัดสิ่งอำนวยความสะดวกสถานที่ ด้านงบประมาณ และด้านหลักสูตรฝึกอบรมผู้วิจัย ซึ่งแต่ละด้านมีการกำหนดหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้ดำเนินงานจริงในสถานศึกษาและมีการติดตามปฏิบัติงานภายหลังการอบรมพบว่าผู้ได้รับการอบรมสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในการจัดการ

^{๑๐๘} ศาสตราจารย์ ดร. พัทธพงศ์ อารัง, “ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๔๖”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, ๒๕๔๙).

เรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๑๐๙}

ประสิทธิ์ บัวแย้ม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรของครุมัธยมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ” ประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำนวน ๑๕๕ คน ผลการวิจัย การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรของครุมัธยมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับมากและพบว่าเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรไม่แตกต่างกัน^{๑๑๐}

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา มุ่งเน้นเพื่อการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีส่วนในการบริหารจัดการศึกษาตามกฎหมายกำหนดว่าด้วยการกระจายอำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน้าที่ที่ต้องให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย

๒.๖.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่นโดยมีประชาชนมีอำนาจตัดสินใจในการบริหารงานของตำบลตามที่กฎหมายกำหนด ด้วยอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง และจากการค้นคว้ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้

ปิยะพงศ์ ดั่งเยี่ยม ได้ศึกษาวิจัยเรื่องศักยภาพของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการรองรับการถ่ายโอนงานบริหารระบบประปา หมู่บ้านจากกรมอนามัย กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลระดับชั้น ๓, ๔ และ ๕ จังหวัดราชบุรี การศึกษาศักยภาพของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการรองรับการถ่ายโอนงาน บริหารระบบประปาหมู่บ้านจากกรมอนามัย เป็นการศึกษาเพียงส่วนหนึ่งของแผนงานกระจาย อำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นตามนโยบายการกระจายอำนาจที่ประสบปัญหา การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินศักยภาพของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดราชบุรี ในการรองรับการถ่ายโอนงานบริหารระบบประปาหมู่บ้านจากกรมอนามัย รวมทั้งทราบถึง ปัจจัยที่ส่งผลให้ อบต. มีศักยภาพฯ ศึกษาจากกลุ่มศึกษาจำนวน ๓๔๐ ราย เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการจำแนกพหุด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มศึกษามีศักยภาพในการรองรับการถ่ายโอนงานบริหารระบบประปา หมู่บ้านระดับปานกลาง ปัจจัยบุคคลด้านการศึกษาและรายได้มีผลต่อระดับศักยภาพฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และปัจจัยด้านการศึกษามีผลต่อปัจจัยด้าน ความรู้ โดยที่ปัจจัยด้านความรู้เป็นส่วนหนึ่งของศักยภาพฯ จากการวิเคราะห์แบบ จำแนกพหุพบว่า เพศชาย, การมีการศึกษาสูง, มีรายได้สูง มี

^{๑๐๙} จอน หน่อแก้ว, “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพแบบบูรณาการของหลักสูตรวิชาชีพ”, ศูนย์พัฒนาการงานวิชาชีพ แขวงอุดมชัย, **การวิจัยอิสระ**, (ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, ๒๕๕๑), หน้า ๒.

^{๑๑๐} ประสิทธิ์ บัวแย้ม “เรื่องการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ” **คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์**, (พัฒนาสังคม, ๒๕๔๐).

ความสัมพันธ์เชิงบวกกับ ศักยภาพ โดยเพศชายมีศักยภาพ สูงกว่าเพศหญิง การมีการศึกษาระดับที่สูงทำให้เกิดศักยภาพ สูงกว่าการมีการศึกษาระดับต่ำ รายได้ที่สูงกว่าก่อให้เกิดศักยภาพ ที่สูงกว่ารายได้ต่ำ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพ สูงคือผู้ที่มี การศึกษาสูง ควรให้การพัฒนาความรู้แก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยกันควรคัดเลือกผู้มีการศึกษาที่ดีเข้าเป็นผู้บริหารองค์กร ต่อไป ควรมีการศึกษาองค์กรที่ได้รับการถ่ายโอนงาน^{๑๑๑}

พระคณพศ กิตติสาร (ประกอบเสียง) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี การวิจัยครั้งนี้ มีผลการวิจัยพบว่า ในการบริหารงานดังนี้คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดอบรมให้บุคคลบางส่วนที่ยัง ไม่ทราบในข้อกฎหมายหรือข้อหลักธรรมาภิบาล ต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไปในทิศทางเดียวกัน คือยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมาย และหลักเกณฑ์ ที่ชอบธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลควรสร้างทัศนคติด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่บุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรเปิดเผยงบประมาณประจำปีในการนำไปใช้จ่ายในแต่ละด้าน และการนำงบประมาณไปใช้นั้นให้มีความคุ้มค่าและมีประโยชน์กับประชาชน และจัดสรรงบประมาณไปพัฒนาชุมชนให้ทั่วถึงตามความเร่งด่วนของชุมชนนั้นๆ โดยไม่คำนึงถึงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง^{๑๑๒}

ว่าที่ ร.ต. สัมพันธ์ ภูมมาลา ได้ทำการศึกษา “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในอำเภอไชยปราการ จังหวัด เชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า

๑. บทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี พบว่า ในภาพรวมแล้วกลุ่มสตรีบทบาทในทางการเมืองค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงการติดตาม ตรวจสอบ แม้กลุ่มสตรีส่วนใหญ่จะมีความรู้ ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นเป็นอย่างดี

๒. ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรี พบว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ๒ ประการ คือ ปัจจัยด้านอาชีพ พบว่าระดับความสนใจทางการเมืองมีน้อย ปัจจัยด้านรายได้ เนื่องจากประชาชนที่อาศัยในเขตอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ทั้งในและต่างอำเภอ ทั้งสืบเนื่องจากการเป็นสังคมแบบเดิมค่อนข้างมาก คือ การให้การยอมรับ นับถือเพศชายมากกว่าเพศหญิง ทำให้การเข้าไป

^{๑๑๑}ปิยะพงศ์ ด้วงเฮียม, “ศักยภาพของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการรองรับการถ่ายโอนงานบริหารระบบประปา หมู่บ้านจากกรมอนามัย กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลระดับชั้น ๓, ๔ และ ๕ จังหวัดราชบุรี”, **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๕).

^{๑๑๒}พระคณพศ กิตติสาร (ประกอบเสียง). “เรื่องการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล :กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (รัฐประศาสนศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

มีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีมีน้อยตามมา^{๑๑๓}

ร.ต.อ. วิจิตร ก่ำต้อย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการสร้างชุมชนเข้มแข็ง : กรณีศึกษาตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่” ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการสร้างความเข้มแข็ง ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่าบทบาทด้านการสร้างความเข้มแข็ง รองลงมา ด้านการส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง และด้านการตอบสนองความต้องการของประชาชนแต่ละบทบาททั้ง ๓ ด้านขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการสร้างชุมชนเข้มแข็งจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ คุณวุฒิ และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน^{๑๑๔}

จิรัฐภาคย์ อินแก้ว ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเพราะกรณีเทศบาลตำบลแม่อริน อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่” ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง ๔๐-๕๐ ปี สถานภาพสมรสแล้วมีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพรับจ้าง มีรายได้ไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่ไม่มีสถานภาพทางสังคมหรือไม่มีตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับเทศบาลแม่อริน กิจกรรมที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมที่ประชาชนเห็นด้วยมากที่สุดคือ ต้องการมีรายได้เพิ่มขึ้นและต้องการความรู้ในการประกอบอาชีพ

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้ทำวิจัยได้นำมาเสนอจะเห็นได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ปัจจุบันนี้มีบทบาทมากในท้องถิ่นในการดำเนินกิจกรรมต่างทางนโยบายสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นของตน ในด้านต่าง ๆ^{๑๑๕}

ณทพงษ์ วิยะรัตน์ ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลหนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี” พบว่า

๑. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

^{๑๑๓}ว่าที่ ร.ต.สัมพันธ์ ภู่มาลา, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่”, **สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต** สาขารัฐศาสตร์การปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙).

^{๑๑๔}ร.ต.อ.วิจิตร ก่ำต้อย, “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการสร้างชุมชนเข้มแข็ง : ศึกษาตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่”, **สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต** สาขารัฐศาสตร์การปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘).

^{๑๑๕}จิรัฐภาคย์ อินแก้ว, “บทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาล ตำบลแม่อริน จังหวัดเชียงใหม่”, **สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต** สาขารัฐศาสตร์การปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙).

หนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง

๒. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง ไม่แตกต่างกัน ระหว่างผู้มีรายได้ ๕,๐๐๐ บาทและต่ำกว่า กับ ตั้งแต่ ๕,๐๐๑ขึ้นไป ไม่มีความแตกต่างกัน อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นมากกว่าอายุ ๑๘-๓๐ ปีและ ๓๑-๕๙ ปี ระหว่างอาชีพเกษตรกร ค้าขาย พนักงานบริษัท ห้างร้าน โรงงานอุตสาหกรรมและรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ไม่มีความแตกต่างกัน และที่อยู่อาศัย หมู่ที่ ๑,๒,๓,๕,๖และหมู่ที่ ๗ มีความคิดเห็นมากกว่าหมู่ที่ ๔^{๑๑๖}

วิวิธน์ นาคคุณทรง ศึกษาเรื่อง “การศึกษากระบวนการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา” พบว่า

๑. บุคลากรฝ่ายบริหารและผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ กระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

๒. บุคลากรฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เพศชายกับเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ กระบวนการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายด้านอีก ๖ ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่องค์การบริหารส่วนตำบล เพศหญิงเห็นว่าการร่วมมือประสานงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่าการบริหารส่วนตำบล เพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๓. บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล เพศชายกับเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ กระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

๔. บุคลากรฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า มัธยมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อนุปริญญา/ปวส. หรือเทียบเท่า ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ กระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายด้านอีก ๔ ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่มีความคิดเห็นในด้านการวางแผนขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการจัดระบบองค์การขององค์การบริหารส่วนตำบลและด้านการร่วมมือประสานงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕. บุคลากรฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า มัธยมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อนุปริญญา/ปวส. หรือเทียบเท่า ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ กระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายด้านอีก ๖ ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่มีความคิดเห็นในด้านการร่วมมือประสานงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๖. บุคลากรฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ๕ ปีหรือน้อยกว่า ๕ ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ กระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายด้านอีก ๕ ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่มีความคิดเห็นในด้าน

^{๑๑๖} ญพพงษ์ วิยะรัตน์, “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลหนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี, ๒๕๕๘).

การวางแผนขององค์การบริหารส่วนตำบล และด้านการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๗. บุคลากรฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานใน องค์การบริหารส่วนตำบล ๕ ปีหรือน้อยกว่า ๕ ปี กับมากกว่า ๕ ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ กระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน^{๑๑๗}

เรียงชัย ตั้งรุ่งเรืองอยู่ ศึกษาเรื่อง “ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่กิ่งอำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์” พบว่า (๑) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวม และจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่ามีปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวม และเป็นรายด้าน ๓ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงาน คลังและงบประมาณด้านโครงสร้างและระบบ ส่วนด้านการบริหารงานพัสดุ มีปัญหาในการ บริหารงานอยู่ในระดับน้อย (๒) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นประธานสภา องค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า มีปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวม และ เป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลางมีด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานคลังและ งบประมาณ และมีปัญหาในระดับน้อยในด้านโครงสร้างและระบบงาน และการบริหารงานพัสดุส่วน คณะกรรมการบริหารส่วนตำบล พบว่ามีปัญหาโดยรวมและด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับปาน กลาง และมีปัญหาระดับน้อยในด้านการบริหารงานคลังและงบประมาณและโครงสร้างและระบบงาน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้ยังมีปัญหาในการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการบริหารงานคลังและงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และโครงสร้างและระบบ และ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยในด้านการบริหารงานพัสดุ (๓) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับ การศึกษาประถม ศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. หรือเทียบเท่า อนุปริญญา/ ปวส. หรือเทียบเท่า พบว่ามีปัญหาในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมและเป็น รายด้านไม่แตกต่างกันสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วน ตำบลคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็น กับปัญหาในการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ปัญหาในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขตกิ่งอำเภอฆ้องชัย จังหวัด กาฬสินธุ์ ด้านการบริหารงานพัสดุมิมีปัญหาในการบริหารงานอยู่ในระดับน้อยแต่ในด้านการบริหารงาน บุคคล ด้านการบริหารงานคลังและงบประมาณ ด้านโครงสร้างและระบบอยู่ในระดับปานกลาง จึง ควรหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานให้เพิ่มมากขึ้นเพื่อองค์การจะได้บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ต่อไป^{๑๑๘}

^{๑๑๗} พันจ่าอากาศเอก วิวิธน์ นาคุณทรง, “การศึกษากระบวนการบริหารขององค์การบริหารส่วน ตำบล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบาย สาธารณะ, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๗).

^{๑๑๘} เรียงชัย ตั้งรุ่งเรืองอยู่, “ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่กิ่งอำเภอ ฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, (บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๗).

สรุปจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้ประชาชนที่มี สถานภาพ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ที่อยู่ในตำบลนั้น ๆ เป็นตัวประเมินการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมแล้วบุคลากรที่เข้ามาทำงานในองค์การยังขาดความรู้ความสามารถ ทำงานไม่มีประสิทธิภาพไม่ต่อเนื่อง ขาดการสานต่อคอร์ปชั่น เมื่อประเมินโดยภาพรวมการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง

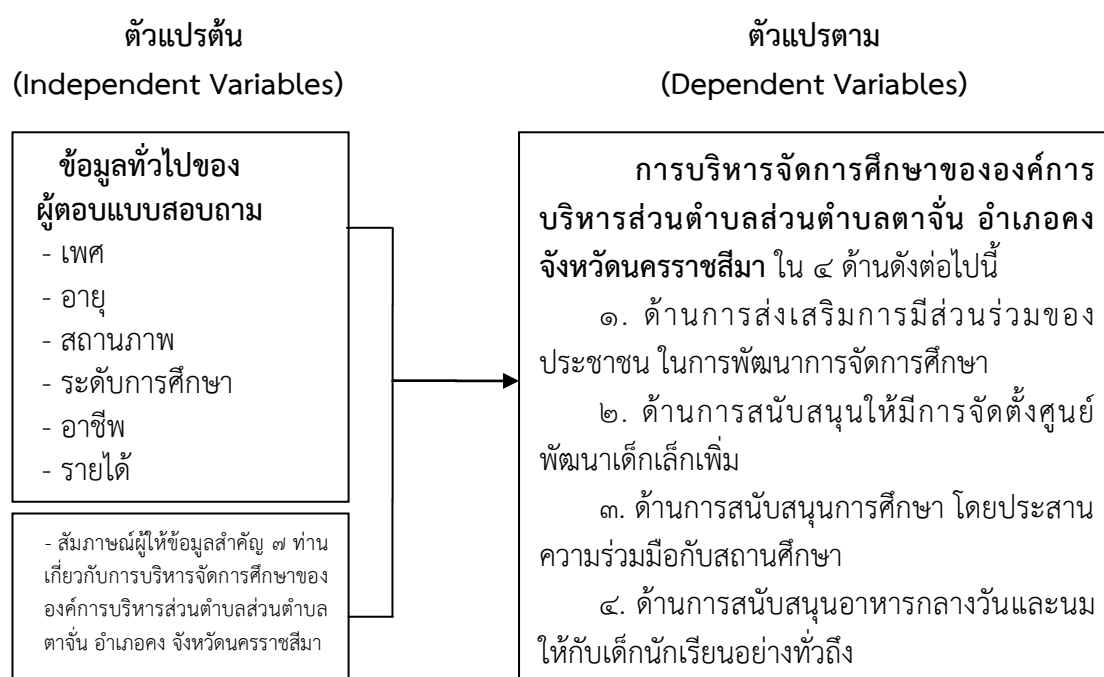
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การบริหารการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ประกอบด้วยตัวแปรต้น (Independent Variables) และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ดังนี้

ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

ตัวแปรตาม คือ การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ตาม คือนำตัวชี้วัดมาใช้เป็นเกณฑ์ในการศึกษาวิจัย ๔ ด้านดังต่อไปนี้

- ๑) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการจัดการศึกษา
 - ๒) ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม
 - ๓) ด้านการสนับสนุนการศึกษา โดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา
 - ๔) ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับเด็กนักเรียนอย่างทั่วถึง
- ดังแผนภาพที่ ๒.๕

แผนภาพที่ ๒.๕ กรอบแนวความคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ต่อการบริการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) โดยมีโครงสร้างการสัมภาษณ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๗ ท่าน

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนในตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ๑๘ หมู่บ้าน จำนวนประชาชนทั้งหมด ๖,๘๕๔ คน^๑

^๑ สำนักบริหารการทะเบียนอำเภอกง, มกราคม ๒๕๕๖.

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ ประชากรในตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งใช้วิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณตามสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane)^๒ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๗๘ คน

$$\begin{aligned} \text{สูตร } n &= \frac{N}{1 + N (e)^2} \\ n &= \frac{6,854}{1 + 6,854 (0.05)^2} \\ n &= \frac{6,854}{18.135} \\ n &= 377.94 \\ n &= 378 \end{aligned}$$

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) แบ่งเป็นสัดส่วน โดยพิจารณาจากจำนวนประชากรทั้งหมด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีลักษณะกระจายให้สัมพันธ์กับสัดส่วนของประชากร โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบพื้นที่ (area sampling) จำแนกประชากรออกเป็นกลุ่ม ๆ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ๑๘ หมู่บ้าน ในตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ตามตารางดังนี้

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้าน}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

จากสูตรสามารถคำนวณกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิดังนี้

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

ลำดับ	หมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
๑	บุดนวนใน	๕๗๓	๓๒
๒	ตาจั่นนอก	๕๓๔	๒๙
๓	โคกตะพาน	๕๔๓	๓๐
๔	ตะโกโคก	๖๓๒	๓๕
๕	หนองบัวทุ่ง	๓๗๗	๒๑
๖	หัวแหลม	๔๘๗	๒๗
๗	บุดนวนนอก	๔๙๒	๒๗
๘	ตาชู	๓๑๔	๑๗
๙	ตะโกทุ่ง	๒๑๑	๑๒

^๒ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS, พิมพ์ครั้งที่ ๑๓, (กรุงเทพมหานคร : บิซิเนสอาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๕), หน้า ๔๗.

ลำดับ	หมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
๑๐	บุหล้าคา	๔๘๐	๒๖
๑๑	ตาจั่นใน	๔๔๒	๒๔
๑๒	โนนพลกรัง	๒๑๓	๑๒
๑๓	จั่วพัฒนา	๑๘๗	๑๐
๑๔	โนนตาล	๓๙๘	๒๒
๑๕	โนนทราย	๒๐๙	๑๒
๑๖	หนองตายา	๒๑๖	๑๒
๑๗	ทุ่งแหลมทอง	๑๙๖	๑๑
๑๘	สนวนพัฒนา	๓๕๐	๑๙
รวมทั้งหมด		๖,๘๕๔	๓๗๘

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) จำนวน ๗ ท่าน ประกอบด้วย

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง
๑.	นายบุญธรรม ฉิมนอก	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น
๒.	นายเสน่ห์ ขลิบกลาง	กำนันตำบลตาจั่น
๓.	นายพิริยะ ราศี	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น
๔.	นายโกวิทย์ สีมาย	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตาจั่น
๕.	นายผดุง เกิดศรีทอง	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองบัวทุ่ง
๖.	นายขวัญนคร สังขรัตน์	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกตะพาน
๗.	นางสาวสุระพา รองไชย	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบุสนวน

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา โดยมีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑) ศึกษาการบริหารจัดการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา จากเอกสารและผลงานที่เกี่ยวข้อง

- ๒) กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย
- ๓) กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ ที่
มหาวิทยาลัยนิพนธ์
- ๔) สร้างเครื่องมือ
- ๕) นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่มหาวิทยาลัยนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อ
ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
- ๖) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อ
หาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
- ๗) ปรับปรุงแก้ไข
- ๘) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่ม
ตัวอย่าง

๓.๓.๒ กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น
ตามกรอบของการศึกษาเรื่องการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง
จังหวัดนครราชสีมา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้ศึกษาได้
ดำเนินการวิจัยโดยการสร้างแบบสอบถามตามกรอบปัจจัยที่กำหนด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น
๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็น
แบบเลือกตอบ หรือตรวจสอบรายการโดยถามเกี่ยวกับเรื่องเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา
อาชีพ รายได้ ของประชากร ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น โดยใช้แบบสอบถามแบบ
ตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นด้านการบริหารจัดการศึกษา
และเกี่ยวข้องกับ องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ทั้ง ๔ ด้าน คือ
๑) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา ๒) ด้านการสนับสนุน
ให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม ๓) ด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับ
สถานศึกษา ๔) ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึง โดย
แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)^๓ มี ๕ ระดับ ตามหลักการ
ของลิเคิร์ทโดยกำหนดค่าของลำดับคะแนนดังนี้

๕	หมายถึง	มีระดับเห็นด้วยมากที่สุด
๔	หมายถึง	มีระดับเห็นด้วยมาก
๓	หมายถึง	มีระดับเห็นด้วยปานกลาง
๒	หมายถึง	มีระดับเห็นด้วยน้อย
๑	หมายถึง	มีระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

^๓ธีรยุทธ พึ่งเทียร, สถิติเบื้องต้นและการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สุตรไพศาล, ๒๕๔๕), หน้า ๑๓๐.

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ทั้ง ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา ๒) ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม ๓) ด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา ๔) ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึง โดยใช้คำถามปลายเปิด

๓.๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือ ที่สร้างไว้

๒) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน

๒.๑ พระมหาสม กลยาโณ,ดร. ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒.๒ ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒.๓ ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒.๔ อาจารย์ ดร.ยุทธนา ปราณีต ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒.๕ ผศ.อนุภูมิ ไชวเกษม ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) ได้ค่า ๑.๐๐ ขึ้นไปทุกข้อ

๓) หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้ ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลคูขาด อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (à-coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient)^๔ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๕๙

^๔สิน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์ฯ, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.

๔) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

๕) นำแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ

๖) นำแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับประชากร ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น ในอำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการบันทึกเทป ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑) ขออนุญาตรับรองจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น ในอำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ในการแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย โดยผู้วิจัยกำหนดยการนำส่งตามแผนกต่าง ๆ เพื่อช่วยดำเนินการอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๒) นำแบบสอบถามจำนวน ๓๗๘ ชุด โดยกระจายกลุ่มตัวอย่างไปตามหมู่บ้าน ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ตามจำนวนประชากร ที่มีอยู่ โดยผู้วิจัยดำเนินการนำส่งถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น เพื่อดำเนินการอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการเก็บคืนภายใน ๒ สัปดาห์

๓) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังนี้

๑) การรวบรวมเอกสาร ผู้วิจัยจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความวิจัยและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา

๒) การขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น ในอำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ด้วยตนเอง

๓) การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๗ ท่าน ได้แก่

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง
๑.	นายบุญธรรม ฉิมนอก	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น
๒.	นายเสน่ห์ ขลิบกลาง	กำนันตำบลตาจั่น
๓.	นายพิริยะ ราศี	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น
๔.	นายโกวิทย์ สีม้าชัย	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตาจั่น
๕.	นายผดุง เกิดศรีทอง	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองบัวทุ่ง
๖.	นายขวัญนคร สังขรัตน์	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกตะพาน
๗.	นางสาวสุระพา รองไชย	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบุสนวน

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม หลังจากทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไป ของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อพรรณนาความคิดเห็นในแนวทางและนโยบายการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และสถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงมาตรฐาน (Standard Deviation)

๓.๕.๒ เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ย

เกณฑ์ที่ใช้แปลผลข้อคำถามที่ได้จากการประเมินผลมีดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ – ๕.๐๐	แปลว่า มีความเห็นในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ – ๔.๔๙	แปลว่า มีความเห็นในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ – ๓.๔๙	แปลว่า มีความเห็นในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ – ๒.๔๙	แปลว่า มีความเห็นในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๔๙	แปลว่า มีความเห็นในระดับน้อยที่สุด

๓.๕.๓ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ (In-depth Interview) และจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) เกี่ยวกับความคิดเห็นของประชากรต่อการบริหารจัดการศึกษา ขององค์การบริหารต่าจัน อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Techniques)

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา” ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๗๘ คน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

๔.๔ สรุปผลการสัมภาษณ์บุคคลเชิงลึกเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

๔.๕ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและร้อยละจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = ๓๗๘)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. เพศ		
ชาย	๑๓๖	๓๕.๙๘
หญิง	๒๔๒	๖๔.๐๒
รวม	๓๗๘	๑๐๐
๒. อายุ		
ไม่เกิน ๒๙ ปี	๙๐	๒๓.๘๑
๓๐-๓๙ ปี	๑๓๔	๓๕.๔๕
๔๐-๕๙ ปี	๑๔๐	๓๗.๐๔
๖๐ ปีขึ้นไป	๑๔	๓.๗๐
รวม	๓๗๘	๑๐๐

ตารางที่ ๔.๑ (ต่อ)

(n = ๓๗๘)

๓. สถานภาพ		
โสด	๑๑๘	๓๑.๒๒
สมรส	๒๔๐	๖๓.๔๙
หย่าร้าง	๒๐	๕.๒๙
รวม	๓๗๘	๑๐๐
๔. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่า ม.๖	๒๒๗	๖๐.๐๕
ปวช.	๑๔	๓.๗๐
ปวส.	๓๑	๘.๒๐
ปริญญาตรี	๘๘	๒๓.๒๘
สูงกว่าระดับปริญญาตรี	๑๘	๔.๗๖
รวม	๓๗๘	๑๐๐
๕. อาชีพ		
เกษตรกร	๑๖๕	๔๓.๖๕
รับจ้าง	๑๒๒	๓๒.๒๘
ผู้ประกอบการ/ธุรกิจส่วนตัว	๙	๒.๓๘
ข้าราชการ	๘๒	๒๑.๖๙
รวม	๓๗๘	๑๐๐
๖. รายได้		
ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท/เดือน	๑๒๕	๓๓.๐๗
๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท/เดือน	๙๔	๒๔.๘๗
๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท/เดือน	๗๘	๒๐.๖๓
๑๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป/เดือน	๘๑	๒๑.๔๓
รวม	๓๗๘	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา” จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน ๒๔๒ คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๐๒ และเป็นชาย จำนวน ๑๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๙๘

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง ๔๐-๕๙ ปี มีจำนวน ๑๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๐๔ รองลงมา คือ มีอายุอยู่ระหว่าง ๓๐-๓๙ ปี มีจำนวน ๑๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๔๕ และน้อยที่สุด คือมีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป มีเพียงจำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๗๐

สถานภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส มีจำนวน ๒๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๔๙ รองลงมา คือ โสด มีจำนวน ๑๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๒๒ และน้อยที่สุด คือ หย่าร้าง มีจำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๒๙

ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ม.๖ จำนวน ๒๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๒๕ รองลงมา คือ ปริญญาตรี มีจำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๒๘ และน้อยที่สุด คือ ปวช. จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๗๐

อาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน ๑๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๖๕ รองลงมา คือ รับจ้าง มีจำนวน ๑๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๒๘ และน้อยที่สุด คือ ผู้ประกอบการ/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๘

รายได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท/เดือน จำนวน ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๐๗ รองลงมา คือ ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท/เดือน มีจำนวน ๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๘๗ และน้อยที่สุด คือ ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท/เดือน จำนวน ๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๖๓

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ทั้ง ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา ๒) ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม ๓) ด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา ๔) ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึง โดยแสดงด้วยค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา
ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม

(n = ๓๗๘)

การบริหารจัดการศึกษาของ องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น	ระดับของการบริหารจัดการศึกษา		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา	๓.๕๕	๐.๘๙๑	มาก
๒) ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กเพิ่ม	๓.๕๐	๐.๘๖๗	มาก
๓) ด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความ ร่วมมือกับสถานศึกษา	๓.๔๖	๐.๙๑๒	ปานกลาง
๔) ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึง	๓.๗๘	๐.๘๔๖	มาก
รวม	๓.๕๗	๐.๘๗๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๕๗, S.D. = ๐.๘๗๙) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับความคิดเห็นของประชาชนได้ดังนี้ ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึง มีระดับสูงสุด ($\bar{X}$ = ๓.๗๘, S.D. = ๐.๘๔๖) รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา ($\bar{X}$ = ๓.๕๕, S.D. = ๐.๘๙๑) และที่อยู่ในระดับสุดท้าย คือ ด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา ($\bar{X}$ = ๓.๔๖, S.D. = ๐.๙๑๒) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
การศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา **ด้านการ**
ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา

(n = ๓๗๘)

ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปล ผล
๑) ประชาชนในพื้นที่ที่มีส่วนรวมในการพัฒนาการจัดการศึกษา ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น	๓.๕๕	๐.๖๗๘	มาก
๒) ประชาชนมีส่วนร่วมในการปลูกจิตสำนึกให้เด็ก และเยาวชน ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา	๓.๗๖	๐.๘๗๐	มาก
๓) เด็ก เยาวชน ประชาชนมีส่วนช่วยในการพัฒนาองค์กรรวมของ การศึกษา	๓.๖๒	๐.๘๙๖	มาก
๔) ประชาชนในพื้นที่ที่มีส่วนช่วยในการเสนอความคิดเห็นต่อการ จัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล	๓.๓๖	๐.๘๗๒	ปานกลาง
๕) ประชาชนสามารถเข้าถึงความรู้ที่องค์การบริหารส่วนตำบล จัดสรรให้ในทางการศึกษา	๓.๔๔	๐.๙๘๒	ปานกลาง
๖) การประชาสัมพันธ์ ข่าวสารการศึกษาขององค์การบริหารส่วน ตำบล ให้ประชาชนได้รับรู้โดยทั่วถึง	๓.๕๖	๐.๙๐๐	มาก
๗) ประชาชนเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาขององค์การ บริหารส่วนตำบลตาจั่น	๓.๖๗	๐.๘๔๙	มาก
๘) องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่นสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเอื้อต่อการเรียนการสอน	๓.๖๕	๐.๙๓๘	มาก
๙) องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่นสนับสนุนในการช่วยจัดหา ทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน	๓.๕๒	๐.๙๓๙	มาก
๑๐) ประชาชนเข้าร่วมในการประชุมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดทำหลักสูตรของท้องถิ่น	๓.๓๙	๐.๙๙๐	ปานกลาง
รวม	๓.๕๕	๐.๘๙๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการ
การศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการส่งเสริมการมี
ส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๕๕, S.D. =
๐.๘๙๑) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับความคิดเห็นของประชาชนได้ดังนี้ ประชาชนมี

ส่วนร่วมในการปลูกจิตสำนึกให้เด็ก และเยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา มีระดับสูงสุด ($\bar{X}=3.76$, $S.D.=0.470$) รองลงมา คือ ประชาชนเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาของ องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น ($\bar{X}=3.67$, $S.D.=0.444$ และที่อยู่ในระดับสุดท้าย คือ ประชาชน ในพื้นที่มีส่วนช่วยในการเสนอความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X}=3.62$, $S.D.=0.472$) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา **ด้านการ สนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม**

(n = ๓๗๘)

ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑) มีการวางแผนและนโยบายในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อ การขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มเติม	๓.๗๕	๐.๘๗๐	มาก
๒) มีสถานที่ที่ใช้ในการก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มเติม ตาม ความเหมาะสม	๓.๖๐	๐.๘๓๒	มาก
๓) มีงบประมาณเพียงพอต่อการสร้างอาคาร สถานที่ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กแห่งใหม่	๓.๓๗	๐.๘๔๑	ปานกลาง
๔) มีบุคลากรเพียงพอ เพื่อช่วยในการจัดการเรียนการสอนของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กแห่งใหม่	๓.๔๐	๐.๘๘๘	ปานกลาง
๕) มีงบประมาณเพียงพอต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แห่งใหม่	๓.๓๙	๐.๘๕๕	ปานกลาง
๖) จำนวนเด็กก่อนเกณฑ์ มีเพียงพอหรือเหมาะสมต่อการขยายศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กแห่งใหม่อย่างสมเหตุสมผล	๓.๕๐	๐.๘๓๔	มาก
๗) ประชาชนในพื้นที่ที่มีส่วนร่วมในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่ง ใหม่ เพื่อการขยายโอกาสทางการศึกษา ของเด็กก่อนเกณฑ์ในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มขึ้น	๓.๕๑	๐.๘๘๑	มาก
๘) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีวิสัยทัศน์ และพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ชัดเจนเพียงไร	๓.๕๗	๐.๘๓๕	มาก
๙) ในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเพิ่ม มีสนามเด็กเล่น เครื่องเล่น กลางแจ้งเพียงพอสำหรับเด็ก	๓.๔๘	๐.๙๒๕	ปานกลาง
๑๐) ในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเพิ่ม มีการจัดห้องเรียน มุมต่าง ๆ เช่น มุมหนังสือ, มุมพยาบาล, มุมพื้นที่สีเขียว ฯลฯ มากน้อยเพียงไร	๓.๔๗	๐.๙๑๖	ปานกลาง
รวม	๓.๕๐	๐.๘๖๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.50$, $S.D.=0.868$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับความคิดเห็นของประชาชนได้ ดังนี้ มีการวางแผนและนโยบายในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อการขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มเติม มีระดับสูงสุด ($\bar{X}=3.75$, $S.D.=0.870$) รองลงมา คือ มีสถานที่ที่ใช้ในการก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มเติม ตามความเหมาะสม ($\bar{X}=3.60$, $S.D.=0.832$) และที่อยู่ในระดับสุดท้าย คือ มีงบประมาณเพียงพอต่อการสร้างอาคารสถานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งใหม่ ($\bar{X}=3.37$, $S.D.=0.841$) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา

(n = ๓๗๘)

ด้านการสนับสนุนการศึกษา โดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑) สถานศึกษาในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษา	3.62	0.883	มาก
๒) องค์การบริหารส่วนตำบลมีนโยบายหรือแผนส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่	3.50	0.868	มาก
๓) องค์การบริหารส่วนตำบลสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักเรียนของสถานศึกษาในพื้นที่ อย่างเพียงพอต่อความเหมาะสมแต่ละโรงเรียน	3.45	0.808	ปานกลาง
๔) ความสามารถในการประสานงานระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับสถานศึกษาในพื้นที่ เป็นไปอย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ	3.47	0.807	ปานกลาง
๕) องค์การบริหารส่วนตำบลกับสถานศึกษาในพื้นที่ มีการสัมมนาทางการศึกษาร่วมกัน เพื่อจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างมีประสิทธิภาพ	3.44	0.826	ปานกลาง
๖) มีการทำกิจกรรมร่วมกัน นักเรียน ผู้ปกครอง องค์การบริหารส่วนตำบลและสถานศึกษาในพื้นที่	3.43	0.867	ปานกลาง
๗) องค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมอื่น ๆ กับโรงเรียนในพื้นที่ มากน้อยเพียงไร	3.34	0.817	ปานกลาง

ตารางที่ ๔.๕ (ต่อ)

(n = ๓๗๘)

ด้านการสนับสนุนการศึกษา โดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๘) การประสานความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนตำบลกับสถานศึกษาในพื้นที่บรรลุผลตามเป้าหมาย	๓.๔๐	๐.๙๑๑	ปานกลาง
๙) การปฏิบัติงานและการทำงานร่วมกันขององค์การบริหารส่วนตำบลกับสถานศึกษาในพื้นที่เป็นไปอย่างมีความสุข	๓.๔๕	๐.๙๐๐	ปานกลาง
๑๐) การหาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกับสถานศึกษาในพื้นที่	๓.๔๖	๐.๙๑๘	ปานกลาง
รวม	๓.๔๖	๐.๙๑๒	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.46$, S.D.=0.912) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับความคิดเห็นของประชาชนได้ ดังนี้ สถานศึกษาในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษา มีระดับสูงสุด ($\bar{X}=3.62$, S.D.=0.893) รองลงมา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลมีนโยบายหรือแผนส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่ ($\bar{X}=3.50$, S.D.=0.869) และที่อยู่ในระดับสุดท้าย คือ องค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมอื่น ๆ กับโรงเรียนในพื้นที่มากนักน้อยเพียงไร ($\bar{X}=3.34$, S.D.=0.917) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา
ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา **ด้านการสนับสนุน
อาหารกลางวันและนม ให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึง**

(n = ๓๗๘)

ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึง	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑) การสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่นมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ	๓.๙๘	๐.๘๔๘	มาก
๒) งบประมาณอาหารกลางวันและนม ของเด็กนักเรียนที่องค์การบริหารส่วนตำบลดูแลรับผิดชอบมีความเพียงพอต่อจำนวนนักเรียนในพื้นที่	๓.๙๔	๐.๘๐๙	มาก
๓) รูปแบบของการจัดการอาหารกลางวันและนม มีความเหมาะสม	๓.๘๐	๐.๘๕๗	มาก
๔) การประกอบอาหารให้แก่เด็กก่อนเกณฑ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสุขอนามัยที่ดี ตามหลักโภชนาการเหมาะสมกับการเจริญเติบโตตามวัยและสติปัญญา	๓.๗๙	๐.๘๒๑	มาก
๕) คุณค่าทางโภชนาการของอาหารกลางวันและนม ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดสรรให้สถานศึกษาในพื้นที่ เป็นไปตามความเหมาะสมในด้านโภชนาการ	๓.๗๔	๐.๘๙๔	มาก
๖) จากการสนับสนุนอาหารกลางวันและนม นักเรียนในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีการเจริญเติบโตทางร่างกายตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมการอนามัย	๓.๗๔	๐.๗๘๙	มาก
๗) องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่นได้มีการสำรวจความต้องการอาหารกลางวันและนม ของนักเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กับสถานศึกษาในพื้นที่	๓.๗๕	๐.๘๓๕	มาก
๘) องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น มีการประชาสัมพันธ์หรือจัดกิจกรรมส่งเสริมการบริโภคที่ถูกหลักโภชนาการให้แก่สถานศึกษาในพื้นที่ เพียงไร	๓.๕๘	๐.๘๖๘	มาก
๙) สถานศึกษาได้มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่นในการบริหารโครงการอาหารกลางวันและนม	๓.๗๒	๐.๘๔๙	มาก
๑๐) การบริการจัดส่งเรื่องของนมที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดสรรให้สถานศึกษาในพื้นที่ เป็นไปด้วยความสะดวกเหมาะสมในการบริการ	๓.๗๒	๐.๘๘๕	มาก
รวม	๓.๗๘	๐.๘๔๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการ การศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการสนับสนุน อาหารกลางวันและนม ให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึง โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$, $S.D.=0.846$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับความคิดเห็นของประชาชนได้ ดังนี้ การสนับสนุน อาหารกลางวันและนม ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่นมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีระดับสูงสุด ($\bar{X}=3.88$, $S.D.=0.848$) รองลงมา คือ งบประมาณอาหารกลางวันและนมของเด็ก นักเรียนที่องค์การบริหารส่วนตำบลดูแลรับผิดชอบมีความเพียงพอต่อจำนวนนักเรียนในพื้นที่ ($\bar{X}=3.84$, $S.D.=0.809$) และที่อยู่ในระดับสุดท้าย คือ องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น มีการประชาสัมพันธ์หรือจัดกิจกรรมส่งเสริมการบริโภคที่ถูกหลักโภชนาการให้แก่สถานศึกษาในพื้นที่ เพียงไร ($\bar{X}=3.58$, $S.D.=0.868$) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัด นครราชสีมา

ตารางที่ ๔.๗ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
๑) ครู-อาจารย์สอนไม่ครบตามเนื้อหาของหลักสูตรเนื่องจากมีเนื้อหาหนัก	๑) อบต. ควรเข้ามาสนับสนุนด้านงบประมาณ เพื่อจะได้เพิ่มเวลาเรียนนอกราชการได้
๒) เด็กนักเรียนยังไม่ค่อยเข้าใจในการเรียนหนังสือ	๒) อบต. ควรส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ได้ศึกษาเพิ่มพูนเกี่ยวกับทักษะการสอนให้มากขึ้น
๓) ประชาชนให้ความร่วมมือเป็นส่วนน้อย	๓) อบต. ควรประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ให้มากขึ้น
๔) อบต. ไม่ค่อยได้เปิดโอกาสให้ประชาชนหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษา	๔) อบต. ควรเปิดโอกาสให้ทุกคน ทุกกลุ่มในชุมชนได้เข้าร่วมในการพัฒนา ทั้งที่เป็นการเข้าร่วมในรูปของตัวแทนหรือเข้าร่วมโดยตรงก็ได้
๕) ประชาชนยังไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาการศึกษามากกว่าการทำงานหาเลี้ยงชีพ	๕) อบต. ควรชี้แจงหรือแนะนำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการศึกษาควบคู่ไปกับการประกอบอาชีพ

ตารางที่ ๔.๘ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา **ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม**

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
๑) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน	๑) อบต. ควรเพิ่มการส่งเสริมการสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เพียงพอกับทุกหมู่บ้าน โดยสำรวจความต้องการของชุมชนเพื่อหาประสิทธิภาพ
๒) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งมีเด็กเล็กน้อยมาก	๒) อบต. ควรหาวิธีการดึงดูดความสนใจให้เด็กได้เข้ามารับการพัฒนามากขึ้น เช่น หาเครื่องเล่นเครื่องออกกำลังกายสำหรับเด็กเล็กมาเสริม
๓) ขาดสถานที่ในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	๓) อบต. ควรจัดหาสถานที่สำหรับจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีความมั่นคง โดยไม่ต้องอาศัยสถานที่ของวัด
๔) ผู้ปกครองเด็กเล็กไม่มั่นใจในการให้ความรู้เบื้องต้นของครูประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	๔) อบต. ควรส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของครูและเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้น
๕) มีงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ	๕) อบต. ควรสนับสนุนงบประมาณให้มากขึ้น

ตารางที่ ๔.๙ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา **ด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา**

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
๑) ปัญหาครูมีน้อย	๑) อบต. ควรสนับสนุนจัดหาครูอาสาเข้าไปช่วยเหลือ
๒) ทุนการศึกษามีน้อยเกินไป	๒) อบต. ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นทุนการศึกษา หรือประสานงานกับเอกชนเพื่อหาเจ้าภาพทุนการศึกษา

ตารางที่ ๔.๙ (ต่อ)

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
๓) โครงการที่ดำเนินงานร่วมกับสถานศึกษา บางครั้งขาดการต่อเนื่อง	๓) อบต. ควรมีการทำงานที่ต่อเนื่อง แม้ในเวลาที่ไม่มีนายก อบต.
๔) อบต. มีการบริหารการศึกษาอย่างไม่ทั่วถึง	๔) อบต. ควรมีการกระจายอำนาจในการบริหารงาน ไม่ควรรวมศูนย์อำนาจอยู่เพียงคนเดียว
๕) การทำงานของบุคลากรใน อบต. ยังขาดความทุ่มเท และเสียสละ	๕) อบต. ควรเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีในการทำงานด้วยความทุ่มเทและเสียสละ

ตารางที่ ๔.๑๐ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึง

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
๑) งบประมาณเพื่อจัดอาหารกลางวันตลอดปี การศึกษามีไม่เพียงพอ	๑) อบต. ควรจัดหาทุนอาหารกลางวันเพิ่มเติมจากงบประมาณที่มีอยู่โดยการรับบริจาค หรือจัดโครงการเพื่อหารายได้ เป็นต้น
๒) เด็กนักเรียนไม่ค่อยรับประทานอาหารกลางวัน และอาหารมักจะเหลืออยู่เป็นประจำ	๒) แม่ครัวควรปรับเปลี่ยนวิธีการทำอาหารให้แปลกใหม่อยู่เสมอ ๆ
๓) ปัญหาเกี่ยวกับภาชนะและอุปกรณ์ในการประกอบอาหารมีจำนวนไม่เพียงพอและคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน	๓) อบต. ควรจัดหาภาชนะและอุปกรณ์ในการประกอบอาหารให้เพียงพอและมาตรฐาน
๔) ปัญหาวัตถุดิบในการประกอบอาหารมีราคาแพงในบางฤดูกาล	๔) อบต. ควรจัดทำโครงการเกษตรกรรมเพื่ออาหารกลางวัน เพื่อลดต้นทุนวัตถุดิบในฤดูกาลที่วัตถุดิบมีราคาแพง
๕) เด็กนักเรียนไม่ชอบดื่มนมถั่ว	๕) อบต. ควรประสานงานกับทางโรงเรียนให้ลองเปลี่ยนนมดื่มนมกล่องแทน พร้อมทั้งช่วยเหลือด้านงบประมาณด้วย

๔.๔ สรุปผลการสัมภาษณ์บุคคลเชิงลึกเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

การสัมภาษณ์นี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษารวบรวมข้อมูลประกอบการวิเคราะห์การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการจัดการศึกษา ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม ด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา และด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับเด็กนักเรียนอย่างทั่วถึง ซึ่งสรุปบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน ๗ ท่าน ดังต่อไปนี้

๑) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการจัดการศึกษา

การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ในด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการจัดการศึกษา มีการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา การเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามศักยภาพ^๑ ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ ส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย^๒ มีการตรวจสอบการจัดการเรียนการสอนของครูโดยประชาชน^๓

สรุปการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้เป็นไปตามรูปแบบการพัฒนาการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องทุกด้านที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่ควรดำเนินการ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมที่เป็นจริง และดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนเข้ามามีส่วนช่วยพัฒนา เห็นความสำคัญของการศึกษา มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้รับทราบร่วมกัน

๒) ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม

การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ในด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม มีการจัดให้มีการส่งผู้ดูแลเด็กเข้าอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กครบทุกคน^๔ พัฒนาศักยภาพของผู้ดูแลเด็กเป็นประจำทุกปี^๕ รวมถึงจัดให้มีผลการตรวจสุขภาพประจำปีตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก^๖ มีการดำเนินงาน จัดทำอาคารที่ได้มาตรฐานถูกสุขลักษณะจัดทำรั้วรอบศูนย์เด็ก^๗ จัดทำแผนรองรับกรณี เกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น อัคคีภัย สาธารณภัยต่าง ๆ จัดทำแผนพัฒนาศูนย์เด็กเล็กโดยชุมชนมีส่วนร่วม เช่น การแก้ไขปัญหาภาวะโภชนาการสุขภาพฟัน การส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาการเด็ก^๘

^๑สัมภาษณ์ นายบุญธรรม ฉิมนอก, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^๒สัมภาษณ์ นายพิริยะ ราตรี, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^๓สัมภาษณ์ นายเสน่ห์ ขลิบลกลาง, กำนันตำบลตาจั่น, ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^๔สัมภาษณ์ นายบุญธรรม ฉิมนอก, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^๕สัมภาษณ์ นางสาวสุระพา ร่องไชย, หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบุสนวน, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^๖สัมภาษณ์ นายพิริยะ ราตรี, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^๗สัมภาษณ์ นายเสน่ห์ ขลิบลกลาง, กำนันตำบลตาจั่น, ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^๘สัมภาษณ์ นายพิริยะ ราตรี, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^๙สัมภาษณ์ นายบุญธรรม ฉิมนอก, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

สรุปการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กค้ำึงถึงจำนวนเด็กที่เพิ่มมากขึ้นในทุกปีการศึกษา หาสถานที่ที่เหมาะสมในการก่อสร้าง และในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีความสะอาดและปลอดภัยสำหรับเด็ก มีสนามเด็กเล่น อาคารที่เหมาะสม ตามแบบแผนที่จะดำเนินการสร้าง ส่วนบุคลากรต้องมีประสิทธิภาพในการสอน มีวุฒิการศึกษาที่ถูกต้องตามระเบียบ และมุ่งผลการศึกษาต่อเด็กนักเรียนในทุกด้าน

๓) ด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา

การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ในด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา มีการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยการเพิ่มพูนทักษะความสามารถในการสอน เน้นวิชาการ เน้นการเรียนการสอน สร้างทักษะ และอำนวยความสะดวกให้เด็กคิดได้อย่างถูกต้องและสร้างสรรค์^{๑๐} จัดกิจกรรมส่งเสริมการป้องกันโรคติดต่อสอดแทรกในการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมเสริมต่าง ๆ^{๑๑} ส่งเสริม สนับสนุนและช่วยเหลือครูให้มีทักษะด้านการสำรวจตรวจสอบการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การนิเทศภายใน การจัดทำมีพีเลียงคอยให้คำแนะนำ การจัดหาผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาให้ความรู้เพิ่มเติมกับครู เป็นต้น^{๑๒}

สรุปการสนับสนุนการศึกษาโดยการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่สังกัด สพฐ. ต้องมีการแลกเปลี่ยนความรู้มีการทำงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่อย่างจริงจัง มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างองค์กรเพื่อการพัฒนาการศึกษา มีการจัดหลักสูตรท้องถิ่นร่วมกัน จัดสรรงบประมาณช่วยเหลือ และมอบทุนให้กับเด็กนักเรียนที่ขาดแคลน

๔) ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนมให้กับเด็กนักเรียนอย่างทั่วถึง

การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ในด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนมให้กับเด็กนักเรียนอย่างทั่วถึง มีการสนับสนุนทุนอาหารกลางวัน และนมสำหรับเด็ก^{๑๓} จัดหาผู้ทำหน้าที่ประกอบอาหารประจำโดยเฉพาะ มีการอบรมด้านสุขาภิบาลอาหารของผู้ทำหน้าที่ประกอบอาหารทุกปีจัดเตรียมและปรุงอาหารเองทั้งหมด^{๑๔} จัดให้มีห้องรับประทานอาหารโดยเฉพาะแยกจากห้องกิจกรรมอื่น ๆ จัดภาชนะใส่อาหารนม และน้ำดื่มที่ทำจากวัสดุสแตนเลส^{๑๕}

สรุปการสนับสนุนอาหารกลางวัน และนมนั้นให้เป็นไปตามงบประมาณและควรขยายการแจกนมกล่องหรือนมถุงให้กับเด็กที่นอกเหนือจากระเบียบที่อนุมัติแจก อาหารและนมให้มีคุณค่าถูกต้องตามหลักโภชนาการ ภาชนะที่รองรับอาหารมีคุณภาพมาตรฐาน มีเจ้าหน้าที่ประกอบอาหารที่มีสุขอนามัย

^{๑๐}สัมภาษณ์ นายโกวิทย์ สิมาชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตาจั่น, ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^{๑๑}สัมภาษณ์ นายขวัญนคร สังข์รัตน์, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกตะพาน, ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^{๑๒}สัมภาษณ์ นายผดุง เกิดศรีทอง, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองบัวทุ่ง, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

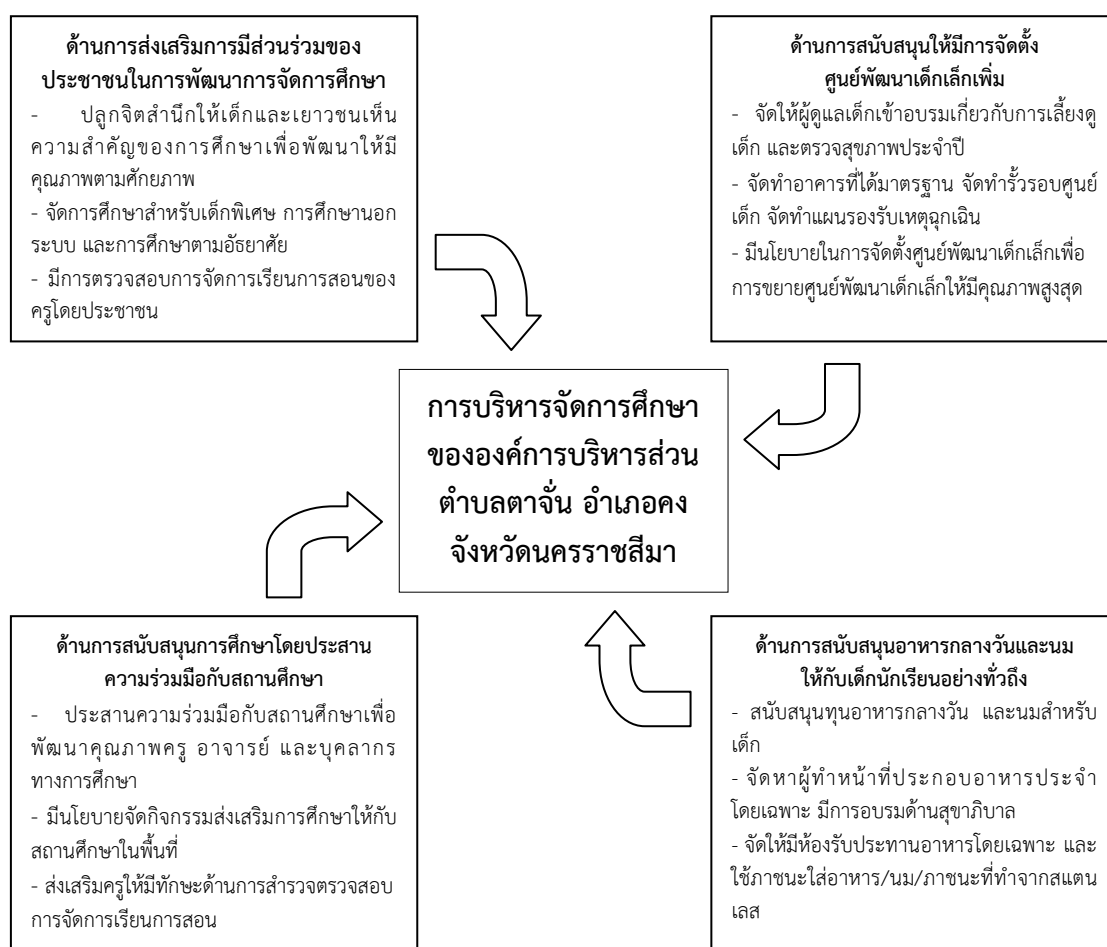
^{๑๓}สัมภาษณ์ นางสาวสุระพา รองไชย, หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบุสนวน, ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^{๑๔}สัมภาษณ์ นายพิริยะ ราศี, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^{๑๕}สัมภาษณ์ นายบุญธรรม ฉิมนอก, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

๔.๕ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ ทำให้ทราบถึงระดับการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ตลอดจนข้อเสนอแนะ ซึ่งนำไปสู่แนวทางในการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อการพัฒนาการศึกษาในครั้งต่อไป ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นแผนภาพองค์ความรู้ได้ ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลให้กับประชาชนได้ดียิ่งขึ้น สรุปได้ ดังนี้

๑) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการจัดการศึกษา คือ ปลุกจิตสำนึกให้เด็กและเยาวชนเห็นความสำคัญของการศึกษาเพื่อพัฒนาให้มีคุณภาพตามศักยภาพ และจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย มีการตรวจสอบการจัดการเรียนการสอนของครูโดยประชาชน

๒) ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม คือ จัดให้ผู้ดูแลเด็กเข้าอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก และตรวจสุขภาพประจำปี จัดทำอาคารที่ได้มาตรฐาน จัดทำรั้วรอบศูนย์เด็ก จัดทำแผนรองรับเหตุฉุกเฉิน และมีนโยบายในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อการขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพสูงสุด

๓) ด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา คือ ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มีนโยบายจัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาให้กับสถานศึกษาในพื้นที่ และส่งเสริมครูให้มีทักษะด้านการสำรวจตรวจสอบการจัดการเรียนการสอน

๔) ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนมให้กับเด็กนักเรียนอย่างทั่วถึง คือ สนับสนุนทุนอาหารกลางวัน และนมสำหรับเด็ก จัดหาผู้ทำหน้าที่ประกอบอาหารประจำโดยเฉพาะ มีการอบรมด้านสุขาภิบาล และจัดให้มีห้องรับประทานอาหารโดยเฉพาะ และใช้ภาชนะใส่อาหาร/นม/ภาชนะที่ทำจากสแตนเลส

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา” โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ ๑) เพื่อศึกษานโยบายด้านการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ๒) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ๓) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือประชาชนอายุ ๒๐ ปีขึ้นไปเป็นประชากรในการศึกษา โดยเลือกประชาชนที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane)^๑ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๗๘ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดย (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) หาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน ๒๔๒ คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๐๒ และเป็นชาย จำนวน ๑๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๙๘ มีอายุอยู่ระหว่าง ๔๐-๕๙ ปี มีจำนวน ๑๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๐๔ มีสถานภาพสมรส มีจำนวน ๒๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๔๙ มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ม.๖ จำนวน ๒๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๒๕ มีอาชีพเกษตรกร จำนวน ๑๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๖๕ มีรายได้ ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท/เดือน จำนวน ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๐๗

^๑รองศาสตราจารย์ ชานินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS, พิมพ์ครั้งที่ ๑๓, (กรุงเทพมหานคร : ปิสิกส์เนชั่นส์แอนด์ดี, ๒๕๕๕), หน้า ๔๗.

๕.๑.๑ สรุปนโยบายด้านการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา

นโยบายด้านการศึกษา

- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา
- สนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม
- ส่งเสริม สนับสนุนการศึกษา โดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา
- สนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับเด็กนักเรียนอย่างทั่วถึง

แผนพัฒนาการศึกษาสามปี (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๘) องค์การบริหารส่วนตำบล

ตาจั่น

แผนพัฒนาการศึกษาสามปี (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๘) ฉบับนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่นได้จัดทำขึ้น โดยได้กำหนดนโยบายให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๔) และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ รวมทั้งให้สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด และสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น

องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น ในฐานะเป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของเด็กนักเรียน เยาวชน และประชาชน ให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความรู้ความสามารถ เพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีอนาคต ซึ่งได้เล็งเห็นการพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพ จัดให้มีการศึกษาเพื่อพัฒนาทางด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคมที่ดีและเหมาะสม การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน การส่งเสริมการเรียนรู้ การส่งเสริมกีฬา นันทนาการและกิจกรรมเด็ก เยาวชน ด้านคุณธรรม จริยธรรม และการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาสามปี (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๘) ฉบับนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่นได้กำหนดแผนงาน/โครงการด้านการศึกษา และส่วนหนึ่งได้รวบรวมข้อมูลมาจากแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่บริการ

แผนพัฒนาการศึกษาสามปี (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๘) โดยจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ และศักยภาพคนในท้องถิ่นให้มีคุณลักษณะที่สามารถบูรณาการวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ เป็นไปตามความพร้อม ความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น ได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีภารกิจจัดการศึกษาหลายประการ ดังนี้

๑. การจัดการศึกษาปฐมวัยเด็กก่อนวัยเรียน (อายุตั้งแต่ สองปีครึ่งถึงห้าปี)
๒. การจัดการส่งเสริมกีฬา นันทนาการ และกิจกรรมเด็กเยาวชน

๓. การดำเนินงานด้านการศาสนา การบำรุงศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมท้องถิ่น

การพัฒนาการศึกษา ศาสนา ประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรม เป็นสาขาหนึ่งของการพัฒนาด้านสังคมของท้องถิ่นซึ่งยังมิได้มุ่งเน้นการจัดทำวิสัยทัศน์ การกำหนดภารกิจ ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาทางการศึกษาขึ้นโดยเฉพาะซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษาของประเทศที่กำลังดำเนินการอยู่ในขณะนี้แผนพัฒนาการศึกษาสามปี (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๘) ซึ่งอยู่ภายใต้นโยบายรัฐบาลแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์จังหวัด แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และแนวทางที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ศักยภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้การกำหนดแผนงาน/โครงการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาสามปี (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๘) ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น คือ ประการแรก เรื่องความเสมอภาคของผู้ที่จะได้รับการศึกษา โดยเฉพาะผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาสจะต้องได้รับการศึกษาที่ทัดเทียมกับบุคคลทั่วไป ประการที่สอง เรื่องความพร้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องวิเคราะห์ศักยภาพและความพร้อมของตนเองภายใต้เกณฑ์ความพร้อมที่กำหนด ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและได้มาตรฐาน ประการสุดท้าย การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นรวมทั้งชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้อย่างเต็มศักยภาพอันจะส่งผลให้การจัดการศึกษามีความหลากหลายมีความเหมาะสมและเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

๕.๑.๒ การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอดงจังหวัดนครราชสีมา

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอดง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๗ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้

๑) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา ประชาชนมีความคิดต่อการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอดง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๕

๒) ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม ประชาชนมีความคิดต่อการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอดง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๐

๓) ด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา ประชาชนมีความคิดต่อการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๓.๔๖

๔) ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึง ประชาชนมีความคิดต่อการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๘

๕.๑.๓ สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา” ครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา พบว่า ครู-อาจารย์สอนไม่ครบตามเนื้อหาของหลักสูตรเนื่องจากมีเนื้อหาเยอะ เด็กนักเรียนยังไม่ค่อยเข้าใจในการเรียนหนังสือ ประชาชนให้ความร่วมมือเป็นส่วนน้อย อบต. ไม่ค่อยได้เปิดโอกาสให้ประชาชนหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษา และประชาชนยังไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาการศึกษามากกว่าการทำงานหาเลี้ยงชีพ

ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งมีเด็กเล็กน้อยมาก ขาดสถานที่ในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครองเด็กเล็กไม่มั่นใจในการให้ความรู้เบื้องต้นของครูประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ

ด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา พบว่า ปัญหาครุมีน้อย ทุนการศึกษามีน้อยเกินไป โครงการที่ดำเนินงานร่วมกับสถานศึกษา บางครั้งขาดการต่อเนื่อง อบต. มีการบริหารการศึกษายังไม่ทั่วถึง และการทำงานของบุคลากรใน อบต. ยังขาดความทุ่มเทและเสียสละ

ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึง พบว่า งบประมาณเพื่อจัดอาหารกลางวันตลอดปีการศึกษาไม่เพียงพอ เด็กนักเรียนไม่ค่อยรับประทานอาหารกลางวัน และอาหารมักจะเหลืออยู่เป็นประจำ ปัญหาเกี่ยวกับภาชนะและอุปกรณ์ในการประกอบอาหารมีจำนวนไม่เพียงพอและคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน ปัญหาวัตถุดิบในการประกอบอาหารมีราคาแพงในบางฤดูกาล และเด็กนักเรียนไม่ชอบดื่มนมถั่ว

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา พบว่า อบต. ควรเข้ามาสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อจะได้เพิ่มเวลาเรียนนอกระบบได้ ควรส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ได้ศึกษาเพิ่มพูนเกี่ยวกับทักษะการสอนให้มากขึ้น ควรประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ให้มากขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ทุกคน ทุกกลุ่มในชุมชนได้เข้าร่วมในการพัฒนา ทั้งที่เป็นการเข้าร่วมในรูปของตัวแทนหรือเข้าร่วมโดยตรงก็ได้ และควรชี้แจงหรือแนะนำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการศึกษา ควบคู่ไปกับการประกอบอาชีพ

ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม พบว่า อบต. ควรเพิ่มการส่งเสริมการสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เพียงพอกับทุกหมู่บ้าน โดยสำรวจความต้องการของชุมชนเพื่อหาประสิทธิภาพ ควรหาวิธีการดึงดูดความสนใจให้เด็กได้เข้ามารับการพัฒนามากขึ้น เช่น หาเครื่องเล่น เครื่องออกกำลังกายสำหรับเด็กเล็กมาเสริม ควรจัดหาสถานที่สำหรับจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีความมั่นคง โดยไม่ต้องอาศัยสถานที่ของวัด ควรส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของครูและเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้น และควรสนับสนุนงบประมาณให้มากขึ้น

ด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา พบว่า อบต. ควรสนับสนุนจัดหาครูอาสาเข้าไปช่วยเหลือ ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นทุนการศึกษา หรือประสานงานกับเอกชนเพื่อหาเจ้าภาพทุนการศึกษา ควรมีการทำงานที่ต่อเนื่อง แม้ในเวลาที่ไม่มียก อบต. ควรมีการกระจายอำนาจในการบริหารงาน ไม่ควรรวมศูนย์อำนาจอยู่เพียงคนเดียว และควรเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีในการทำงานด้วยความทุ่มเทและเสียสละ

ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึง พบว่า อบต. ควรจัดหาทุนอาหารกลางวันเพิ่มเติมจากงบประมาณที่มีอยู่โดยการรับบริจาค หรือจัดโครงการเพื่อหารายได้ เป็นต้น แม่ครัวควรปรับเปลี่ยนวิธีการทำอาหารให้แปลกใหม่อยู่เสมอ ๆ ควรจัดหาภาชนะและอุปกรณ์ในการประกอบอาหารให้เพียงพอและมาตรฐาน ควรจัดทำโครงการเกษตรกรรมเพื่ออาหารกลางวัน เพื่อลดต้นทุนวัตถุดิบในฤดูการที่วัตถุดิบมีราคาแพง และควรประสานงานกับทางโรงเรียนให้ลองเปลี่ยนมาต้มนมกล่องแทน พร้อมทั้งช่วยเหลือด้านงบประมาณด้วย

๕.๑.๔ สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการจัดการศึกษา พบว่า มีการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา การเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามศักยภาพ ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ ส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และมีการตรวจสอบการจัดการเรียนการสอนของครูโดยประชาชน

ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม พบว่า มีการจัดให้มีการส่งผู้ดูแลเด็กเข้าอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กครบทุกคน พัฒนาศักยภาพของผู้ดูแลเด็กเป็นประจำทุกปี รวมถึงจัดให้มีผลการตรวจสุขภาพประจำปีตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก มีการดำเนินงานจัดทำอาคารที่ได้มาตรฐานถูกสุขลักษณะจัดทำรั้วรอบศูนย์เด็ก จัดทำแผนรองรับกรณี เกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น อัคคีภัย สาธารณภัยต่าง ๆ และจัดทำแผนพัฒนาศูนย์เด็กเล็กโดยชุมชนมีส่วนร่วม เช่น การแก้ไขปัญหาภาวะโภชนาการสุขภาพฟัน การส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาการเด็ก

ด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา พบว่า ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยการเพิ่มพูนทักษะความสามารถในการสอน เน้นวิชาการ เน้นการเรียนการสอน สร้างทักษะ และอำนวยความสะดวกให้เด็กคิดได้อย่างถูกต้องและสร้างสรรค์ จัดกิจกรรมส่งเสริมการป้องกันโรคติดต่อสดแทรกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมเสริมต่าง ๆ และส่งเสริม สนับสนุนและช่วยเหลือครูให้มีทักษะด้านการสำรวจตรวจสอบการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การนิเทศภายใน การจัดให้มีพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำ การจัดหาผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาให้ความรู้เพิ่มเติมกับครู เป็นต้น

ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึง พบว่า สนับสนุนทุนอาหารกลางวัน และนมสำหรับเด็ก จัดหาผู้ทำหน้าที่ประกอบอาหารประจำโดยเฉพาะ มีการอบรมด้านสุขาภิบาลอาหารของผู้ทำหน้าที่ประกอบอาหารทุกปีจัดเตรียมและปรุงอาหารเองทั้งหมด และจัดให้มีห้องรับประทานอาหารโดยเฉพาะแยกจากห้องกิจกรรมอื่น ๆ จัดภาชนะใส่อาหาร นม และน้ำดื่มที่ทำจากสแตนเลส

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูล การวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา” มีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้ คือ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม และด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึง ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระจริญ จิรสุโก (เมืองประทับ)** ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรีทั้ง ๖ ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นว่า เทศบาลเมืองบางกรวย มีการ

บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทุกด้าน^๒

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้านสามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

๑) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา พบว่าความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก แสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา มีการบริหารจัดการพัฒนาการจัดการศึกษาที่มีการพัฒนาที่ดีและมีความเหมาะสมดีอยู่แล้วในการปฏิบัติหน้าที่ แต่ก็อาจจะมีข้อบกพร่องอยู่บ้างจึงทำให้ไม่อาจที่จะบริหารจัดการศึกษา ในระดับมากที่สุด แต่ก็ถือว่าที่ปฏิบัติอยู่นั้นดีแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ประเสริฐ ลาวัณย์วิสุทธิ** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของสมาชิก อบต. ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของสมาชิก อบต. ในด้านงานวิชาการ ต้องการให้สถานศึกษาปรับหลักสูตร พัฒนาระบบการเรียนการสอนโดยให้ครูพัฒนาตนเองยกเลิกการสอบซ่อมเปลี่ยนเป็นตกซ้ำชั้น นำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามาใช้ในการพัฒนานักเรียน ให้นำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่หลากหลายมาใช้ในการเรียนการสอน ใช้เครือข่ายการเรียนรู้ให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิชาการของชุมชน ด้านงบประมาณให้ทำตามระเบียบของราชการและจัดทำรูปคณะกรรมการและแจ้งให้ชุมชนได้รับทราบการใช้งบประมาณ ให้สถานศึกษาจัดระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล ให้สถานศึกษาจัดทำแผนการรับนักเรียนเพื่อกำหนดอัตราครู การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งให้มีคณะกรรมการของโรงเรียนจะเป็นครูหรือผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสรรหา เชิญวิทยากรมาให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง ให้ครูยึดจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นแนวปฏิบัติตน ด้านงานบริหารทั่วไป ให้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ทำแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองเป็นข้อมูลย้อนกลับ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสถานศึกษาให้ชุมชนและผู้ปกครองได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง พัฒนาครูให้มีความรู้เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ จัดทำสำมะโนนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้เข้าเรียนครบทุกคน การบริการของสถานศึกษาขอให้เบ็ดเสร็จในจุดเดียว และยิ้มแย้มแจ่มใสกับผู้รับบริการ สมาชิก อบต.เสนอแนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน ด้านงานวิชาการ ควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เชิญวิทยากรที่มีความรู้ในด้านการพัฒนาหลักสูตรมาเป็นผู้ดำเนินการประชุม พัฒนาครูและจัดหาเอกสารให้ครูได้ศึกษาด้วยตนเองใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมการสร้าง ความเข้าใจระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการตกซ้ำชั้นของนักเรียน ด้านงบประมาณ ให้ยึดระเบียบของราชการโดย

^๒ พระจริญ จิรสุโก (เมืองประทับ) , “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”, **พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**, (รัฐประศาสนศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

การศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบภายใน จัดระดมทรัพยากร จัดทำทะเบียนภูมิปัญญาชาวบ้านมาช่วยเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งครูให้สถานศึกษามีส่วนร่วม ครูปฏิบัติหน้าที่โดย ยึดจรรยาบรรณวิชาชีพครู ด้านงานบริหารทั่วไป ให้นำคอมพิวเตอร์มาช่วยในการจัดทำข้อมูลพื้นฐาน แจกข้อมูลข่าวสารด้วยหนังสือจากโรงเรียน หอกระจาย การบริการเน้นความรวดเร็ว โดยติดป้ายบอกเวลาในการจัดทำ แจกแบบสอบถามผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อทราบข้อมูลย้อนกลับ จัดทำสำมะโนนักเรียนในเขตบริการโดยให้ครูลงพื้นที่และจัดกิจกรรมเสริมให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ^๓

๒) ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา มีการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีความเหมาะสมที่ดีอยู่แล้วในการปฏิบัติหน้าที่ แต่ก็อาจมีองค์ประกอบบางอย่างที่ทำให้การบริหารไม่ประสบความสำเร็จในระดับมากที่สุด แต่ก็ถือว่าที่ปฏิบัติอยู่นั้นดีแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระวีระ สุนทร (โสธร)** ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนนนทบุรี เขต ๑ ในครั้งนี้ ผลการศึกษาการบริหารงานด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน และนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันนี้ การจัดการเรียนการสอนโรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน นนทบุรี เขต ๑ ทุกสถาบันมีการพัฒนาปรับปรุงในด้านต่างๆ เช่น การจัดให้มีการอบรมสัมมนาทางวิชาการ การจัดให้มีห้องปฏิบัติการอย่างเพียงพอ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนให้ได้มาตรฐานตามแนวปฏิรูปการศึกษา ทั้งนี้จึงทำให้โรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชนผู้บริหารจึงมีการจัดการทุกรูปแบบ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูอาจารย์ และผู้เกี่ยวข้อง มีโอกาสเรียนรู้จากการอบรมส่งเสริมความรู้ในเชิงปฏิบัติการในเชิงวิชาการ และหลักการบริหารเทคนิควิธีการต่างๆ ในการใช้หลักสูตร ที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ ดังนี้ ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านหลักสูตร ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอน ด้านตำราและเอกสารประกอบการเรียน ทั้งนี้ในการบริหารจัดการเรียนการ

^๓ประเสริฐ ลาวัณย์วิสุทธิ, “การจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเป็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล”, **การค้นคว้าอิสระ**, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐).

สอนทั้ง ๖ ด้านดังกล่าว จากการศึกษาตามความเห็นของครูผู้สอน และนักเรียนโดยเฉพาะด้านวิธีการสอน มีค่าอยู่ในระดับมาก^๔

๓) ด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นว่าการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ประสิทธิ์ บัวแย้ม** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรของक्रमมัธยมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ” ผลการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรของक्रमมัธยมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก^๕

๔) ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึง พบว่า พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นว่าการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ณทพงษ์ วิยะรัตน์** ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลหนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี” พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง และความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง ไม่แตกต่างกัน ระหว่างผู้มีรายได้ ๕,๐๐๐ บาทและต่ำกว่า กับ ตั้งแต่ ๕,๐๐๑ขึ้นไป ไม่มีความแตกต่างกัน อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นมากกว่าอายุ ๑๘-๓๐ ปีและ ๓๑-๕๙ ปี ระหว่างอาชีพเกษตรกร ค้าขาย พนักงานบริษัท ห้างร้าน โรงงานอุตสาหกรรมและรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ไม่มีความแตกต่างกัน และที่อยู่อาศัย หมู่ที่ ๑,๒,๓,๕,๖และหมู่ที่ ๗ มีความคิดเห็นมากกว่าหมู่ที่ ๔^๖

^๔พระวีระ สุนทรโร (โสธร), “การบริหารงานด้านการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน นนทบุรี เขต ๑”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

^๕ประสิทธิ์ บัวแย้ม “เรื่องการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ” **คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์**, (พัฒนาสังคม, ๒๕๕๐).

^๖ณทพงษ์ วิยะรัตน์, “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลหนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี, ๒๕๕๘).

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลต่าจัน อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ดังต่อไปนี้

๑) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลควรเสนอแนะกรอบแนวคิด แผนงานและมาตรการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกลุ่มเป้าหมายหลัก ส่งเสริมการรวมตัวเป็นกลุ่มองค์กรหรือเครือข่าย รวมทั้งให้การสนับสนุนทางเทคนิควิชาการ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ให้คำปรึกษาเสนอแนะมาตรการทางวิชาการและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๒) ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมตามวัยตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน

๓) ด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลควรประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษาทั้ง บริเวณใกล้เคียง ภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ

๔) ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนมให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึง องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดทำนโยบายสนับสนุนอาหารกลางวันและนมให้ภาวะโภชนาการของนักเรียนพร้อมสำหรับการเรียนรู้ รวมทั้งนโยบายดังกล่าวยังช่วยลดภาระให้กับผู้ปกครองของเด็กด้วย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑) คณะบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อที่จะนำเอาองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ รวมถึงสามารถปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างแก่ประชาชนในพื้นที่ได้

๒) ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีการปฐมนิเทศหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และ

ส่งเสริมสนับสนุนการให้ทุนการศึกษาแก่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และพนักงานจ้างในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามสมควร

๓) ด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลควรสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ทำให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่นเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน

๔) ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึง องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดสรรงบประมาณ งบเงินอุดหนุน ค่าอาหารกลางวัน ค่าอาหารเสริม (นม) และค่าสนับสนุนกิจกรรมศูนย์เด็กเล็ก รวมทั้งเจ้าหน้าที่ อบต. ควรลงพื้นที่เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมกับศูนย์เด็กเล็กให้มากขึ้น

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา” ผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้สนใจ ได้นำไปศึกษาวิจัยครั้งต่อไปในประเด็นดังต่อไปนี้

๑) ควรทำการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล

๒) ควรทำการศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการแก้ไขการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล

๓) ควรทำการศึกษาวิจัยศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษา

๔) ควรทำการศึกษาวิจัยการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กรมการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๔๖. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ประสานมิตร, ๒๕๔๖.

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. การจัดการศึกษาท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๓.

_____. แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นระยะตามปี พ.ศ.๒๕๕๒ – ๒๕๕๔, (กรุงเทพมหานคร : สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น), ม.ป.ป.

โกวิท พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๘.

_____. การปกครองท้องถิ่นไทยหลักการและมิติใหม่ในอนาคต. ปรับปรุงใหม่. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๕๐.

_____. สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวดที่ ๓ พัฒนาการและรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย ลำดับที่ ๔ องค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๗.

จารุวรรณ สินธุโสภณ. หลักการบริหารและการจัดการท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ประชุมวิชาการพิมพ์, ๒๕๓๗.

ชูชัย ศุภวงศ์ และยุวดี คาดการณ์ไกล. องค์การบริหารส่วนตำบลในแนวทางประชาคม. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, ๒๕๒๔.

ชูศักดิ์ เทียงตรง. การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘.

เด่น ชะเนติย์. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., ๒๕๓๓.

ดิณ ปรัชญพฤทธิ. หลักการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙.

_____. ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ทองหล่อ เดชไทย. หน่วยที่ ๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสาธารณสุข. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๕.
- ธเนศวร เจริญเมือง. กระจายอำนาจอย่างไรสร้างประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. พิมพ์ครั้งที่ ๑๓. กรุงเทพมหานคร : บิสนิเนสอาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๕.
- ธีรภูมิ บุญยโสภณ และวีระพงษ์ เณลิมจิระรัตน์. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : อักษรปริทรรศน์, ๒๕๓๔.
- ธีรยุทธ พึ่งเพียร. สถิติเบื้องต้นและการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สุตรไพศาล, ๒๕๔๕.
- บัญญัติ พุ่มพันธ์. อบต. ของเรา : ท้องถิ่นของเรา. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๘.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : พีระพัฒนา, ๒๕๒๖.
- ปรีชา ช่างขวัญยืน. ความคิดทางการเมืองในพระไตรปิฎก. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.
- พงษ์ศักดิ์ ปัญจพรผล. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏนครปฐม, ๒๕๔๒.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). พุทธวิธีในการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). การศึกษาเครื่องมือพัฒนาที่ยังต้องพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๔๑.
- พะยอม วงศ์สารศรี. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : พรวนนกการพิมพ์, ๒๕๔๒.
- พิทยา บวรวัฒนา. การบริหารเชิงบูรณาการ. นนทบุรี : สำนักงานข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๖.
- มัลลิกา ต้นสอน. การจัดการยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร : เอ็กซ์เปอร์เน็ท, ๒๕๔๔.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. หมวด ๓ ว่าด้วยเรื่องสิทธิและเสรีภาพ ของชนชาวไทย มาตรา ๔๓, เล่มที่ ๑๑๔ ตอนที่ ๕๕ ก. ประกาศในราชกิจจานุเบกษา, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐.
- _____. หมวด ๑๔ ว่าด้วยเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา ๒๘๙ วรรคสอง, เล่มที่ ๑๒๔ ตอนที่ ๔๗ ก. ประกาศในราชกิจจานุเบกษา, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐, หน้า ๑๑๖.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๒๕. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๓๑.
- ลิขิต ธีรเวคิน. การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๕.
- วัชรวิทย์ ไชยสาร. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๔๔.
- วิจิตร ศรีสอาน. แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วิชัย ต้นศิริ. คำอธิบายพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร : วิทยุชน, ๒๕๔๒.
- วิรัช วิรัชนิการวรรณ. การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น : สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โพธิ์เพช, ๒๕๔๕.
- วิโรจน์ สารรัตน์. การบริหาร หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ, ๒๕๔๒.
- สนิท จรอนันต์. ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่น (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร : สุขุมและบุตร, ๒๕๔๘.
- สมคิด บางโม. การบริหาร. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕.
- สมยศ นาวิการ. การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙.
- _____. การบริหารตามสถานการณ์. กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, ๒๕๔๕.
- สมาน รังสิโยภักดิ์. การบริหาร. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๗.
- สัมพันธ์ ภูไพบูลย์. องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : พัทธอักษร, ๒๕๔๒.
- สาโรช บัวศรี. จริยธรรมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา. ๒๕๓๕.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร : พรักหวานกราฟฟิค, ๒๕๔๒.
- สำนักงานเลขาธิการ อบต. อุบลราชธานี. คู่มือการบริหารงานบุคคล อบต. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. อุบลราชธานี : ม.ป.ป., ๒๕๔๒.
- สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๔๐.
- สำราญ ขววัน. อ้างใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, การจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล, กรุงเทพมหานคร : พรักหวานกราฟฟิค, ๒๕๕๓.
- สิน พันธุ์พินิจ. เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗.
- สิรภพ เหล่าลาภะ. พุทธศาสตร์การเมือง. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๔๕.
- สุธี สุทธิสมบูรณ์. หลักการบริหารเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สวัสดิการสำนักพิมพ์ ก.พ., ๒๕๓๖.
- สุปรียา กมลาคัน, พลอากาศโท, หม่อมหลวง. กลยุทธ์การบริหาร. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๔๕.
- สุพิน เกชาคุปต์. การจัดการปฏิบัติงาน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔.
- สุรพล สุยะพรหม, ผศ.ดร. การเมืองกับการปกครองของไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.
- เสนาะ ตีเยาว์. หลักการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔.
- อุดม เขยกิจวงศ์. หนังสือยุคปฏิรูปการศึกษา อบต. ประชาธิปไตยของชาวบ้าน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, ๒๕๔๕.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- อุทัย หิรัญโต. **การปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓.
- _____. **สารานุกรมการปกครองไทย**. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยการปกครอง, ๒๕๓๑.
- Aristotle อ้างใน วิลโล ตั้งจิตสมคิด , **การศึกษาไทย**, กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๙.
- Follet. อ้างใน ปธาน สุวรรณมงคล. **การบริหารและการพัฒนาองค์การ**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ๒๕๓๕.
- Holloway. อ้างใน สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหง. “ผลการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจและกำกับดูแลตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”. **รายงานการวิจัย**. สถาบันวิจัยและพัฒนา : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๗.
- Johan Friedrich Herbart อ้างใน วิลโล ตั้งจิตสมคิด. **การศึกษาไทย**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๙.
- Koontz. อ้างใน รุจิรัฐ ภูสาระและจันทราณี สงวนนาม. **การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : บุ๊คพลอยท์, ๒๕๔๕.
- Pestalozzi. อ้างใน วิลโล ตั้งจิตสมคิด. **การศึกษาไทย**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๙.
- Peter F. Drucker. อ้างใน สมพงษ์ เกษมสิน. **การบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช. ๒๕๒๓.
- Plato. อ้างใน Sabine. Geoge H. **A History of Political Theory**. New York : Holt Rene hart And Winston, 1966.
- Talcott Parson. อ้างใน วิลโล ตั้งจิตสมคิด, **การศึกษาไทย**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์. ๒๕๓๙).
- William A. Robson อ้างใน ชวงศ์ ฉายะบุตร. **การปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : พินเนศพรีนติ้งเซนเตอร์, ๒๕๓๙.

(๒) วิทยานิพนธ์/รายงานการวิจัย :

- กฤตยา โอวาท. “การศึกษาการบริหารจัดการที่ก่อให้เกิดการทุจริตในสหกรณ์ภาคการเกษตร”. **รายงานการวิจัย**. กรมส่งเสริมสหกรณ์, ๒๕๔๗.
- จอน หน่อแก้ว. “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพแบบบูรณาการของหลักสูตรวิชาชีพ”. ศูนย์พัฒนาการงานวิชาชีพ แขวงอุดมชัย. **การวิจัยอิสระ**, ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, ๒๕๕๑.
- จิรัฐภาคย์ อินแก้ว. “บทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลแม่ริน จังหวัดเชียงใหม่”. **สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตรการปกครอง**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เฉลิมพล อภัยวี. “การมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์”. **ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. การบริหารการศึกษา. สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๖.**
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. **รายงานการวิจัยระบบบริหารจัดการเพื่อการจัดสรรทรัพยากรสำหรับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปีที่สอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒, ม.ป.ป..**
- ชาตรี ศิริสวัสดิ์. “การตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นของโรงเรียนมัธยมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาพัฒนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๖.**
- ชุติกัญจน์ อังคารประเสริฐ. “การศึกษาการบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๕.**
- ณทพงษ์ วิยะรัตน์. “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี, ๒๕๔๘.**
- ประสิทธิ์ บัวแย้ม. “เรื่องการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ” **คณะพัฒนาศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. พัฒนาสังคม, ๒๕๔๐.**
- ประเสริฐ ลาวัณย์วิสุทธิ. “การจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล”. **การค้นคว้าอิสระ. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐.**
- ปิยะพงศ์ ด่วงเยี่ยม. “ศักยภาพของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการรองรับการถ่ายโอนงานบริหารระบบประปา หมู่บ้านจากกรมอนามัย กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลระดับชั้น ๓, ๔ และ ๕ จังหวัดราชบุรี”. **วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๕.**
- พระคณพศ กิตติสารโร (ประกอบเสียง). “เรื่องการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.**
- พระจริญ จิรสุโข (เมืองประทับ). “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”. **พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.**
- พระชนดล นาคสุวณโณ (นาคพิพัฒน์). “การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์”. **พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.**

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พระมหาธฤติ วิโรจโน (รุ่งชัยวิฑูร). “การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของโรงเรียนในเขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร”. **พุทธศาสนคณาภิธาน** (รัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- พระวีระ สุนทรโร (โสธร). “การบริหารงานด้านการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน นนทบุรี เขต ๑”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสนคณาภิธาน**. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- พฤกษา พุทธิรักษ์. “การบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรตามหลักสังคหวัตถุ ๔ : กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก”. **พุทธศาสนคณาภิธาน** รัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.
- พัชรินทร์ นาคบุญ. “การบริหารจัดการการติดตามภาระหนี้สินของธนาคารตามหลักพุทธธรรม”. **พุทธศาสนคณาภิธาน** (รัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- ยุทธชัย เฉลิมชัย, อุทัยวรรณ เฉลิมชัย และกลุ่มบ้านเรียนปัญญากร. **รายงานการวิจัยรูปแบบและพัฒนากิจการศึกษาศึกษาโดยครอบครัวในสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๓.
- เริงชัย ตั้งรุ่งเรืองอยู่. “ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่กิ่งอำเภอห้วยชัย จังหวัดกาฬสินธุ์”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์คณาภิธาน**. สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๗.
- วิจิตร กำต่วย. “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการสร้างชุมชนเข้มแข็ง : ศึกษาตำบลบวกค่าง อำเภอสนักแพง จังหวัดเชียงใหม่”. **สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์คณาภิธาน** สาขารัฐศาสตรการปกครอง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๘.
- วิวิธน์ นาคคุณทรง. “การศึกษากระบวนการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์คณาภิธาน**. สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๗.
- วีระวัฒน์ พิสัยพันธุ์. “การมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบึงกาฬ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย”. **ปริญญาครุศาสตรคณาภิธาน**. การบริหารการศึกษา. สถาบันราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๔๖.
- สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหง. “ผลการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจและกำกับดูแลตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”. **รายงานการวิจัย**. สถาบันวิจัยและพัฒนา : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๗.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สัมพันธ์ ภูมมาลา. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่”. **สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต** สาขารัฐศาสตร์การปกครอง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.
- สาคร พิทักษ์อำรง. “ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๔๖”. **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต** บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, ๒๕๔๙.
- สำนักเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอบึงกาฬ สำนักงานการศึกษาจังหวัดหนองคาย”. **ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต**. การบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๔๖.
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. การวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายส่งเสริมการจัดการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. **รายงานการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค, ๒๕๕๐.

(๓) บทสัมภาษณ์ :

- สัมภาษณ์ นางสาวสุระพา ร่องไชย. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบุสนวน, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.
- สัมภาษณ์ นายโกวิทย์ สีมาย. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตาจั่น, ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.
- สัมภาษณ์ นายขวัญนคร สังขรัตน์. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกตะพาน, ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.
- สัมภาษณ์ นายบุญธรรม ฉิมนอก. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.
- สัมภาษณ์ นายผดุง เกิดศรีทอง. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองบัวทุ่ง, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.
- สัมภาษณ์ นายพิริยะ ราศี. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.
- สัมภาษณ์ นายเสน่ห์ ขลิบลาง. กำนันตำบลตาจั่น, ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

(๔) เอกสารที่ไม่ได้พิมพ์เผยแพร่ :

- ธีระรัตน์ กิจจารักษ์ อ้างในสมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา. **เอกสารการสอนวิชาการบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์, ๒๕๔๒.
- วิญญู อังคนารักษ์. **แนวคิดในการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น**. เอกสารประกอบการบรรยายฉบับพิมพ์โรเนียว, ๒๕๑๙.
- วิลาวลย์ ข่านอก. **การศึกษาและแผนพัฒนาการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น**. เอกสารประกอบการประชุมฉบับพิมพ์โรเนียว, ๒๕๕๖.
- สำนักบริหารการทะเบียนอำเภอคง. มกราคม ๒๕๕๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

๒. ภาษาอังกฤษ :

- Dewey. John. **Democracy of Education**. New York : The MacMillum Company, 1965.
- Good Carter V. **Dictionnary of Education**. New York : McGraw-Hill Book, 1973.
- Gregg, Russell T. **The Administrative Process : Administrative Behavior in Education**. New York : Harper. and Row, 1957.
- Gulick L. and Urwick J.. **Papers on the Science of Administration**. New York : Institute of Public Administration, 1973.
- Henri Fayol. **Industrial and General Administration**. New York : Mc-Grew Hill, 1930.
- Herbert A. Simon. **Administrative Behvior**. New York : Macmillian, 1947.
- Kneller, George F. **Introduction to the Philosophy of Education**. New York : John Wiley Sons.InC, 1981.
- Morris, Van Cleve. **Philosophy and the American School**. Boston : Houghton Mifflin Company, 1961.
- Schultz Theodore W. **The Economic Value of Education**. New York : Columbia University Press, 1966.
- Sears, Jesse B. **The Nature of Administrative Process**. New York : McGraw - Hill Book Company, 1959.
- William Ouchi. **Organization and Management**. Eaglewood Cliffs : Prentice Hill, 1971.
- Wit Daniel. **A Comparative Survey of Local Government and Administration**. Bangkok : Prachandra Printing Press, 1961.

๓. เว็บไซต์ :

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, ข้อเสนอยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการศึกษา ในการสัมมนาเรื่องวิกฤตและโอกาสในการปฏิรูปการศึกษาและสังคมไทย, โรงแรมสยามซิตี้ ๒๑, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กันยายน ๒๕๕๔, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.moe.go.th/wijai/ Principle%20edu.htm> [๑ ตุลาคม ๒๕๕๖].
- เทพฤทธิ์.พิณนาคิเลย์, แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.gotoknow.org/posts/307318> [๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗].
- ธัญวรรณ์ นุชน้อย, แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://202.143.146.195/km/index.php?option=com_content&task=view&id=4625&Itemid=57 [๑๑ กุมภาพันธ์ ๕๓].

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญา เวสารัชช์. ประธานคณะกรรมการประสานงานโครงการพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้นำชุมชนและผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, มีนาคม ๒๕๕๕. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.moe.go.th/wijai/Principle%20edu.htm> [๑ ตุลาคม ๒๕๕๖].
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. วารสารการศึกษาไทย, [ออนไลน์]. ๒ ย่อหน้า ๕(๕๐): ๒ ย่อหน้า, แหล่งที่มา: http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=7360&Key=news_research [ประจำเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๑].
- องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.tajan.go.th/policy.php> [๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖].

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

๑. พระมหาสม กลฺยาโณ, ดร.

ตำแหน่งหน้าที่การงาน

อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช

ตำแหน่งหน้าที่การงาน

อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

ตำแหน่งหน้าที่การงาน

อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔. อาจารย์ ดร.ยุพธนา ปราณีต

ตำแหน่งหน้าที่การงาน

อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕. ผศ. อนุภูมิ ไชวเกษม

ตำแหน่งหน้าที่การงาน

อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๗๘

วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

นมัสการ อาจารย์ พระมหาสม กลฺยาณ,ดร.

ด้วย พระครูปลัดอาทิตย ญาญ วิสุทธิญาณเมธี รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๙ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกงจังหวัดนครราชสีมา ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ตรวจ/แก้ไข
๕.๑.๕๖

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๗๘

วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช

ด้วย พระครูปลัดอาทิตย ญาณ วิสุทธินามเมธี รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๙ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลจัน อำเภอกงจังหวัดนครราชสีมา ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

(ผศ.ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช,

ภาควิชารัฐศาสตร์ มจร

๗ / ๑๐ / ๕๖

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศป ๖๑๐๕.๒/๓๗๘

วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

ด้วย พระครูปลัดอาหวน ฉายา วิสุทธิธามเมธี รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๙ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การบริหารจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลจัน อำเภอกงจังหวัดนครราชสีมา ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

Geo Thomas

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการสุตรพุทธศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์

சரணாகதி கொடுத்தேன்
மனம் காலியைப்
நீர்.

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

កាលបរិច្ឆេទ ៖ ២០១៥.២/៣៣៨

วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร. ยุทธนา ปราณิต

ด้วย พระครูปลัดอาทรยาน ฉายา วิสุทธิญาณเมธี รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๙ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การบริหารจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกงจังหวัดนครราชสีมา ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็น
ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธ
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา
ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

Joe Thomas

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการสมุทรศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

01522881044

চেয়ারম্যান প্রদত্ত
১৩.৯.২০

1/01.01.20

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๗๘

วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผศ.อนุภูมิ โขเกษม

ด้วย พระครูปลัดอาทิตย ญาณ วิสุทธิญาณเมธี รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๙ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกงจังหวัดนครราชสีมา ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาคผนวก ข

ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ

จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒๕๖๑
กับกลุ่มช่างศิลป์

for S. Prov.

(พรรคเพื่อประชาชนไทย) ๒๒ / ๓. ๓. / ๕๕

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.959	40

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	138.70	188.010	.543	.958
a2	138.53	187.844	.475	.958
a3	138.63	187.551	.556	.958
a4	138.70	188.079	.538	.958
a5	138.57	188.668	.475	.958
a6	138.50	187.155	.517	.958
a7	138.53	187.016	.525	.958
a8	138.63	185.826	.671	.957
a9	138.67	186.575	.630	.957
a10	138.67	189.264	.515	.958
b1	138.27	189.099	.512	.958
b2	138.30	187.252	.555	.958
b3	138.47	189.016	.518	.958
b4	138.37	188.585	.580	.958
b5	138.40	186.179	.656	.957
b6	138.37	190.378	.382	.959
b7	138.37	186.516	.645	.957
b8	138.23	188.461	.583	.958
b9	138.43	190.806	.392	.959
b10	138.27	189.926	.451	.958
c1	138.53	187.637	.614	.958
c2	138.60	184.800	.661	.957

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
c3	138.60	188.386	.446	.959
c4	138.47	187.499	.554	.958
c5	138.63	183.895	.722	.957
c6	138.63	185.620	.685	.957
c7	138.73	183.995	.748	.957
c8	138.57	188.392	.560	.958
c9	138.57	185.633	.674	.957
c10	138.63	188.447	.567	.958
d1	138.27	186.271	.635	.957
d2	138.23	185.289	.724	.957
d3	138.37	184.309	.652	.957
d4	138.30	187.734	.591	.958
d5	138.30	183.528	.722	.957
d6	138.43	183.633	.676	.957
d7	138.43	183.289	.759	.957
d8	138.53	187.706	.609	.958
d9	138.43	183.495	.746	.957
d10	138.43	186.047	.656	.957

Dr. S. Jha

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุदारาม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๐๕๕ ตั๋ว ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๔๖

๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายผดุง เกิดศรีทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองบัวทุ่ง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

โรงเรียนบ้านหนองบัวทุ่ง

วันที่ 593 / 2556

วันที่ 4 / พ.ย. / 2556

วันที่ 11.10

ด้วย พระครูปลัดอาทวน ฉายา วิสุทธิญาณเมธี รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๙ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลจันทน์ อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้สืบดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

১৫/৭/৭৬ ৭০.১৭৩৫৫৭৬

ถ้วยพระครูปลัดดาบายน
ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล
เพื่อการวิจัย ถ้วยเอกสาร
ตีพิมพ์มานี้

ขอแสดงความนับถือ

Joe Thomas

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

พระครูปลัดอาทยวน วิสุทฺธิญาณเมธี โทร. ๐๘๔-๕๒๓-๘๒๑๘

→ non

- 1107 2018/09/08

ព្រលឹងឯងក៏ដឹង.

577.0.56

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๔๖

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาศาสนา

ภาควิชาปรัชญา ศณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๖-๓๑๕๕ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๖

โรงเรียนบ้านโคกตะพาน

งานบริหารวิชาการ

เลขทะเบียนรับ ๒๓/๕๖

งานบริหารงบประมาณ

วันที่ ๕ พ.ย. ๕๖

งานบริหารงบประมาณ

เวลา ๑๑.๓๐ น.

งานบริหารทั่วไป

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายขวัญนคร สังขรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกตะพาน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระครูปลัดอาทวน ฉายา วิสุทธินามเมธี รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๙ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอลอง จังหวัดนครราชสีมา ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุมัติขอความเห็นชอบจากท่าน เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เสนอ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกตะพาน

ขอแสดงความนับถือ

-เพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ
พระครูปลัดอาทวน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาปรัชญาศาสนา

๕ พ.ย. ๕๖

ภาควิชาปรัชญา ศณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

พระครูปลัดอาทวน วิสุทธินามเมธี โทร. ๐๘๔-๕๒๓-๘๒๑๘

-ทราบ

-อนุกรรมการกำกับ

๕ พ.ย. ๕๖

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๔๖

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์

ภาควิชาปรัชญา ศณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอมโนรมย์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๓๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๕ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตขอทราบข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายโกวิทย์ สีมายัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตาจั่น
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เลขที่	๗๘๙/๕๖
วันที่	๕ พ.ย. ๕๖
เวลา	๐๙.๓๐

ด้วย พระครูปลัดอาทิตยคุณ ฉายา วิสุทธินาถเมธี รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๙ นิสิต
ปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น
อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุญาตจากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

ขอแสดงความนับถือ

ด้วย พระครูปลัดอาทิตยคุณ ฉายา

Signature

วิสุทธินาถเมธี ขออนุญาตจากท่าน
เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์

ขอเรียนมาเพื่อทราบ

-ท่าน

ทนายความ

-นิติกร

Signature

ภาควิชาปรัชญา ศณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

พระครูปลัดอาทิตยคุณ วิสุทธินาถเมธี โทร. ๐๘๔-๕๒๓-๘๒๑๘

เพื่อทราบและดำเนินการ

5 พ.ย. ๕๖

- มจร.๕๕๐๑๔๐๔๐๐๙

แจ้งให้โรงเรียนทราบ

แจ้งให้โรงเรียนทราบ

สอ.๕๕๐๑๔๐๔๐๐๙

7 พ.ย. ๕๖

Signature

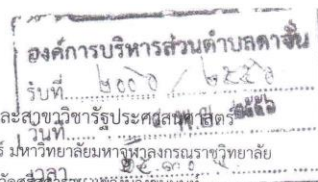
ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๔๖

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นางสาวสุรพา ร่องไชย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบุสนวน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระครูปลัดอาทิตย ญาณ วิสุทธินาถเมธี รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๙ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุญาตจากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น

เรียนนายก

ขอแสดงความนับถือ

☐ นายก อบจ.นครราชสีมา ☐ หัวหน้าศูนย์☐ นายก อบจ.นครราชสีมา ☐ นักพัฒนาชุมชน☐ นายก อบจ.นครราชสีมา ☐ นักวิชาการเกษตร☐ นายก อบจ.นครราชสีมา ☒ นักวิชาการศึกษา☐ เพื่อทราบ ☒ เพื่อดำเนินการต่อไป

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

พระครูปลัดอาทิตย ญาณ วิสุทธินาถเมธี โทร. ๐๘๔-๕๒๓-๘๒๑๘

จึงดำเนินการตามที่เสนอ

(นายบุญธรรม จินนอ)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น

ลงนาม 4/พค./56

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๔๖

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติขอรับข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายเสน่ห์ ขลิบลาง กำนันตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระครูปลัดอาทิตย ญาณ วิสุทธินามเมธี รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๙ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุมัติขอรับข้อมูลจากท่าน เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ร.ม.ท.ม. ยินดีในสัมภาษณ์

นายเสน่ห์ ขลิบลาง

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

พระครูปลัดอาทิตย ญาณ วิสุทธินามเมธี โทร. ๐๘๔-๕๒๓-๘๒๑๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๔๖

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบึงน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายพิริยะ ราศี ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระครูปลัดอาทิตย ญาณ วิสุทธิญาณเมธี รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๙ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน นายองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น

ขอแสดงความนับถือ

ผู้วิจัย

☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์☐ ศาสตราจารย์☐ อาจารย์☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์☐ อาจารย์☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์☐ อาจารย์☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์☐ อาจารย์☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์☐ อาจารย์☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๕๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

พระครูปลัดอาทิตย ญาณ วิสุทธิญาณเมธี โทร. ๐๘๔-๕๒๓-๘๒๑๘

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

แจ้งดำเนินการตามที่ได้รับ

นายองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น

ที่ ศร ๖๑๐๕.๒/๖๔๕

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายกองการบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระครูปลัดอาทิตย ญาณ วิสุทธินามเมธี รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๙ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพนักงาน เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและสนับสนุนข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน นายกองการบริหารส่วนตำบลตาจั่น

ขอแสดงความนับถือ

เรียนคุณ

☐ หัวหน้าส่วนการคลัง☐ หัวหน้าฝ่ายโยธา☐ นายแพทย์สาธารณสุข☐ นักวิชาการเกษตร☐ บุคลากร☐ นักวิชาการเกษตร☐ เจ้าหน้าที่งานธุรการ☐ นักวิชาการเกษตร☐ เพื่อทราบ☒ เพื่อส่งมอบเอกสารต่อไป

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

พระครูปลัดอาทิตย ญาณ วิสุทธินามเมธี โทร. ๐๘๔-๕๒๓-๘๒๑๘

ข้าพเจ้าได้รับเอกสารเรียบร้อยแล้ว

(นายสุรพล สุธะพรหม)

นางสาวสุรพร สุธะพรหม

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๕ ต่อ ๒๓๓๐, ๒๓๓๗, ๒๓๓๘

៩ តុលាការ ២៥៥៦

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระครูปลัดอาทวน ฉายา วิสุทธิญาณเมธี รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๙ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การบริหารจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพนักงาน เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้สืบเสาะหาข้อมูลและสนับสนุนข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

24
အထက်ပိုင်း၊ အောက်
ပိုင်း၊ အလယ်၊ အရှေ့၊ အနောက်

✓ $\log_2 2^{\frac{1}{2}}$ वा 11 वसु म

few things

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

พระครูปลัดอภัยวน ญาชา วิสุทธิญาณเมธี ๐๘๔-๕๒๓-๘๒๑๘

ภาคผนวก ง

รายละเอียดโครงการตามแผนยุทธศาสตร์
และแผนพัฒนาสามปี (๒๕๕๖-๒๕๕๘)

รายละเอียดโครงการ/กิจกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านพัฒนาและส่งเสริม เปิดโอกาสการเรียนรู้ให้แก่เด็กเยาวชนทั้งในระบบ นอกกระบบให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน

แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับระบบการจัดการศึกษาของชาติ

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณและที่มา			ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ (ผลลัพธ์)	หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
				๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘			
๑.	สนับสนุนโรงเรียนในการดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนกิจการการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนส่งเสริมสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีระบบและเพื่อส่งเสริมอุปกรณ์การเรียนการสอน	เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน ๒ ศูนย์	๒๖๐,๑๐๐	-	-	ระบบการบริหารและการจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา	ส่วนการศึกษา	
๒.	จัดซื้ออาหารเสริม (นม) ให้โรงเรียนในตำบลจัน	เพื่อจัดหาอาหารเสริม (นม) ให้เพียงพอต่อความต้องการของเด็ก	เด็กนักเรียนในตำบลจัน ทั้ง ๕ โรงเรียน	๑,๒๐๐,๐๐๐	๑,๓๖๐,๐๐๐	๑,๓๖๐,๐๐๐	เด็กเล็กได้รับอาหารเสริม (นม) อย่างเพียงพอ	ส่วนการศึกษา	
๓.	สนับสนุนอาหารกลางวันแก่โรงเรียนในตำบลจัน	เพื่อจัดหาอาหารกลางวันให้เพียงพอต่อความต้องการของเด็ก	เด็กนักเรียนในตำบลจัน ทั้ง ๕ โรงเรียน	๒,๒๐๐,๐๐๐	๒,๑๒๐,๐๐๐	๒,๑๒๐,๐๐๐	เด็กนักเรียนได้รับอาหารกลางวันเพียงพอ	ส่วนการศึกษา	

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณและที่มา			ผลที่คาดว่าจะได้รับ (ผลลัพธ์)	หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
				๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘			
๔.	จัดซื้ออาหารเสริม (นม) ให้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในตำบล ตาจั่น	เพื่อจัดหาอาหาร เสริม (นม) ให้ เพียงพอต่อความ ต้องการของเด็ก	เด็กเล็กใน ศูนย์พัฒนา เด็ ก เล็ ก จํานวน ๒ ศูนย์	๔๐๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐	เด็ ก เล็ ก ไ้ ด้ ร ับ อาหารเสริม (นม) อย่างเพียงพอ	ส่วน การศึกษา	
๕.	สนับสนุนอาหารกลางวันแก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนอง บัวหุ่ง	เพื่อจัดหาอาหาร กลางวันให้เพียงพอ ต่อความต้องการ ของเด็ก	เด็กเล็กใน ศูนย์พัฒนา เด็ ก เล็ ก จํานวน ๒ ศูนย์	๖๐๐,๐๐๐	๖๐๐,๐๐๐	๖๐๐,๐๐๐	เด็กนักเรียนได้รับ อาหารกลางวัน เพียงพอ	ส่วน การศึกษา	

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่เด็กก่อนวัยเรียนและนักเรียน
 การส่งเสริมการเรียนรู้ด้านวิชาการ ให้แก่ เด็กก่อนวัยเรียน ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณและที่มา			ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ (ผลลัพธ์)	หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
				๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘			
๑.	โครงการให้ความรู้แก่บิดามารดาในการเลี้ยงดูบุตร	เพื่อให้บิดามารดามีความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรอย่างถูกวิธี	เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบุนนาคในและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองบัวทุ่ง	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	บิดามารดาและผู้ปกครองมีความรู้ในการดูแลเด็กอย่างถูกวิธี ทำให้เด็กมีพัฒนาการที่ถูกต้องตามวัย	ส่วนการศึกษา	
๒	โครงการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมแม่	เพื่อให้เด็กเกิดความสุขซึ่งในความรักของแม่และผู้ปกครองได้ทราบและเห็นประโยชน์ของการให้นมบุตร	เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบุนนาคในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองบัวทุ่ง	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	บิดามารดาเด็กมีความเข้าใจที่ถูกต้องและเห็นคุณค่าของนมแม่และเด็กเกิดความสุขซึ่งในความรักของแม่	ส่วนการศึกษา	
๓	อุดหนุนโรงเรียนในการแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน	เพื่อพัฒนาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและครูสามารถจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนอ่อนและเรียนเก่งได้อย่างทั่วถึง	เด็กนักเรียนในเขตตำบลตาจั่น ๕ แห่ง	๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	เด็กนักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากขึ้น และครูได้พัฒนารูปแบบการสอนได้ถูกต้องกับความรู้ของนักเรียน	ส่วนการศึกษา	

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณและที่มา			ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ (ผลลัพธ์)	หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
				๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘			
๔	โครงการเรียนภาษาอังกฤษวันละคำสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบุสนวนในและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองบัวทุ่ง	เพื่อเสริมทักษะการ เรี ย น รู้ ต้ า น ภาษาอังกฤษให้กับ เด็กก่อนวัยเรียน	เด็กเล็กในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กบ้าน บุสนวนในและ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านหนองบัวทุ่ง	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	เด็กเล็กในศูนย์พัฒนา เด็กเล็กได้รับความรู้ และมีทักษะทางด้าน ภาษาอังกฤษ	ส่วน การศึกษา	
๕	โครงการจัดการเรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น (โดยวิทยากรในชุมชน)	เพื่อเชิดชูปราชญ์ ชาวบ้านและปลูกฝัง ค่านิยมการอนุรักษ์ ภาษาวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิ ปัญญาท้องถิ่นให้เด็ก รู้ถึงความสำคัญ	เด็กเล็กในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กบ้าน บุสนวนในและ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านหนองบัวทุ่ง	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	เด็กและเยาวชนได้รู้ถึง ความสำคัญของปัญหา ท้องถิ่น เกิดความรัก แ ล ะ ห ว ง แ ห น ใน วัฒนธรรม ประเพณี ของชุมชนที่อาศัยอยู่	ส่วน การศึกษา	
๖	โครงการจัดงานวันเด็กแห่งชาติ	เพื่อส่งเสริมกิจกรรม ต่อเด็ก	นักเรียนในตำบล ตาจั่น	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	เด็กและเยาวชนมีความ เพลิดเพลินและเกิด ทักษะจากกิจกรรม ส่งเสริมความรู้	ส่วน การศึกษา	
๗	โครงการทัศนศึกษานอกสถานที่สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน	เพื่อส่งเสริมการ เรียนรู้ของเด็กก่อน วัยเรียน	เด็กเล็กในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กบ้าน บุสนวนในและ บ้านหนองบัวทุ่ง ๑ ครั้งต่อปี	๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	เด็กได้ประสบการณ์จาก การเรียนรู้และเกิด ความสนุกเพลิดเพลิน	ส่วน การศึกษา	

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณและที่มา			ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ (ผลลัพธ์)	หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
				๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘			
๘	โครงการปฐมนิเทศเด็กเล็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้าน บุสนวนในและศูนย์พัฒนา เด็กเล็กบ้านหนองบัวทุ่ง	เพื่อให้ความรู้เด็กเล็ก และผู้ปกครองของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านบุสนวนในและ บ้านหนองบัวทุ่ง	เด็กเล็กศูนย์พัฒนา เด็กเล็กบ้านบุ สนวนในและบ้าน หนองบัวทุ่ง	๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	เด็กเล็กและผู้ปกครอง ได้มีความรู้ความเข้าใจ ถึงระเบียบและกฎ เกณฑ์ในการเข้ามารับ บริการที่ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กในแต่ละปีการศึกษา	ส่วน การศึกษา	
๙	โครงการจูงเด็กเล็กเรียน เพื่อรู้จักพืชผักสวนครัว	เพื่อเป็นการส่งเสริม ทักษะกระบวนการ เรียนรู้รอบด้านให้กับ เด็กเล็กก่อนวัยเรียน	เด็กเล็กศูนย์พัฒนา เด็กเล็กบ้านบุ สนวนในและบ้าน หนองบัวทุ่ง	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	เด็กเล็กเกิดความรู้และ ทักษะทุกรอบด้าน	ส่วน การศึกษา	
๑๐	โครงการปรับปรุงพื้นที่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้าน ตะโกโคก หมู่ ๔	เพื่อใช้เป็นสถานที่ สำหรับดูแลเด็กก่อน วัยเรียน	- สร้างรั้วพร้อม ป้ายและประตู ทางเข้า-สร้างเสา ธง-ขยายเขตไฟฟ้า พร้อมโคมไฟ-สร้าง ถนนดินลูกรัง-ปรับ พื้นที่โดยกลางป่า ถมดิน			๑,๐๐๐,๐๐๐			
๑๑	ช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส และขาดแคลนทุนทรัพย์	เพื่อสร้างกำลังใจ ให้กับเด็กที่เรียนดีแต่ ยากจน	๖๐ คน ต่อปี	-	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	เด็กที่เรียนดีแต่ยากจน ได้รับการส่งเสริม	ส่วน การศึกษา	

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การส่งเสริมกีฬา นันทนาการและกิจกรรมเด็ก เยาวชน ด้านคุณธรรม จริยธรรม

แนวทางการจัดให้มีหรือส่งเสริมการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณและที่มา			ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ (ผลลัพธ์)	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ	หมายเหตุ
				๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘			
๑.	โครงการสนับสนุนการแข่งขันกีฬาระหว่างหน่วยงาน (กีฬาท้องถิ่นสัมพันธ์อำเภอคง)	เพื่อส่งเสริมความรักความสามัคคีของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอคง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอคง	๑๕๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	เกิดความสามัคคีเป็นเอกภาพ	ส่วนการศึกษา	
๒	โครงการแข่งขันกีฬาเยาวชนและประชาชน	เพื่อส่งเสริมให้มีความรัก ความสามัคคี และเพื่อต่อต้านยาเสพติด	หมู่ ๑ - หมู่ ๑๘	๑๕๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	ชุมชนมีความสามัคคีและห่างไกลยาเสพติด	ส่วนการศึกษา	
๓	สนับสนุนอุปกรณ์กีฬาสำหรับหมู่บ้านในตำบลตาจั่น	เพื่อให้เยาวชนและประชาชนมีอุปกรณ์กีฬาสำหรับออกกำลังกายในหมู่บ้าน	หมู่ ๑ - หมู่ ๑๘	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	ชุมชนมีสุขภาพแข็งแรงและห่างไกลยาเสพติด	ส่วนการศึกษา	
๔	โครงการแข่งขันกีฬาระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในตำบลตาจั่น	เพื่อให้เด็กและผู้ปกครองในตำบลตาจั่นมีสุขภาพแข็งแรงและได้ทำกิจกรรมร่วมกัน	เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบุสนวนในและบ้านหนองบัวทุ่ง	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	เด็กได้ร่วมเล่นกีฬาและสร้างความสามัคคีร่วมใจในหมู่คณะ	ส่วนการศึกษา	

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การส่งเสริมการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
แนวทางการพัฒนาฟื้นฟูและการส่งเสริมกิจกรรมด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีของชุมชน

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณและที่มา			ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ (ผลลัพธ์)	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ	หมายเหตุ
				๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘			
๑.	โครงการจัดงานประเพณี และงานรัฐพิธีในท้องถิ่น (เช่น งานวันพ่อแห่งชาติ, วันแม่แห่งชาติ, วันปิย มหาราช, วันสงกรานต์, วัน ลอยกระทง, วันเข้าพรรษา, วันขึ้นปีใหม่)	เพื่อเป็นการส่งเสริม ให้ประชาชนได้เข้า ร่วมกิจกรรม และ เพื่ออนุรักษ์ประเพณี อันดีงามให้คงสืบไป	๕ ครั้ง ต่อปี	๒๕๐,๐๐๐	๒๕๐,๐๐๐	๒๕๐,๐๐๐	ทุกภาคส่วนได้รู้จักถึง การอนุรักษ์ไว้ซึ่ง ขนบธรรมเนียม ประเพณีท้องถิ่น	ส่วน การศึกษา	

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การส่งเสริมด้านการพัฒนาสาธารณสุข

การส่งเสริมสุขภาพและอนามัยของเด็กเล็กก่อนวัยเรียนให้มีสุขภาพที่แข็งแรง

โดยการดูแลสุขภาพ และการออกกำลังกาย เพื่อป้องกันโรคตามขั้นตอนและวิธีการทางแพทย์

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณและที่มา			ผลที่คาดว่าจะได้รับ (ผลลัพธ์)	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ	หมายเหตุ
				๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘			
๑.	โครงการส่งเสริมคุณภาพที่ดีของปากและฟันของเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบุนนาคในและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองบัวทุ่ง	เพื่อส่งเสริมให้เด็กก่อนวัยเรียนมีสุขภาพปากและฟันที่ดี	เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบุนนาคในและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองบัวทุ่ง	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	เด็กก่อนวัยเรียนมีสุขภาพปากและฟันที่ดี	ส่วนการศึกษา	

การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา
รายละเอียดโครงการพัฒนา
แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘)
องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

๑. แนวทางการสนับสนุนในการจัดตั้งและเพิ่มศักยภาพศูนย์คอมพิวเตอร์ระดับชุมชนเพื่อเพิ่มทักษะประชาชนในชุมชน

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณและที่มา			ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
				๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘			
๑.	ส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบุสนวนโนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองบัวทุ่ง	เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาความรู้และทักษะให้มีพัฒนาการตามวัย	เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน ๒ ศูนย์	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	เด็กมีพัฒนาการตามวัยและมีความพร้อมในการศึกษาในระดับต่อไป	ส่วนการศึกษา	

๒. แนวทางการส่งเสริม พัฒนาคุณภาพของเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพของสังคมต่อไปในอนาคต

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณและที่มา			ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
				๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘			
๒.	ช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสและขาดแคลนทุนทรัพย์	เพื่อสร้างกำลังใจให้กับเด็กที่เรียนดีแต่ยากจน	๖๐ คน ต่อปี	-	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	เด็กที่เรียนดีแต่ยากจนได้รับการส่งเสริม	ส่วนการศึกษา	
๓.	สนับสนุนอาหารเสริม (นม) ให้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบุสนวนในและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองบัวทุ่ง	เพื่อจัดหาอาหารเสริม (นม) ให้เพียงพอต่อความต้องการของเด็ก	เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน ๒ ศูนย์	๓๓๔,๐๘๐	๓๕๐,๐๐๐	๓๕๐,๐๐๐	เด็กเล็กได้รับอาหารเสริม (นม) อย่างเพียงพอ	ส่วนการศึกษา	
๔.	สนับสนุนอาหารกลางวันแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบุสนวนในและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองบัวทุ่ง	เพื่อจัดหาอาหารกลางวันให้เพียงพอต่อความต้องการของเด็ก	เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน ๒ ศูนย์	๕๕๐,๐๐๐	๕๕๐,๐๐๐	๕๕๐,๐๐๐	เด็กนักเรียนได้รับอาหารกลางวันเพียงพอ	ส่วนการศึกษา	
๕.	สนับสนุนอาหารเสริม (นม) ให้โรงเรียนในตำบลตาจั่น ทั้ง ๕ โรงเรียน	เพื่อจัดหาอาหารเสริม (นม) ให้เพียงพอต่อความต้องการของเด็ก	เด็กนักเรียนในตำบลตาจั่น ทั้ง ๕ โรงเรียน	๑,๐๕๐,๐๐๐	๑,๓๖๐,๐๐๐	๑,๓๖๐,๐๐๐	เด็กเล็กได้รับอาหารเสริม (นม) อย่างเพียงพอ	ส่วนการศึกษา	

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณและที่มา			ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
				๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘			
๖.	สนับสนุนอาหารกลางวันแก่โรงเรียนในตำบลตาจั่น ทั้ง ๕ โรงเรียน	เพื่อจัดหาอาหารกลางวันให้เพียงพอและเกิดประโยชน์ต่อความต้องการของนักเรียน	เด็กนักเรียนในตำบลตาจั่น ทั้ง ๕ โรงเรียน	๒,๑๒๐,๐๐๐	๒,๑๒๐,๐๐๐	๒,๑๒๐,๐๐๐	เด็กนักเรียนได้รับอาหารกลางวันเพียงพอ	ส่วนการศึกษา	
๗.	จัดการแข่งขันกีฬาระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตและนอกเขตตำบลตาจั่น	เพื่อให้เด็กและผู้ปกครองจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง ๒ แห่ง และนอกเขตตำบลตาจั่นได้ทำกิจกรรมร่วมกัน	เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ปกครองของทั้ง ๒ ศูนย์ในเขตตำบลตาจั่น	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	- เด็ก ได้ มีพัฒนาการทักษะทางด้านกีฬา - เด็ก มีความสามัคคี ร่วมใจในหมู่คณะ	ส่วนการศึกษา	
๘.	การให้ความรู้แก่บิดามารดาในการเลี้ยงดูบุตร	เพื่อให้บิดามารดามีความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรอย่างถูกวิธี	เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ปกครองของทั้ง ๒ ศูนย์ในเขตตำบลตาจั่น	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	บิดามารดาและผู้ปกครองมีความรู้ในด้านการดูแลเด็กอย่างถูกวิธี ทำให้เด็กมีพัฒนาการที่ถูกต้องตามวัย	ส่วนการศึกษา	

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณและที่มา			ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
				๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘			
๙.	การเลี้ยงดูบุตรด้วยนมแม่	เพื่อให้เด็กเกิดความรัก ซาบซึ้งในความรัก ของแม่และ ผู้ปกครองได้ทราบ และเห็นประโยชน์ ของการให้นมบุตร	เด็กเล็กใน ศูนย์พัฒนา เด็กเล็กและผู้ปกครองของ ทั้ง ๒ ศูนย์ ในเขตตำบล ตาจั่น	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	บิดามารดาเด็กมี ความเข้าใจที่ ถูกต้องและเห็น คุณค่าของนมแม่ และเด็กเกิดความรัก ซาบซึ้งในความ รักของแม่	ส่วน การศึกษา	
๑๐.	จ้างนักเรียน นักศึกษาให้ ทำงานในช่วงปิดภาคเรียน	๑) เพื่อฝึกประสบการณ์ ให้กับ นักเรียน นักศึกษา ๒) เพื่อให้นักเรียนมี รายได้เสริมระหว่าง ปิดภาคเรียน	๑ ครั้ง (ต่อปี)	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐		ส่วน การศึกษา	
๑๑.	อบรมคุณธรรมจริยธรรม (พาลูกจุฬาลานเข้าวัด)	เพื่อให้ความรู้ความ เข้าใจในเรื่องของ คุณธรรมจริยธรรม แก่เด็กและผู้ปกครอง	๑ ครั้ง (ต่อปี)	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	เด็กและเยาวชน ในเขตตำบลตา จั่นสามารถนำ ความรู้ที่ได้ไป ประยุกต์ใช้กับ ชีวิตประจำวันได้ อย่างเหมาะสม	ส่วน การศึกษา	

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณและที่มา			ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
				๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘			
๑๒.	อบรมแกนนำกลุ่มเยาวชนใน เขตตำบลตาจั่น	เพื่อให้เกิดความ เข้าใจอันดีและ ความสามัคคี ปรองดองในกลุ่ม เยาวชนในเขต ตำบลตาจั่น	กลุ่มแกนนำ เยาวชนในเขต ตำบลตาจั่น หมู่ที่ ๑-๑๘	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	เยาวชนในเขต ตำบลตาจั่นมี ความเข้าใจอันดี ต่อกันมีความ สามัคคี	ส่วน การศึกษา	
๑๓.	การจัดงานวันเด็กแห่งชาติ	เพื่อส่งเสริม กิจกรรมต่อเด็กและ เยาวชน	เด็กและ เยาวชนใน ตำบลตาจั่น	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	เด็กและเยาวชนมี ความเพลิดเพลิน และเกิดทักษะ จากกิจกรรม ส่งเสริมความรู้	ส่วน การศึกษา	
๑๔.	การทัศนศึกษานอกสถานที่ สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน	เพื่อส่งเสริมการ เรียนรู้ของเด็กก่อน วัยเรียน	๑ ครั้ง (ต่อปี)	๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	เด็กได้ประสบการณ์ จากการเรียนรู้และ เกิดความสนุกเพลิดเพลิน	ส่วน การศึกษา	
๑๕.	การเรียนภาษาอังกฤษวันละ คำสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านบุนนาคในและศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองบัว ทุ่ง	เพื่อส่งเสริมทักษะ การเรียนรู้ด้าน ภาษาอังกฤษให้กับ เด็กก่อนวัยเรียน	เด็กเล็กใน ศูนย์พัฒนา เด็กเล็กบ้านบุนนาค ในและ บ้านหนองบัว ทุ่ง	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	เด็กเล็กในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับความรู้และ มีทักษะทางด้าน ภาษาอังกฤษ	ส่วน การศึกษา	

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณและที่มา			ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
				๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘			
๑๖.	การผลิตสื่อท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบุนนาคในและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองบัวทุ่ง	เพื่อสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้และเพื่อใช้เป็นสื่อในการให้ความรู้แก่เด็กเล็กก่อนวัยเรียน	เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบุนนาคในและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองบัวทุ่ง	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	ภูมิปัญญาท้องถิ่นคงอยู่โดยการถ่ายทอดจากครูผู้ดูแลเด็กไปสู่เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ส่วนการศึกษา	
๑๗.	การจัดปฐมนิเทศเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบุนนาคในและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองบัวทุ่ง	เพื่อให้ความรู้เด็กเล็กและผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบุนนาคในและบ้านหนองบัวทุ่ง	เด็กเล็กและผู้ปกครองศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบุนนาคในและบ้านหนองบัวทุ่ง	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	เด็กเล็กและผู้ปกครองได้มีความรู้ความเข้าใจถึงระเบียบและกฎเกณฑ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ส่วนการศึกษา	
๑๘.	jugเด็กเล็กเรียน เพื่อรู้จักพืชผักสวนครัว	เพื่อเป็นการส่งเสริมทักษะกระบวนการเรียนรู้รอบด้านให้กับเด็กเล็กก่อนวัยเรียน	เด็กเล็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบุนนาคในและบ้านหนองบัวทุ่ง	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	เด็กเล็กเกิดความรู้อะไรและทักษะทุกรอบด้าน	ส่วนการศึกษา	

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณและที่มา			ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
				๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘			
๑๙.	การแข่งขันกีฬาเยาวชนและ ประชาชนด้านยาเสพติด	- เพื่อส่งเสริมให้มี ความรัก ความ สามัคคี - เพื่อต่อต้านยาเสพติด	หมู่ที่ ๑ - ๑๘	๑๓๐,๐๐๐	๑๓๐,๐๐๐	๑๓๐,๐๐๐	- ชุมชนมีความ สามัคคี - ชุมชนห่างไกล ยาเสพติด	ส่วน การศึกษา	

๓. การส่งเสริมสุขภาพและอนามัยของเด็กเล็กก่อนวัยเรียนให้มีสุขภาพที่แข็งแรง โดยการดูแลสุขภาพ และการออกกำลังกาย การป้องกันโรค การใช้ยาอย่างถูกต้อง

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณและที่มา			ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ (ผลลัพธ์)	หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
				๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘			
๒๐.	การส่งเสริมคุณภาพที่ดีของ ปากและฟันของเด็กเล็กใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบุ สนวนในและศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กบ้านหนองบัวทุ่ง	เพื่อส่งเสริมให้เด็ก ก่อนวัยเรียนมี สุขภาพปากและฟัน ที่ดี	เด็กเล็กใน ศูนย์พัฒนา เด็กเล็กบ้านบุ สนวนในและ ศูนย์พัฒนา เด็กเล็กบ้าน หนองบัวทุ่ง	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	เด็กก่อนวัยเรียน มีสุขภาพปาก และฟันที่ดี	ส่วน การศึกษา	

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง: การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิจัยการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ จะนำไปใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา” ของการศึกษาในระดับปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ข้อมูลที่ได้จะแปลงผลการวิจัยในภาพรวม ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลฉบับนี้เป็นความลับและใช้ประโยชน์เฉพาะการวิจัยนี้เท่านั้น ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่านหรือหน่วยงานของท่านแต่ประการใด

๒. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นการสอบถามเรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา” แบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น

ตอนที่ ๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

ข้อมูลของท่านถือว่าเป็นข้อมูลที่มีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้ และอีกทั้งยังอาจเป็นข้อมูลในการพิจารณากำหนดกลยุทธ์ ในการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตลอดจนเป็นข้อมูลสารสนเทศต่อบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ต่อสาธารณชนต่อไป

ผู้ทำการวิจัย ใคร่ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง: การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัด นครราชสีมา

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดกรอกแบบสอบถามและใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียวดังนี้

๑. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

๒. อายุ

☐ ไม่เกิน ๒๙ ปี

☐ ๓๐ – ๓๙ ปี

☐ ๔๐ – ๕๙ ปี

☐ ๖๐ ปีขึ้นไป

๓. สถานภาพ

☐ โสด

☐ สมรส

☐ หย่าร้าง

๔. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่า ม.๖

☐ ปวช.

☐ ปวส.

☐ ปริญญาตรี

☐ สูงกว่าระดับปริญญาตรี

๕. อาชีพ

☐ เกษตรกร

☐ รับจ้าง

☐ ผู้ประกอบการ/ธุรกิจส่วนตัว

☐ ข้าราชการ

๖. รายได้

☐ ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท/เดือน

☐ ๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท/เดือน

☐ ๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท/เดือน

☐ ๑๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป/เดือน

ตอนที่ ๒ การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลจัน อำเภอกง
จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง: โปรดกรอกแบบสอบถามและใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียวโดยแต่ละช่องจะแสดงระดับความคิดเห็นโดยได้กำหนดระดับความคิดเห็นไว้ ๕ ระดับดังนี้
 ๕ หมายถึง มีระดับเห็นด้วยมากที่สุด
 ๔ หมายถึง มีระดับเห็นด้วยมาก
 ๓ หมายถึง มีระดับเห็นด้วยปานกลาง
 ๒ หมายถึง มีระดับเห็นด้วยน้อย
 ๑ หมายถึง มีระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อที่	ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	ประชาชนในพื้นที่ที่มีส่วนรวมในการพัฒนาการจัดการศึกษาร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลจัน					
๒	ประชาชนมีส่วนร่วมในการปลูกจิตสำนึกให้เด็ก และเยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา					
๓	เด็ก เยาวชน ประชาชนมีส่วนช่วยในการพัฒนาองค์กรรวมของการศึกษา					
๔	ประชาชนในพื้นที่มีส่วนช่วยในการเสนอความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล					
๕	ประชาชนสามารถเข้าถึงความรู้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดสรรให้ในทางการศึกษา					
๖	การประชาสัมพันธ์ ข่าวสารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้ประชาชนได้รับรู้โดยทั่วถึง					
๗	ประชาชนเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลจัน					
๘	องค์การบริหารส่วนตำบลจันสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเอื้อต่อการเรียนการสอน					
๙	องค์การบริหารส่วนตำบลจันสนับสนุนในการช่วยจัดหาทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน					
๑๐	ประชาชนเข้าร่วมในการประชุมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรของท้องถิ่น					

ข้อที่	ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	มีการวางแผนและนโยบายในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อการขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มเติม					
๒	มีสถานที่ที่ใช้ในการก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มเติมตามความเหมาะสม					
๓	มีงบประมาณเพียงพอต่อการสร้างอาคาร สถานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งใหม่					
๔	มีบุคลากรเพียงพอ เพื่อช่วยในการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งใหม่					
๕	มีงบประมาณเพียงพอต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งใหม่					
๖	จำนวนเด็กก่อนเกณฑ์ มีเพียงพอหรือเหมาะสมต่อการขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งใหม่อย่างสมเหตุสมผล					
๗	ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งใหม่ เพื่อการขยายโอกาสทางการศึกษา ของเด็กก่อนเกณฑ์ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มขึ้น					
๘	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีวิสัยทัศน์ และพัฒนาศูนย์เด็กเล็กชัดเจนเพียงไร					
๙	ในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเพิ่ม มีสนามเด็กเล่น เครื่องเล่นกลางแจ้งเพียงพอสำหรับเด็ก					
๑๐	ในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเพิ่ม มีการจัดห้องเรียน มุมต่าง ๆ เช่น มุมหนังสือ, มุมพยาบาล, มุมพื้นที่สีเขียว ฯลฯ มากน้อยเพียงไร					

ข้อที่	ด้านการสนับสนุนการศึกษา โดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	สถานศึกษาในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษา					
๒	องค์การบริหารส่วนตำบลมีนโยบายหรือแผนส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่					
๓	องค์การบริหารส่วนตำบลสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักเรียนของสถานศึกษาในพื้นที่ อย่างเพียงพอต่อความเหมาะสมแต่ละโรงเรียน					
๔	ความสามารถในการประสานงานระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับสถานศึกษาในพื้นที่ เป็นไปอย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ					
๕	องค์การบริหารส่วนตำบลกับสถานศึกษาในพื้นที่ มีการสัมมนาทางการศึกษาร่วมกัน เพื่อจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างมีประสิทธิภาพ					
๖	มีการทำกิจกรรมร่วมกัน นักเรียน ผู้ปกครอง องค์การบริหารส่วนตำบลและสถานศึกษาในพื้นที่					
๗	องค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมอื่นๆกับโรงเรียนในพื้นที่ มากน้อยเพียงไร					
๘	การประสานความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนตำบลกับสถานศึกษาในพื้นที่บรรลุผลตามเป้าหมาย					
๙	การปฏิบัติงานและการทำงานร่วมกันขององค์การบริหารส่วนตำบลกับสถานศึกษาในพื้นที่เป็นไปอย่างมีความสุข					
๑๐	การหาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกับสถานศึกษาในพื้นที่					

ข้อที่	ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับเด็กนักเรียนอย่างทั่วถึง	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ขององค์การบริหารส่วนตำบลต่าจันมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ					
๒	งบประมาณอาหารกลางวันและนม ของเด็กนักเรียนที่ องค์การบริหารส่วนตำบลดูแลรับผิดชอบมีความเพียงพอต่อจำนวนนักเรียนในพื้นที่					
๓	รูปแบบของการจัดการอาหารกลางวันและนม มีความเหมาะสม					
๔	การประกอบอาหารให้แก่เด็กก่อนเกณฑ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีสุขอนามัยที่ดี ตามหลักโภชนาการเหมาะสมกับการเจริญเติบโตตามวัยและสติปัญญา					
๕	คุณค่าทางโภชนาการของอาหารกลางวันและนม ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดสรรให้สถานศึกษาในพื้นที่ เป็นไปตามความเหมาะสมในด้านโภชนาการ					
๖	จากการสนับสนุนอาหารกลางวันและนม นักเรียนในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีการเจริญเติบโตทางร่างกายตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมการอนามัย					
๗	องค์การบริหารส่วนตำบลต่าจันได้มีการสำรวจความต้องการอาหารกลางวันและนม ของนักเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กับสถานศึกษาในพื้นที่					
๘	องค์การบริหารส่วนตำบลต่าจัน มีการประชาสัมพันธ์หรือจัดกิจกรรมส่งเสริมการบริโภคที่ถูกหลักโภชนาการให้แก่สถานศึกษาในพื้นที่ เพียงไร					
๙	สถานศึกษาได้มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลต่าจันในการบริหารโครงการอาหารกลางวันและนม					
๑๐	การบริการจัดส่งเรื่องของนมที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดสรรให้สถานศึกษาในพื้นที่ เป็นไปด้วยความสะดวกเหมาะสมในการบริการ					

ตอนที่ ๓ ปัญหา / อุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

๑) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

๒) ด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่ม

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

๓) ด้านการสนับสนุนการศึกษา โดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

๔) ด้านการสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับเด็กนักเรียนอย่างทั่วถึง

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณท่านผู้ตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้
พระครูปลัดอาทวน วิสุทธิญาณเมธี (มุงฝอยกลาง)
นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ง
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอกง จังหวัด นครราชสีมา

คำชี้แจง: แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยประเด็นการสัมภาษณ์จำนวน ๒ ตอน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อนามสกุล.....อายุ.....

ตำแหน่ง / หน้าที่รับผิดชอบปัจจุบัน.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เวลา.....น.

ตอนที่ ๒

๑. ท่านคิดว่าองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น ควรมีนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษาหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ท่านคิดว่าองค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพิ่ม หรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

๓. องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

๔. องค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น มีวิธีการหรือแนวทางสนับสนุนอาหารกลางวันและนม ให้กับเด็กนักเรียนอย่างทั่วถึงหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

๕. ท่านคิดว่าการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา มีปัญหา อุปสรรคและมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจั่นหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....(ผู้ให้สัมภาษณ์)

พระครูปลัดอาทิตย วิชาญเมธี (มุงฝอยกลาง)
 นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ : พระครูปลัดอาหยวน วิสุทธินาถเมธี
- สถานที่เกิด : ๒๓ หมู่ ๔ ตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา
- การศึกษา : นักธรรมชั้นเอก ประโยค ๑-๒
- : พุทธศาสตรบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ (การปกครอง) (เกียรตินิยมอันดับ ๑)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- บรรพชา : ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ณ วัดโพธิ์ศรี ตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี
จังหวัดสิงห์บุรี
- อุปสมบท : ๗ มีนาคม ๒๕๕๒ ณ วัดศรีบุญเรือง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ
กรุงเทพมหานคร
- หน้าที่ : ครูสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดศรีบุญเรือง
- ที่อยู่ปัจจุบัน: วัดศรีบุญเรือง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
- โทรศัพท์ : ๐๘๔ ๕๒๓๘ ๒๑๘